

શાખાસુધા - ૨

૧

શાખાસુધા

૨

શતાંકી ગંથ

કાવ્યાલિપ્તિ - ૧૩

૪/૧૮ ૧૪

ભગ્વત

કાવ્યાલિપ્તિ - ૧૩

૧

શતાંકી

કાવ્યાલિપ્તિ

શ્રી ભા

જીમ

ફેબ્રુઆરી ૨૧, ૧૯૭૮

ભારતમાં આગમન

માર્ચ ૨૮, ૧૯૭૪

મહાસમાધિ

નવેમ્બર ૧૭, ૧૯૭૩

જીમસત્તાફલી

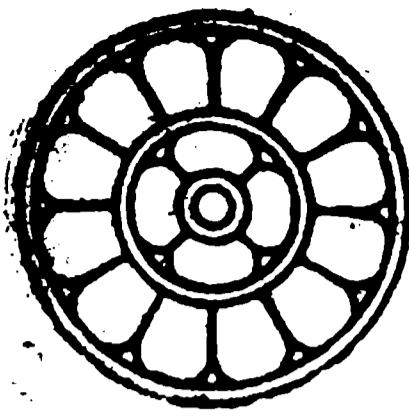
ફેબ્રુઆરી ૨૧, ૧૯૭૮

શ્રી માતાજી

૧૯૬૦

શ્રી માતૃપાત્રા

શખસુધા - ૨

શ્રી માતાજી

અનુવાદક
કે. ચુ. કાપડિયા

શ્રી અરવિંદ સોસાયટી (શાખા)

અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૬

પ્રકાશક : શ્રી અરવિંદ આશ્રમ ટ્રસ્ટ વતી
શ્રી હસમુખ શાહ, શ્રી અરવિંદ સોસાયટી
'સેન્ટર', પ્રિતમનગર, પલેબો ઢાણ, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૬

શતાબ્દી અથ - ૧૪

પ્રથમ આવૃત્તિ (શતાબ્દી આવૃત્તિ) જૂન ૧૯૮૫

પ્રતિ : ૧૧૦૦

કિંમત : રૂ. ૪૦-૦૦

① શ્રી અરવિંદ આશ્રમ ટ્રસ્ટ : પોંડિચેરી

પ્રાપ્તિસ્થાન :

- ૧ શ્રી અરવિંદ આશ્રમ સેલ્સ એમ્પોરિયમ, પ્રિતમનગર, પલેબો ઢાણ
ઓલિસાંગ્રિજ, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૦૬
- ૨ શ્રી અરવિંદ આશ્રમ સેલ્સ એમ્પોરિયમ, શ્રી અરવિંદ નિવાસ
દાંડિયા બજર, વડોદરા ૩૯૦ ૦૦૧
- ૩ SABDA, SRI AUROBINDO ASHRAM
PONDICHERRY 605 002

**સુરક્ષા : નવસર્જન ઓકેટેમી પ્રેસ
નારગોળ - ૩૮૬૧૩૫
ડિ. વલસાડ**

પ્રકાશકની નોંધ

શ્રી માતૃવાસુનો આ ગ્રંથ-૧૪ - શબ્દસુધા-૨ અંગ્રેજીમાં ‘કલેકટેડ વર્ક્સ ઓફ ધી મધર’ વોલ્યુમ-૧૪નું પણિલશર્સ નોટ સાથેનું સંપૂર્ણ ગુજરાતી ભાષાંતર છે.

આ ગ્રંથમાં માતાજીના સંકલિત ગ્રંથ નં. ૧૪માં યોગ અને જીવનનાં વિવિધ પાસાંએ વિશે શ્રી માતાજીના લખાણનાં ટૂંકાં વિધાનોનો મુખ્યત્વે સમાવેશ થયેલો છે. તે માતાજીના જહેર સંદેશાઓ, અંગત પત્રવ્યવહાર અને અંગત નોંધોનો સંગ્રહ છે. તે ઉપરાંત તેમાં ટેપરેકર્ડ કરેલી કેટલીક ચર્ચાઓ છે જેની નોંધ ફૂટનોટમાં આપેલી છે. કેટલીક મૌખિક ટીકાઓ છે જે જે સાધકોએ પોતાની સ્મૃતિમાંથી લખેલી છે અને પાછળથી માતાજીએ તેમના પ્રકાશન માટે મંજૂરી આપેલી છે.

ધાર્યાંખરાં વિધાનોનું આશ્રમે અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી સંસ્થાઓએ પુસ્તકોમાં અથવા સામયિકોમાં પ્રથમ પ્રકાશન કરેલું છે. તેમાંના મોટા ભાગનાં વિધાનો ફેન્ચમાં લખાયેલાં છે અને બાકીનાં અંગ્રેજીમાં. અહીં આપેલાં ધાર્યાંખરાં અંગ્રેજી ભષાંતરોનું પ્રકાશન થયેલું છે અને જ્યાં જરૂર લાગે ત્યાં હળવું પુનરાવર્તન કરેલું છે. જે વિધાનો ઉપર તારીખ હતી તેમને કુમાનુસાર ગોઠવવામાં આવેલાં છે, અને તારીખ વગરના જે વિષયને અનુરૂપ હોય તે ખ્રમાણે ગોઠવવામાં આવ્યાં છે, જે કે કેટલાંક વિધાનોને એકસરખી રીતે બે કે ત્રણ જુદાં જુદાં શીર્ષકો નીચે પણ ગોઠવી શકાયાં હોત. બીજા ગ્રંથોમાં જે વિધાનો પ્રકાશિત થયેલાં છે, તેમાંના કેટલાંક અપવાદો સિવાય અહીં ફરીથી લેવામાં આવ્યાં નથી.

ધારાં એક વાક્યમાં આપેલાં વિધાનો જે ૧૮૫૪ અને ૧૮૫૫માં આપેલાં છે તે માતાજીના પુસ્તક ‘પ્રાર્થનાઓ અને ધ્યાન’માંનાં માતાજીએ કરેલાં ભાષાંતરો છે. કેટલીક ટૂંકી વ્યાખ્યાઓ અથવા શબ્દો માતાજીએ ફૂલોને જે પ્રતીક આપેલાં છે તેના અર્થધટન કરતાં સૂચનો છે.

વાચકે એટલું ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે ધર્માંભરાં વિધાનો કેટલીક વ્યક્તિઓએ
અમુક વિશિષ્ટ સંભેગોમાં હતી તેમને માટે લખાયેલાં છે અને તે લખતી વખતે
સામાન્ય ફેલાવા માટે લખાયેલાં નહોતાં.

આ ગ્રંથની સાથે 'કલેકટેડ વર્ક્સ ઓફ ધી મધર'ના ૧૫ વાંયુમ્સનું
સંપૂર્ણ ગુજરાતી ભાષાંતરનું પ્રકાશનકાર્ય શ્રી માતૃવાણીના શીર્ષક હેઠળ પૂરું થાય
છે. શ્રી માનો કરુણા અને સહાયથી તથા આપ સૌના સહકારથી અમે આ કાર્ય કરી
શક્યા છીએ.

અનુક્રમ

ભાગ ૧ : માનવનો પ્રભુ સાથેનો સંખ્યા	પૃષ્ઠ નં.
જીવનનું સાચું લક્ષ્ય	૧
પ્રભુ તમારી સાથે છે.	૭
“પ્રભુ” અને “માનવી”	૧૪
પ્રભુ સાથેનો સંખ્યા	૧૬
પ્રભુની કાર્ય કરવાની રીતો	૨૦
ભાગ ૨ : યોગનો માર્ગ	
માર્ગ	૨૭
યોગ	૩૦
પૂર્ણ યોગ	૩૨
યોગનું કાર્ય	૩૬
સાધનાનાં સ્વરૂપો	૩૮
તપસ્થા	૪૬
ત્યાગીની પદ્ધતિઓ	૪૮
એકાશ્રતા	૫૨
ધ્યાન	૫૫
અનુભૂતિઓ, અને દર્શનો	૫૮
શુકુ	૬૪
સામાન્ય	૬૬
ભાગ ૩ : યોગસાધનાનાં મૂળતરવો	
સર્વાઈ	૬૮
અસર્વાઈ, દંલ અને આત્મવંચના	૭૨

અભીષ્ટા

અભીષ્ટા, પુકાર અને જેંચવાની કિયા	૭૭
શક્તા અને પ્રભુકૃપા	૮૩
વિશ્વાસ	૮૪
ખાતરી	૮૭
પ્રભુકૃપા	૮૮
પ્રભુની મદદ	૮૯
પ્રભુકૃપામાં શક્તા અને સહાય	૯૨
પ્રભુકૃપામાં વિશ્વાસ અને મદદ	૯૪
દિવ્યકૃપા અને મુશ્કેલીઓ	૯૬
લક્ષ્મિ અને આત્મસમર્પણ	૧૦૧
ભક્તિ	૧૦૪
પૂજા	૧૦૪
અર્પણ	૧૦૪
નિવેદન	૧૦૬
આત્માર્પણ	૧૦૬
પ્રભુની સેવા	૧૦૭
પ્રભુના સંકદ્પને સમર્પણ	૧૧૫
સમર્પણ	૧૧૫
પ્રભુ જે ઈરછે છે તે ઈરછણું	૧૧૮
સમર્પણની મુશ્કેલીઓ	૧૨૩
પ્રેમ	૧૨૬
પ્રભુનો પ્રેમ	૧૨૬
દિવ્ય પ્રેમ અને માનવનો પ્રેમ	૧૩૦
પ્રેમ અને જાતીય કામના	૧૩૫
પ્રભુ માટેનો પ્રેમ	૧૪૦
સામાન્ય	૧૪૩
શાંતિ અને નિશ્ચલ નીરવતા	૧૪૪
અચંચળતા	૧૪૮

થાંતિ	૧૫૨
નિશ્ચલ નીરવતા	૧૫૫
ધ્યાન	૧૫૭
ખુલ્લાપણું અને ગ્રહણશીલતા	૧૫૮
ખુલ્લાપણું	૧૫૮
વિશાળતા	૧૫૯
નમનીયતા	૧૬૦
ગ્રહણશીલતા	૧૬૦
વિશુદ્ધિ અને નભ્રતા	૧૬૩
વિશુદ્ધિ	૧૬૩
સરળતા	૧૬૪
વિનભ્રતા અને સુશીલતા	૧૬૫
કૃતજ્ઞતા અને વર્ઝાદારી	૧૬૮
કૃતજ્ઞતા	૧૬૮
વર્ઝાદારી	૧૭૦
આજાધીનતા	૧૭૧
સંકલનશક્તિ અને ખંત	૧૭૨
સંકલન	૧૭૨
નિશ્ચય	૧૭૩
નિર્ધાર	૧૭૪
સ્થિર પ્રેરણ	૧૭૪
દઢાગ્રહ	૧૭૬
ખંત	૧૭૬
સહનશીલતા	૧૭૮
ધીય	૧૭૮
વીરતા અને શૌય્ય	૧૮૩
બહાદુરી	૧૮૪
હિંમત	૧૮૪
સામર્થ્ય, બુદ્ધ, શક્તિ	૧૮૬

ઠહાપણુ અને સમતુલા	૧૮૭
ઉત્સાહ અને નિષ્કપટા	૧૮૯
ઉદ્ઘાતતા અને સૌજન્યતા	૧૯૧
સુખ અને આનંદ	૧૯૪
પ્રસન્નતા	૧૯૪
સુખ	૧૯૪
આનંદ	૧૯૭
પરમ સુખ અને પરમ આનંદ	૧૯૮
સંવાદ અને શુલનિષ્ઠા	૧૯૯
સંવાદ	૧૯૯
સહયોગ	૨૦૦
શુલનિષ્ઠા	૨૦૧
પરોપકાર	૨૦૨
સહનશીલતા	૨૦૨
મુક્તિ	૨૦૩
સત્ય અને વાણી	૨૦૫
સત્ય	૨૦૫
જૂઠાણું અને સત્ય	૨૦૮
પરમ સત્ય મનથી ઉપર છે	૨૧૧
અભિપ્રાય અને સત્ય	૨૧૩
પ્રામાણિકતા	૨૧૪
હંમેશાં સત્ય જ બોલો	૨૧૬
વાણીનો સંયમ	૨૧૭
વાણી અને વર્તન	૨૨૨
ભાગ ૪ : મુશ્કેલીઓ	
સંભેગો	૨૨૭
સંભેગો : પરિણામો, કારણો નહિ	૨૨૭
સંભેગો : ભૂતકાળનાં કર્મોનું પરિણામ	૨૨૮
સંભેગો અને માનવીની આંતરસ્થિતિ	૨૨૯

મુશ્કેલીઓ।	૨૩૨
મુશ્કેલીઓનું કારણ અને ઉપયોગિતા	૨૩૨
મુશ્કેલીઓ વિશે કદી ફરિયાદ ન કરો	૨૩૪
મુશ્કેલીઓ વિશે કદી ચિંતા ન કરો	૨૩૭
મુશ્કેલીઓ વિશે ભૂલી જાઓ	૨૩૭
મુશ્કેલીઓનો સામનો કરી વિજય પ્રાપ્ત કરો	૨૪૦
ભૂલો।	૨૪૮
ભૂલોને ભૂંસી શકાય છે	૨૪૮
ભૂલો : વેદના ચિંતા અથવા દદ્દ નહિ	૨૪૯
ભૂલો : ઓળખો અને તેમને સુધારો	૨૫૨
નથળાઈઓ।	૨૫૪
ભીતિ	૨૫૪
શંકા	૨૫૮
વિષાદ	૨૫૮
વેદના	૨૬૨
પ્રમાદ, કંટાળો, થાક, તમસ	૨૬૩
ભૌતિક કામનાઓ	૨૬૫
લાલસા (ખોરાક માટે)	૨૬૬
કામનાઓ, આવેગો અને આત્મસંયમ	૨૬૭
અહં	૨૭૩
સ્વાર્થ	૨૭૫
અભિમાન	૨૭૬
મિથ્યાભિમાન	૨૭૬
મહત્વાકંશા	૨૭૭
ઇધર્ની	૨૭૮
અધડાઓ	૨૭૯
સંકુચિતતા અને એકાંગીપણું	૨૮૩
ભાગ ૫ : માનવ સંભંધો	
ઓળખોનો ન્યાય તોળવો	૨૯૧

ખીજાયોને અને જગતને મહુદ કરવી	૨૬૫
ખીજાયોના અલિપ્રાયો	૨૬૬
ખીજાયો પ્રત્યે આસક્તિ	૩૦૩
પ્રભુ પ્રત્યેની કુરજ અને ખીજાયો પ્રત્યે કુરજ	૩૦૬
સામાન્ય	૩૦૬
પુરુષો અને સ્ત્રીઓ	૩૧૦
લગ્ન અને ખાળકો	૩૧૨

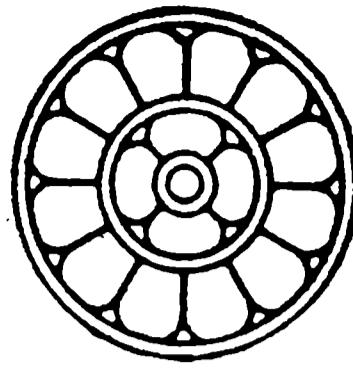
વિભાગ ૬ : કાર્ય (કર્મ)

કર્મ પ્રભુને અપૂર્ણ રૂપે	૩૧૭
કાર્યમાં પ્રગતિ અને પૂર્ણતા	૩૨૩
સહયોગ અને કાર્યમાં સમતા	૩૨૮
બંગવાળી કાર્યકરોને	૩૩૪
કાર્યમાં મુશ્કેલીઓ	૩૩૬
મૂંગા મૂંગા કાર્ય કરો	૩૪૨
સ્થૂલ વસ્તુઓની સંભાળ	૩૪૪
સામાન્ય	૩૪૬

વિભાગ ૭ : સ્વરૂપના વિભાગો

આત્મ (ચૌત્ય પુરુષ)	૩૪૧
મન	૩૬૦
મન, ફક્ત એક કરણ	૩૬૦
મનની મર્યાદાઓ અને નબળાઈઓ	૩૬૨
અચંચળ મન, સ્થિર, મન અને નીરવ મન	૩૬૮
હદ્ય	૩૭૧
પ્રાણ	૩૭૪
ઈન્દ્રયો	૩૭૭
શરીર (ભૌતિક)	૩૭૮
અવચેતન	૩૮૧
સામાન્ય	૩૮૪

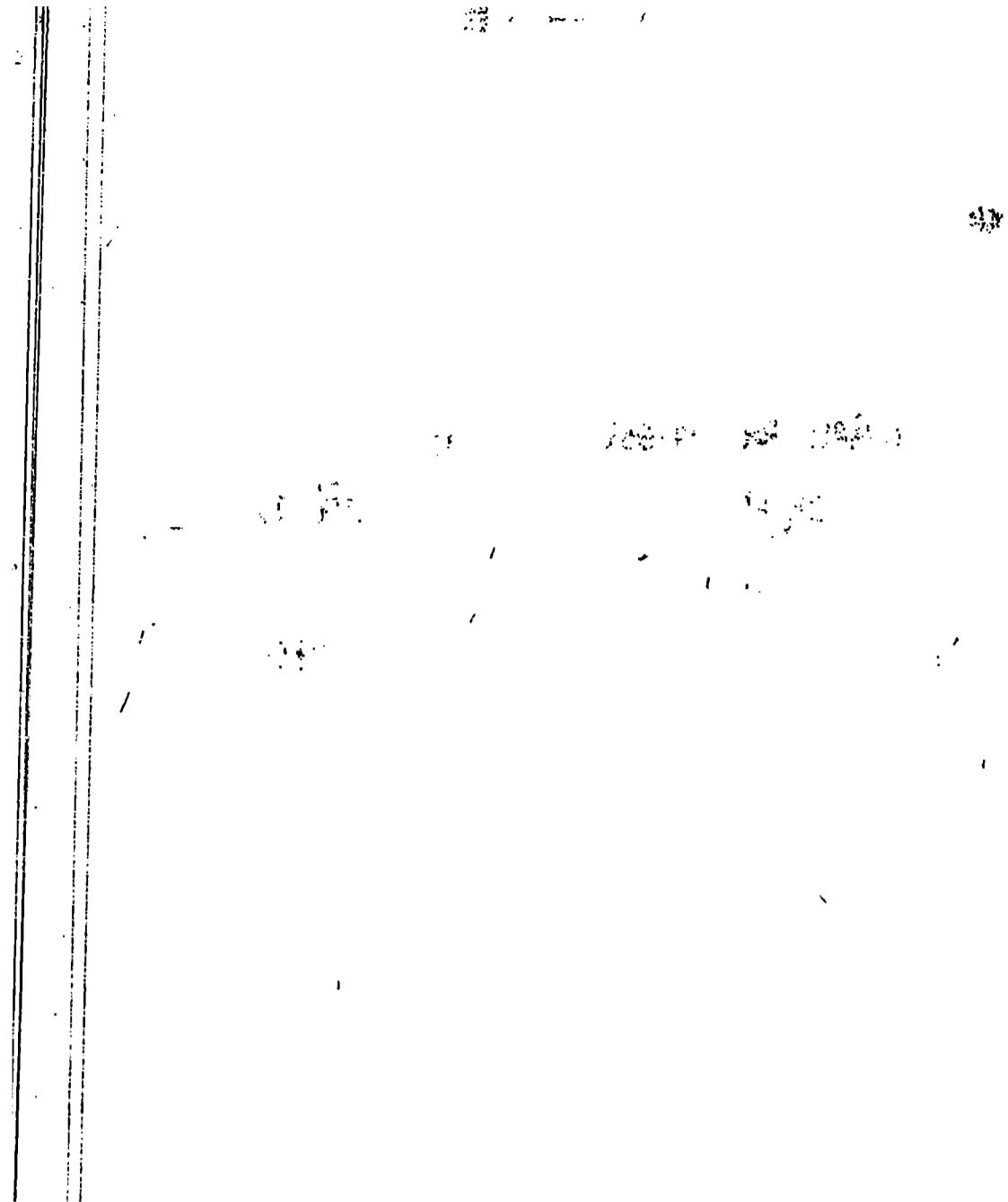
Do not take my words for a teaching, always they are a force in action, uttered with a definite purpose, and they lose their true power when separated from that purpose.

— The Mother

*

મારા શબ્દોને ઉપદેશ રૂપે ના લેશો, તે હમેશાં એક ચોક્કસ ઉદ્દેશપૂર્વક ઉચ્ચારણ કાર્યસાધક શક્તિ છે, અને જ્યારે તેને તે ઉદ્દેશથી અલગ કરવામાં આવે છે ત્યારે તે તેની સાચી શક્તિ ગુમાવે છે.

— શ્રી મા

ભાગ-૧

માનવનો પ્રભુ સાથેનો સંખ્યા

375183 38392 38393

જીવનનું સાચું લક્ષ્ય

આપણે શારીર માટે પૂઢિયી પર છીએ ?

જે પ્રભુ આપણી અંદર અને બધી વસ્તુઓમાં રહેલો છે તેને શોધવા માટે.

*

ફક્ત એક જ વસ્તુ અગત્યની છે અને તે પ્રભુની શોધ.

દરેકને માટે અને આખા જગતને માટે જે કોઈ વસ્તુ પ્રભુની શોધમાં મદદ કરે તે અગત્યની છે.

*

જીવન પ્રભુને શોધવા માટે છે, જીવનની સિદ્ધિ ત્યારે જ થાય જયારે પ્રભુ શોધી શકાય.

*

આપણા જીવનની એક જ જરૂરિયાત હો, પ્રભુનો સાક્ષાત્કાર.

*

હા, પ્રભુની દિવ્ય હાજરીની ચેતનામાં જીવનું એ એક જ વસ્તુ અગત્યની છે.

૨ જૂન, ૧૯૫૪

*

આપણી અંદર પ્રભુ જે ઈચ્�ે તેની જ ઈચ્છા કરવી એ એક જ અગત્યની વસ્તુ છે.

૫ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

વ્યક્તિગત આત્મા અને વૈશ્વિક આત્મા એક જ છે. દરેક જગતમાં દરેક વ્યક્તિમાં, દરેક વસ્તુમાં, દરેક આજુમાં દિવ્ય પ્રભુની હાજરી છે. તેનો આવિભાવ કરવો એ માણસનું ધ્યેય છે.

૩૦ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૧

*

પ્રભુ સંકલપનો આવિભાવ કરવા માટે આપણે પૃથ્વી ઉપર છીએ.

૨૭ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

અગત્યની વસ્તુ છે આપણા ધ્યેયની સિદ્ધિ. કયો માર્ગ લઈએ તેની અગત્ય નથી, અને તેને અગાઉથી ન જાળવો એ ધણી વખત વધારે સારું છે.

૧૩ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આપણે જે કાંઈ પણ કાર્ય કરીએ તેમાં આપણું લક્ષ્ય કાયમ સમરણમાં રાખવું જોઈએ.

૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પૃથ્વી ઉપરના આપણા જીવનનું લક્ષ્ય છે પ્રભુ વિષે સચેતન બનવું.

*

જીવનનો સાચો હેતુ :

પ્રભુને માટે જ જીવનું અથવા પરમ સત્ય માટે જીવનું અથવા ઓછામાં ઓછું પોતાના આત્મા માટે જીવનું.

અને ખ્રેખરી સર્વાઈ :

પ્રભુ પાસેથી બદલામાં કોઈ પણ લાભની અપેક્ષા રાખ્યા સિવાય તેના જ
માટે જીવન જીવનું.

૨૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૦

*

મારું સાચું નિર્માણ શું છે ?

સાચું નિર્માણ છે પ્રભુની ચેતનામાં પહોંચવું.

*

આ જીવનમાં મારી સાચી કિંમત કી છે ?

પ્રભુની સેવા કરવી.

૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૪

*

જીવા માટેનો એક જ સાચો અર્થ છે પ્રભુની સેવા કરવી.

જાન્યુઆરી, ૧૯૬૬

*

અહંકારયુક્ત જીવનમાંથી પ્રભુમય જીવનમાં રૂપાંતર કરવાનું લક્ષ્ય : પોતાના
જ આત્મસંતોષની શોધને બદલે જીવન પ્રભુની સેવામાં ગાળવું.

*

તમારે જીવનમાં શું કરવાનું છે તે વસ્તુને તમારે બરાબર જાણી લેવી જોઈએ.
તે શીખવા માટે ગમે તેટલો સમય લાગે તેની પરવા નહિ. જે લોકો સત્ય પ્રમાણે
જીવા ઈચ્�ે છે તેમના માટે હમેશાં કાંઈક શીખવાનું હોય છે. અને થોડી પ્રગતિ
કરવાની હોય છે.

૨ ઓક્ટોબર ૧૯૬૮

*

જીવનનું સાચું ધ્યેય, પ્રભુની હાજરીને પોતાની અંદર ઊંડે ઊંડે પણ શોધવી અને તેને સમર્પણ કરવું જેથી કરીને તે જીવનને, સર્વ લાગણીઓની અને શરીરની બધી જ કિયાઓનો દોર હાથમાં વે.

આ વસ્તુ અસ્તિત્વને સાચું અને પ્રકાશિત લક્ષ્ય આપે છે.

૨૮ માર્ચ, ૧૯૭૦

*

જીવનમાં હેતુ છે.

આ હેતુ છે પ્રભુની શોધ અને તેની સેવા.

પ્રભુ દૂર દૂર નથી, તે આપણી પોતાની અંદર ઊંડાણમાં રહેલો છે અને સર્વ લાગણીઓ અને વિચારોથી પર રહેલો છે. પ્રભુની સાથે શાંતિ અને ખાતરી રહેલી છે અને સર્વ મુશ્કેલીઓનો ઊંદેલ પણ.

*

તમારા સર્વ પ્રશ્નો પ્રભુને સોંપી દો અને એ તમને તમારી બધી જ મુશ્કેલીઓમાંથી બહાર ઝોંચી કાઢશો.

૩ જુલાઈ, ૧૯૭૦

*

જીવનમાં હેતુ છે, અને તે જ સાચો અને છેવટનો છે, પ્રભુ. તેના તરફ વળો અને તમારું શૂન્યપણું ચાલી જશો.

આશીર્વાદ

*

તમે અહીં તમારા આત્માનો સંપર્ક સાધવા માટે છો. અને એટલા માટે જ તમે જીવો છો. ઉત્કટતાથી વારેવાર અભીષ્ટા કરો અને તમારા મનને શાંત કરવા પ્રયત્ન કરો. અભીષ્ટા હદ્યમાંથી આવવી જોઈએ.

૧૧ જૂન, ૧૯૭૧

*

પ્રભુ ઈંફે કે

આપણે જે હોવું જોઈએ તે પ્રમાણે હોવું રધારે અને વધારે બનવું એ
જ આપણે પહેલેથી ખ્યાલ કરી રાખવો જોઈએ.

૨૫ જુલાઈ, ૧૯૭૧

*

‘દિવ્ય જીવનને’ જ પ્રાપ્ત કરવું એ સૌથી અગત્યની વસ્તુ છે.

*

સુખ એ જ જીવનનું ધ્યેય નથી.

સામાન્ય જીવનનું ધ્યેય પોતાની ફરજ બજવવાનું છે, આધ્યાત્મિક જીવનનું
ધ્યેય પ્રભુનો સાક્ષાત્કાર છે.

*

જગત જેવું છે તેમાં, જીવનનો હેતુ અંગત સુખ મેળવવાનો નથી પરંતુ
વ્યક્તિને કમિક રીતે ઝીત-ચેતના પ્રત્યે જાગૃત કરવાનો છે.

*

આપણે પૃથ્વી ઉપર સુખી બનવા માટે નથી, કારણ કે આ પૃથ્વી ઉપરના
જીવનના હાલના સંજોગોમાં તે અશક્ય છે. આપણે પૃથ્વી ઉપર પ્રભુના સાક્ષાત્કાર
માટે છીએ, કારણ કે પ્રભુની ચેતના જ ફૂકત સાચું સુખ આપી શકે છે.

*

સુખી થવા માટે જીવો નહિ, પ્રભુની સેવા માટે જીવો અને તમને જે
આનંદ આવશે તે તમારી ધારણાથી ધાણો વધારે હશે.

માર્ચ, ૧૯૭૨

*

જ્યાં સુધી માણસ પ્રભુને શોધી શકે નહિ ત્યાં સુધી તેનું જીવન સિદ્ધ
થતું નથી.

૨ જૂન, ૧૯૭૨

પ્રભુ દરેક જગાએ અને દરેક વસ્તુમાં છે; અને આપણું સર્જન પ્રભુને શોધી કાઢીને તેની સાથે તેના આવિભાવ માટે તદૃપતા સાધવા માટે છે.

૧૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

*

માનવનું સર્જન પ્રભુને પ્રગટ કરવા માટે થયું છે. એટલે તેની ફરજ છે કે તેણે પ્રભુ વિશે સભાન બનવું અને તેના સંકલ્પમાં પોતાની જતનું સંપૂર્ણ સમર્પણ કરવું.

૨૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

*

આપણે આપણા વ્યક્તિત્વની મોકાની માગણી કરતા નથી પરંતુ આપણે સમગ્ર અસ્તિત્વનું પ્રભુને સમર્પણ કરવાનું છે.

*

પ્રભુ ઉપર જ એકાગ્રતા કરવી એ જ એક સબળ વસ્તુ છે. પ્રભુ આપણી પાસે જે કરાવવા માંગે તે જ કરવું એ જ ફૂકત સાચી બાબત છે.

૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૩

*

જ વસ્તુ સબળ, શાશ્વત, અમત્ય અને અનંત છે તે જ વસ્તુ પ્રાપ્ત કરવા લાયક, વિજ્ય મેળવવા જેવી અને માલિકી પ્રાપ્ત કરવા જેવી છે. તે દિવ્ય પ્રકાશ, દિવ્ય પ્રેમ અને દિવ્ય જીવન છે - તે જ પરમ શાંત, પૂર્ણ આનંદ અને પૃથ્વી ઉપરની સર્વ સ્વામીત્વવાળી છે અને તેનો સંપૂર્ણ આવિભાવ એ ઉચ્ચતમ વસ્તુ છે.

*

પ્રભુ તમારી સાથે છે.

કદી ભૂલશો નહીં કે તમે એકલા નથી. પ્રભુ તમારી સાથે છે અને મદદ કરે છે, માર્ગદર્શન આપે છે. એ એક એવો સાથી છે જે કદી દર્ગો દેતો નથી, એવો મિત્ર છે જેનો પ્રેમ આશ્વાસન આપે છે અને બલ પ્રેરે છે. જેમ જેમ તમને એવું લાગે કે તમે એકાકી છો, તેમ તેમ તમે તેની ધુતિમાન હાજરીનું દર્શન કરવા વધારે તૈયાર બનો છો. શક્તા રાખો અને તે તમારા માટે બધું કરી આપશો.

૨૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૧

*

આપણે જે જે વસ્તુની જરૂર હશે તે કાયમ પ્રભુમાંથી મળી આવશે.

૧૭ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

ફક્ત પ્રભુ જ આપણને સંપૂર્ણ સેલામતી આપી શકે છે.

૧૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

તમારા જીવનમાં પ્રભુની ચેતનાને જ માર્ગદર્શક શક્તિ બનવા દો.

૨૨ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની હાજરી તમારી સાથે કાયમ રહેવા દો.

૨૭ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

તમે જે કાઈ કરો ત્યારે પ્રભુને કાયમ યાદ કરો.

૫ મે, ૧૯૫૪

*

જ્યારે જ્યારે અને જે જે જગ્યાએ શક્ય હોય ત્યાં પ્રભુ પૃથ્વી ઉપર પોતાનો આવિભર્વ કરે છે.

૧૦ જૂન, ૧૯૫૪

*

દરેક હદ્યમાં પ્રભુની હાજરી ભવિષ્યમાં શક્ય બનવાની પૂર્ણતાનું વચન છે.

૧૬ જૂન, ૧૯૫૪

*

ફક્ત પ્રભુમાં જ આપણે પૂર્ણ શાંતિ અને સંપૂર્ણ સંતોષ શોધી શકીએ છીએ.

૫ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

વસ્તુઓની સપાટીઓની પાછળ એક સંપૂર્ણ ચેતનાનો સાગર રહેલો છે, જેમાં આપણે હમેશાં ડૂબકી મારી જુકીએ.

૭ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

એક એવી ચેતના છે જેને કોઈ પણ વસ્તુ હલકી પાડી શકે નહિ અથવા ડાઘ લગાડી શકે નહિ કે મૂલ્યન કરી શકે નહિ અને તેને આપણે પ્રભુની ચેતના કહીએ છીએ.

*

કંત પ્રભુની ચેતના જ આપણી માર્ગદર્શક હોવી જોઈએ.

૧૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

પ્રલુની ચેતના જ ખરેખરી સહાય અને સાચું સુખ છે.

૧૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

પ્રલુએ કહ્યું છે, “ સમય આવી પહોંચ્યો છે.” અને સર્વ વિધનો ઉપર વિજય પ્રાપ્ત થશે.

૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રલુ જ જીવનનો રસાસ્વાદ છે અને તે જ આપણી સર્વ પ્રવાતિઓનું કારણ અને આપણા વિચારોનું ધ્યેય છે.

૧૦ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રલુની હાજરી આપણા માટે નિરપેક્ષ, કૂટસ્થ અને નિરપવાદ હકીકત છે.

૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રલુમાં જ, પ્રલુ દ્વારા જ સર્વ વસ્તુઓનું દૃપાંતર અને ભવ્યતા પ્રામ થાય છે; પ્રલુમાં જ સર્વ રહસ્યો અને સર્વ શક્તિઓની ચાવી મળી આવે છે.

૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

દરેકમાં પ્રલુની સમ્માટ એકાગ્રતાની, અફર શાંતિની અને પ્રલુની કૂટસ્થ શાશ્વતીના સ્થિર દર્શનની ખાત્રી રહેલી છે.

૨૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આપણે પ્રલુના પ્રકાશમાં જોઈશું, પ્રલુના જ્ઞાનમાં જાણીશું અને પ્રલુના સંકલ્પમાં સાક્ષાત્કાર કરીશું.

૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની બહારનું બધું જૂઠાણું છે અને ભ્રમ છે. બધું જ જોડકારક તમસ છે. પ્રભુમાં જીવન, પ્રકાશ અને આનંદ છે. પ્રભુમાં સર્વેચ્ય શાંતિ છે.

૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુના સાથમાં જ આપણી શક્તિ રહેલી છે. તેની સાથે રહીને આપણે બધી જ મુશ્કેલીઓને એણંગી શકીએ છીએ.

૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

રાત્રીની નીરવતામાં પ્રભુનો અવાજ મધુર સંગીત માફક રંભળાય છે.

૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુનો વિજય એટલો સંપૂર્ણ છે કે દરેક વિધન, દરેક દુરિચ્છા, તેની વિરુદ્ધ ઉત્પન્ન થતાં દરેક ધિક્કાર એક વધારે વિશાળ અને તેનાથી વધારે સંપૂર્ણ વિજયની આશા છે.

૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

તેના પ્રકાશની સમૃદ્ધિ માટે, આપણે પ્રભુને આપણી ઝાંદર વ્યક્ત કરવાની શક્તિ માટે તેનું આવાહન કરીએ છીએ.

૧૦ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુના શરૂદો આશ્વાસન અને આશીર્વદ આપે છે, હૂંફ આપે છે અને પ્રકાશ આપે છે. પ્રભુનો ઉદાર હાથ અનંત જ્ઞાનને ઢાંકનાર પડદાની ઘડી ઉકેલી આપે છે.

૧૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુના ધ્યાનની ભૂભતામાં ટેટલી શાંતિ, ઔદ્ઘર્ય અને પવિત્રતા રહેલી છે.

૧૯ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુનાં એક નવી જીવન જ જીવણું, કેવળ પ્રભુમય જીવન જેનો પ્રભુ જ સ્પષ્ટ સ્વામી હોય - તો બધી જ મુશ્કેલીઓ શાંતિમાં પરિજીમે છે અને બધું દદ્દ સ્વર્ણસ્થતામાં રૂપાંતર પામે છે.

૨૩ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આપણે પ્રભુને એટલો જ ત અનુભવીએ છીએ કે, આપણે બધા બનાવોની શાંતિથી રાહ જોઈએ છીએ એમ જાણીને કે, દરેક જગ્યાએ તેનો માર્ગ રહેલો છે. કારણ કે આપણે તેને આપણા સ્વરૂપમાં ધારણ કરીએ છીએ.

૨૪ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની ભવ્યતા બધાં જ પરાજ્યોને અનંતના વિજયમાં રૂપાંતર કરી નાખે છે અને બધી જ છાયાએ તેના ઉજ્જવળ પ્રકાશની પાસેથી દૂર હઠી જાય છે.

૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની હાજરી શક્તિમાં શાંતિ, કાર્યમાં પ્રશાંતિ અને બધા જ સંજોગોની મધ્યમાં શાશ્વત સુખ આપે છે.

૧૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુ મિશાળ વિનાનું સુખ છે. આશીર્વદરૂપ પરમ બક્ષિસ છે, પરંતુ તે સુખ સંપૂર્ણ હોય તો જ પૂર્ણ બને છે.

૨૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુ એ એવો ખાત્રીભર્યો મિત્ર છે જે કદી દગ્ગો દેતો નથી. એક પરમ શક્તિ, એક પરમ માર્ગદર્શક અને એક પરમ અધાર છે, પ્રભુ એ એવો પ્રકાશ છે જે અંધકારને વિઝેરી નાખે છે, એ એવો વિજેતા છે જે વિજયની ખાત્રી આપે છે.

૨૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

ફક્ત પ્રભુ જ એક એવો આધાર છે જે કદી નિઃફળ જતો નથી.

*

એક જ પ્રત્યુત્તર જે કદી નિઃફળ જતો નથી તે પ્રભુનો ઉત્તર હોય છે. એક જ પ્રેમ જે કદી નિઃફળ જતો નથી તે પ્રભુનો પ્રેમ છે. ફક્ત પ્રભુને ચાહો અને તે તમારી સાથે કાયમ રહેશે.

૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૩

*

પરમ પ્રભુના અભિપ્રાયની જ કિંમત છે.

પરમ પ્રભુ જ આપણા પ્રેમને લાયક છે અને તે તેનો પ્રત્યુત્તર શતગ્રણો આપે છે.

૧૧ ફેઝુઆરી, ૧૯૭૦

*

તમારા આત્માની શક્તામાં ફક્ત પ્રભુને જ સ્વીકારો.

*

ફક્ત પ્રભુનો જ વિચાર કરો અને પ્રભુ તમારી સાથે રહેશો.

*

એક જ ધંધો, એક જ લક્ષ્ય, એક જ આનંદ—પરમાત્મા.

*

પોતાની જત ઉપર એકાગ્રતા કરવાનો અર્થ ક્ષીણિતા અને મૃત્યુ. ફક્ત પ્રભુ ઉપરની એકાગ્રતા જીવન, વૃજિ અને સાક્ષાત્કાર લાવે છે.

*

પ્રભુ સિવાય જીવન દર્દજનક માયા છે, પ્રભુની સાથે સર્વ પરમાનંદ છે.

*

આદર્શ વલણ છે ભગવાનના જ બનવું, પ્રભુ માટે જ કાર્ય કરવું, અને ફક્ત પ્રભુ તરફથી જ શક્તિ, શાંતિ અને સંતોષ મેળવવો. પ્રભુ પૂર્ણ દયાળુ છે.

અને આપણે જે જે વસ્તુની જરૂર હોય તે બધું આપે છે જેથી કરીને આપણા ધ્યેયને જેટલી શક્ય બને તેટલી જલદીથી પહોંચી શકાય.

*

દિવ્ય પ્રભુની હાજરી જ જીવનને કિંમત આપે છે. આ હાજરી જ સર્વ શાંતિ, સર્વ આનંદ અને સર્વ સુરક્ષાનું મૂળ છે. તમારી પોતાની અંદર આ હાજરીને શોધી લો અને તમારી સર્વ મુશ્કેલીઓ અદશ્ય થઈ જશે.

*

દિવસ અને રાત સતત પ્રભુની હાજરી ત્યાં હોય છે જ. શાંતિથી અંતરમાં વળણું એટણું જ બસ છે અને આપણે તેને શોધીએ છીએ.

*

પ્રભુને કાયમ યાદ રાખો અને તમે જે કાંઈ કરશો તે પ્રભુની હાજરીની અભિવ્યક્તિ હશે.

*

સક્રિયતામાં અને શાંતિમાં, આદાનમાં અને પ્રદાનમાં તારી કાયમ આનંદ-દાયક સમૃતિ રહેલો.

*

જે પ્રમાણે નદી સમુદ્ર તરફ વહે છે તે પ્રમાણે આપણા બધા જ વિચારો, આપણી બધી જ લાગણીએ, પ્રભુ પ્રત્યે ગતિ કરશે.

*

આપણા બધા જ વિચારો, બધી જ લાગણીએ, બધા જ કાર્યો અને બધી જ આશાએ પ્રભુ તરફ વાળો અને તેના ઉપર જ એકાગ્ર થાએઓ. પ્રભુ જ આપણી ફક્ત મદદ છે અને આપણી એકમાત્ર સહીસલામતી છે.

*

હા, મારા બાળક, એ બિલકુલ સાચું છે કે, પ્રભુ જ આપણું એકમાત્ર આક્રાયસ્થાન છે - તેની સાથે જ આપણું પૂર્ણ સહીસલામતી રહેલી છે.

*

પ્રભુ અને માનવી

જે લોકો એક શબ્દથી ડરે છે તે બધા માટે : “પ્રભુ” એટલે આપણે આ સમજુએ છીએ : આપણે જે જ્ઞાન મેળવવાનું છે તે બધું જ, આપણે પ્રાપ્ત કરવાની છે તે બધી જ શક્તિ, આપણે જે જીવનવાનું છે તે સર્વ પ્રેમ, આપણે સિદ્ધ કરવાની છે તે બધી પૂર્ણતા, આપણે પ્રકાશ અને આનંદમાં જે ક્રમિક સમતુલ્યાને વ્યક્ત કરવાની છે તે નવીન અને અજાણ ભવ્યતાએ.

૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૨

*

તમારી ઊંડામાં ઊંડી અભીષ્ટામાં જે વસ્તુની તમે અપેક્ષા રાખો છો તે ખરેખર પ્રભુ છે.

*

પ્રભુ શું છે ?

પ્રભુ પૂર્ણતા છે જેના સાક્ષાત્કાર માટે આપણે અભીષ્ટા કરવી જ જોઈએ.

૮ નવેમ્બર, ૧૯૬૮

*

પ્રભુ એક પૂર્ણતા છે જેની પ્રત્યે આપણે ગતિ કરીએ છીએ અને તમને પણંદ પડે તો, હું રાજ્યભૂથીથી તમને તેની પાસે દોરી જઈશ. શક્તા રાખો.

૧૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૮

*

દરેક પ્રાણી પોતાની અંદર દિવ્ય નિવાસીને ધારણ કરે છે; અને જો કે આખા જગતમાં કોઈ પણ પ્રાણી માનવી જેટલું નબળું નથી તેમ છતાં તેના જેટલું કોઈ દિવ્ય પણ નથી.

૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૧

*

વ્યક્તિગત અસ્તિત્વ એક એવી પ્રાર્થના છે જે સતત નવીનતા પ્રાપ્ત કરે છે. અને વિશ્વ તે પ્રાર્થના પ્રલુની અકલિપત ભવ્યતાને અર્પણ કરે છે.

*

સત્યના સંબંધમાં આપણે બધાં જ દિવ્ય છીએ, પરંતુ આપણને ભાગ્યે જ તેની જાણ છે અને આપણી અંદર રહેલી તે વસ્તુ જ જાણતી નથી કે તે દિવ્ય છે, જેને આપણે આપણી જત કહીએ છીએ.

*

આપણી જતથી અદ્ધર જેટલાં પ્રમાણમાં આપણે ઉઠી શકીએ તેટલા પ્રમાણમાં આપણી કિંમત છે અને આપણી જતથી અદ્ધર ઉઠણું એટલે પ્રલુને પ્રાપ્ત કરવા.

*

માનવનું મામૂલીપણું અસહ્ય છે.

આપણે જ્ઞાન માટે ખરેખર જાળીને, શક્તિ માટે ખરેખર શક્તિથી અને પ્રેમ માટે ખરેખર ચાહીને અલીખસા રાખીએ છીએ.

*

માનવપ્રકૃતિના છીછરાપણાથી ગુંગળાઈને આપણે એવા જ્ઞાન માટે અલીખસા રાખીએ છીએ જે ખરેખર જાણે છે, એવી શક્તિ માટે જે ખરેખર શક્તિશાળી છે અને એવો પ્રેમ જે ખરેખર ચાહે છે.

૨૪ એપ્રિલ, ૧૯૬૪

*

હું કેણું હું ?

ધલા છજ વેશોમાં રહેલો પ્રલુ.

*

પ્રભુ સાથેનો સંબંધ

પરમ પ્રભુ સિવાય બધું જ સાપેક્ષ છે. પરમાત્મા જ કેવળ નિરપેક્ષ છે. પરંતુ દરેક વ્યક્તિના અસ્તિત્વના કેન્દ્રમાં પરમપ્રભુ રહેલો હોવાથી દરેક પોતાની અંદર નિરપેક્ષને ધારણ કરે છે.

*

છેવટે તો એ ધાર્યું સહેલું છે કે આપણે સ્વરૂપના ઊંડાણમાં જે આપણે છીએ તે બનીએ.

૧૮ મે, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની ચેતના સાથે તાદ્યાત્મ્ય સાધવા જેટલી કોઈ પણ વસ્તુ સુંદર નથી. વ્યક્તિ જેને શોધે તેને તે ચોક્કસ પામી શકે — જો તે પૂર્ણ સર્ચાઈથી શોધે તો, કારણ કે વ્યક્તિ જેની શોધ કરે છે તે તેની પોતાની અંદર જ છે.

*

કોઈ પણ વ્યક્તિ પ્રભુને એમ ન કહી શકે કે, “મને તારું જ્ઞાન છે.” અને તેમ છિતાં દરેક તેને પોતાની અંદર ધારણ કરે છે. અને તેમની આત્માની પ્રશાંતિમાં પ્રભુના અવાજનો પડ્ઘો સાંભળી શકે છે.

૧૩ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

વ્યક્તિ પ્રભુમય જીવન જીવી શકે છે ભલે પછી તે પ્રભુને અભિવ્યક્ત ન કરતી હોય, તે પ્રભુનો સાક્ષાત્કાર કરી શકે છે અને તેની અનંતતા પ્રાપ્ત કરે છે ભલે પછી તે તેની વ્યાખ્યા ન કરી શકતો હોય અથવા તેને સમજાવી ન શકતો હોય.

૧૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

ને વ્યક્તિએ પ્રભુની સાથે તાદાત્મ્ય સાધેલું છે તેને માટે સર્વત્ર પ્રભુનો પૂર્ણ આનંદ રહેલો છે. દરેક જગાએ અને દરેક સંજોગમાં તે તેની સાથે રહેલો હોય છે.

૧૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪.

*

પ્રભુ સાથેનું મિલનઃ જોણે તે પ્રાપ્ત કર્યું હોય તેને માટે દરેક સંજોગ એક ખરેખરી તક બની આવે છે.

*

પૂર્ણ ઔક્યનો આનંદ ત્યારે જ આવી શકે જયારે ને વસ્તુ કરવાની છે તે પૂર્ણ કરી હોય.

*

“પ્રભુ ઉપર વિજય મેળવવો એ મુશ્કેલ કાર્ય છે.”

મને લાગે છે કે આ વાક્ય હું બરાબર સમજ્યોએ નથી.

વિજયનો અર્થ ‘પ્રાપ્તિ’ અથવા ‘માલિકી’ બો. તમે એમ કહી શકો. પ્રભુની ચેતનાનો વિજય એ મુશ્કેલ કાર્ય છે.

ટીકા : માનવીઓ માટે પ્રભુ વિષે અચેતન બનવું અને તેની પ્રકૃતિ પ્રાપ્ત કરવી મુશ્કેલ છે.

*

પ્રભુ સાથેની મૈત્રી : કોમળ, એકચિત્ત અને વિશ્વાસુ. નાનામાં નાની વિનંતીને પ્રત્યુત્તર આપવા માટે સદાય તૈયાર.

*

ચેતનામાં, સમાનતામાં અને પ્રેમમાં જેમ લેમ વૃદ્ધિ થતી જશે તેમ તેમ પ્રભુ સાથેનું સામીખ્ય વધતું જશે.

*

હિંસાથી પ્રભુની પ્રાપ્તિ થતી નથી. તમે ફક્ત પ્રેમ અને સંવાદ દ્વારા જ પ્રભુ સુધી પહોંચ્યો શકો છો.

શાંતિમાં રહો—મારા આશીર્વાદ તમારી સાથે જ છે.

૧૩ જુલાઈ, ૧૯૬૬.

*

પ્રભુ પ્રત્યે સ્નેહનું બંધન પ્રભુની આસપાસ પોતાની જતને વીટાઈ વળે છે અને પોતાનો બધો આધાર તેનામાં એ રીતે શોધે છે જેથી ખાતરી થાય કે તેનો કદ્દી ત્યાગ કરે નહિં.

*

પ્રભુ માટેનો અનુરાગ : એક મધુર અને વિશ્વાસપૂર્વકની કોમળતા તે પ્રભુને પોતાની જતને સરૂપ રીતે અર્પણ કરે છે.

*

પ્રભુ સાથેની નિકટતા : પ્રભુને પૂરેપૂરું સમર્પણ અને તેની અસર પ્રત્યે પૂરેપૂરી ગ્રહણશીલતા અને આ આત્મીયતમાં કોઈપણ શરત નહિં.

*

જે વ્યક્તિ કેવળ પ્રભુ દ્વારા જ અને પ્રભુ અથે જ જીવે છે તેના માટે જ શારીરિકમાં પ્રભુ સાથેની નિકટતા થાય છે.

*

પ્રભુ સાથેની પ્રાણમાં રહેલી નિકટતા : ફક્ત વિશુદ્ધ, સિથર અને કામના-શક્તિનો પ્રાણ જ આ અદ્ભુત સ્થિતિ પ્રત્યે પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

*

પ્રભુ સાથેની ચીતસિકમાં આત્મીયતા : પરિપૂર્ણ વિકાસ પામેલાં ચીત્ય પુરષની સ્વાભાવિક સ્થિતિ.

*

પ્રભુ સાથે સંપૂર્ણ આત્મીયતાઃ સમગ્ર સ્વરૂપ પ્રભુના સ્પર્શ સિવાય હવે બિલકુલ આંદોલન કરતું નથી.

*

તે પ્રમાણે બનવાનું પ્રભુને પસંદ છે તે તેવો જ છે. અને ફક્ત રહસ્ય એટલું જ છે કે તેને પસંદ પડે તેવા બનવું. ફક્ત વસ્તુગત બનેલું હોય એટલું જ નહિ, તે જે વસ્તુ સાકાર બનેલી છે તે બનવું. પ્રભુ જ સર્વ છે.

*

સર્વવ્યાપી, શાશ્વત આત્મા કૂટસ્થ પરમ એક જ રહે છે. તેની સેવા કરવાના અને તેને સમજવાના વિધવિધ માર્ગો તેની પરમ વાસ્તવિકતા બનવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઊભી કરતા નથી.

*

[સંખાધના વિધિ માટે]

પ્રભુ અને તેની શક્તિ
પ્રભુ અને તેનો ભક્ત.
પિતા અને તેનો પુત્ર.
સ્વામી અને તેનો શિષ્ય
પ્રેમી અને તેની પ્રેમિકા
સખા અને તેનો સાથીદાર
બાળક અને તેની માતા.

*

ચોતાની જાતનું પ્રભુને અર્પણ કરવું, પ્રભુને ગ્રહણ કરવા અને તે બનવું. પ્રભુનો સંચાર કરવો અને તેને ફેલાવવો. આ ત્રણ એકીસાથે બનતી ગતિઓ છે જે આપણા પ્રભુ સાથેના સમગ્ર સંબંધને સમાવી લે છે.

*

પ્રભુની કાર્ય કરવાની રીતો

પ્રભુની કૃપા અદ્ભુત અને સર્વશક્તિમાન છે અને પ્રભુની કાર્ય કરવાની રીતો આનંદપૂર્ણ રમુજની ભાવનાથી ભરેલી છે.....

*

પ્રભુને આવકારવા માટે કાયમ તૈયાર રહેા, કારણ કે તમારી મુલાકાત ગમે તે કણે લે.

અને જો કોઈક વખતે તમને નિશ્ચિત આપેલા સમયે રાહ જોવડાવે તો તેથી કરીને તમારે મોડા પડવા માટેનું એ ચોકકસ કારણ નથી.

૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૬

*

એ બિલકુલ સ્પષ્ટ છે કે એક યા બીજ કારણસર—અથવા બિલકુલ કોઈ કારણ ન હોય છતાં—પરમ પ્રભુએ તે વિશેનું પોતાનું મન બદલી નાખ્યું હોય.

૨૫ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૮

*

પરમ પ્રભુએ તેનો નિર્ણય એટલા માટે બદલ્યો હોય કે જેથી તે તમારી શક્તાની કસોટી કરતો હોય અને કદાચ જોતા હોય કે તે ફક્ત બાધ્ય વસ્તુ પર આધાર રાખે છે કે કેમ.

૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૮

*

ચોક્કસ પ્રભુને, બીજા દરેકની માફક તેનું મન ફેરવવાનો અધિકાર છે.

૧૯૫૮

*

જો આપણે ભગવાનની સાથે વાતચીત કરવી હોય તો [ચોક્કસ આપણું પેતાની અંદર જ] એ શક્ય છે ખરું ? જો શક્ય હોય તો કઈ શરતે ?

પ્રભુ વાતચીતમાં ઉત્તરતો નથી ?

ભગવાન કદી આપણું સાથે ગુસ્સે થાય છે ખરા ? જો ગુસ્સે થતાં હોય તો કયારે ?

જ્યારે તમે માનો કે તે ગુસ્સે છે ત્યારે.

જો ભગવાન માટે આપણે આંસુ સારીએ તો તે કદી આપણા માટે આંસુ પડે છે ? .

ચોક્કસ તેને તમારા માટે એક ઊંડી સહાનુભૂતિ હોય છે. પરંતુ તેની આંખો એવા પ્રકારની હોતી નથી કે તેમાંથી આંસુ પડે.

૨૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૪

*

એવું બની શકે કે માનવી જે રીતે જુએ છે તે જ રીતે પ્રભુ વસ્તુઓને ન જોતા હોય.

ઓચિતાનું પ્રગટીકરણ સાધના માટે ધર્મી વખત ઉપયોગી થઈ શકે.

૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

*

માનવર્ધમ પ્રમાણે ગુનહેગારને શિક્ષા થવી જ જોઈએ પરંતુ એ ધર્મ માનવ કાયદાઓ કરતાં વધારે સત્તાધારી છે.

આ ધર્મ અનુસાર જગત સહન કરી શકે છે અને સત્ય અને પ્રેમ પ્રત્યે પ્રગતિ કરી શકે છે.

નવેમ્બર, ૧૯૬૬

*

માતાજી.

પ્રભુ આચાર્યને હંડ આપે છે? કોઈને પણ તે હંડ આપે એ શક્ય છે?

માણસ જે રીતે જુઓ તે રીતે પ્રભુ જેતા નથી અને તેને શિક્ષા કે બન્ધીસ આપવા માટે કોઈ જરૂર નથી. દરેક કાર્ય તેની પોતાની અંદર જ તેનું ફળ અને પરિણામો ધારણ કરે છે.

કર્મની પ્રકૃતિ પ્રમાણે તે તમને પ્રભુની નજીક લાવે છે અથવા પ્રભુથી દૂર વઈ જાય છે. અને તે જ પરિણામ છે.

૨૫ જુલાઈ, ૧૯૭૦

*

માનવોઓ પ્રભુમાંથી પાછા હઠી જવા માટે શક્તિમાન છે. પરંતુ પ્રભુ માટે માનવીઓમાંથી પાછા હઠી જવું અશક્ય છે.

*

જે પરમ ચેતના માણસોની નબળાઈઓ પ્રત્યે ગુસ્સે થાય તો આખી માનવ-જાત ઘણા લાંબા સુમય પહેલાં ખતમ થઈ ગઈ હોત.

૭ જૂન, ૧૯૭૨

*

શા માટે માણસ શરૂઆતથી જ સારો સજ્જયો નથી ?

પ્રભુએ માણસને દુષ્ટ બનાવ્યો નથી.

માણસે પોતે જ પ્રભુથી વિખૃટા પડી જઈને પોતાની જતને દુષ્ટ બનાવી છે.

*

પ્રભુ ધ્યાની સારી રીતે તમારા તરફ ઠેણે છે, પરંતુ તેને સાચી રીતે સમજવા માટે તમારે તેના તરફ ગતિ કરવી જોઈએ.

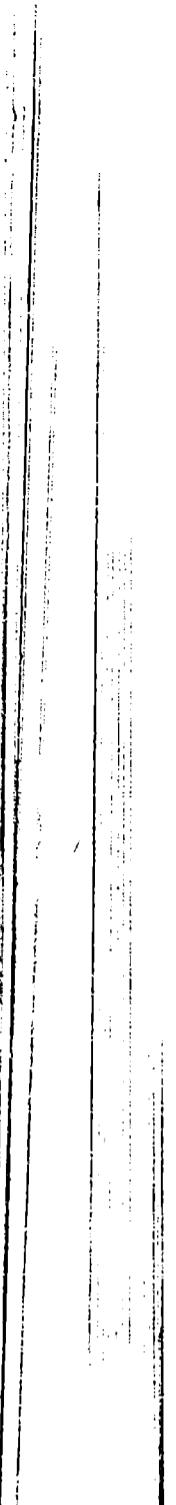
પ્રભુને સમજવાં માટે આપણામાં રાગડ્રોષો ન રહેવાં જોઈએ.

*

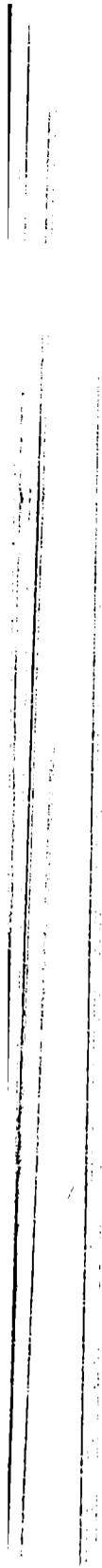
પ્રભુને સમજવાં માટે માણસે પ્રભુ બનવું જોઈએ.

૨૪ મે, ૧૯૭૨

*

ଭୀଟୁ-୨

યોગનો માર્ગ

પહાડનો રસ્તો બે બાજુઓ જય છે-ઉંચે અને નીચે-અધું જ આપણે પાછળ શું મૂકીએ છીએ તેના ઉપર આધાર રાખે છે.

*

જીવન એક સત્ય અને જૂઠાણું, પ્રકાશ અને અંધકાર, પ્રગતિ અને અધોગતિ, ઊંચાણો પર ચડાઈ અથવા ઝીસુમાં પતન, એ બન્ને વચ્ચેની કાયમી પસંદગી હોય છે. દરેકે પોતે મુક્ત રીતે પસંદગી કરવાની હોય છે.

૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૨

*

દરેકના જીવનમાં એક એવી ક્ષાણ આવે છે ત્યારે તેને યોગનો માર્ગ અને ગોટાળાભર્યું જીવન એ બે વચ્ચે પસંદગી કરવાની હોય છે. તમે એક પગ અહીં અને બીજે ત્યાં મૂકી શકો નહિ. જે તમે તે પ્રમાણે પ્રયત્ન કરો તો, તમે ટૂકડે ટૂકડા થઈ જશો.

જે હદ્ય પસંદ કરતું નથી તે મૃત્યુ પામશે.

*

તમે આધ્યાત્મિક માર્ગ ત્યારે જ લો છો જ્યારે તમને લાગે કે તમે બીજું કાંઈ કરી શકતા નથી.

૨૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૨

*

જ્યારે માર્ગની જાણ થઈ જાય ત્યારે તેના ઉપર ચાલવું સહેલું થાય છે.

૧૯ ઓગષ્ટ, ૧૯૫૪

*

માર્ગના અંત સુધી જવા માટે વ્યકિત માટે એક ખૂબ ધૈર્યપૂર્ક ખંતનું શલ્લ આપણો પાસે હોણું જોઈએ.

૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આધ્યાત્મિક માર્ગ ઉપર દરેક આગળનું એક પગલું વિજય હોય છે અને યુધનું પરિણામ હોય છે.

૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રલુબુ પ્રત્યેનો માર્ગ : કાયમ લાંબો, ધારી વખત દેખાવમાં શુષ્ક પરંતુ પરિણામોમાં કાયમ સમૃદ્ધિપૂર્ક.

*

ચઢાણુઃ : એક એક પગલે માણસ ચેતનાના ચઢાણે। ચડે છે.

*

આધ્યાત્મિક ચઢાણુઃ : નિર્ભૌક, નિયમિત, સાતત્યવાળું ચઢાણ.

*

નેટલાં જરૂરી હોય તેટલાં સ્તરો મારફત વ્યકિત પસાર થશે પરંતુ ચોક્કસ આવી પહેંચશે.

*

પહેલાં બુદ્ધિગમ્ય વચ્ચે આવે છે અને પછીથી ધીરેધીરે અનુભવ આવે છે. અગત્યનું એ છે કે જીવનનો સંકલ્પ સજગતાથી કાયમ ચાલુ રાખવો અને જેને સત્ય તરીકે જાણો, તંડુર બનો પછીથી તે માર્ગ અટકણું અશક્ય બનશે અને પાછા પડવાનું તો બિલકુલ રહેશે નહિં.

દરેક માનવીનું આધ્યાત્મિક ભાવિ હોય છે અને તેના દરેકના પોતાના દઢ સંકલ્પ ઉપર નજીક કે દૂર હોવાનો આધાર હોય છે.

વ્યક્તિએ સરચાઈપૂર્વકનો સંકલ્પ કરવો જોઈએ.

તમે તમારી જાતને શક્તિ માટે કરણું બનાવવા કેટલી પસંદગી કરો છો તેના ઉપર બધો આધાર છે અને તમારા જીવનની દરેક ક્ષણે તમારે તે પસંદગી કરવાની રહે છે.

*

તમારી અંદર રહેલી જે વસ્તુ સામાન્ય જીવન સાથે સંકળાયેલી છે અને જે વસ્તુ દિવ્ય જીવન માટે અભીષ્ટા રાખે છે તે બે વચ્ચે સંઘર્ષ છે. તમારે તે વસ્તુ પસંદ કરવાની છે જે જે સૌથી મજબુત હોય અને તે પ્રમાણે તમારે કાર્ય કરવું જોઈએ.

૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૭

*

તમે અસંખ્ય અવતારોની ભૂલભૂલામણીઓમાં દોડ્યા કરો છો અથવા એક સધન “સાધના” નો ચડાણવાળો અને ઝડપી માર્ગ પસંદ કરી શકો છો.

*

જે વ્યક્તિ સીધા ચડાણવાળો માર્ગ જે ઊંચાણો પર બઈ જાય છે તેનું અનુસરણ કરે છે તે સહેલાઈથી ખીણમાં પણ સરકી જાય છે.

*

જે લોકોનું નિર્મણ શિખરો પર ચડવાનું છે તેમને માટે એક નાનામાં નાનું જોટું પગલું એક મૃત્યુનું જોખમ પણ વહેરી બે છે.

*

પૂર્ણ માર્ગ : દરેક માટેનો એવો માર્ગ જે સૌથી ઝડપી રીતે પ્રભુ પ્રત્યે પહોંચાડે છે.

*

બધું જ સોનેરી, સોનેરી અને સોનેરી હતું, એક અવિરોધ્ય એવો સોનેરી પ્રકાશનો ધોધ વહેતો હતો અને તેની સાથે ચેતના લાવતો હતો જે સૂર્ય પ્રકાશિત દેવાનો માર્ગ છે જેમાં મુશ્કેલીઓ તેમની વાસ્તવિકતા ખોઈ બેસે છે.

આપણે જે આ માર્ગ પસંદ કરી બઈએ તો તે માર્ગ આપણા માટે ખુલ્લો છે.

યોગ

સાધક = જે યોગિક સાધનાને અનુસરે છે.

સાધન = યોગની સાધના.

યોગ = પ્રભુ સાથેનું ઓક્યુ [વિસ્તાર કરવાથી જે માર્ગ ઓક્યુ તરફ લઈ જાય છે તેવો માર્ગ.]

તમે મને મહેરખાની કરી સમજાવશો કે યોગ કરવો એ મલુની નજીક કઈ રીતે લઈ જાય છે ? અને યોગનો ખરેખરે અર્થ શો છે ? તે ફક્ત આંગંકસરતની કુશળ શારીરિક કસરતો જ છે કે પણી મનનો યોગ પણ્ણું છે ખરે ?

આ વસ્તુને અને આધ્યાત્મિક જીવનને કોઈ સંબંધ નથી. અને ધર્મને પણ કાંઈ સંબંધ નથી. ક્ષ તમને વિસ્તૃત રીતે સમજાવશો, પરંતુ હું તમને એટલું કહી શકું કે યોગ ફક્ત મનની પ્રભુ પ્રત્યે અભીષ્ટા છે એટલું જ નહિ પરંતુ ખાસ કરીને હદ્યની પ્રભુ પ્રત્યેની ઝંપના પણ છે.

૫ નવેમ્બર, ૧૯૬૩

*

સમગ્ર જગત એક પ્રગતિશીલ રૂપાંતરની પ્રક્રિયા છે. જો તમે યોગની સાધના હાથ ઉપર લો તો, તમે તમારી અંદર રહેલી તે પ્રક્રિયાને ઝડપી બનાવો છો.

*

યોગ સમગ્ર જીવનને સમાન હોય છે.

*

સાચી આધ્યાત્મિકતા જીવનમાં રૂપાંતર લાવે છે.

*

પૂર્ણ ચોંગ

જગત વિશેના ત્રણ દિનિબિનદુઓ.

(૧) યુદ્ધનો અને શાંકરનો :

જગત ભ્રમ છે, અજ્ઞાનનું અને વેદનાનું ક્ષેત્ર, કારણકે અજ્ઞાન રહેલું છે. જરૂરી વસ્તુ એક જ કરવાની છે કે જેટલા જવદી તેમાંથી બહાર નીકળીને શૂન્યમાં અથવા બિન-આવિર્ભાવમાં અદૃશ્ય થઈ જશું.

(૨) સામાન્ય રીતે અધા સમજે છે તે રીતે વેદાન્તનું દિનિબિન્ડુ :

જગત ખરેખર દિવ્ય છે, કારણ કે પ્રભુ ત્યાં સર્વવ્યાપી રીતે રહેલો છે. પરંતુ તેની બાબ્દી અભિવ્યક્તિ વિકૃત, તમસયુક્ત, અને અજ્ઞાનભરી છે. એક વસ્તુ કરવાની છે કે અંતઃકરણમાં રહેલા પ્રભુ વિશે સભાન બનશું અને જગતને તકલીફ આપ્યા સિવાય તે જ ચેતનામાં રહેશું. કારણ કે બાબ્દી જગતનું રૂપાંતર થઈ શકતું નથી અને તે કાયમ તેની પ્રકૃતિની અચેતન અને અજ્ઞાનપૂર્ણ સ્થિતિમાં રહેશે.

(૩) શ્રી અરવિંદનું દિનિબિન્ડુ :

જગત જે રીતનું છે તે જે તે બનશું જોઈએ તે રીતનું દિવ્ય સર્જન નથી, પરંતુ તેની તમોમય અને વિકૃત અભિવ્યક્તિ છે. તે દિવ્ય ચેતના અને દિવ્ય

સંકદપની અભિવ્યક્તિ નથી પરંતુ તેને જે બનવાનું છે તેનું આ ગ્રાંબિક સ્વરૂપ છે. તેનું એટલા માટે સર્જન કરવામાં આવ્યું છે કે તે પ્રભુના સર્વ રૂપોનું અને પાસાંઓની પૂર્ણ અભિવ્યક્તિમાં વૃદ્ધિ પામે-પ્રકાશ અને જ્ઞાન, શક્તિ, પ્રેમ અને સૌનંદર્યમાં.

આપણો આ રીતનો તેના વિશેનો જ્યાલ છે અને આપણે તે લક્ષ્યને અનુસરીએ છીએ.

૨૪ ફેઝુઆરી, ૧૯૩૬

*

પ્રચલિત સાધનાઓનું લક્ષ્ય પરમ ચેતના સાથે (સત્ત-ચિત્ત-આનંદ) અદ્વૈત સાધવાનું હોય છે. અને જેઓ તેમાં પહોંચે છે તેઓ પોતાની મુક્તિ સાધીને સંતોષ માને છે અને જગતને તેની દુઃખી પરિસ્થિતિમાં છોડી દે છે. તેનાથી ઊલટું શ્રી અરવિંદની સાધના જ્યાં બોળું બધી સાધનાઓનો અંત આવે છે ત્યાંથી શરૂ થાય છે. એક વખત પ્રભુ સાથે તાદાત્મ્ય સધાર્યું પછીથી વ્યક્તિએ તે સાક્ષાત્કારને બાધ્ય જગતમાં નીચે ઉતારી લાવવાનો છે. અને પૃથ્વી ઉપરની પરિસ્થિતિ-ઓમાં રૂપાંતર ત્યાં સુધી કરવાનું છે જ્યાં સુધી સમગ્ર રૂપાંતર સધાઈ શકે નહિ. આ ધ્યેયને અનુલક્ષીને પૂર્ણયોગના સાધકો પૃથ્વી ઉપરથી વિરક્ત થઈને ધ્યાન અને ચિંતનના માર્ગ જતા નથી. દરેકે પોતાના સમયનો ઓછામાં ઓછા એક તૃતીયાંશ સમય ઉપયોગી કાર્યમાં ગાળવાનો છે. બધી જ પ્રવૃત્તિઓનું આશામમાં પ્રતિનિધિત્વ રાખવામાં આવ્યું છે અને દરેક તેની પ્રકૃતિ અનુસાર પોતાનું કાર્ય પસાંદ કરે છે, પરંતુ તે કાર્ય એક સેવાની અને નિઃસ્વાર્થ ભાવનાની સાથે કરવાનું છે અને તેણે પૂર્ણ રૂપાંતરના લક્ષ્યને કાયમ પોતાની નજર સમક્ષ રાખવાનું છે.

આ હેતુને શક્ય બનાવવા માટે, આશામની એ રીતની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે કે તેના અંતેવાસીઓ તેમની યોગ્ય જરૂરિયાતોનો સંતોષ મેળવે છે. અને તેમની આજીવિકા માટે કાંઈ ચિંતા કરવાની જરૂર રહેતી નથી.

નિયમ તો બહુ ઓછા છે જેથી કરીને દરેક પોતાના વિકાસ માટે મુક્ત હોવાનો આનંદ માણી શકે પરંતુ કેટલીક થોડી વસ્તુઓનો કઢક નિષેધ છે. તે વસ્તુઓ છે : (૧) રાજકારણ (૨) ધૂમ્રપાન (૩) મધ્યપાન (૪) કામવાસનાની તૃપ્તિ.

૩.

બધા જ, નાનાં કે મોટા, યુવાન કે વૃદ્ધના કદ્યાણ માટે અને સામાન્ય શારીરિક વૃદ્ધિ માટે તંદુરસ્તી જળવવા માટે ખૂબ સંભાળ રાખવામાં આવે છે.

૨૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૬

*

અત્યારે આપણે જે કરી રહ્યા છીએ તે નવીન વસ્તુ છે. તેને ભૂતકાળની વસ્તુઓ સાથે કોઈ સંબંધ નથી.

*

આપણે આ જગતમાં પ્રભુનો વિજય માર્ગીએ છીએ. તેની બધી ગતિઓ ઉપરનો વિજય અને પ્રભુનો આ જગતમાં સાક્ષાત્કાર.

*

તેને એક સાહસ કહી શકાય કારણ કે પ્રથમ વખત જ યોગ, શારીરિક જીવનમાંથી નાસી જવાને બદલે તેનું રૂપાંતર અને દિવ્યતાનું લક્ષ્ય રાખે છે.

*

આપણે જેટલું બને તેટલી સંપૂર્ણ રીતે પ્રભુએ તેના આ જગતના કાર્યની સિદ્ધિ અર્થે જે સાહજિક પ્રેરણા મોકલી છે તેને શારીરિકના સંબંધમાં વ્યક્ત કરવાની ઈચ્છા રાખીએ છીએ.

અને તેના માટે, દરેક વ્યક્તિત્વાત આત્મા એક મદદ અને સહાયકારક સાથી છે. પરંતુ દરેક માનવ અહંકાર એક મર્યાદા અને વિદન છે.

૫ એપ્રિલ, ૧૯૫૦

*

જે લોકોને પૂર્ણ યોગની સાધના કરવાની ઈચ્છા છે તેમને ભારપૂર્વક નીચેની ત્રણ વસ્તુઓનો નિષેધ કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

૧. કામવાસનાની કિયાઓ.
૨. ધૂમ્રપાન.
૩. મધસેવન.

૧૨ જૂન, ૧૯૫૬

જેમ જેમ હું ગતિ કરું છું, તેમ તેમ હું જાણું છું કે શ્રી અરવિંદનો પૂર્ણ
યોગ કાર્યમાં શ્રેષ્ઠ રીતે અમલમાં મૂકાય છે.

૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૬

*

પૂર્ણ યોગ માટે તમે શું કરો છો તે અગત્યનું નથી પરંતુ કેવી ભાવનાથી
કરો છો તે અગત્યનું છે.

૧૯૭૧

*

યોગનું કાર્ય

યોગના દણિબિન્દુથી તમે કેટલું વધારે કાર્ય કરો છો તે નહિ પરંતુ તમે કેવી રીતે કાર્ય કરો છો તે વધારે અગત્યનું છે.

*

કાર્યની એટલી બધી કિંમત નથી પરંતુ તે કેવી રીતે અને કઈ ચેતનાથી થાય છે એ અગત્યનું છે. તેથી બધું બરાબર છે અને તમારી જતને વેદના આપશો નહિ. મારો પ્રેમ કાર્યમ તમારી સાથે છે.

૨૪ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

આધ્યાત્મિક જીવનના દણિબિંદુથી, તમે શું કરો છો તેની બહુ અગત્ય નથી પરંતુ તમે કઈ રીતે કરો છો અને તમારી ચેતના કેટલી અંદર મૂકો છો તે અગત્યનું છે. પ્રભુને હંમેશાં યાદ રાખો અને તમે જે કાર્ય કરશો તે પ્રભુની હાજરીની અલિવ્યક્તિ બનશો.

જ્યારે તમારા બધા જ કાર્યો પ્રભુને સમર્પિત થયેલા હશે ત્યાર પછી બીજ એવા કોઈ કાર્યો નહિ હોય જે વધારે ઉચ્ચતર હોય અને બીજ કિયાઓ નિર્મન-તર હોય; બધાની સરખી જ અગત્ય હશે-સમર્પણની જે કિંમત આંકવામાં આવી હોય તે.

*

વ્યક્તિ જે કાઈ કરે તે સાચી ચેતનાનો તેમાં એક તળખો મૂકીને કરે તો ઉપયોગી થાય છે.

વ્યક્તિમાં જે ચેતના હોય તેની કિંમત તે જે કાર્ય કરે છે તેનાથી અગત્યની છે અને સાર બાધ રીતે નકામા લાગતા કાર્યો તેમને જે સાચી ચેતનાથી કરવામાં આવે તો ધસ્તા ઉપયોગી બને છે.

૧૦ ઓગષ્ટ, ૧૯૬૬

*

કોઈ પણ કર્મ કઈ ભાવનાથી અને કઈ ચેતનામાંથી કરવ માં આવ્યું છે તેના ઉપરથી યોગિક કાર્ય બને છે; કર્મ પોતે નહિ.

*

સાધનાના સ્વરૂપો

દિલ્ય માતાજી,

મને નીચેના ઝુદાએ ઉપર મકાન પાડો.

(૧) આ માર્ગને અનુસરવા માટે મારામાં શક્તિ છે અને મારામાં શક્યતાએ રહેલી છે ?

આ પ્રશ્ન નથી, પ્રશ્ન છે કે તમારામાં જરૂરી અભીષ્ટા, નિશ્ચય, બળ અને ખંત છે કે કેમ અને તમે ઉત્કટતાથી અને ધીરજ્યાં તમારા સ્વરૂપના જુદા જુદા વિભાગોમાં તમને સાદ થયો છે તેના પ્રત્યુત્તર માટે તમારામાં અભીષ્ટા રાખીને તે બધાના સમર્પણ માટે ઓકૃત રાખી શકો છો કે કેમ.

(૨) મારે ઘરે પાછા ફર્યા પણી મારી સાધના કઈ રીતે બાળુ રાખી ?

તમારી જતને સ્થિર કરો અને તે સ્થિરતામાં માતાજીને જુઓ અને અનુભવો. *

(૩) કું કઈ રીતે ધ્યાન કરી શકું ? ખુલ્લા થવું એટલે શું ?
મારે કયાં ખુલ્લા થવું ?

* માતાજીએ ધ્યાન આપે અને આ પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખાવ્યા છે એટલે તેમના નામનો સંદર્ભ છે.

એક આંતરિક વિશુદ્ધિ અને ગ્રહણશીલતા રાખવી જેમાં માતાજીની અસર મુક્તપણે આવી શકે. હૃદયથી શરૂઆત કરો.

(૪) હું મસ્તક પરથી ઉચ્ચતર જીવન માટે અલીખસા રાખું છું; પરંતુ મારા કુપાળના વર્ણયેતા ભાગમાં મને કાયમ તણ્ણાવની લાગણી થાય છે. મારે શું કરવું જોઈ એ ?

તમારી જતને વધારે પડતી તંગ કરો નહિ.

(૫) ચૈત્યપુરૂષ કઈ રીતે ખુલ્લો થાય ? ચૈત્ય અને માણુમય પુરુષોને આધારમાં કઈ રીતે સમજવા ?

અલીખસાના બલથી અને માતાજીની કૃપાથી.

ચૈતસિક : તમારું સાચું સ્વરૂપ જે સ્વરૂપ તમારા હૃદયમાં છે અને જે માતાજીની ચૈતનાનો તણુંબો છે.

પ્રાણુમય પુરૂષ :- તે ભાગ જેમાંથી કામનાઓ, ભૂખ અને સક્રીય કાર્યો ઉત્પન્ન થાય છે, અને તેનો શારીરિક પાયો નાલિની આસપાસ રહેલો છે.

(૬) મારું કુદુર્ય, હું, મારા પત્ની, એ પુત્રો અને એક બાળિકાનું અનેલું છે. હું અહીં આવીને કાયમી નિવાસ કરવા હૃદયનું છું પરંતુ મારાં પત્ની તેને મંજૂરી આપતા નથી. મારે શું કરવું ?

અનાસક્તિ.

(૭) હું હૃદયપૂર્વક હૃદયનું છું કે અહીં ફરીથી આવીને એછામાં એછા ગ્રણું માસ સુધી રહું, મને મંજૂરી આપવાની કૃપા કરરો.

જ્યારે તમે આવવા તેવાર થાએ ત્યારે ખબર આપશો. તે જે વખતે મંજૂરી આપી શકાય.

(૮) મારા રેન્જિંદા જીવનમાં, હું નિરાશ બની જાઉં છું અને નિરાનતર ખણોના (ચુસ્કોના, લોલ વિગેર) હાથમાં શિકાર બતું છું. હું માતાજીને નઅતાપૂર્વક મદદ અને રક્ષણ માટે માર્થના કરું છું.

બિન-આસક્તિ.

(૮) મારા પત્ની અંભાજના ભક્ત છે. તેમણું હૃદય તે માતા મૃત્યે ખુલ્લં થાય છે, પરંતુ તે દુનયવી આસક્તિઓમાંથી મુક્ત થઈ શકતી નથી. તેને મદદ કરવાની માર્ગના. તેનો ફેટો હું મોકલું ?

તમને ગમે તો.

(૯) માતાજીને પત્રો જખવાની મંજૂરી હું માંગું છું.

તમે લખી શકો છો.

(૧૧) મારે રેલિંફા કાર્યો કરતી વખતે કેવું વલણ રાખવું જોઈએ ? મારે મારા કુદંખી જનો સાથે, સગાંયો સાથે અને મિત્રો સાથે કઈ રીતે વત્તાંબું ?

બિન-આસકિત.

(૧૨) મારે અત્યારે શું વાંચવું જોઈએ ?

શ્રી અરવિંદના પુસ્તકો.

નવેમ્બર, ૧૯૨૫

માતાજી મર્યાદ કઈ રીતે ખુલ્લા થવું ? નીચેના સાધનો છે :

(૧) તમને સતત યાદ રાખવા અથડવા અવારનવાર -

સરસ.

(૨) તમારા નામનો જ્યુ કરવો -

મદદરૂપ છે.

(૩) ધ્યાનની મદદથી -

જે વ્યક્તિને ધ્યાનની ટેવ ન હોય તો ધાર્યું મુશ્કેલ.

(૪) તમને જેઓ ચાહે છે અને માન આપે છે તેમની સાથે તમારા વિશે વાતચીત કરવી -

જેખમકારક છે, કારણ કે જ્યારે વાતચીત કરો ત્યારે વારંવાર કેટલીક નકામી અથડવા બિન ઉપયોગી વસ્તુઓ કષી થકાય.

(૫) તમારા પુસ્તકે વાંચીને -

સારું :

(૬) તમારા વિશે વિચાર કરવામાં સમય ન્યતીત કરવાથી -

ધાર્યું સારું :

(૭) સરચાઈ લારી માર્ગનાંએથી -

સારું :

શરૂઆત કરવા માટે ત્રણ અનિવાર્ય વસ્તુઓ :

સમગ્ર સ્વરૂપમાં અને તેની કિયાઓમાં સરચાઈ.

કોઈ પણ જતના સંકોચ વગર સંપૂર્ણ આત્મ-સર્વર્ણ.

પોતાની જત ઉપર ધીરજપૂર્વકનું કાર્ય અને તે જ સમયે એક પૂર્ણ અવિચલ શાંતિ અને સમતાનો સ્થિર વિજય.

૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૨

આપણી માનવ ચૈતનામાં કેટલીક બારીઓ છે જે અનંત પ્રત્યે ખુલ્લી થાય છે પરંતુ ધણે ભાગે માણસો તે બારીઓ સંભાળપૂર્વક બંધ રાખે છે, તેમને પૂરેપૂરી વિશાળ રીતે ખોલ્લી નાખવી જોઈએ અને અનંતને આપણી અંદર મુક્ત રીતે પ્રવેશ કરવા માટે અને આપણું રૂપાંતર કરવા દેવા મંજૂરી આપવી જોઈએ. બારીઓ ખોલવા માટે એ શરતો જરૂરી છે:

(૧) ઉત્કટ અલ્ભીસા

(૨) અહંનું કમિક વિધણ

જે લોકો સરચાઈપૂર્વક કામ કરવા શરૂ કરે છે તેમના માટે પ્રલુની દિવ્ય મદદની ખાતરી આપવામાં આવે છે.

આપણું હરેકની આંદર અને સર્વ વસ્તુઓમાં રહેશો। એ. તે
પ્રલુને શોધવા માટેની શોષ રીત કઈ ?
અભીસા.

(મૌન)

સૂર્ય-થક * (Solar Plain) પ્રદેશ ઉપર એકાગ્રના -

જે જરૂર લાગે તો પ્રલુ પ્રત્યેની પ્રાર્થના.

હું તારો છું અને મારે તને જાણવો છે જેથી કરીને હું જે કાંઈ કરું તે
તું મારી પાસે હું શું કરું તે હિચ્છે તેના સિવાય બીજું કાંઈ કરું નહિ.

:

*

જે પ્રલુ પ્રત્યે ઝડપથી દોરી જાય તેને જે ઉત્સાહ આપે તે વસ્તુ જ કરો
અને તેના દિવ્ય હેતુની જ સેવા કરો.

*

પરીક્ષાકે

પૂર્ણિમાં અવિદ્યાનનું પરીક્ષાઓની હારમાળાઓ સમાયેલી હોય છે અને
કોઈ પણ જાતની પૂર્વ ચેતવણી સિવાય પસાર કરવાની હોય છે અને આ રીતે
તમારે સતત જગ્ગા અને સંભાળપૂર્વક રહેવાની ફરજ પડે છે.

ત્રણ પરીક્ષક જૂથો આ કસોટીઓ આપણું પાસે મુકે છે. તે બધાને એક
બીજાને કાંઈ પણ લેવા દેવા નથી અને તેમની પદ્ધતિઓ એટલી બધી લિન્ન
હોય છે અને બાબુ રીતે તે પદ્ધતિઓ એવી ઉલટ સુલટ હોય છે કે આણે
એમ લાગે છે કે તે બધી એક ધ્યેય ઉપર દોરી જતી ન હોય. તેમ છતાં તે બધી
એક બીજાની પૂરક હોય છે, એક જ ધ્યેય સિદ્ધ માટે કાર્ય કરે છે. અને
પરિણામની યુલ્લાતા માટે તે બધી અનિવાર્ય હોય છે.

ત્રણ પ્રકારની પરીક્ષા આ રીતની હોય છે : જે પરીક્ષાઓ પ્રકૃતિના બળોએ
ગોઠવી હોય, જે પરીક્ષાઓ આધ્યાત્મિક અને દિવ્ય બળોએ સર્જવેલી હોય, અને
બીજી વિરોધી બળોએ ગોઠવી હોય. આ છેવટની પરીક્ષા બાબુ દેખાવમાં છેતરપીંડી

* માતાજી કદાચ છંદયના પ્રદેશની વાત કરે છે.

પુકત હોય અને અજગૃતપણામાં અને બિન તૈયારીમાં પકડાઈ જવામાંથી છટકવા માટે એક સતત નિરીક્ષણપણાની, સર્વચાર્દની અને નમ્રતાની સ્થિતિની તેમાં ખાસ જરૂર પડે છે.

સાવ સામાન્ય સંભેગો, રોજિદા બનાવો, સૌથી બાધ્ય રીતના તુચ્છ લોકો અને બધી વસ્તુઓ આ ત્રણ પ્રકારના પરીક્ષકોમાંથી કોઈને કોઈની સાથે સંકળાયેલાં હોય છે. આ વિશાળ અને જટિલ કસોટીઓની વ્યવસ્થામાં, જે બનાવોને આપણે જીવનમાં સૌથી અગત્યના જણીએ છીએ તે સૌથી સહેલી પરીક્ષાઓ હોય છે કારણ કે તેમાં તમે તૈયાર અને સજાગ હોય છો. તમારા માર્ગમાં રહેલા નાના પથરો પરથી સહેલાઈથી અબધી પડાય છે કારણ કે તે તમારું ધ્યાન દોરતા નથી.

સહનશીલતા અને નમનીયતા, આનંદીપણું અને નિર્ભીકતાના ગુણો શારીરિક પ્રકૃતિની પરીક્ષાઓ માટે ખાસ કરીને ખૂબ જરૂરી હોય છે.

અભીષ્ટા, વિશ્વાસ, આદર્શ, ઉત્સાહ અને ઉદાર આત્માર્પણ આધ્યાત્મિક પરીક્ષાઓ માટે જરૂરી હોય છે.

ચૂપળતા, સર્વચાર્દ અને નમ્રતા વિરોધી બળો તરફથી મૂકાયેલી પરીક્ષા માટે જરૂરી હોય છે.

અને એવી કલ્પના ન કરશો કે એક બાળુએ કેટલાક પરીક્ષા આપનારા હોય છે અને બીજું બાળુએ પરીક્ષા લેનારા હોય છે. સંભેગોના આધારે અને સમય અનુસાર આપણે બધા જ પરીક્ષકો અને પરીક્ષાર્થીઓ હોઈએ છીએ અને એનું પણ બને કે વ્યક્તિ એકી સમયે પરીક્ષક અને પરીક્ષાર્થી હોય. અને વ્યક્તિ તેનામાં જેટલી અભીષ્ટાની તીવ્રતા હોય અને ચેતનાની જગૃતિ હોય તેના ગુણ અને કદ અનુસાર લાભ મેળવે છે.

સંક્ષિપ્તમાં, એક છેવટની સલાહ તમારી જતને કદી પરીક્ષક બનાવશો નહિ. કારણ કે એ સતત યાદ રાખવું સારું છે કે વ્યક્તિ એક અગત્યની પરીક્ષા પાસ કરી રહી છે, પરંતુ એવી કલ્પના કરવો કે વ્યક્તિ બીજાઓ માટે પરીક્ષાઓ જોઠવવા માટે જવાબદાર છે એ ઘણું જોખમી છે. તે વસ્તુ ખૂબ તિસ્કારયુક્ત અને જોખમી પ્રકારના મિથ્યાલિમાન પ્રત્યે ખુલ્લા દ્વાર કરે છે. તે પરમ પ્રશ્ના, આ વસ્તુઓની વ્યવસ્થા કરે છે અને નહિ કે અજ્ઞાની માનવ સંકલ્પ.

૧૨ નવેમ્બર, ૧૯૫૭

દરેક સમયે જ્યારે તમારે પ્રગતિ કરવાની હોય છે ત્યારે તમારે એક પરીક્ષા-માંથી પસાર થવાનું હોય છે.

૧૨ નવેમ્બર, ૧૯૫૩

*

પ્રાચીન સમયમાં સાધકને તેની દીક્ષા માટે શક્તિની સાબિતી આપવા માટે ખૂબ સખત કસોટીઓમાંથી પસાર થવાનું રહેતું. અહીં આપણે તે પદ્ધતિઓનું અનુસરણ કરતા નથી. બાધ્ય રીતે કોઈ પણ પરીક્ષા કે કસોટી અહીં નથી. પરંતુ જો તમે સત્ય જોઈ શકો તો તમને જાળવા મળશે કે અહીં ઘણી મુશ્કેલ પરીક્ષા છે. ત્યાં સાધક જાણતો હતો કે તે પરીક્ષાના કાળમાંથી પસાર થઈ રહ્યો છે અને કેટલીક બાધ્ય કસોટીઓમાંથી આરપાર ઉત્થા પછી તેને અંદર પ્રવેશ આપવામાં આવતો. પરંતુ અહીં તમારે જીવનનો સામનો કરવાનો છે અને તમારા ઉપર દરેક ક્ષણે નજીર રાખવામાં આવે છે. તેમાં તમારા બાધ્ય કાર્યો ઉપરથી ગણુતરી કરવામાં આવતી નથી. દરેકે દરેક વિચાર અને આંતરિક ગતિનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવે છે અને તમારો એકે એક પ્રતિભાવ ધ્યાનમાં લેવાય છે. તમે જંગલના એકાંતમાં શું કરો છો તે નહિ પરંતુ જીવનના સૌથી ગાઢ યુદ્ધમાં તમે શું કરો છો એ અગત્યનું છે.

તમારી જતને તમે આ પરીક્ષાઓ માટે અર્પણ કરવા તૈયાર છો? તમે તમારી જતનું પૂરેપૂરું રૂપાંતર કરવા તૈયાર છો? તમારે તમારા બધા વિચારો, આદર્શો, મૂલ્યો, તમારા રસ અને અભિપ્રાયોને ફેંકી દેવા પડશે, બધું જ નવેસરથી શીખવું પડશે. જે તમે આ બધી વસ્તુઓ માટે તૈયાર હશો, તો તમે ભૂસકો મારો; નહિ તો પછી તેમાં પગ પણ મૂકશો નહિ.

*

સમગ્ર જીવન એક સાધના છે. તેના ટુકડા પાડવા અને એમ કહેવું કે આ સાધના છે અને પેલી નથી તે ભૂલ છે. તમારો ઝોરાક અને ઊંઘ પણ સાધનાનાં ભાગ હોવાં જોઈએ.

*

(પશ્ચિમમાં પાછા ફરતાર કોઈ વ્યક્તિને)

દરેક વસ્તુ 'સાધના'નો એક ભાગ હોઈ શકે; તે આંતરિક વલણ ઉપર આધાર રાખે છે.

કુદરતી રીતે જી, જે કોઈ પશ્ચિમના વાતાવરણને પોતાના ઉપર હલ્લો કરવા દે તો સાધનાને છેલ્લી સલામ.

પરંતુ સૌથી ભૌતિક વાતાવરણમાં પણ, જે વ્યક્તિત્વ 'દિવ્ય જીવનમાં' પોતાની અભીષ્ટા અને પોતાની શક્તા ચાલુ રાખે તો સાધના ચાલુ રહી શકે છે અને રહેવી જોઈએ.

૧૮૭૦

*

તપસ્યા

સંકદપશકિતએ આધ્યાત્મિક લક્ષ્ય માટે મૂકેલો કોઈ પણ સંયમ તપસ્યા છે.

*

તપસ્યા :— પ્રભુના સાક્ષાત્કારને લક્ષ્યમાં રાખવા માટે મૂકેલી શિસ્ત.

*

માનસિક તપસ્યા :— લક્ષ્ય પ્રત્યે દોરી જતી પ્રક્રિયા.

*

પ્રાણની તપસ્યા :— પ્રાણ પોતાનું રૂપાંતર કરવા માટે કડક શિસ્તમાંથી પસાર થાય છે.

*

પૂર્ણયોગની તપસ્યા :— સમગ્રસ્વરૂપ પ્રભુને જાળવા માટે અને તેની સેવા માટે જીવન ધારણ કરે છે.

*

પૂર્ણ તપસ્યા :— જે વસ્તુ તેના લક્ષ્યને પહોંચશે.

*

આતમ સંયમ વગર કોઈ પણ જીવન સફળ થતું નથી.

*

માનવી બનવા માટે શિસ્ત અનિવાર્ય છે.

શિસ્ત વગર માનવી ફક્ત પણ જ છે.

વ્યક્તિ માનવી બનવાની ત્યારે જ શરૂઆત કરે છે જ્યારે તે વધારે ઉચ્ચતર અને વધારે સત્ય જીવન માટે અભીષ્ટા રાખે છે અને જ્યારે તે રૂપાંતરના નિયમને સ્વીકારે છે. આ વસ્તુ માટે વ્યક્તિએ પોતાની નિમન પ્રકૃતિ અને તેની કામનાઓ ઉપર સ્વામીત્વ પ્રાપ્ત કરવાની શરૂઆત કરવી જોઈએ.

૮ માર્ચ, ૧૯૭૨

*

એમ કહી શકાય કે બધા જ સંયમો, પછી તે ગમે તે હોય, જે તેને કડક રીતે, સર્ચાઈ પૂર્વક અને સમજને પાળવામાં આવે તો ઢીક ઢીક પ્રમાણમાં મદદ કરે છે, કારણ કે તે પૃથ્વીના જીવનને તેના લક્ષ્યમાં પહોંચવામાં ઝડપી મદદ કરે છે અને એક નવીન જીવન પ્રાપ્ત કરવા માટે મદદ કરે છે. પોતાની જતને શિસ્તમાં દાખલ કરવાથી આ નવીન જીવનનું આગમન ત્વરાથી થાય છે અને અતિમાનસ વાસ્તવિકતાની સાથે સંપર્ક ઝડપી બને છે.

*

ત્યાગની પ્રદૂતિએ।

સાચું વલણ ત્યાગી બનવામાં પણ નથી તેમ જ કામનામય જીવન જીવવામાં પણ નથી. હું જે આપું છું તે સરળતાથી સ્વીકારવું, તેનાથી પૂરેપૂરો સંતોષ લેવો અને તેનાથી વધારે માગવું નહિ તેમ જ જે આપવામાં આવે તેનો ઈન્કાર ન કરવો એ સાચું વલણ છે. આ સાચો દ્રષ્ટાંત આપવો જોઈએ. એવો દ્રષ્ટાંત જે બીજાઓને સાધકો તરીકેની તેમની ફરજે વિશે વધારે સારી સમજ આપવામાં મદદરૂપ થઈ શકે.

મારાં બાળક તું સરળ, શાંત અને સંતોષી બન અને બધું બરાબર થઈ જશે.

૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૪

*

જે સંન્યાસી માગણી કરે તે સાચદિલ નથી. સચ્ચાઈ વાળા બનવા માટે સંન્યાસીએ તેને જે આપવામાં આવે તેનાથી સંતોષ માનવો જોઈએ અને વધારે માગણી કરવી જોઈએ નહિ. તેની સાથે જે કાંઈ બને છે તેમાં તેણે પ્રભુની કૃપા જોવી જોઈએ અને તાત્કાલિક તેના માટે કૃતશીતા વ્યક્ત કરવી જોઈએ.

ઉપરાંત જેણે ‘સધન સાધના’ કરવી હોય તેણે તેનાં સંઝેગોમાંથી અલગ પડવું જોઈએ અને જે જરૂરી હોય તો રણક્ષેત્રમાં જ્યાં તોપોની ગર્જના થતી હોય તેમાં ઊંડા ધ્યાનમાં એસવું જોઈએ.

*

હું એમ માનતી નથી કે ગુફામાં સાધના કરવી સહેલી છે - ત્યાં સર્વચાઈ ગુપ્ત રહે છે, જ્યારે જીવનમાં અને કાર્યમાં તે પ્રગટ થાય છે. તમે ગુફામાં યોગી જેવા લાગો પરંતુ જીવનમાં ગરબડ વધારે મુશ્કેલ હોય છે, કારણકે તમારે યોગી જેવું વર્તન કરવાનું હોય છે.

૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૫

*

જ્યારે હું આ મફકારની કંઠિન સાધનાની ગંભીરતા વિશે વિચાર કરું છું, ત્યારે મારી શારીરિક અને માનસિક નખળાઈના વિચારે મને ડગવદ્વાની શરૂઆત કરે છે અને મને મારામાં ઓછી હિંમત રહેણે છે.

અમારે એ વસ્તુ જાળવી છે કે તમે કેટલો ખોરાક લો છો અને તમે નિયમિત અને સંતોષકારક રીતે નિદ્રા લો છો કે કેમ. આ બે મુદ્દાઓ ધાળા અગત્યના છે કારણ કે આવા પ્રકારની સાધના તેને પોતાને સહન કરવા માટે એટલું માગી લે છે કે મન અને શરીર અને નાડીતંત્ર ખોરાકનું અપૂરતું પોષણ અને ઊંઘની ખામીથી નબળાં ન પડવાં જોઈએ.

૧૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૪૦

ઉપવાસથી નહિ પરંતુ સંકલપશક્તિની સુધારણાથી માનવી સત્યની પ્રાપ્તિ કરે છે.

૧૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૩

*

તમે કલ્યાં કે ક્ષ બાળકો સાથે 'તોફાન કરતો' હતો; કારણ કે તમારા મનમાં સાધનાનો વિચાર, શાંતિ, સ્થિરતા અને ધ્યાનની સાથે જોડાયેલો છે, પરંતુ જેમ જેમ તમે અહીં વધારે રહેતા થશો તેમ તેમ તમે અનુભવશો કે ફક્ત ધ્યાનમાં જ માણસ દિવ્ય ચેતનામાં પહોંચી શકતો નથી, તમે શીખશો કે વ્યક્તિ રમતો રમતી હોય અથવા કસરત કરતી હોય અથવા ચાલતી હોય અગ્ર ગમે તે કાર્ય કરતી હોય છતાં પ્રભુના સંપર્કમાં રહી શકે છે. દરેક ક્ષણે, તમારે પ્રભુને યાદ રાખવો જોઈએ અને દિવ્ય ચેતનામાં રહેવા માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

૩૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૩

*

૪.

અહીં સમજ રાખવી એ અનિવાર્ય છે, અને પૂર્ણયોગનો પાયો સમતુલ્ય છે, સ્થિરતા અને શાંતિ છે અને નહિ કે બિનતંદુરસ્ત સહન કર્યા કરવાની જરૂર.

૧૨ મે, ૧૯૬૮

*

જ્યાં સુધી તપશ્ચર્યા છે ત્યાં સુધી પ્રત્યાધાતો છે. જ્યારે તે ખાસ જરૂરિયાત બને ત્યારે તે સારું છે.

*

(એકાંત વિશે)

જો તેની સાચી જરૂર હોય તો તે કરવા માટેના સાધનો સાહજિક રીતે જ આવી જશે.

૩૦ માર્ચ, ૧૯૭૦

*

મારે થોડો સમય એકાંતમાં ગાળવો જોઈએ ?

તે યોગની જૂની પદ્ધતિઓ છે ને શાંતિ અને એકાંતની માગણી કરે છે. ભવિષ્યનો યોગ કાર્યમાં અને જગતનાં સંબંધમાં પ્રભુને શોધવાનો છે.

તમારી અંદર નજર કરો, તેના ઉપર ચિંતન કરો અને મને કહો કે તમારી કઈ પસંદગી છે.

૨૪ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૧

*

મારા અનુભવ પ્રમાણે જ્યારે બોકો એકાંતમાં ચાહ્યા જાય છે ત્યારે તમસ્કમાં પડે છે.

ઓક્ટોબર, ૧૯૭૧

એકલા પોતાની જતમાં જ રહેવા માટે આંતરિક જીવનનું કેટલુંક બળ જોઈએ. એકાંતની સાથોસાથ તેનાથી ઊંઠી વસ્તુની સાથે તેની ફેરફાદલી કરવી. પરંતુ દરેકમાં ફાયદાઓ અને ગેરફાયદાઓ છે અને તમે જગૃતિમાં અને આંતરિક સમતુલ્યમાં રહીને જ બીજી વસ્તુઓ (ગેરફાયદા)ને દૂર કરી શકો.

*

સંપૂર્ણ શારીરિક નિવૃત્તિ ભાગ્યે જ તંડુરસ્ત હોય, જે કે થોડો સમય માટેની નિવૃત્તિ ઘણી વખત સહાયરૂપ બને છે. પરંતુ મુખ્ય વસ્તુઓ છે આંતરિક અનાસક્તિ અને પ્રભુ પત્યે પૂર્ણ પરિવર્તન.

*

એકાગ્રતા

જે ગતિ સંગ્રહ કરે છે અને એકાગ્ર કરે છે તેની જે ગતિ ફેલાય છે અને વિઝેરાય છે તેના કરતાં ઓછી જરૂર નથી.

૧૩ એપ્રિલ, ૧૯૩૫

*

એકાગ્રતા કોઈ અસર માટે ધ્યેય રાખતી નથી પરંતુ સરળ અને દઢાગ્રહી હોય છે.

*

કોઈ સ્પષ્ટ હેતુ ઉપરની એકાગ્રતા વિકાસ માટે સહાયરૂપ છે.

*

આપણે આપણા લક્ષ્ય ઉપર જેટલા વધારે એકાગ્ર બનીએ તેટલા પ્રમાણમાં તે વધારે ખીલે છે અને સ્પષ્ટ બને છે.

*

યોગી પોતાની વસ્તુઓ દ્વારા વસ્તુઓ, વ્યક્તિઓ, અને બલો સાથે કઈ રીતે સમાવિષ્ટ અથવા સક્રિય તાદાત્મ્ય સાધવું તે જણે છે.

૧૧ એપ્રિલ, ૧૯૩૫

*

“ સચેતન તાદાત્મ્ય દ્વારા જ જ્ઞાન મેળવી શકાય છે. કારણું કે તે જ સાચું જ્ઞાન છે - પોતાની જત વિશેનું સભાન અસ્તિત્વ.”*

- શ્રી અરવિંદ

*

આજુબાજુ રહેલા માનવીઓ અને વસ્તુઓ સાથે કોઈક પ્રકારનું અચેતન તાદાત્મ્ય કાયમ હોય છે. પરંતુ સંકલપથી અને અનુભવથી વ્યક્તિ કોઈ વ્યક્તિ ઉપર અથવા પદાર્થ ઉપર એકાગ્ર થવાનું શીખી શકે છે, અને આ વ્યક્તિ અથવા આ વસ્તુ વિશેનું સચેતન તાદાત્મ્ય સાખી શકે છે, અને આવા તાદાત્મ્ય દ્વારા તે વ્યક્તિ અથવા વસ્તુની પ્રકૃતિ જણો છે.

૨૦ મે, ૧૯૫૫

*

ને વ્યક્તિ સજગ હોય છે તેના માટે કોઈ વસ્તુ અશક્ય નથી.

*

એમ કહેહાય છે કે એકાગ્ર ધ્યાનની શક્તિ જ બધી સહ્ય પ્રવૃત્તિઓનાં મૂળમાં રહેલી હોય છે. ખરેખર માણસની શક્તિ અને કિમત તેની એકાગ્રતાપૂર્વકના ધ્યાનની શક્તિથી જ માપી શકાય છે. +

આ એકાગ્રતા પ્રાપ્ત કરવા માટે, સામાન્ય તથા વ્યક્તિએ પોતાની પ્રવૃત્તિઓ એધી કરી નાખવી એવી સલાહ આપવામાં આવે છે, કોઈ એક વસ્તુ પસંદ કરીને તે પસંદગી ઉપર જ પોતાની એકાગ્રના કરવી જેથી કરીને આપણી શક્તિ અને ધ્યાન વેરવિશેર થઈ જય નહિ. સામાન્ય માણસ માટે આ પદ્ધતિ સારી છે. કેટલીક વખત અનિવાર્ય પણ છે. પરંતુ વ્યક્તિ બીજી વધારે સારી વસ્તુ વિશે પણ વિચારી શકે છે.

*

* દિવ્ય જીવન સેન્ટીનરી વેલ્યુમ ૧૮, પાનું ૨૧૩

+ માતાજીની નોંધ ; ધણે લાગે તે વિષય પ્રત્યેના રસમાંથી અને કોઈ વિષય ઉપરના ખાસ આકર્ષણું દ્વારા બની આવે છે.

કેટલીક વખત હું મારા મનને શાંત કરવા પ્રયત્ન કરું છું, કેટલીક વખત સમર્પણ કરવાનો અને કેટલીક વખત મારા ચૈત્ય પુરુષને શોધવાનો. આ રીતે હું કોઈ ઓક જ વસ્તુ ઉપર મારું ધ્યાન ચોંટાડી શકતો નથી. મારે કઈ વસ્તુનો પ્રથમ પ્રયત્ન કરવો?

બધું જ કરવું જોઈએ અને દરેક વસ્તુ સાહજિક રીતે આવે ત્યારે કરવી જોઈએ.

૧૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૪

*

ધ્યાન

જ્યારે તમે ધ્યાનમાં એસો ત્યારે તમારે ખાળક જેટલા નિર્દેષ અને સરળ બનવું જોઈએ અને તમારા મન દ્વારા તમારામાં ખલેલ પહોંચવી જોઈએ નહિ, કોઈપણ અપેક્ષા રાખવી ન જોઈએ અથવા કોઈપણ વસ્તુની જિદ્દન કરવી જોઈએ. એક વખત આ શરત ત્યાં હોય ત્યાર પછી બાકીનું બધું તમારી અંદરની ઊંડાણની અભીષ્ટા ઉપર આધાર રાખે છે અને જો તમે દિવ્યતાને પણ સાદ કરો તો પણ તમને પ્રત્યુત્તાર મળશે.

૨૬, જાન્યુઆરી, ૧૯૭૫

*

દરેક ધ્યાન એક નવીન સાક્ષાત્કાર બનવું જોઈએ. કારણકે દરેક ધ્યાનમાં કાંઈક નવીન બને છે.

*

તમે ભલે ઉપરછલી રીતે તમારા ધ્યાનમાં સફળ ન થાઓ, તેમ છતાં તમે તમારી નિર્મન પ્રકૃતિના કરતાં પણ વધારે આગ્રહી અને વધારે જિદ્દી રહો એ વધારે સારું છે.

*

માતાજી,

મારે તમારી પાસેથી જાણું છે કે હું હાલમાં ધ્યાન માટે જોઈએ કે સમય ગાળું છું તેનાથી વધારે સમય ધ્યાન માટે આપવો જોઈએ કે કેમ ? હું સવાર સાંજ ખંને વગત થઈને હો કલાક ગાળું છું. હજુ હું ધ્યાનમાં સંઝ થયો નથી. મારું સ્થૂલ મન મને ઘૂંઘ ખલેલ પહેંચાડે છે. હું તમને પ્રાર્થના કરું છું કે તે શાંત થાય અને મારે ચૌત્ય પુરુષ બહાર આવે. મન ઓક ગાંડા મરીન માફક કાર્ય કરે છે અને હૃદય પચ્છરની માફક ઊંઘી રહે છે તેનાથી મને હુંઘ થાય છે. માતાજી, મને મારા હૃદ માં તમારી હાજરી કાયમ અનુભવું એવું કરે.

જ્યાં સુધી તમારી અંદરથી સાહજિક રીતે જ, અને નહિ કે મનની મુન્સફી પ્રમાણે લીધેલા નિર્ણય દ્વારા, તમારી અંદર ધ્યાન માટે જંખના જગે નહિ ત્યાં સુધી ધ્યાન માટે સમય વધારવો એ બહુ ઉપયોગી થશે નહિ.

મારી મહદ, પ્રેમ, અને આશીર્વાદ તમારી સાથે કાયમ છે જ.

૧૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૮

*

સતત ઓક ઓકાગ્ર અને સંવરણ કરેલું વલાગ, નિશ્ચિત કરેલા ધ્યાનના કલાકો કરતાં વધારે અગત્યનું છે-

*

જ્યારે તમે અમને ધ્યાન માટે કોઈ વિષય આપો છો. ત્યારે અમારે તે વિશે શું કરવાનું હોય છે ? તેના વિશે વિચાર કર્યા કરવા ?

તમારા વિચારે તે વસ્તુ ઉપર ઓકાગ્ર રીતે જડી દો અને જ્યારે કોઈ વિષય આપવામાં આવતો નથી ત્યારે હૃદયના કેન્દ્રમાં તમારી દિવ્ય હાજરી ઉપર ઓકાગ્રતા કરવી એ પૂરતું છે ? અમારે ગોઠવેલી પ્રાર્થનાનો ત્યાગ કરવો જોઈએ.

હા, હાજરી ઉપરની ઓકાગ્રતા પૂરતી છે.

*

(ધ્યાન માટેના વિષયોના દસ્તાવેજ)

નવીન જન્મ, નવી ચેતનાનો જન્મ, ચૈતસિક ચેતના.

૫ જુલાઈ, ૧૯૫૭

પ્રભુ માટેની અલ્પિષાને શરીરમાં કઈ રીતે જગૃત કરવી.

૨૬ જુલાઈ, ૧૯૫૭

વ્યક્તિની નજર અંતરમાં ઉતારવી. પોતાની જતની અંદર દણ્ઠ નાખવી.

૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૭

બેકાળુ વાણીની અશુભ અસરો.

૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૭

*

અનુભૂતિઓ અને દર્શનો

આધ્યાત્મિક અનુભૂતિ એટલે પ્રભુની સાથેનો પોતાની જતમાં સંપર્ક (અથવા બહાર, જે તે પ્રદેશમાં એ જ વસ્તુ બને છે) અને બધા જ દેશોમાં, બધા જ લોકોમાં અને બધા જ યુગોમાં દરેક જગાએ આ અનુભૂતિ એક-સંરખી જ હોય છે.

૧૮ ફેઝુઆરી, ૧૯૩૫

*

પોતાના અનુભવ કરતાં માણસે કાયમ વધારે મહાન ખનવું જોઈએ.

*

આ પ્રકારની અનુભૂતિ દ્વારા તેના કાબુમાં આવી જવાને ખદલે આપણે તેને આપણા શાસનમાં રાખવી જોઈએ. હું એમ કહેવા માગું છું કે આ અનુભૂતિ પોતે સારી અને ઉપયોગી છે, પરંતુ આપણી જ્યારે ઈરદ્ધા થાય ત્યારે તે આવવી જોઈએ. અને નહિ કે તેની પોતાની પસંદગી હોય ત્યારે તે આવી જાય. મને એમ લાગે છે કે જ્યારે તમે શાંતિથી તમારા ધરમાં હો અથવા ધ્યાનમાં સમય દરમ્યાન જ તેને આવવા દેવી જોઈએ. જ્યારે તમે કાર્ય કરતા હો ત્યારે તમારા શરીર અને તેના કાર્ય વિશે પૂરેપૂરા સજગ રહેવું એ વધારે સારું છે.

*

પ્રાથમિક ભૂલ એ થયેલી કે તમને તમારી યુવાનીમાં જે અનુભવ થયેલે! તે ફરીથી થાય તેના માટે તમે આશા રાખી.

જીવનમાં અનુભૂતિઓ એક દૂરીતે વારંવાર આવતી નથી અને જે તેઓ વધારે સારી ન હોય એટલે કે વધારે ઉચ્ચતર અને વધારે સાચી, તો તે વધારે ખરાબ બને છે.

સુખદાયક અને અનુકૂળ અનુભવ પછી એ જરૂરી છે કે માનવ અનુભૂતિ-માંથી દિવ્ય અનુભૂતિમાં જવું એ બહુ જરૂરી છે, નહિ તો પછી વ્યક્તિને માટે નારકીય અને ભૂમિમાં પડવાનું જોખમ રહે છે.

*

કેટલાંક આંતરિક અનુભવ હોવા એ થોડા સમય માટે ઉપયોગી છે, પરંતુ આ વલસુ કાયમ રાખવાનું નથી કારણું કે તે આંશિક સત્ય જ હોય છે અને પૂર્ણયોગના પૂર્ણ સત્યથી ધાર્યું વેગળું હોય છે.

સાચો સાક્ષાત્કાર પ્રભુનો સાક્ષાત્કાર છે.

શાંતિ અને પ્રકાશનું અવતરણ નેનો તમને અનુભવ થાય છે તે તમારી અંદર સાધનાની ખરેખરી શરૂઆત થઈ છે તેની નિશાની છે. તે બતાવે છે કે તમે પ્રભુના બલની પ્રત્યે અને તેના કાર્યો પ્રત્યે અત્યારે સર્જા રીતે ખુલ્લા થયા છો. સ્વરૂપમાં શાંતિ અને પ્રકાશનું અવતરણ યોગના પાયાની શરૂઆત છે. સૌથી પ્રથમ તેની અનુભૂતિ મનમાં અને ફૂક્ત ઉપરના ભાગમાં જ થાય છે, પરંતુ પછીથી તે વધારે અને વધારે નીચે ઉત્તરે છે અને બધા કેન્દ્રોનો સ્પર્શ કરે છે અને સમગ્ર શરીરમાં અનુભવાય છે. પહેલાં તો તે ક્ષણ માટે જ આવે છે, પછીથી તે ધારો લાંબો સમય ટકી રહે છે.

બીજી અનુભૂતિઓ બતાવે છે કે આંતરિક દર્શનની શક્તિ ખુલ્લી થતી જય છે, આ પણ યોગનો એક ભાગ છે. તમે જે અહિન જેયો તે તમારા પ્રાણુમય સ્વરૂપમાં સળગેલો અભીષ્ટાનો અહિન હોવો જોઈએ. તમે બીજી બધી વસ્તુઓ જોઈ તેનું અર્થધટન બરાબર સ્પષ્ટ રીતે કરી શકાય એમ નથી.

તમારી પ્રગતિ ચાલુ રાખો.

અમારા આથીર્વાદ અને રક્ષણ તમારી સાથે કાયમ છે.*

*

* ને કે આ પત્ર માતાળએ લખ્યો છે છતાં તે પત્ર શ્રી અરવિંદે લખાવેલો હશે.

ગઈ રાતે થોડું દ્વયાન કર્યા પછી જ્યારે હું સુવાની તૌચારી કરતો હતો ત્યારે હૃદયથી ઉપરના ભાગમાં મારું શરીર કોઈ શક્તિથી ભરાઈ ગયું. મેં કાંઈપણ કયું નહિ પરંતુ ફક્ત નિરીક્ષણ કર્યા કર્યું, તે ફક્ત થોડી સેકંડો સુધી જ ચાદ્યાં. મારામાં આ રીતે એ કે ગ્રણ વખત બનેલું છે અને પહેલાંતા મસંગોમાં તે થોડી મિનિટો સુધી ચાલેલું. મારે આ શું છે તે જણવાની ધૂઢ્છા છે તે કુંડલિની શક્તિનો અનુભવ છે? જ્યારે આવું દ્વયાણ આવે ત્યારે કયું વણણ ધારણ કરવું ઉત્તમ છે?

સૌથી ઉત્તમ વલણ છે સ્થિર અને શાંત રહેવું અને અનુભૂતિને તેના માર્ગ જવા દેવી, અને તેના વિષે વિચાર કર્યા સિવાય તેનું નિરીક્ષણ કર્યા કરવું.

૪ જુલાઈ, ૧૯૩૮

*

મને ખાસ કરીને છાતીના ભાગમાં દર્દ થતું મેં અનુભૂત્યં તે આંદોલનેના બલનું તીવ્ય અવતરણનો પ્રત્યાધાત હતો અને મને એવી છાપ છે કે શરીરને તેને અટકાવવાની ધૂઢ્છા હતી.

અનુભૂતિ બહુ જોખમી રીતે વિહત અને દર્દજનક ન બને એટલા માટે વ્યક્તિએ પૂરેપૂરી સ્થિરતા રાખવી જોઈએ.

ફક્ત પ્રશાંતિ અને સ્થિરતામાં જ પ્રક્ષુનું બલ પોતાની જતને પ્રગટ કરે છે અને કાર્ય કરે છે.

*

તમે જણો છો કે ધણ્ણાં વર્ષો સુધી મને મારા સ્થૂલ શરીરને છોડી દઈને સ્ફૂર્તિ શરીરમાં શોધ કરવા માટે સુસાફીઓ. કરવાની ટેવ હતી. (આહીં સાધક તેની જુહી જુહી અનુભૂતિઓનું વણ્ણન કરે છે.) મને આશ્ચર્ય થાય છે કે મારે મારા શરીરમાંથી બહાર નીકળી જવાની ટેવને ચાલુ રાખવી કે કેમ-તે ધણ્ણી મેહક છે, પરંતુ આંતરિક આદ્યાત્મિક વસ્તુઓ પ્રથ્યે ખુલ્લી થતી ચેતનાને રાખવા માટે તે ચોણિક વિકાસ માટે જરૂરી ભાગ છે?

આ બધી જ અનુભૂતિઓને બંધ કરી દેવી એ ધણ્ણ સારું છે તે તેમની એવી ભૂમિકાઓમાં લઈ જતી લાગે છે જે અનિરણનીય અને

ખૂબ જેખમી હોય, કોઈપણ પ્રકારના યોગના ખુલાપણા માટે તેમની બિલકું જરૂર નથી.

૨૮ માર્ચ, ૧૯૪૪

*

[તે જ સાધકે શ્રી અરવિંદ અને માતાજી મર્યે પૂરેપૂરા લખતાં પહેલાં તેના મૃત્યુની શક્યતા વિશે ફરીથી લખ્યું અને એક અનુભૂતિજી વર્ણન કર્યું. જેમાં સંપૂર્ણ આત્મ-સમર્પણની એક ગતિ ચાલતી હતી.]

એ ચોક્કસ છે કે મેં તને બિલકું છોડી દીધો નથી. જે તું તારા મનને નૈયાર કરે તો તારામાં સાક્ષાત્કાર માટેની પૂરી શક્તિ છે અને તું જે અનુભવનું વર્ણન કરે છે તે મને મજબૂત શક્યતા દેખાય છે.

મારા છેલ્લા પત્રમાં લખવાનો એ અર્થ હતો કે કેટલીક વસ્તુઓ એવી હતી જે તારા આધ્યાત્મિક સાક્ષાત્કારને ઢીકેમાં નાંખતી હતી અને બીજી રીતે તેને જેખમી હતી. આનો અર્થ એવો નથી કે તેને સાક્ષાત્કાર થશે નહિ.

૧૬ મે, ૧૯૪૪

*

જ્યારે બલ મુખ્યત્વે કરીને તમારા મનમાં, પ્રાણમાં અને તેની માર્ગે શરીરમાં કાર્ય કરતું હતું, તે અનુભવનું તમે વર્ણન કરો છો. બલ કાર્યમાં વધારે નીચે ઉત્તરેલું છે અને અત્યારે તે બલ ફરી સ્થૂલમાં જ કાર્ય કરતું નથી પરંતુ અવચેતનમાં અને અચિતમાં પણ કાર્ય કરી રહ્યું છે. જ્યાં સુધી તમે આ અવતરણની કિયાને અનુસરો નહિ અને તમે બળને તમારા શરીરમાં અને ચેતનાના આ ભૌતિક પ્રદેશોમાં કાર્ય કરવા દો નહિ, ત્યાં સુધી તમને એમ લાગશે કે તમે રસ્તા ઉપર બાજુઓ ફેંકાઈ ગયા છો અને તમે બિલકુલ આગળ પ્રગતિ કરી શકતા નથી. અને આ બલને કાર્ય કરવાની મંજૂરી આપવા માટે તમારી બધી જ ગતિઓ, ટેવો, રસો, પસાંદગીઓ, જરૂરિયાતોની ભાવના વગેરે દરેકનું વિગતવાર સમર્પણની ખાસ જરૂર છે.

*

શ્રી અરવિંદનો 'બુલેટિન'માનો લેખ વાંચો*; તે તમને સમજવા માટે મદદ કરશે.'

૨૦ નવેમ્બર, ૧૯૪૪

* "હિંય શરીર" :- અત્યારે સેન્ટીનરી કોલ્યુમ ૧૬, પાનાં ૨૦-૪૦ માં પ્રસિદ્ધ યેદું છે.

કેટલીક વખત જ્યારે હું ધ્યાન કરું છું ત્યારે જાણે શારીર અદરથ્ય થઈ ગયું હોય તેમ જાગે છે. મને કોઈપણ શારીરિક સંવેદનની લાગણી નથી થતી, પરંતુ તેમ છતાં મારી ખાળુંએ હું સચેતન હોઉં છું. મારી ચેતના મસ્તકમાં રહેલા વિચારની માફક રહે છે. કેટલીક વખત મારા મનમાં કોઈપણ વિચાર પણ નથી હોતો, વિચારે તેમાં આપણે હે પરંતુ તેઓ કોઈપણ જાતનો જોટાળો કર્યો સિવાય પસાર થઈ ગયું છે. આ સ્થિતિ આનંદદાયક હોય છે-જાણે કે આરામ કરતાં હોય. માતાજી આ કઈ સ્થિતિ છે ?

તે સૌથી બાબ્ય ચેતનામાંથી પુરુષમાં, શરીરમાં રહેલા સાક્ષીમાં, નિરૂપિત છે ; તેમાં વ્યક્તિને ખરેખર ખૂબ આરામ રહે છે.

*

એક રાત્રે મને સ્વરૂપ અનુભૂતિ થઈ, લગભગ જાગ્રત્ત અવસ્થાનું દર્શાવ. મેં એ સર્વો જેયા જેમના મેઠા હું જોઈ ગાક્યો નહિ, એ ઊંચા મજબૂત માણસો જેમણે જારે ફરના કેટ રહેલા હોય તેવું લાગતું હતું. (પછીથી મેં વિચાર્યું કે તેઓએ ઓષ્ઠધિઓનો મેઠો જાર છે, તેમની પીડ પાછળ ઊંચકેલો હતો કારણકે થોડો થોડો મ્રકાશ જબકારા મારતો હતો), તેઓ મારી નજીક આવ્યા અને તેમણે મારી સામે જોયું. મને બિલકુલ બીજી જાગેલી નહિ પરંતુ મેં ફરા એગલું કહ્યું, “જો તમે માતાજી પણ આવ્યા હો તો તમને પસંદ પડે તે તમે કરી શકો છો, જે રૂમ ન હોય તો મારે તમારી સાથે કોઈ કામ નથી, પછી તમે રૂમ તે હો. હું તમારી અસરમાંથી મારી જાતને પાછી એંચી હું છું અને તમે મારો વાળ પણ વાંકો કરી શકશો નહિ. તે રૂમ મેં તમારું નામ લેવાનું શરૂ કર્યું અને હું મારી જાતમાં હર ઉત્તરી ગયો, અને તેમ છતાં તેમના કર્યોને જોવા લાગ્યો. તેઓએ થોડો સમય આંદરોઆંદર વાત કરી. મને શાંકા છે કે મારા કથનોથી તેઓ હસ્યા, પછીથી તેમણે તેમની પીડ પાછળથી કાંઈક એંચી કાઢ્યું, જે મ્રકાશની માફક અમકતું હતું. પરંતુ બીજી વગતો હું સ્પૃષ્ટ રીતે સમજી શક્યો નહિ. પછીથી તેઓ ધીરેથી ઓરડો છોડીને આદ્યા ગયા અને હું પૂરેપૂરે જગૃત હતો.

વારુ, તેઓ કેણું હતા તે જાણવા હું આતુર છું, જાણે એ જોડકાંઓ ઘોડાની પીઠ ઉપર સવારી કરતા હતા. આવા મ્રસંગોએ કેતું વલણું રાખવું જોઈએ? એ સ્પષ્ટ છે કે ભીતિ ન હેઠ્લી જોઈએ પરંતુ એવો કેચી ખાસ વિશિષ્ટ માર્ગ છે જેના વડે કેચી ગુણ કથાનો વિકાસ સાધી શકાય જેને હજીને શરીરધારી શક્તિ અથવા સત્ત્વની સાચી મ્રકૃતિ જાણી શકાય?

તમારું વલણ બિલકુલ સાચું હતું અને તે બનાવમાં શ્રોષ્ટ રીતે તમે ધારણ કરેલું.

તેઓ અશ્વનીકુમારો હોવા જોઈએ, જોડકા ઘોડેસ્વારો, રોગમુકિતું આપનારા.

૧૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૨

*

ને હીવાની જાયોત સામે ધ્યાન કરતાં હું વિચાર કરું કે તે મલુ છે અને તે મારી અંદર છે, ને મને એવો અનુભવ થાય કે હીવાની જાયોત અને હું બને એક જ છીએ - મલુ, ને હું આ પ્રેમાણે કાયમ અને દરેક વસ્તુ માટે અનુભવું તો તમે જેને “અંતરમાં જવવું” કહે છો તે બને?

હા, ચૈતસિક ઊંડાણો તરફનું એ ચોક્કસ પગલું છે.

*

તમારું નિરીક્ષણ ધણું કઢાંગું છે. “અંતર” માંથી આવતા સૂચનો અને અવાજો વિશે કોઈ નિયમ આપી ન શકાય. તમારું “અંદર”નો અર્થ ગમે તે હોઈ શકે, તમારે નિરીક્ષણની તાલીમ લેવી જોઈએ અને જે જે મૂળમાંથી સૂચનો આવે તેનો બેદ પારખવો જોઈએ. અવાજ અથવા સૂચન તમારા અવયેતનમાંથી પણ આવે અથવા તે ઊર્ધ્વતર કોઈપણ વસ્તુમાંથી આવી શકે. જો તમે જાણો શકો કે તે કયાંથી આવે છે આવે તો તમે નક્કી કરી શકો કે તમારે તેને અનુસરવું કે કેમ?

*

ગુરુ

આપણા અત્યારના યુગમાં સંદર્ભતાની અને ભૌતિક સંતોષોની જ ફક્ત કિંમત છે. તેમ છતાં અસંતોષી લોકોનો સમુદ્દરાય વૃદ્ધિ પામતો જાય છે અને તેઓ જીવનનું કારણ શોધવા તે માગે છે. અને બીજી બાજુએ સંતો છે નોંધો તે જાણે છે અને દુઃખમાં સબડતી માનવજાતિને મદદ કરવા માટે અને જ્ઞાનની જરૂરાત ફેલાવવા પ્રયત્ન કરે છે. જ્યારે બનને મળે છે ત્યારે જે જાણે છે અને જેને જાણવું છે તેમની વચ્ચે જગતમાં એક નવીન આશાનો સંચાર થાય છે અને થોડો ધણો પ્રકાશ અંધકારમાં જાબડું પાડે છે.

પશ્ચિમનું માનસ ગુરુને પૂરેપૂરું સમર્પણ કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવે છે અને સમગ્ર અને પ્રશ્ન સિવાયનું સમર્પણ કર્યો સિવાય તમારા તરફ તે જે મદદ મોકલે છે તેમાં રૂકાવટ આવે છે. એટલા માટે હું પશ્ચિમના લોકોને ધણે ભાગે સલાહ આપું છું કે તમે માર્ગદર્શન અને દિવ્ય હાજરી માટે તમારી પોતાની અંદર વળો અને શોધો, એ ખરું કે આ પ્રક્રિયા ધારી વખત આત્મવંચના અને અચોક્સતા તરફ ખુલ્લી થઈ જાય છે અને પ્રચ્છન્ન અહંકારના કોઈ અવાજને ભૂલથી પ્રભુના માર્ગદર્શક તરીકે માની લે છે.

બંને પ્રસંગોમાં એક સંપૂર્ણ સરચાઈ અને અમિશ્રિત નમૃતા તમારું બખ્તર બને છે.

મારા આશીર્વદ સાથે.

૨૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૫

*

જે તમારામાં શાધ્યા અને વિશ્વાસ હોય તો તમે ગુરુના માનવરૂપની પૂજા કરતા નથી પરંતુ જે પરમ પ્રભુ તેમની મારફતે આવિલાવ પામે છે તેની પૂજા કરો છો.

તમે મૂંઝાશો નહિ અને પરમ પ્રભુને સંકોચ વગર તમારી જતનું અર્પણ કરો, પછી તે માર્ગ દ્વારા તમને મદદ કરે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

*

મને ક્ષ ના સિદ્ધાંતોમાં બિલકુલ વિશ્વાસ ઉત્પન્ન થતો નથી. આ વસ્તુ મને પ્રાચીન માનવ “પ્રાણી”ની પોતાની કામનાઓના સંતોષ માટે માનસિક દલીલો લાગે છે.

ધણે ભાગે, જ્યારે માણસ પોતાના વિશિષ્ટ કાર્યના પાયા ઉપર યાંત્રિક સિદ્ધાંતો બાંધે ત્યારે તેને ધણી બાંધછોડ કાયમ કરવી પડે છે.

બધું જ કાર્ય યોગિક ભાવનાથી થઈ શકે અને કરવું જોઈએ. પરંતુ “બલિદાન” પરમ પ્રભુને આપવું જોઈએ અને નહિ કે માનવને.

૨૩ જૂન, ૧૯૬૦

*

દરેક વ્યક્તિને તેની સમજશક્તિ અનુસાર વસ્તુઓ કહેવામાં આવે છે.

એટલે કે એક વ્યક્તિને આપેલું જ્ઞાન બીજુ વ્યક્તિ માટે ઉપયોગી અથવા સાચું ન પણ હોઈ શકે. એટલા માટે ગુરુનો અંગત ઉપદેશ બીજ પાસે ખુલ્લો ન કરવો જોઈએ.

*

સાધકો સ્વરૂપોનો નિર્ણય ગુરુ દ્વારા કરે છે, બીજાઓ ગુરુના રૂપો પ્રમાણે નિર્ણય બાંધે છે.

*

ભારતના લોકો માને છે (અથવા તેમને અનુભૂતિ છે) કે પ્રભુ માનવમાં જીવંત છે. યુરોપિયનો તેમાં માનતા નથી, તેમને માટે તે કાંઈક ઊંચે ઉપર છે. તેણે જીસસ કાઈસ્ટમાં અવતાર લીધો છે. તેથી તેઓ કોઈ માનવને નમસ્કાર કરતા નથી. પરંતુ જે કોઈ વ્યક્તિને નમસ્કાર કરે જોણે પ્રભુની ચેતનાને ધારણ કરેલી હોય—ચોક્કસ શાધ્યાપૂર્ણ રીતે—તો તેવી વ્યક્તિ તે નમસ્કાર કરતી બીજુ વ્યક્તિમાં તેની પોતાની ચેતના સહેલાઈથી સંચાર કરી શકે.

માર્ચ, ૧૯૭૩

*

સામાન્ય

અતિપરિચિત અથવા અપરિચિતની આધ્યાત્મિક દર્શિંહદુષી કોઈ અગત્ય નથી.

એક માણસ ને ઉત્સાહપૂર્વક યોગ ચાલુ રાખે છે તેની કિમત હજારો
પણ્યાત માણસો કરતાં ઘણ્યી વધારે છે.

૧૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૫

*

જેમનામાં ખરેખરી કિમત હોય છે તેમની કિમતમાં યોગની શક્તિ વધારો
કરશે, પરંતુ જેમનામાં ફરાર કર્યાનું અસત્ય પ્રદર્શન હોય છે તેનો બાધ્યાભાસ
અદશ્ય થઈ જશે અથવા તેની અસર ચાલી જશે.

*

દિન્ય માતાજી,

તમે એવું ધૂઢ્છો છો કે અમે અમેરિકામાં મ્રયત્ન કરીએ અને
સધન રીતે યોગનો ફેલાવો કરીએ ?

યોગ બાધ્ય સાધનોથી કદી ફેલાઈ શકતો નથી.

૩૦ મે, ૧૯૬૬

*

જ્યારે હું એકલો હોઉં છું ત્યારે મને એકલતાની લાગણી થાય છે, તેની
સાથે કામ પાડવા માટે હું તમારી મદદ માળી શકું.

જેઓને જગતમાં એકલતાની ભાવના થાય તેઓ પ્રભુના મિલન માટે
તૈયાર હોય છે.

૬ જુલાઈ, ૧૯૬૬

ચોગસાધનાના મૂળ તરવો

સરચાઈ

સરચાઈ દિવ્યદ્વારોની ચાવી છે.

*

સાચદિલ બનો.

સરચાઈ દિવ્યતાનું દ્વાર છે.

*

સરચાઈ એટલે સ્વરૂપની બધી ગતિઓને ઊંચે ઉઠાવીને ઉચ્ચતમ ચેતનાની ભૂમિકા ઉપર લઈ જવી અને જે સાક્ષાત્કાર પ્રાપ્ત કર્યો હોય તે ભૂમિકામાં રહેવું.

સરચાઈ આખા સ્વરૂપના એકેએક ભાગમાં અને ગતિઓમાં કેન્દ્રસ્� રહેલા પ્રભુના સંકલપની આજુભાજુ ઔક્ય અને સંવાદની માગણી કરે છે.

૨૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૦

*

સાચદિલ બનવા માટે, સ્વરૂપના બધા જ ભાગોને પ્રભુ માટેની અભીષ્ટામાં એકત્રિત કરવા જોઈએ—એમ નહિ કે એક ભાગની ઈરછા હોય અને બીજે ભાગ ઈન્કાર કરે અથવા બંડ ઉઠાવે. અભીષ્ટામાં સરચાઈ રાખવા માટે—પ્રભુની પ્રભુ માટે જ ઈરછા કરવી, અને નહિ કે કીર્તિ માટે અથવા નામ માટે કે પ્રભ્યાતી અથવા શક્તિ માટે અથવા મિથ્યાલિમાનના સંતોષ માટે.

*

પ્રભુના કાર્ય માટે તમારા સમર્પણમાં પૂરેપૂરા સાચદિલ બનો. આ વસ્તુ તમને શક્તિ અને સહજતાની ખાતરી આપશે.

*

પ્રભુને કરેલા સમર્પણમાં તમે સરચાઈવાળા અને સંપૂર્ણ બનો અને તમારું જીવન સંવાદમય અને સુંદર બનશે.

*

તર ન રાખો, તમારી સરચાઈ જ તમારું રક્ષણ છે.

૨૨ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

જો પ્રભુને તમે સાચદિલથી એમ કહી હો, “ મારે તો તું જ જોઈએ છીએ, ” તો પ્રભુ તમારા સંજોગો એવી રીતે ગોઠવશે કે તમારે સરચાઈવાળા બનવાની ફરજ પડે.

૮ જૂન, ૧૯૫૪

*

સીધી સાદી સરચાઈ : પ્રગતિની શરૂઆત.

*

તમારા આધ્યાત્મિક લક્ષ્યને પહોંચવા માટે સરચાઈવાળાનું બનો, અનો અર્થ કે તમારા જીવનનો તે એકમાત્ર હેતુ બનાવો.

૩ જૂન, ૧૯૫૪

*

બાંધણોડ વગરની સરચાઈ આધ્યાત્મિક સિદ્ધ માટેનો ખાતરીભર્યો માર્ગ છે.

દંબ કરો નહિ — બનો.

વચન આપો નહિ — કાર્ય કરો.

શુદ્ધ સેવા નહિ — સાક્ષાત્કાર કરો.

*

પૂર્વ સરચાઈવાળા બનો અને કોઈપણ વિજયનો તમારા માટે ઈન્કાર
કરવામાં આવશે નહિ.

*

સરચાઈમાં જ તમારા વિજયની ખાતરી રહેલી છે.

સરચાઈ ! સરચાઈ ! તારી હાજરીની વિશુદ્ધ કેટલી મધુર છે !

*

જે લોકો ગંભીર અને સાચદિલ છે તેમનો પ્રભુ કાયમ સાથીદાર હોય છે.

માર્ચ, ૧૯૬૨

*

પૂરેપૂરી સરચાઈ અને સત્ય એ જ મુકિત છે.

૨૫ માર્ચ, ૧૯૬૩

*

પૂરેપૂરી સરચાઈની જરૂર છે.

*

સરચાઈ, વદ્ધાદારી બે યોગમાર્ગ ઉપરના રક્ખકો છે.

૨૧ ફેઝુઆરી, ૧૯૬૫

*

બધા જ વિરોધી અભિપ્રાયો હોવા છીતાં આપણે સરચાઈ જોઈએ જ છીએ;
ફક્ત સરચાઈ જ આપણું સંરક્ષણ છે.

૧૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭

*

મારે કઈ વસ્તુના વિકાસની સૌથી વધુ જરૂર છે ? અને મારે કઈ વસ્તુનો સૌથી વધારે ત્યાગ કરવો જોઈએ ?

વૃધિ કરો — સરચાઈની (એટલે કે પ્રભુના માર્ગને જ પૂરેપૂરું વળગી રહેવું .)
ત્યાગ કરો — જૂની પહેલી ટેવોની ખેંચાણનું.

૨૫ ફેઝુઆરી, ૧૯૭૦

*

અસ્વચ્છાઈ, દંભ અને આત્મવંચના

તમારા આત્મા પ્રત્યે પૂરેપૂરા વજાદાર અને સાચદિલ બનો. પ્રભુને કરેલા
તમારા સમર્પણમાં કોઈપણ છેતરપિડીને ધૂસી ન જવા દો.

૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૪

*

બિનસ્વચ્છાઈ વિનાશના માર્ગે દોરી જ્ય છે.

*

તમારી સાધનામાં દરેક મુદ્દા માટે સાચદિલ બનવું એ અગત્યનું છે. જો
તે પ્રમાણે હશે તો ભૂલો સુધારી શકશે — અને તેની બહુ અગત્ય નથી. જો
તમારામાં કોઈ બિનસ્વચ્છાઈ હશે તો તમારી સાધનાને તે નીચે ફેંકી દેશે-પરંતુ
તમારી સતત સચ્ચાઈ ત્યાં રહેલી છે કે કેમ અથવા કોઈ મુદ્દા ઉપર તમારું
નીચે પુતન છે કે કેમ તે તમારે તમારી અંદર જોતાં શીખવું પડશો; જો તમારામાં
તેને માટે સાચી અને સાતત્યભરી સંકલપશક્તિ હશે તો તમારામાં તે જોવાની
શક્તિ આવશે. બીજાઓને સંતોષ આપવા ઉપર સચ્ચાઈનો આધાર નથી.
તે એક આંતરિક વસ્તુ છે જે કેવળ મારી અને તમારી વર્ચ્યે રહેલી છે.

૧૨ મે, ૧૯૩૮

*

તમે સાચદિલ બનો અને જો જરૂર હશે તો હું તમારી ભૂલો એક હજાર
વખત સુધારીશ.

*

જે લોકો સાચદિલ છે તેમને હું મદદ કરી શકું. અને પ્રભુ પ્રત્યે વાળી
શકું, પરંતુ જ્યાં બિનસરચાઈ હોય ત્યાં હું કાંઈ પણ કરી શકું નહિ.

*

મને સરચાઈ પૂર્વક જાગો છે કે મારે મલુજ જોઈએ છીએ અને
બીજુ કાંઈ પણ નહિ, પરંતુ જ્યારે હું બીજા લોકેના સંપર્કમાં હોઉં
શું, જ્યારે હું નકારી વસ્તુઓમાં વ્યસ્ત હોઉં શું, ત્યારે સ્વાભાવિક
રીતે જ હું, મલુને ભૂલી જાઉં શું, જે માનું એકમાત્ર લક્ષ્ય છે. તે
બિનસરચાઈ છે ? જો તેમ ન હોય તો તેનો કયો અર્થ છે ?

હા, તે તમારા સ્વરૂપની બિનસરચાઈ છે, જેના એક ભાગને પ્રભુ જોઈએ
છીએ અને બીજા ભાગને બીજું કાંઈક જોઈએ છીએ.

અજ્ઞાન અને મુખ્યાઈને લઈને તમારા સ્વરૂપમાં બિનસરચાઈ છે. પરંતુ
ખંતપૂર્વકના સંકલ્પથી અને પ્રભુકૃપામાં પૂરેપૂરો વિશ્વાસ રાખીને વ્યક્તિ આ
બિનસરચાઈમાંથી મુક્તિ મેળવી શકે છે.

*

જ્યાં સુધી કોઈ વ્યક્તિની અંદર એક આંતરિક સંઘર્ષની શક્યતા રહેલી છે
ત્યાં સુધી તેનો અર્થ એ થાય કે તેનામાં ક્યાંક બિનસરચાઈ છે.

*

કોઈપણ આંતર-સંઘર્ષ સરચાઈની ખામીની નિશાની છે.

*

જે લોકો ખરેખર સાચદિલ હોય છે તેઓ જ જાણો શકે છે કે તેઓ
પૂરેપૂરો સાચદિલ નથી.

૧૭ જૂન, ૧૯૫૪

*

જ્યારે તમને ખાતરી થઈ જાય કે તમે પૂરેપૂરા સાચદિલ છો ત્યારે તમે ચોક્કસ માનજો કે તમે જૂઠાણામાં ભૂસકો માર્યો છે.

*

વ્યક્તિએ પોતે ખૂબ સાચદિલ છે એવું વિચાર્ય કરવું તે બિલકુલ ઉપયોગી નથી. જેમ વ્યક્તિ બિનસચ્ચાઈથી જ ભરેલી છે તેમ વિચારવું એ પણ ઉપયોગ વગરનું છે. સાચદિલ બનવું એ ઉપયોગી છે.

*

સ્વરૂપમાં જે કાંઈ વિલક્ષત હોય તે બિનસચ્ચાઈ છે. તમારા શરીર અને તમારા સ્વરૂપ વચ્ચે એક ખાઈ ખોદવી એ સૌથી મોટી બિનસચ્ચાઈ છે.

જ્યારે તે ખાઈ તમારા શરીરને અને તમારા સ્વરૂપને જુદા પાડે છે ત્યારે પ્રકૃતિ તેને તાત્કાલિક લિન્ન લિન્ન સૂચનોથી ભરી દે છે અને તેમાં સૌથી ભયંકર ભીતિ છે અને સૌથી જોખમી શંકા છે.

તમારા સ્વરૂપના સત્યનો ઈન્કાર કરે એવી કોઈપણ વસ્તુને પ્રવેશ ન આપશો – આ વસ્તુ છે સચ્ચાઈ.

૭ જુલાઈ, ૧૯૫૭

*

શાશ્વત ચેતનાની પાસે સચ્ચાઈનું એક ટીપું માત્ર પણ ઢેંગ અને દંભના સાગર કરતાં વધારે કિમતી છે.

*

હું જે હોઉ તો મારે દેખાવની જરૂર નથી.

દેખાવા કરતાં બનવું વધારે સારું.

જ્યારે વ્યક્તિ તે હોય ત્યારે તેણે દેખાવાની જરૂર નથી.

*

જે મારી સચ્ચાઈ સંપૂર્ણ હોય તો મારે સારા દેખાવાની જરૂર નથી.

*

તમારી જત પ્રત્યે પ્રમાણિક બનો - (આત્મવંચના નહિ)

પ્રલુબુ પ્રત્યે સાચદિલ બનો - (તમારા સમર્પણમાં કોઈ સોદ્દો નહિ)

માનવજત સાથે સરળ રહો - (દંલ અને દેખાવ નહિ)

૨૫ જૂન, ૧૯૬૩

*

માનવીઓને ધર્મો ભાગે પોતાની આત્મવંચના કરવાની દઢ ટેવ હોય છે. તેઓ હજરો રીતે પોતાની જતને છેતરે છે અને દરેક રીતમાં એક બીજી કરતાં ધર્મી વધારે રીતની - સૂક્ષ્મ રીતની - લુચ્યાઈ હોય છે અને આ બાબતમાં પણ તેઓ ઓછી વખતે પૂર્ણ બિનસર્યાઈને પૂર્ણ સર્યાઈના સ્વાંગમાં ફાળે છે.

*

જે કોઈ સર્યાઈથી યોગ કરે છે તેનામાં બધા જ સંજોગોનો સામનો, કરવા માટે જરૂરી એવી શાંતિ અને શક્તિ ચોક્કસ પ્રાપ્ત કરે છે.

પરંતુ એવા અસંખ્ય માણસો છે જેઓ પોતાની જતને છેતરે છે અને એમ માને છે કે તેઓ યોગ કરે છે પરંતુ ફક્ત આંશિક રીતે અને હજુ પણ તેમનામાં વિરોધો ભરેલા છે.

૨૦ એપ્રિલ, ૧૯૬૬

*

મહુર માતાજી, દ્યક્કિત કઈ રીતે યોગ કરે છે ?

પૂરેપૂરા સાચદિલ બનો, બીજાઓને છેતરવા માટે કદી પ્રયત્ન ન કરો અને તમારી પોતાની આત્મવંચના ન કરો.

આશીર્વાદ

૧૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૮

*

પ્રલુબુને છેતરવાનો પ્રયાસ ન કરો.

*

અગત્યનો મુદ્રો એ છે કે વધારે અને વધારે સર્યાઈપૂર્ણ બનો, વધારે સાચદિલ, જેથી કરીને તમારી અભીષ્ટાની પૂર્ણતામાં તમારી જતને તમે છેતરો નહિ.

*

આવી સરચાઈ પ્રભુકૃપાની ચોક્કસ સહાય લાવે છે.
આશીર્વાદ.

*

સ્વરૂપમાં રહેલી સરચાઈની ખામીને લઈને ભૂલો થાય છે તે સહેલાઈથી જોઈ શકાય છે - તેમાંથી બહાર નીકળવાનો ફક્ત એક ૪૮ માર્ગ છે અને તે સાચદિલ બનો. તમારામાં સંકલ્પની અને જ્ઞાનની શક્તિ તે હેતુ માટે આપવામાં આવી છે.

૮ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

તમે પોતે સાચદિલ બનવા માટે બીજાઓ સાચદિલ બને તેની રાહ જુઓ નહિ.

૮ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

સરચાઈના સૌથી મહાન દુશ્મનો પસંદગીઓ છે, (માનસિક અથવા પ્રાણીક અથવા શારીરિક) અને પહેલેથી બાંધેલા પૂર્વગ્રહો. આ વિધનોને ઓળંગવાના રહે છે.

*

અભીષ્ટા

સુચયાદી અભીષ્ટાનો અર્થ શે ?

એક એવી અભીષ્ટા જેમાં અંગત સ્વાર્થ અને અહંકારયુક્ત ગણતરીનું
મિશાણ થયેલું ન હોય.

૧૨ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૪

*

દિવ્યપ્રેમ તમારી અભીષ્ટાની સચ્ચાઈ અનુસાર સાહજિક રીતે જ પ્રત્યુત્તર
આપે છે.

૨૦ ઓક્ટોબર ૧૯૩૪

*

તમારી અભીષ્ટાને પરમ ચેતના, જે આનંદ અને પરમ સુખ છે તેના
પ્રત્યે વિઝુલ અને સરળ રીતે ઠેક ભરવા દો.

*

જડપી અને પૂર્ણ આવિભાવ બની આવે એટલા માટે આપણે સમગ્ર સ્વરૂપ
સહિત અભીષ્ટા કરવી જોઈએ.

૨ ફેફુઆરી, ૧૯૩૫

*

અભીષ્ટા માટે પ્રાર્થના.

નવીન અને પૂર્વી સર્જન માટે આપણે નિદ્રા વખતે પ્રાર્થના કરીએ અને અભીષ્ટા સહિત તેને માટે જગ્યત થઈએ.

*

અભીષ્ટા માટેની જંખના : કદી સંતોષ ન પામે એવી તીવ્ર ઈચ્છા માટે તેનાથી કોઈ પણ વસ્તુ વધારે ઊંચે અથવા વધારે દૂર નથી.

*

અભીષ્ટાને વ્યક્ત કરવામાં કદી કોઈ નુકશાન નથી - તે તેને લાલ આપે છે.

*

અભીષ્ટા હંમેશા સારી હોય છે, અને તેની સાથે કોઈ માગણીનું મિશ્રણ થઈ ગયું હોય તો તમે ખાતરી રાખજો કે તે પ્રાર્થના મંજૂર કરવામાં આવશે નહિ.

*

અભીષ્ટા કરવાનું રાખો અને જરૂરી પ્રગતિ ચોક્કસ બની આવશે.

૭ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

આપણે દરરોજ બધી ભૂલો ઉપર, બધી જ તમોમણ વસ્તુઓ ઉપર અને બધા જ અજ્ઞાન ઉપર વિજ્ઞય મેળવવાની અભીષ્ટા કરવી જોઈએ.

૧૫ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

આપણે કાયમ બધા જ અજ્ઞાનમાંથી મુક્ત થવાની અને સાચી શક્તા પ્રાપ્ત કરવાની અભીષ્ટા કરવી જોઈએ.

૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

એકધારી અભીષ્ટા બધી જ જ્ઞતિઓ ઉપર વિજ્ઞય મેળવે છે.

૨૧ મે, ૧૯૫૪

*

એક પછી એક દિવસે આપણી અભીષ્ટા વૃદ્ધિ પામશે અને આપણી શરીર ઉત્કટ બનશે.

૨૩ મે, ૧૯૫૪

*

જારે અભીષ્ટા જગૃત હોય છે ત્યારે દરેક દિવસ આપણને લક્ષ્યની નજીબ લઈ જાય છે.

૧૫ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

દરેક તેની પોતાની અભીષ્ટાની સર્વસાઈ માટે પોતે જ જવાબદાર છે.

૧૭ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

આપણી અભીષ્ટા એકાગ્ર સંકલ્પના ટેકા વડે તેના અનુરૂપ ઊર્ધ્વગમન કરે છે.

૧ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આપણા સ્વરૂપમાં બધું જ શાંત છે, પરંતુ તે મૌનના હાદમાં એક એવો દીપક જલે છે જે કદ્દી હોલવાતો નથી, એ એક પ્રભુને જાણવાની અને તેનામાં સંપૂર્ણ જીવન ધારણ કરવાનો અહિન છે.

૬ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

અભીષ્ટાની જ્યોત એટલી બધી સીધી અને તીવ્ર હોવી જોઈએ કે કોઈ પણ વિધન તેને વિચિન કરી શકે નહિ.

૭ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

તીવ્ર અભીષ્ટાની જ્યોત શબ્દોથી પૂર્ણ, અને વિચારોથી પેલેપાર કાયમ સ્થિર અને પ્રકાશિત રીતે જલતી રહેવી જોઈએ. મારો પ્રેમ અને આશીર્વદ કાયમ તમારી સાથે છે.

૫ માર્ચ, ૧૯૫૫

*

હંદ્યની શાંતિમાં અભીષ્ટાનો સ્થિર અભિન સળગે છે.

*

અભિનને એકધારો સળગતો રાખો અને ચોક્કસ પરિણામ માટે શાંતિથી રાહ જુઓ.

*

અભીષ્ટાની જ્યોત : એક એવી જ્યોત જે પ્રકાશ આપે છે પણ દાડતી નથી.

*

એક સમગ્ર અને નિરપેક્ષ અભીષ્ટા પ્રલુનો પ્રત્યુત્તર ચોક્કસ લાવશે.

૩૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭

*

“હેમ એઝ પ્રેશેસ” આશ્રમની હેસ્ટેલ માટે સંદેશ.

માણસમાં રહેલી અભીષ્ટાના બીજને જે સાચા આધ્યાત્મિક જલથી સિંચન કરવામાં આવે તો તેનો દિવ્યતામાં વિકાસ થાય છે.

૨૪ એપ્રિલ, ૧૯૬૬

*

હંમેશની માફક હું તમને સ્થિર અને શાંત થવાનું કહીશ. આપણી ફક્ત એક માત્ર અભીષ્ટા આધ્યાત્મિક પ્રગતિ માટેની હોવી જોઈએ. આપણે તેના માટે જ પ્રાર્થના કરવી જોઈએ.

પ્રેમ અને આશીર્વદ સાથે.

૧૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭

*

તમારી પોતાની અભીષ્ટામાં સ્થિરતાથી વૃદ્ધિ કરો. પ્રભુને કરેલા તમારા
અર્ગણને સંપૂર્ણ બનાવવા પ્રયત્ન કરો અને તમારું જીવન તમારા માટે ગોઠવાઈ જશે.

૮ જૂન, ૧૯૬૮

*

કેઈ પણ સ્વીકાર ?

શેના વિશે ?

સાધના વિશે.

ધીર્યુકૃત અભીષ્ટા.

૭ જૂન, ૧૯૭૦

*

મારે કઈ વસ્તુ કરવાની જરૂરિયાત છે જેથી મારે જે મગતિ
કર્યા જોઈએ તેમાં હું નિષ્ફળ ન જાઉ ?

એક સતત અને પૂર્ણ અભીષ્ટા.

*

હું કઈ રીતે વધારે શક્ય અને સ્થિરતા મેળવી શકું, માતાજી ?
અભીષ્ટા અને સંકલનથી.

*

મનોમય અભીષ્ટા : તેની અભિવ્યક્તિ ખૂબ સ્પષ્ટ, ચોકકસ અને ખૂબ
તર્ક્યુકત હોય છે.

*

સાચી અભીષ્ટા મનની ગતિ હોતી નથી પરંતુ ચૈતસિક હોય છે.

૨૨ મે, ૧૯૭૧

*

ચૈતસિક અભીષ્ટા : એકધારી, નિયમિત, વ્યવસ્થિત, નમ્ર અને સાથે સાથે
ધર્યવાળી, બધા જ વિરોધોનો સામનો કરનારી, અને બધી મુશ્કેલીઓ ઉપર વિજય
પ્રાપ્ત કરનારી હોય છે.

*

આધ્યાત્મિક અભીષ્ટા એક તીરની માફક ઊંચે થડે છે અને વિધનો કે વિલંબિતતાની પરવા કરતી નથી.

*

અભીષ્ટાનો સૂર્ય અહંકારના વાદળોને વિઝેરી નાખવા દો.

*

(મહારાજાની શ્રીઅરવિંદ શતાખિંદ ઉજવણ્ણી કમિટી દ્વારા
યોગયેલી સેમીનાર માટેનો સંહેશ)

તમારી પ્રગતિ માટેની અભીષ્ટામાં સરચાઈ રાખો.
પ્રેમ અને આશીર્વાદ

૧૯૭૨

*

અભીષ્ટા, પુકાર અને ખેંચાળ

અભીષ્ટા કરવી અને મદદ માટે સાટ કરવો એ બિલકુલ અનિવાર્ય છે.

*

માતાજી, એક તીવ્ર અભીષ્ટાને અને ખણને નીચે ખેંચી લાવવું
એ ખને વચ્ચે શો લેદ છે ?

પ્રાણ નીચે ખેંચે છે અને ચૈતસિક અભીષ્ટા કરે છે.

૨૦ ફેઝુઆરી, ૧૯૭૩

*

પુકાર કરવો અને ખેંચાળ કરવું એ બે વચ્ચે ચોક્કસ ધર્ણો તફાવત છે—તમે
મદદ અને બીજી વસ્તુઓ માટે પુકાર કરી શકો છો અને કરવો જોઈએ—તેનો પ્રત્યુત્તર
તમારી ગ્રહણશીલતા અને તમારી પચાવવાની શક્તિ અનુસાર હશે. ખેંચ કરવી એ
સ્વાર્થની ગતિ છે ને તમારી શક્તિના ^{*} પ્રમાણ બહારના બદ્લોને નીચે ઉતારી લાવે
અને આ રીતે નુકશાનકારક છે.

*

શાંક્રાન્ત અને પ્રભુકૃપા

શાંક્રાન્ત એ ચૈતસિક અસ્તિત્વમાં સાહજિક જ્ઞાન છે.

*

શાંક્રાન્ત એવી ખાતરી છે જેનો આધાર અનુભવ અને જ્ઞાન ઉપર જ કાયમ હોતો નથી.

*

શાંક્રાન્ત : પ્રભુમાં શાંક્રાન્ત અને પ્રભુના વિજ્ઞયમાં અડગ વિશ્વાસ.

*

આવી અડગ શાંક્રાન્ત હોવી સારી છે - તે તમારો માર્ગ સરળ અને ટૂંકો બનાવે છે.

*

સાચી શાંક્રાન્ત સંજોગો ઉપર આધાર રાખતી નથી.

*

આધ્યાત્મિક શક્તિમાં રહેલી શાંક્રાન્ત સંજોગો ઉપર આધાર ન હોવો જેઈએ.

*

માનસિક સાબિતીએ ઉપર આધાર રાખતી શાંક્રાન્ત નથી-તે એક સોદા છે.

*

પહેલા શાઢા, પછી શાન.

*

જેમનામાં શાઢા હશે તોએ આરપાર નીકળશે.

*

વિજ્યવંત બનવા માટે સંકલ્પ અને શાઢા રાખવી એ અનિવાર્ય છે.

૨ મે, ૧૯૪૬

*

શાઢા : તમે સળગી ઉઠો છો અને વિજ્ય પ્રાપ્ત કરો છો.

*

શાઢા સૌથી અંધકારમય દિવસોમાં પણ ચોક્કસ માર્ગદર્શક છે.

૧૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

એક અડગુ શાઢામાં આપણી સર્વ આશાઓ રહેલી છે.

૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

કાયમ વચ્ચેનોથી ભરપૂર હોય છે અને આપણે પૂર્ણ શાઢા અને વિશ્વાસથી તેનો સાર્મનો કરવો જોઈએ.

૧૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

દરેક કાળે સર્વ અદશ્ય, આણધારી અને અજ્ઞેય વસ્તુઓ આપણી સમક્ષ હોય છે – અને આપણી સાથે જે બને છે તેનો ધાણો ખરો આધાર આપણી શાઢાની ઉત્કટતા અને વિશુદ્ધિ ઉપર હોય છે.

૩ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

જે આપણામાં સાચી જ જીવંત શક્કા હોત, પ્રભુની સર્વશક્તિમાં પૂરેપૂરે વિશ્વાસ હોત તો તેનો આવિભાવ એટલો સ્પૃષ્ટ હોત કે તેના વડે સમગ્ર પૃથ્વી રૂપાંતર પામે.

૫ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

એક અડગા શક્કા રાખો, સત્યનો વિજય થશે.

૧૦ નવેમ્બર, ૧૯૭૧

*

પ્રભુમાં શક્કા રાખો, અને તમારી પોતાની અંદર ઊંડાણમાં ઉતરો. મારી મદદ હંમેશા તમારી સાથે છે.

૭ એપ્રિલ, ૧૯૭૨

*

શક્કા રાખો અને આગળ ચાલો.

૧૩ જુલાઈ, ૧૯૭૨

*

આપણી શ્રેષ્ઠ મદદગાર શક્કા છે – પ્રભુ પૂર્ણ દયાળું છે. પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

*

વિશ્વાસ

બાળકના સરળ વિશ્વાસમાં મહાન શક્તિ રહેલી છે.

૧૭ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

બાળક જેવા વિશ્વાસથી આપણું હદ્ય પ્રભુને પ્રાર્થના કરે છે.

૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની શાલ્ઘામાં એક સ્થિર અને શાંત વિશ્વાસ રાખવો, એ મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવાનો શોષ્ઠ માર્ગ છે.

૧૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

*

શાલ્ઘા અને વિશ્વાસ રાખો અને આનંદી રહો.

*

કેટ સલાહ ?

સ્થિર અને શ્રદ્ધાવાન બનો.

૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૨

દરેક વ્યક્તિ અપૂર્ણ છે અને તેને પ્રગતિ કરવાની છે. દઢતા અને વિશ્વાસ રાખો.

૧૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

*

વિશ્વાસ રાખો,' તમારે જે બનવાનું છે તે બનશે અને તમારે જે પ્રાપ્ત કરવાનું છે તે પ્રાપ્ત થઈ જશે.

*

પ્રભુના વિજ્યમાં પૂર્ણ વિશ્વાસ રાખવો જોઈએ - અને આ સર્વસામાન્ય વિજ્યમાં જે જે લોકો શાધ્યાવાન અને વિશ્વાસુ રહેલા છે તેમનો અંગત વિજ્ય પણ અંદર આવી જાય છે.

*

આપણે વિશ્વાસથી આગળ વધીશું, આપણે વિશ્વાસથી રાહ જોઈશું.

*

ખાતરી.

આપણે સ્થિર ખાતરીથી આગેકૂચ ચાલુ રાખવી જોઈએ જેથી કરીને જે આપણે કરવાનું છે તે કરી શકાશે.

૬ જુલાઈ, ૧૯૭૪

*

ખાતરી : ચોક્કસાઈભરી અને સ્થિર હોવાથી કદ્દી દલીલ કરતી નથી.

*

વિજ્યની ખાતરી : તે ઘોંધાટયુક્ત નથી હોતી પણ ચોક્કસ હોય છે.

*

પ્રભુ - કૃપા

પ્રભુએ જગતમાં તેની કૃપાને જગતને બચાવવા માટે મોકલી છે.

*

પ્રભુકૃપાને પ્રાર્થના કરવી જોઈએ - જો ન્યાયનો આવિભાવ થાય તો, ધર્માઓદ્ધારા એવા માણસો હોય જે તેની સમક્ષ ઊભા રહી શકે.

ન્યાય એ વૈશ્વિક પ્રકૃતિની ગતિઓનું કડક તાર્કિક નિર્માણ છે. માંદગીઓ સ્થૂલ શરીરને લાગુ પડતા નિર્માણો છે. વૈદ્યકીય મગજ, આ અફર નિયમના ઉપર આધાર રાખીને, એવી પરિસ્થિતિઓ લાવવા માટે પ્રયત્ન કરે છે કે તે સારી તંદુરસ્તી માટે તાર્કિક રીતે દોરી જાય. સામાજિક શરીરમાં, આ રીતે જ નૌતિક ચેતના કાર્ય કરે છે અને આધ્યાત્મિક સામ્રાજ્યમાં તપસ્યા.

પ્રભુકૃપાને એકને જ વર્ચ્યે પડવાની શક્તિ છે અને તે વૈશ્વિક ન્યાયનો માર્ગ ફેરવી શકે છે. અવતારનું મહાન કાર્ય છે. પ્રભુકૃપાનો પૃથ્વી પર આવિભાવ કરવા અને અવતારને શિષ્ટ બનાવવા માટે પ્રભુકૃપાનું તેણે સાધન બનનું જોઈએ. માતાજી એક મહાન મધ્યસ્થી છે - યાંત્રિકતા છે. તે દિવ્યકૃપાની સાથે તદ્ગૂપ છે અને તેની મારફત કાર્ય કરે છે અને તેમને વૈશ્વિક ન્યાયની પૂરેપૂરી યાંત્રિકતાનું તદ્ગૂપતા દ્વારા પૂર્ણ જ્ઞાન છે. તેનાથી તે જ્ઞાનસહિત પૂર્ણ જ્ઞાનથી કાર્ય કરે છે.

અને તે મધ્યસ્થી ભારકૃતે પ્રભુ તરફની દરેક સાચદિલ અને શાંખાયુક્ત
અભીપ્રસાના પ્રત્યુત્તર રૂપે પ્રભુકૃપાને નીચે ઉતારી લાવે છે.

હે પ્રભુ, તારી સામે ઊભે રહીને પૂણીં સરચાઈથી કોણ કહી શકે કે “મેં
કદી પણ ભૂલ કરી નથી ? ” અમે તારા કાર્યની વિરુદ્ધમાં એક દિવસમાં કેટલી
બધી વખત ભૂલો કરીએ છીએ અને તારી કૃપા કાયમ તે બધીને ભૂંસી નાખવા
માટે આવે છે !

તારી કૃપાની લવાદી વગર કોણ વૈશ્રિવક ન્યાયના કાયદાની દયાળીન
તરવારની ધાર નીચે કેટલીયે વખત નહિ આવ્યો હોય ?

દરેક અહીં એક અશક્યતાનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે જેનો ઉકેલ લાવવાનો
છે. પરંતુ તારી દિવ્ય કૃપા માટે બધું જ શક્ય છે, તારું કાર્ય વિગતોમાં તેમ જ
સમગ્રતામાં, આ બધી અશક્યતાઓનું દિવ્ય સાક્ષાત્કારના રૂપાંતરમાં સિદ્ધ થશે.

૧૫ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૩

*

હે દિવ્યકૃપા, તારી ભલાઈ અનંત છે; અમે તારી સમક્ષ કૃતજ્ઞતામાં તને
નમસ્કાર કરીએ છીએ.

*

માતાજી,

દિવ્યકૃપાની યથાથ્ સમજણું શું છે ? પરમ ભગવતી મા જેએ
તને નીચે આવવાનો પુકાર કરે ત્યારે તેની કૃપા લઈને નીચે આવવા
તૌયાર નથી હેઠાતી ?

એ સાચું નથી કે લગભગ મલ્લાની શોધ કરનારા બધા જ
સાધકો તને નીચે ન પોલાવી શકે ? અને તેમ છતાં જો કેઈ ગુરુ અથવા
અવતાર એક વખત તને પોતાની અંદર નીચે આવવા સાંદ કરે તે
તને તેઓ ઘૂણું કરી શકે તે પ્રમાણે જ છે ને ?

જા.

તથી આપણે એમ તારણું કાઢી શકીએ કે દિવ્યકૃપા જ્યારે
પૃથ્વીચૈતનામાં રથાપિત થઈ ગઈ હોય ત્યારે ઊંમ રીતે કાર્ય કરી
શકે છે ? તને માટેના મયતનનું હક્ક્ય એ જ છે ?

હા.

મને સમગ્ર સિદ્ધાંત સમજવો એવી વિનાંતિ.

પ્રભુકૃપાને શબ્દો દ્વારા અને માનસિક સૂત્રો દ્વારા સમજવી શકાય નહિ.

૭ એપ્રિલ, ૧૯૩૮

*

ફક્ત પ્રભુકૃપા જ શાંતિ, સુખ, શક્તિ, પ્રકાશ, આનંદ અને પ્રેમનું સારતર્વ અને સત્ય આપી શકે છે.

૩૦ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

દિવ્યકૃપાને માટે કોણ લાયક અને કોણ લાયકાત વગરનો? બધા જ એક દિવ્ય માતાના બાળકો છે. તેનો પ્રેમ બધા ઉપર એક સરખી રીતે પ્રસરેલો છે, પરંતુ દરેકની તેની પ્રકૃતિ અને ગ્રહણશીલતા અનુસાર તે આપે છે.

એમ કહો - “મને તેની દિવ્યકૃપા મળી છે, હું તેને લાયક બનું.” અને પછીથી બધું બરાબર થઈ જશે.

આપણે આપણું જાતનું પ્રભુને સંકોચ વગર અર્પણ કરીએ જેથી આપણે દિવ્યકૃપાને કોઈ રીતે ગ્રહણ કરીશું.

દિવ્યકૃપા બધાને માટે એકસરખી છે. પરંતુ દરેક પોતાની સરચાઈ પ્રમાણે તે ગ્રહણ કરે છે; તેનો બાહ્ય સંજોગો પર આધાર નથી, પરંતુ સરચાઈભરી અભીષ્ટા અને ખુલ્લાપણા પર આધાર છે.

*

મંજૂર થયેલી પ્રભુકૃપાનો સાચો ઉપયોગ : વિકૃત નહિ, ઘટાડો નહિ, અતિશયોક્તિ નહિ - વિશુદ્ધ સરચાઈ.

*

પ્રભુકૃપાનો સાદ : ઘોંધાટભર્યો નહિ; પરંતુ આગહી અને જેમને સાંભળતા આવડે તેમને માટે ખૂબ સ્પષ્ટ.

*

પ્રભુની મદદ

જ્યારે જ્યારે સરચાઈ અને શુભેચ્છા હોય ત્યારે પ્રભુની મદદ ત્યાં હાજર
હોય છે જ.

૧૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

તમારા સમર્પણમાં એકચિત બનો અને તમારી અભીષ્ટામાં સાચદિલ બનો
અને તમને પ્રભુની મદદ અને માર્ગદર્શનની હાજરીનો સતત અનુભવ થશે.

*

પ્રભુની મદદથી કંઈપણ અશક્ય નથી.

૭, જૂન, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની મદદ સિવાય કોઈનાથી પણ સાધના શક્ય નથી. પરંતુ મદદ
કાયમ ત્યાં હાજર હોય છે જ.

*

હંમેશા પ્રભુની મદદ હોય છે જ.

*

તમારે પોતાને તેના માટે તમારી અંદર ગ્રહણશીલતાને જીવંત રાખવી જોઈએ.

*

કોઈપણ માનવ જીવવા માટે શક્તિમાન હોય તેના કરતાં પ્રભુની મદદ ધણી વધારે વિશાળ હોય છે.

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

*

જે લોકો અહંકાર ઉપર ચીત્ય પુરુષનું સ્વામીત્વ પ્રાપ્ત કરીને ગ્રહણશીલ બનશે તેઓ જાણશે કે આ સહાય એટલે શું અને તેમને તેનો પૂરેપૂરો ફાયદો મળશે.

*

દરેકને પોતાની તક આપવામાં આવે છે અને બધાને માટે મદદ હોય છે- પરંતુ દરેકને તેની સરચાઈના પ્રસાણમાં લાભ મળે છે.

*

પ્રભુની મદદ : દેખાવમાં નરમ, કાર્યમાં શક્તિશાળી.

*

પ્રભુકૃપામાં શ્રદ્ધા અને મદદ

પ્રભુકૃપામાં સ્થિર શક્તિ રાખો.

*

અને તેના સંકલનમાં અને તેના દિવ્યકાર્યમાં:

પ્રભુકૃપામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ રાખવાનું ચાલુ રાખો અને બધું બરાબર થઈ જશે.

૬ નવેમ્બર, ૧૯૩૪

*

બધું જ શાધ્યાની ઉત્કટતા અને સાચા વલાગુની મજૂમના ઉપર આધાર રાખે છે.

૩૦ મે, ૧૯૩૫

*

દિવ્યકૃપા તમારી સાથે કાયમ હોય છે, શાંત મનથી તમારા હદ્યમાં એકાગ્રતા કરો, અને તમે જે માર્ગદર્શન અને મદદની અભીષ્ટા રાખો છે તે તમને ચોક્કસ મળશે.

*

દિવ્યકૃપા અને મદદ, જે લોકો તેના માટે અભીષ્ટા રાખે છે તેમના માટે કાયમ હાજર હોય છે અને જ્યારે તેમને શક્તા અને વિશ્વાસથી ગ્રહણ કરવામાં આવે છે ત્યારે તેમની શક્તિ અમર્યાદ હોય છે.

*

પ્રભુકૃપા કાર્ય કરવા માટે સતત તૈયાર હોય છે. પરંતુ તમારે તેને કાર્ય કરવા દેવી જોઈએ અને તેના કાર્યમાં રૂકાવટ કરવી ન જોઈએ. એક જ શરતની જરૂર છે અને તે શક્ષા. જ્યારે તમને એમ લાગે કે તમારા પર હલ્લો થયો છે ત્યારે તમે શ્રી અરવિંદ અને મને સાદ કરો. જો તમારો સાદ સંચાઈ ભયો હશે (એટલે કે જો તમારે સાચદિલથી રોગમુક્ત થબું હશે) તો તમારા સાદનો જવાબ આપવામાં આવશે અને દિવ્યકૃપા તમને રોગમુક્ત કરી દેશે.

*

હા, પ્રભુકૃપામાં વિશ્વાસ કાયમ પ્રભુની દરમિયાનગીરી લાવે છે.

*

પ્રભુકૃપાનું પૂર્ણ અને સમગ્ર પરિણામ તેના કાર્યમાં આવે તેના માટે શક્ષા સમગ્ર અને પરિપૂર્ણ હોવી જ જોઈએ.

*

એક વખત ફરીને, માનવ મનની શક્ષાની ખામી, ગુંચવાડાએ અને દર્દ આણે છે જ્યારે પ્રભુના માર્ગદર્શનમાં સ્થિર શક્ષા રાખવાથી બધું જ ધાણું સરળ અને સહેલું બની શકે છે.

*

આ શક્ષા અને વિશ્વાસની વૃદ્ધિને માટે હું ધણાં વર્ષોથી કાર્ય કરી રહી છું.

*

એ સ્પષ્ટ છે કે જે પ્રતિકાર છે તે ધણો જુદો છે.

*

તમે શા માટે તિરાશ થાઓ છો ? સો માણસમાં એક પણ માણસ નાનો છે કે જેને સાચી શક્ષા હોય, એ એક ચમત્કાર છે.

*

પ્રભુકૃપા આપણને કદી દગ્દો દેશો નહીં - આ પ્રકારની શક્ષા આપણે આપણા હદ્દ્યમાં કાયમી રાખવી જોઈએ.

૧૦ મે, ૧૯૫૪

*

આપણી શક્તાની ખામો આપણી મર્યાદાઓનું સર્જન કરે છે.

૩૦, જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની કૃપા આપણી સાથે જ છે, અને બાધ્ય દેખાવો અંધકારમય લાગે છતાં પણ તે આપણો કદાપિ ત્યાગ કરતી નથી.

૧૭ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

પરમાત્માની શક્તા અનંત છે, આપણી જે શક્તા છે તે ટૂંકી છે.

૨૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

આપણા જીવનની દરેક કાળે, બધા જ સંજોગોમાં પ્રભુકૃપા રહેલી છે જે આપણને આપણી મુશ્કેલીઓ ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવા માટે મદદ કરી રહી છે.

ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

નિષ્ફળતામાં તેમ જ સફળતામાં પ્રભુની કૃપા કાયમ હોય છે.

૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

જેમ જેમ તમે પ્રભુની વધારે નેજુક આવો છો તેમ તેમ તમે તેની અમાપ કૃપાના અપ્રેતિકારક સાક્ષીના કુવારા નીચે વધારેને વધારે રહેતા થાઓ છો.

૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫

*

પ્રભુકૃપાની સર્વશક્તિમત્તામાં રહેલો આપણો વિશ્વાસ, જે પ્રભુકૃપા પોતે જ છે, તેની સરખામણીમાં કાંઈ નથી.

જુલાઈ, ૧૯૫૬

પ્રભુકૃપા નિરપેક્ષ શક્તા અને વિશ્વાસ, છેવટના પૃથક્કરણમાં પરમ પ્રભુનું જ્ઞાન હોય છે.

૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૬

*

આ બાબુ અંધાધૂંધીની આરપાર એક નવીન અને વધારે સારી વ્યવસ્થાની રચના થાય છે. પરંતુ તે જેવાને માટે માણસને પ્રભુની કૃપામાં વિશ્વાસ હોવો જોઈએ. આનંદમાં રહો.

૧૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૬

અત્યારના વૃદ્ધિ પામતા સંઘર્ષમાં અમારું કેવું વલણ હોવું જોઈએ?
પ્રભુકૃપામાં શક્તા અને પૂર્ણ વિશ્વાસ.

૨ નવેમ્બર, ૧૯૫૬

*

જ્યારે બધું ગુમાવી દીધું એવી લાગણી થાય ત્યારે જ બધું બચાવી લેવામાં આવે છે. જ્યારે તમે તમારી પોતાની શક્તિમાં વિશ્વાસ ગુમાવી હો ત્યારે તમારે પ્રભુકૃપામાં વિશ્વાસ રાખવો જોઈએ.

૨૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૦

*

“જે ક્ષણે દરેક વસ્તુ ખરાખથી વધારે પડતી ખરાખ થતી જાગે તે ક્ષણે આપણે શ્રદ્ધાળું પરમ કાર્ય કરવું જોઈએ અને જાળું જોઈએ કે પ્રભુકૃપા કદી આપણને છેડી હેશે નહિ.”

— માતાજી

હું એમ કહેવા માગું છું કે આપણા આંતરિક વિશ્વાસ અનુસાર કાર્ય કરો, પણી ભલે ગમે તેવા પરિણામો આવે અને ભલે ગમે તેવી બાધ્ય સાબિતીઓ તમને વિરુદ્ધની લાગે છતાં આપણે તેમાં અડગ શક્તા રાખવી જોઈએ.

*

ચોકકસ, આ બધું જ શીખવવામાં આવે છે કે આપણે સ્થિર શ્રદ્ધા રાખવી જોઈએ કે આપણને જે વસ્તુની સાચી જરૂર હો તે આપણને મળશે, અને બાકીની વસ્તુઓ માટે આપણે ચિતા કરવી જોઈએ નહિ.

*

ઇવટના તારણમાં, દરેક વસ્તુ ખરેખર દિવ્યકૃપા ઉપર આધાર રાખે છે અને આપણે ભાવી તરફ શક્તા, સમતાથી જોવું જોઈએ અને તે જ સમયે આપણાથી જેટલી ઝડપથી બની શકે એટલી પ્રગતિ કરવી જોઈએ.

*

એક તીવ્ર શક્તિમાં મુક્તિ રહેલી છે.

છેવટના પૃથક્કરણમાં, એ પરમાત્મા જ આ બધું કરે છે.

આપણે શક્તિવાળા કરણો બનવું જોઈએ.

*

શક્તા અને અડગ વિશ્વાસ રાખો. બાકીનું બધું દિવ્યકૃપા કરી આપશો.

*

આપણી સંકલ્પ શક્તિનું પ્રભુકૃપાને અર્પણ કરીએ, દિવ્યકૃપા જ બધું સિદ્ધ કરી આપે છે.

*

પ્રભુકૃપા, દિવ્યકૃપા જ ફક્ત કાર્ય કરી શકે છે, ફક્ત તે જ માર્ગ ખુલ્લો।
કરી શકે છે, અને તે જ ચમત્કાર કરી શકે છે.

*

પ્રભુકૃપામાં ખૂબ શક્તા રાખો તે જ બધા ચમત્કારો કરી આપે છે.

*

આપણે ફક્ત દિવ્યકૃપા ઉપર જ આધાર રાખવાનું, અને તેને જ બધા સંજોગોમાં મદદ માટે સાદ કરવાનું શીખવું જોઈએ, ત્યાર પછી તે સતત ચમત્કારોનું સર્જન કરશો.

*

ગમે તેટલી લાંબી મુસાફરી હોય અને ગમે તેટલો મહાન મુસાફર હોય,
છેવટે તો કેવળ એકમાત્ર પ્રભુકૃપા ઉપર જ આધાર રાખવાનું રહે છે.

*

કેવળ પ્રભુકૃપા જ આપણો આધાર રહેશે.

*

પ્રભુકૃપામાં વિશ્વાસ અને મહદુ

જે માણસ પ્રભુમાં સર્વચાઈપૂર્વક વિશ્વાસ રાખે છે તેના માટે પ્રભુકૃપા
અનંત છે.

૧૫ માર્ચ, ૧૯૩૫

*

પ્રભુકૃપા તમારી સાથે કાર્યમ હોય છે અને તમારા વિશ્વાસથી તમે તેના કાર્યને અસરકારક બનવા દો છો.

*

આપણા પ્રભુમાં રહેલા વિશ્વાસના પ્રમાણ અનુસાર પ્રભુકૃપા આપણા માટે કાર્ય કરી શકે છે અને મદદ કરી શકે છે.

*

પ્રભુમાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ : એવો વિશ્વાસ જે જીવનને સાચો આધાર આપે છે.

*

પ્રભુમાં રહેલો આપણો વિશ્વાસ બાબ્ય સંજોગો ઉપર આધાર રાખતો નથી.

*

ભાગ્યે જ એવા માણસો છે જેઓ તેમની શક્ષાના ખડક ઉપર મક્કમ રીતે ઊભા રહીને પ્રભુમાં વિશ્વાસ રાખી શકે છે.

૧૧ એક્ટોબર, ૧૯૫૬

*

મદદની માગણી કરવી એ મુખ્યાઈ છે અને તેમ છતાં વિશ્વાસ ન રાખવો : તેનાથી ઊલટું શાધ્યાથી બધું ધારું સરળ બને છે.

*

પ્રભુકૃપામાં રહેલા વિશ્વાસથી બધા જ વિદ્ધનો એળંગી શકાય છે.

૨૦ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

જ્યારે આપણે પ્રભુની શાધ્યામાં વિશ્વાસ રાખીએ છીએ ત્યારે આપણામાં અખૂટ હિમત આવે છે.

૧૫ મે, ૧૯૫૪

*

પ્રભુકૃપામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ રાખો અને પ્રભુકૃપા તમને સર્વ પ્રકારે મદદ કરશે.

૪ જૂન, ૧૯૫૪

એક બાળકની માફક જે કદી તર્ક કરતું નથી અને કોઈપણ ચિંતા નથી તે પ્રમાણે તમારી જતમાં પ્રભુનો વિશ્વાસ રાખો જેથી તેનો સંકલ્પ સિધ્ધ થાય.

૨૭, સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૮

*

ગમે તે બને છતાં આપણે સ્થિર રહેણું જોઈએ અને પ્રભુકૃપામાં વિશ્વાસ રાખવો જોઈએ.

૨૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

મગજ ઠંડુ રાખો, નાડીતંત્ર ઘૂખ મજખૂત અને આચંચળ અને પ્રભુકૃપામાં પૂરૈપૂરો વિશ્વાસ.

*

પ્રભુમાં વિશ્વાસ માટેની અભીસા : દિવ્યકૃપાની ખાતરી વડે અપાતી અચલ શાંતિ માટેની તીવ્ર જરૂરિયાત.

*

પ્રભુકૃપામાં રાખેલા સંપૂર્ણ વિશ્વાસમાંથી જે શાંતિ ઉત્પન્ન થાય છે તેની સાથે કોઈ વસ્તુની સરખામણી થઈ શકે નહિએ.

*

બધી જ ચિંતા પ્રભુકૃપા ઉપર છોડી દો, તેમાં તમારી પ્રગતિનો પણ સમાવેશ થાય છે, અને શાંતિમાં રહેશો.

૫ મે, ૧૯૫૮

*

મધુર માતાજી,

હું કઈ રીતે બાળકેની મસ્તીને હથાવી દઈ શકું જયારે હું તેમની પાસે જ ધૂજતો હોડિં ? આ એટીગ તિએ જેમાં ન ખની શકે એવા વાતાવરણને કઈ રીતે નીચે ઉતારી શકું અને જેમાં બાળકેના હેઠળમાંથી ખરાખ વાત ન આવે ?

આવા ગોટાળીયા ટોળામાં હું શાંતિ અને ડાયાળુ કેવી રીતે હાવી શકું ? હું બહુ નખણો છું, બહુ શરમણ. મારે કઈ રીતે વર્તન કરવું જેથી તેમનામાં રહેલી આ એટી ગતિને હું કાણુમાં રાખી શકું ?

શાંતિ અને ડહાપણ લાવવા માટે વ્યક્તિઓ પોતે જ શાંત અને ડાખા બનવું જોઈએ; તું કહે છે કે તું નબજો છે, પરંતુ કોઈપણ તને તારી શક્તિ ઉપર આધાર રાખવાનું કહેતું નથી; તારી શક્તિ, તારું ડહાપણ અને શાંતિ પ્રભુનાં છે અને તારે ફક્ત તેના ઉપર જ આધાર રાખવો જોઈએ. પ્રભુકૃપામાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ રાખો, તમારા નાનકડા વ્યક્તિત્વને એક બાળુએ મૂકી દો અને પ્રભુકૃપાને કામ કરવા દો; તમારે જે કરવાની જરૂર હશે તે તમારી પાસે કરાવશે અને બધું બરાબર થઈ જશે.

૪ જુલાઈ, ૧૯૬૨

*

નેમ નેમ માણસ વધારે જાણે છે તેમ તેમ તેને સમજણ પડે છે કે તે પોતે કાંઈ જાણતો નથી.

*

જેને પ્રભુમાં, તેના ડહાપણમાં અને તેની કૃપામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ હોય તેના માટે કોઈ પ્રશ્ન રહેતા નથી.

*

પ્રભુનો વિજય ચોક્કસ છે જો આપણે સાચો વિશ્વાસ રાખીએ તો. આપણે કઢી એટો માર્ગ લઈશું નહિ.

*

દિવ્યકૃપા અને મુશ્કેલીઓ

દિવ્યકૃપામાં અઠગ વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધા સહિત પૂર્ણ શાંતિ અને સ્થિરતા વડે રહેવાથી તમે સંજોગોને જેટલા સારા બની શકે એટલા બનવા દઈ શકશો. જે લોકોએ તેમનો સંપૂર્ણ વિશ્વાસ પ્રભુમાં અને ફક્ત પ્રભુમાં જ મૂકેલો છે તે માણસો જ કાયમ સર્વકોઈ બને છે.

૮ ફેઝુઆરી, ૧૯૩૦

*

૧૯૬૨

જ્યારે તમને મુશ્કેલીનો જીવનમાં બેટો થાય, ત્યારે તમે તેને પ્રભુ તરફથી આવેલી કૃપા તરીકે સ્વીકારશો. ત્યારે ખરેખર તે પ્રમાણે જ તે બનશો.

*

કોઈપણ પ્રસંગમાં અને જે કંઈ બને તેમાં બનતા બનાવોને કાયમ પ્રભુકૃપા તરફથી મળેલી બક્ષિસ તરીકે ગણશો અને તે તમને તમારા આધ્યાત્મિક લક્ષ્યના ઝડપી માર્ગ ઉપર દોરે છે.

૧૪ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૩

*

જે થઈ શકશે તે ચોક્કસ કરવામાં આવશે, પરંતુ તે દુઃખદાયક છે કે તમે ચેતવણી માટે આટલો બધો લાંબો સમય રાહ જોઈ.

કોઈપણ સંજોગોમાં જે એક જ વસ્તુ ખરેખર અસરકર્તા હોય તે પ્રભુ જે સંકદ્ય કરે તે છે અને પ્રભુકૃપાની પરમ સહાનુભૂતિમાં અડગ વિશ્વાસ રાખવો, કારણકે ઉત્તમ વસ્તુ તેની મારફત અને છે; માનવ વિચારો પ્રમાણે ઉત્તમ નહિ પરંતુ પરમ સત્યની અનુસાર ઉત્તમ.

શાંત રહો અને સધન અને શુદ્ધ શ્રદ્ધાથી ભરેલા રહો.

*

મને તમારો પત્ર મળ્યો છે અને તમારી અભીપ્સા સમજી છું પરંતુ ડોક્ટર કહે છે કે તમને હજુ તાવ છે અને તમને જવાની મંજૂરી આપવી અશક્ય છે; કારણકે તમારી નંદુરસ્તી માટે તે જોખમી છે. એટલે ફક્ત એક જ વસ્તુ કરવાની રહે છે કે તમે જે પરિસ્થિતિમાં છો તેને સ્થિરતાથી સ્વીકારી લેવી, એમ જાણીને કે જેને પ્રભુમાં વિશ્વાસ છે તેને માટે જે બને છે તે ઉત્તમ માટે છે. પ્રભુ એમ નથી ઈચ્છિતો કે માનવી સહન કરે, પરંતુ તેમના અજ્ઞાનમાં, માનવીઓ એવો પ્રત્યાધાત આપે છે કે તેઓ પોતાની જત ઉપર જ વેદના લાવે છે. શાંતિ, સ્થિરતા અને સમર્પણ એ એક જ ઉકેલ છે.

૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૪

*

તમારે શું જોઈએ છીએ તેના ઉપર બધો આધાર છે. જે તમારે ચોંગ જોઈતો હેઠાય તો જે કંઈ બને છે તે બધું જ દિવ્યકૃપાની અભિવ્યક્તિ તરીકે સ્વીકારો, તે કૃપા તમને તમારા લક્ષ્ય તરફ લઈ જાય છે, અને સંજોગો તમને જે પાઠ શીખવે છે તે સમજવા માટે પ્રયત્ન કરો.

૨૩ એપ્રિલ, ૧૯૬૪

*

જે લોકોએ પોતાની જત પ્રભુને અર્ગણ કરી છે તેમને માટે જે કાંઈ મુશ્કેલી તેમના ઉપર આવી પડે છે તે એક નવીન પ્રગતિ માટેની ખાતરી છે અને આ રીતે પ્રભુકૃપા તરફથી મળેલી બક્ષિસ તરીકે સ્વીકારવી જોઈએ.

૧૮ જૂન, ૧૯૬૬

*

જ્યારે મુશ્કેલીઓ તમને ચારે બાજુથી ઘેરી વળે, ત્યારે જાળજે કે પ્રભુકૃપા તમારી સાથે છે.

*

લોકો એમ માને છે કે પ્રભુકૃપા તમારા સમગ્ર જીવન માટે બધું જ સરળ કરી આપશે તે સાચું નથી.

પ્રભુકૃપા તમારી અભીષ્ટસાના સાક્ષાત્કાર માટે કાર્ય કરે છે અને દરેક વસ્તુ એવી રીતે ગોઠવી આપવામાં આવે છે કે તમારો સાક્ષાત્કાર ખૂબ ઝડપી અને તાત્કાલિક બની આવે.

૨૬ મે, ૧૯૬૭

*

પ્રભુકૃપા એવી વસ્તુ છે જે તમને તમારા લક્ષ્ય તરફ પહોંચવામાં ધક્કો મારે છે. તમારા મનથી તેનો નિર્ણય બાંધવાનો પ્રયત્ન ન કરરો, તમે કયાંય પણ પહોંચશો નહિ કારણ કે એ વસ્તુ એવી ભયાનક છે જેને માગસના શબ્દો અથવા લાગણીઓ મારફતે સમજવી શકાય નહિ, જ્યારે કૃપા કાર્ય કરે છે ત્યારે પરિણામ પસંદગી પ્રમાણે આવે અથવા ન પણ આવે - પ્રભુકૃપા માનવ મૂલ્યની બિલકુલ દરકાર રાખતી નથી, તે કદાચ સામાન્ય અને ઉપરછલા દાખિબિદુથી કમનસીબી પણ હોય. પરંતુ તે કાયમ વ્યક્તિત્વ માટે ઉત્તમ હોય છે. તે એક પ્રભુએ મારેલો ફટકો હોય છે જેથી કરીને પ્રગતિ કૂદકે અને ભૂગુકે આગળ વધે. પ્રભુકૃપા એવી વસ્તુ છે જે તમને સાક્ષાત્કાર તરફ ઝડપી કૂચ કરાવે છે.

*

આપણને એક વસ્તુની ખાતરી થવી જોઈએ - જે કંઈ બને છે તે બરાબર બનવું જોઈએ તે પ્રમાણે બને છે જેથી કરીને તે આપણને અને જગતને બને તેટલી ઝડપી ગતિથી લક્ષ્ય પ્રત્યે દોરી જાય છે - પ્રભુ સાથેનું તાદાત્મ્ય અને છેવટે પ્રભુનો આવિભાવ.

અને આ શ્રદ્ધા - સરચાઈપૂર્ણ અને કાયમી - એકી વખતે આપણી સહાય અને રક્ષણ બની જાય છે.

ભક્તિ અને આત્મ-સમપૂર્ણ

ભક્તિ

ભક્તિ : વિનયી અને સુગંધિત, તે કોઈપણ જતના બદલાની માગણી વગર પોતાની જતનું અર્પણ કરે છે.

*

ભક્તિપૂર્ણ વલણ :- સમતાધારણ અને પોતાની જતને ભૂસી નાંખનર, તે અદૃભૂત પરિણામ લાવી આપે છે.

*

એવી ભક્તિ ને એકાગ્ર અને છંદયના ઊંડાળમાં પ્રશાંત રીતની હોય; પરંતુ સેવા અને આજ્ઞાકિતતાના કાર્યમાં અભિવ્યક્ત થતી હોય, તે બૂમબરાડા અને રોદણા રોતી ભક્તિ કરતાં ઘણ્ણી શક્તિશાળી, વધારે સાચી અને વધારે દિવ્ય હોય છે.

*

સચ્ચાઈભરી ભક્તિ ગંગાજલના કરતાં પણ વધારે અસરકારક હોય છે.

*

પૂજા

પૂજા : તમારી ભક્તિની બાધ્ય અભિવ્યક્તિ અથવા બાધ્ય સ્વરૂપ.

સાચી પૂજા : સમગ્ર અને કાયમી, હકની અથવા અપેક્ષાની માગણી વગરની.

*

અર્પણ

જીવન, ફૂલની માફક ખોલી ઊઠવું જોઈએ, જે પ્રભુને પોતાનો જાતનું અર્પણ કરે છે.

*

તે જ અર્પણ ખરેખર મૂલ્યવાન છે જે પ્રભુને અર્પણ થયેનું છે.

*

અર્પણ : તમારા સમગ્ર સ્વરૂપનું, સાચી અને જોટી, સારી અને ખરાબ ગતિઓ સહિત પ્રભુની પાસે રૂપાંતર માટે મુકી આપવું.

*

તમારી બધી તપોમયતાનું સચ્ચાઈપૂર્વક અર્પણ કરો અને તમે પ્રકાશને ગ્રહણ કરવા શક્તિમાન બનશો.

*

આપણે આપણા સ્વરૂપનું જે પ્રભુને અર્પણ કરીએ છીએ તે પૂર્ણ અને અસરકારક બનવું જોઈએ.

૨૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

સંપૂર્ણ અર્પણ :— સાક્ષાત્કાર માટેનો સૌથી ખાતરી ભર્યો માર્ય.

*

બિનશરતી સંપૂર્ણ અર્પણ :— પોતાની જતના અર્પણનો આનંદ અને તેના બદલે કોઈ વસ્તુની માગણી ન કરે.

*

નિવેદન

નિવેદન એક સૌથી ઉચ્ચસ્થિતિ છે જ્યારે તમારા સ્વરૂપના બધા જ ભાગો દિવ્ય પ્રકાશથી પ્રકાશિત હોય, અને તેમાં કેન્દ્રસ્થ સંકલ્પ શક્તિ, લાગણીઓ, આવેગો, વિચારો અને કિયાઓ ઉપર કાર્ય કરે છે અને તેમને પ્રભુ ગ્રત્યે વાળે છે અને પછી જ્યારે તમે અંધકારમાંથી પ્રકાશ તરફ અથવા જૂઠાણા તરફથી સત્ય

તરફ અથવા દુઃખ તરફથી સુખ તરફ આગળ ગતિ કરતા નથી, પરંતુ પ્રકાશ તરફથી વધારે પ્રકાશ તરફ, સત્ય તરફથી વધારે સત્ય તરફ અને સુખ તરફથી વૃદ્ધિ પામતા સુખ તરફ ગતિ કરે છે.

*

આપણા વધારે પડતા માનવ દર્દોમાંથી પ્રભુને કરેલા સર્ચાઈપૂર્વકના નિવેદનથી રાહત અનુભવીએ છીએ.

*

ધ્યાન દ્વારા પ્રાપ્ત કરેલું સ્થિર મન ચોક્કસ ટુંકા ગાળાનું હોય છે, કારણ કે તમે જેવા ધ્યાનની બહાર નીકળો કે તુરત જ તમે મનની સ્થિરતામાંથી બહાર નીકળી આવો છો - પ્રાણમાં, શરીરમાં તેમ જ મનમાં સાચી ટક્કી સ્થિરતા પ્રભુને પૂર્ણ નિવેદન કરવાથી આવે છે; કારણ કે જ્યારે તમે કોઈ વસ્તુને સાદ કરી શકતા નથી, તમારી જાનને પણ, અને જ્યારે તમારું બધું જ, તમારા શરીર સહિત, તમારી સંવેદનાઓ, લાગણીઓ અને વિચારો, પ્રભુની માલિકીનાં બને છે, ત્યારે પ્રભુ તમારી બધી વસ્તુઓની જવાબદારી સ્વીકારો લે છે અને તમારે ચિંતા કરવાનું કોઈ કારણ રહેતું નથી.

*

તમે જે છો તે અને તમે જે કરો છો તે સર્વનું સન્નિષ્ટ નિવેદન એ સાધના માટે ધ્યાન કરતાં ધારૂ અસરકારક છે.

*

સાચો પ્રેમ અને નિવેદન એક કષ્ટદાયક તપસ્યા કરતાં વધારે ઝડપથી પ્રભુ તરફ લઈ જય છે.

૨૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૭

*

આત્માર્પણ

આત્માર્પણ સાચી પ્રાર્થના છે.

*

આત્માર્પણ : તેના વડે આખું સવરૂપ કમિક રીતે કેન્દ્રસ્થ ચૈત્ય પુરુષની આસપાસ ગોઠવાય છે.

*

તમારી જતનું અર્પણ કરી દો—તે તમારી જતને શોધવા માટેની શ્રોષ્ટ રીત છે.

*

તમારી જતને પ્રભુને આપી દો, તમે જે છો તે બધું જ અને તમે જે કરો છો તે બધું જ, અને તમને શાંતિ મળશે.

*

તમારી જતને સંપૂર્ણ રીતે પ્રભુને સોંપી દો, અને તમે તમારી બધી જ મુશ્કેલીઓનો અંત જોશે.

*

સરચાઈપૂર્વકનું આત્માર્પણ વ્યક્તિને બધી મુશ્કેલીઓ અને જોખમોમાંથી બચાવે છે.

*

કદી ન કહો કે “મારી પાસે પ્રભુને આપવા માટે કાંઈ નથી.” કાયમ કાંઈક આપવા માટે હોય છે જ, કારણ કે તમે તમારી જતને વધારે સારી અને વધારે પૂર્ણ રીતે આપી શકો છો.

*

પ્રભુની નજરમાં તમે તેને જેટલું અર્પણ કર્યું હોય તેનાથી વધારે તેની પાસે કિમત નથી.

*

પ્રભુને પોતાની પાસે જે વધારાનું હોય તે આપો તો તે અર્પણ નથી. તમારે જેની જરૂર હોય તેમાંથી તમારે પ્રભુને કાંઈક આપવું જોઈએ.

*

જો તમે પ્રભુને આપ્યું તેને યાદ રાખો તો તેને પોતાને તે યાદ રાખવાનાં કોઈ જરૂર નથી; અને તમે તે બક્ષિસનો ઉલ્લેખ કરો અથવા કોઈને વાત કરો તો તે પ્રભુને તમે આપેલું નથી પરંતુ તમારા મિથ્યાભિમાનના રાક્ષસને તમે તે વસ્તુ અર્પણ કરેલી છે.

*

સંપૂર્ણ આત્માર્પણ : સંપૂર્ણ ખુલ્લાં, સ્વચ્છ અને શુદ્ધ.

*

આધ્યાત્મિક સાક્ષાત્કારની સાથે ચૈતસિક સાક્ષાત્કારનો ગોટાળો કરશો નહિ, કારણ કે ચૈતસિક સાક્ષાત્કાર તમને સમય અને સ્થળમાં, અભિવ્યક્તિ થયેલા વિશ્વમાં રાખશો.

જ્યારે આધ્યાત્મિક સાક્ષાત્કારની અસર તમને એવી થશે કે તે બધાં જ સર્જનની સમય અને સ્થળની બહાર તમારો પ્રક્રોપ કરશો.

પોતાની જત કરતાં જે વસ્તુ વધારે મહાન હોય તેને પોતાની જતનું સમગ્ર અર્પણ કરવું તેનાથી વધારે બીજે કોઈ આનંદ નથી. પ્રભુ, પરમ ઉદ્ગમ, દિવ્ય હાજરી, નિરપેક્ષ સત્ય છે - આપણે તેનું ગમે તે નામ આપીએ તેની કિંમતથી અથવા આપણે ગમે તે પાસાંથી તેની નજીક જઈએ - તેમાં પોતાની જતની એક સમગ્ર સમર્પણમાં વિસ્મૃતિ કરી દેવી. એ સાક્ષાત્કારનો સૌથી ખાતરીભર્યો માર્ગ છે.

૧૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૨

*

આપણા બધા જ વિચારો જાણે પ્રભુ તરફ વળે છે અને આપણી જતનું પ્રભુને અર્પણ કરી દઈએ છીએ ત્યારે બધું જ કેટલું સુંદર, ભવ્ય, સરળ અને શાંત થઈ જાય છે !

૧૧ મે, ૧૯૫૪

*

આપણું જીવન અને આપણું મૃત્યુ પણ, આપણું સુખ અને આપણી વેદના પણ કેવી રીતે આપી દેવાં એ આપણે જાણવું જોઈએ.

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુને સંપૂર્ણ આત્મસમર્પણ માટેની ત્રણ પ્રકારની રીતો :-

(૧) તેના ચરણમાં સાણાંગ નમસ્કાર કરવા, અને પૂર્ણ નમૃતાથી બધું જ અભિમાન છોડી દેવું.

(૨) પોતાના સવરૂપને તેની સમક્ષ ખુલ્લું કરવું, પોતાનું આખું શરીર, મસ્તકથી માંડીને પગ સુધીનું, જેમ વ્યક્તિ પુસ્તકને ખોલે એ રીતે ખુલ્લું કરવું. અને પોતાના ચક્કોને એવી રીતે ખુલ્લા મૂકવા કે તેમની બધી ગતિઓ પૂર્ણ સચ્ચાઈથી દેખી શકાય જેથી કાંઈ પણ વસ્તુ ગુપ્ત પડી ન રહે.

(૩) તેના બાહુઓમાં આકાય લેવો. અને પ્રેમપૂર્વક અને પૂર્ણ વિશ્વાસથી તેની ઊંદર વિલિન થઈ જવું.

આ ત્રણ ગતિઓની સાથે ત્રણ સૂત્રો રાખવા અથવા જેવો પ્રસંગ હોય તે અનુસાર ગમે તે એક રાખવું.

(૧) તારી ઈરછાઓ સિદ્ધ થાઓ મારી નહિ.

(૨) જે પ્રમાણે તું ઈરછે, જે પ્રમાણે તું ઈરછે.

(૩) હું શાક્ષતી માટે તારો છું.

ધારે ભાગે આ બધી ગતિઓ જ્યારે સાચી રીતે કરવામાં આવે છે, અને તેનું પૂર્ણ તાદાત્મ્યદ્વારા અનુસરણ કરવામાં આવે છે અને અહંનું વિસર્જન થાય છે અને પરમ આનંદનું સર્જન થાય છે.

*

પરમ પ્રભુ પ્રત્યે તર્કૂપતા સાધવા માટે ત્રણ પગલાં :-

તમારી પાસે જે હોય તે બધું જ આપી દો, આ શરૂઆત છે.

તમે જે બધું કરો તે આપી દો, આ રસ્તો છે.

તમે જે બધું હો તે આપી દો, આ સિદ્ધ છે.

*

મેં વાંચ્યું છે અને સાંભળ્યું છે કે વ્યક્તિએ મલુને પોતાની ‘ભતનું અર્પણું’ કરવું જોઈએ. મને સમજ પડતી નથી કે વ્યક્તિએ કઈ રીતે ‘પોતાની ભતનું અર્પણું કરવું.’

તમારા વિચાર સાથે, તમારા વિચારોનું અર્પણ કરો.

હૃદય સાથે, તમારી લાગણીઓનું અર્પણ કરો.

શરીર સાથે, તમારા કાર્યનું અર્પણ કરો.

૨૧ માર્ચ, ૧૯૬૫

*

બધા જ શબ્દોથી પર, અભીપ્રાપૂર્ણ શાલાની પ્રકાશિત પ્રશાંતિમાં બધા વિચારેથી પર તમારી જતનું સંપૂર્ણ રીતે, સંકોચ વગર, નિરપેક્ષ રીતે બધા જ અસ્તિત્વના પરમ પ્રલુને અર્પણ કરો અને તે તેની તમારા માટે જે ઈચ્છા હોય તે પ્રમાણે કરી આપશો.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૫ માર્ચ, ૧૯૬૭

પ્રભુની સેવા

પ્રભુની સેવાના આનંદ કરતાં વધારે મોટો આનંદ બીજે કોઈ હોઈ શકે નહિ.

*

પ્રભુની સેવા કરતાં બીજે કોઈ આનંદ વધારે મોટો નથી.

૧૪ મે, ૧૯૫૪

*

આપણે કાયમ એકમાત્ર અને કેવળ પ્રભુના સેવકો હોવા જોઈએ.

૩૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

આપણે ફક્ત પ્રભુની સેવા સિવાય બીજા કોઈની સેવામાં ન હોવા જોઈએ.

*

બધી જ પસંદગીઓથી પર રહીને આપણે પ્રભુની સેવામાં જ રહેવાની દરદ્દા છે.

*

પ્રભુની સેવામાં રહેણું એ સાક્ષાત્કારની પ્રાપ્તિનો ખાતરીભર્યો માર્ગ છે.

*

(પ્રભુ પ્રત્યેની સેવા અને ધ્યાન)

બન્ને એક સરખી રીતે સારાં છે. તેમ છતાં સેવા મારફતે, વ્યક્તિ કેવળ ધ્યાન મારફતે જે સાક્ષાત્કાર મેળવી શકે, તેના કરતાં વધારે પૂર્ણ રીતનો સાક્ષાત્કાર પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

*

સાચા દિલથી કરેલી બધી જ પ્રભુની સેવા એ સાધના છે. સેવા કરવા માટેની તીવ્રતામાં વૃદ્ધિ એ પ્રગતિ માટેની ચોક્કસ નિશાની છે.

જાન્યુઆરી, ૧૯૬૬

*

જીવનમાં તમે જે કાંઈ કરો તે પ્રભુની સેવા તરીકે કરવું જોઈએ અને બીજી કોઈની નહિ.

તમે જે કાંઈ છો, વિચારો છો, અથવા અનુભવો છો તેના માટે તમે ફરજ પ્રભુને જ જવાબદાર છો અને નહિ કે બીજી કોઈને.

પ્રભુ જ તમારા સ્વરૂપનો અને તમારા જીવનનો એકમાત્ર સ્વામી છે. જે પૂર્ણ સરચાઈપૂર્વક તમે તેને સંપૂર્ણ રીતે સમર્પણ કરો તો તે તમારે હવાલો સંભાળી વેશે અને તમારું હૃદય શાંતિમાં રહેશો.

બાકીનું બધું જ અજ્ઞાનના જગતની માલિકીનું છે અને અજ્ઞાનથી શાસ્તિ થાય છે જેનો અર્થ છે ગોટાળો અને વેદના.

આશીર્વાદ.

૧૯૬૬

*

શક્તિ એક કાયમી ગતિ છે તે તમારા શારીરિક સ્વરૂપમાં (મનોમય, પ્રાણમય, અને સ્થૂલ) પ્રવેશ કરે છે અને ચાલી જય છે અને તમે તેને તમારો પોતાનો ‘હું’ કહો છો તેમાં તમે રહો છો ત્યાં સુધી રહે છે, જેથી કરીને તમે તે વસ્તુને પ્રભુને અર્પણ કરો અને તેની સેવામાં મૂકી શકો.

તો પછી સ્વાભાવિક રીતે જ તમે દરેક કણે એવી વસ્તુ જ કરશો જે પ્રભુ તમારી પાસે કરાવવા ઈચ્છાતો હોય.

૧૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭

પ્રભુ તરફ વળેલું સમગ્ર જીવન એટલે પ્રભુને અર્પણ થયેલું, પ્રભુની સેવામાં રહેલું, ધીરે ધીરે પ્રભુની અભિવ્યક્તિ થવા માટેનું જીવન.

પ્રભુની સંકદપૂર્ણાજીને સમર્પણ

સમર્પણ

સમર્પણ : તમારા જીવનની જવાબદારીનું પ્રભુને સમર્પણ કરવાનો સંકદપ-
આ વસ્તુ કાં તો મન દ્વારા યાં તો લાગણીદ્વારા અથવા જીવનના આવેગોદ્વારા
અથવા તો તે બધા એક સાથે રહીને તે દ્વારા કરવામાં આવે છે.

*

પ્રભુને સમર્પણ કરવું એટલે તમારી સંકુચિત મર્યાદાઓને છાડી દેવી અને
તેના (પ્રભુ) દ્વારા તમારી જાત ઉપર હુમલાઓ આવવા દેવા અને તેની
લીલાઓનું તેને કેન્દ્ર બનાવવી.

*

જો તમે સાચી રીતે, સંમગ્ર રીતે અને સત્ય રીતે પ્રભુને સમર્પિત થયેલા
છોં તો પછી દરેક કણે તમારે જે થણું જોઈએ તે તમે થશો, તમારે જે કરવું
જોઈએ તે તમે કરશો, અને તમારે જે જાણવું જોઈએ તે તમે જાણશો.

પરંતુ તેના માટે તમારે તમારા અહેંકારની બધી મર્યાદાઓથી ઊંચે
ઉઠવું પડશો.

સાચું સમર્પણ તમને વિશાળ બનાવે છે; તમારી શક્તિઓમાં તે વૃદ્ધિ કરે છે; તમે તમારી જતે પોતે પ્રાપ્ત કરી શક્યા હોત તેના કરતાં તે વધારે પ્રમાણમાં વધારે ગુણવત્તામાં અને વધારે જથ્થામાં શક્તિ આપે છે.

*

વિસ્તૃત સમર્પણ : એક એવું સમર્પણ જે કાંઈ પણ વિસમરણ કરતું નથી.

વિસ્તૃત સમર્પણ એટલે તમારા જીવનની બધી જ વિગતો, સૌથી નાની તેમ જ દેખાવમાં સૌથી તુચ્છ લાગે તેવી વિગતેનું સમર્પણ, અને આનો અર્થ એ થાય કે પ્રભુને બધા જ સંજોગોમાં સ્મરણમાં રાખવો, પછી આપણે ગમે તે વિચારીએ, અનુભવીએ અથવા તો કરીએ, તે બધું જ આપણે તેના માટે કરવું જોઈએ જેથી કરીને તે તેની નજીક જવા માટેનો એક માર્ગ બની રહે, જેથી તે આપણને જે દૃઢતો હોય કે આપણે કેવા બનીએ તે વધારેને વધારે બનતા જઈએ અને આપણે પૂર્ણ સર્ચાઈપૂર્વક અને વિશુદ્ધિમાં તેની સંકલ્પશક્તિને અભિવ્યક્ત કરવા માટે શક્તિમાન બનીએ અને આપણે તેના દિવ્ય પ્રેમના કરણ બનીએ.

*

જે માણસ પ્રભુને સંપૂર્ણપણે સમર્પણ કરે તો તે પ્રભુની સાથે તેની જાતની પૂર્ણ તર્કુપતા સાધે છે.

૧૩ મે, ૧૯૫૪

*

પૂર્ણ સમર્પણ : તર્કુપતા માટેની અનિવાર્ય શરત.

*

ભક્તિ અને સમર્પણની સાંપૂર્ણતા અને નિરપેક્ષતામાં આપણે અવિચિદ્ધન એવા આનંદપૂર્ણ, પૂર્ણ શાંતિની ખાસ પરિસ્થિતિ પ્રાપ્ત કરીએ છીએ.

૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

માર્ગ લાંબો છે પરંતુ નાત્મકસમર્પણ તેને ટૂંકો બનાવે છે, માર્ગ મુશ્કેલ છે પરંતુ પૂર્ણ વિશ્વાસ તેને સરળ બનાવે છે.

*

પ્રભુને સમર્પણ કરવું એ સૌથી શોઠ ભાવાત્મક રક્ષણ છે.

*

સાચો આરામ છે પ્રભુને પૂર્ણ સમર્પણનો.

*

સાધનામાં સ્કફળતાતું રહસ્ય કયું છે ?

*

સમર્પણ.

૧૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૫

પ્રભુ જે ઈચ્છે છે તે ઈચ્છાવું

સમર્પણ : પ્રભુ જે ઈચ્છે તે પ્રમાણે ઈચ્છાવું - તે પરમ જ્ઞાન છે.

*

પ્રભુ જે ઈચ્છે તે ઈચ્છાવું - તે પરમ રહસ્ય છે.

*

પ્રભુના સંકલ્પ પ્રમાણે જ તમારો સંકલ્પ કરો : બધી જ મુશ્કેલીઓ ઉપર
વિજ્ય મેળવનારી પરિસ્થિતિ.

*

પ્રભુની ઈચ્છા - ઉચ્ચતમ સત્યને વ્યક્ત કરનારી ઈચ્છા.

*

બધા જ સંજોગોમાં આપણાથી થઈ શકે તેટલું ઉત્તમ કરીએ. અને પ્રભુના
નિર્ણય પર પરિજ્ઞામને છોડી દઈએ.

૨૦ મે, ૧૯૫૪

*

આપણને જે પ્રભુ આપે તેટલાથી સંતોષ માનીએ અને નબળાઈ વગર
નિર્થક મહત્વાકંક્ષામાંથી મુક્ત થઈને આપણી પાસે ભગવાન જે કરાવવાની

ઈચ્છા રાખે તે કરીએ.

૨૭ જૂન, ૧૯૫૪

*

જ્યારે કોઈ પણ મુશ્કેલી આવે ત્યારે આપણે કાયમ યાદ રાખવું જોઈએ કે આપણે કેવળ પ્રભુની ઈચ્છાને સિધ્ધ કરવા માટે જ અહીં છીએ.

૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

અને જ્યારે આપણે પ્રભુની ઈચ્છાની સાથે આપણી ઈચ્છાને સંપૂર્ણપણે સંલગ્ન કરીએ ત્યારે આપણાં શાંતિ અને આનંદ પણ સંપૂર્ણ બને છે.

૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની ઈચ્છા એવી છે કે આપણે એવી નહેરો બનીએ જે ખુલ્લી હોય અને વધારે વિશાળ હોય, જેથી કરીને આપણા બીબાંમાં તેના બણો મુષ્કળ પણે વહન કરે.

૧૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

આપણો સંકદ્પ પ્રભુની સંકદ્પની પૂર્ણ અભિવ્યક્તિ બને.

૧૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

આપણી સતત પ્રાર્થના પ્રભુની ઈચ્છાને સમજવાની અને તે પ્રમણે જીવવાની છે.

૨૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

આપણે પ્રભુની પાસે પૂર્ણ ખુલ્લા પાનાની માફક રહેવું જોઈએ જેથી કરીને પ્રભુની ઈચ્છા તેની અંદર કોઈપણ મુશ્કેલી યા મિશાળ સિવાય કોતરાઈ જાય.

૨૦ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

દરેક કણે આપણું વલણ એવું બની રહો કે પ્રભુનો સંકદ્ય આપણી
પસંદગી નકકી કરે, જેથી કરીને પ્રભુ આપણા જીવનમાં માર્ગદર્શન આપે.

૨૨ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આપણે પ્રભુની આંખે જેવું જોઈએ અને પ્રભુના સંકદ્ય દ્વારા જે
કાર્ય કરવું જોઈએ.

૨૬ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

આપણે દરેક વસ્તુ માટે અને દરેક વસ્તુમાં પ્રભુ ઉપર કઈ રીતે આધાર
રાખવો તે જાણવું જોઈએ. ફક્ત તે એકલો જે બધી મુશ્કેલીઓને ઓળંગી શકે છે.

૨૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુને સંપૂર્ણ સમર્પણમાં કદી ભૂલો કે ક્ષતિઓ કે કોઈ પણ ઉણ્યપ હોઈ
શકે નહિ કારણ કે તે વસ્તુ પ્રભુએ ધૂઢ્યેલી છે અને કરેલી છે અને તેણે જે
પ્રમાણે સંકદ્ય કરેલો હોય તે પ્રમાણે જે કરવામાં આવેલી છે.

૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

કાયમ પરમ પ્રભુનો સંકદ્ય એક શાક્ષવત રહસ્ય રહે છે અને બધાને માટે
આપણુને અદ્ભૂત અને આશ્ર્યજનક લાગે છે.

૧૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

એક બાળક જે બુદ્ધ ચલાવતું નથી અને કોઈ ચિંતા કરતું નથી તેની માફક
આપણે પ્રભુમાં વિશ્વાસ રાખીએ છીએ જેથી કરીને પ્રભુનો સંકદ્ય સિદ્ધ થાય.

૧૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

દરેક ક્ષણે આપણે શોધું કરી શકીએ અને પરિણામને પ્રભુના નિર્ણય ઉપર છોડીએ તો શાંતિ, સુખ, શક્તિ, પ્રગતિ અને છેવટની પૂર્ણતા માટેનો સૌથી ચોક્કસ માર્ગ છે.

*

ફક્ત એક જ વસ્તુ તમારે કરવાની રહે છે કે સ્થિર, જોખ વગરના અને પ્રભુ પ્રત્યે વળેલા રહેણું, અને બાકીનું બધું પ્રભુના હાથમાં છે.

૧૮ જુલાઈ, ૧૯૫૫

*

સુખ્ય મૃશ્નોમાંનો હાલના જગતનો એક મૃશ છે કે છેલ્લા સો વર્ષમાં ગ્રાંડ વસ્તી વધારે થયો છે.

(૧) આટલા ઓછા સમયમાં આટલા બધા આત્માએ ઉત્કાંતિમાં કઈ રીત આવ્યા ?

(૨) પૂર્બિનું વસ્તી વિશેનું ભાવિ કેવું હશે ? હાલની ગતિથી સંખ્યા વધારે થયા જ કરશે કે પછી કેઈ સમયે, કેઈ પણ જાતના કૃત્રિમ ઉપાયો સ્ત્રીય, ઘટાડો થશે ?

(૩) કદાચ ને લખિયમાં વસ્તીનો ઘટાડો થાય તો આટલા બધા આત્માએ જે આત્મારે ઉત્કાંતિમાં આવેલા છે તેમનું ભાવિ શું હશે ?

એક પરમ ચેતના આવિજ્ઞાવ ઉપર શાસન કરે છે - તેનું ડહાપણ આપણા કરતાં ચોક્કસ વધારે છે. એટલે શું બનશે તેના માટે આપણે ચિત્તા કરવાની જરૂર નથી.

આશીર્વાદ.

*

પ્રભુ કાયમ વિજ્ય પ્રાપ્ત કરે છે - તેની પોતાની રીતે અને નહિ કે માનવ રીતે - તેની સંકલપશક્તિથી, નહિ કે માનવની સંકલપશક્તિ અનુસાર.

પ્રભુ કાયમ હાજર હોય છે; ફક્ત આપણે તેનો અનુભવ કરતા નથી.

*

આપણે આપણી દરખાસ્તો પ્રભુ પાસે મૂકવા માટે હંમેશાં મુક્ત છીએ, પરંતુ છેવટે તો ફક્ત તેની સંકલપશક્તિનો જ સાક્ષાત્કાર કરવાનો રહે છે.

*

જો કોઈ પૂરતી ઊંચાઈઓથી જુએ, તો તે જે કાંઈ કરે તેમાં કદી સમય ગુમાવતો નથી કારણકે દરેક પોતાની પ્રકૃતિ અનુસાર કાર્ય કરે છે – અજાણ રીતે – અને પ્રભુના સંકલ્પ અનુસાર.

૧૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૨

*

અચંચલ રહેા અને તમારી જતનું સ્થિરતાથી અને વિશ્વાસથી અર્પણ કરો.
જે કાંઈ બને છે તે કાયમ પરમ પ્રભુની ઈચ્છાનુસાર હોય છે.
માનવ કાર્ય બનાવ બની શકે છે પણ કદી કારણ નહિ.

૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૮

સમર્પણની મુશ્કેલીઓ।

ભાગ્યે જ અથું બને છે કે કોઈ વ્યક્તિ એક યા બીજી મુશ્કેલીઓને સામનો કર્યા સિવાય પ્રભુને પૂરેપૂરી સમર્પિત થાય.

*

એક વખત આપણું વ્યક્તિત્વ બંધાઈ જય પછી આપણી જતનું સમર્પણ કરવામાં કેટલા બધા પ્રયત્નો અને સંઘર્ષો વારંવાર કરવા પડે છે ?

*

કારણું જે આપણો સંઘર્ષ વાસ્તવિક ન હોય, તો તેનો અર્થ એવો નથી કે તે એક દિવસે એક યા બીજા રૂપમાં નહિ આવે.

કારણું કાયમ આપણા જીવનમાં એક વખત, આપણે એવા સંજોગોમાં મૂકાઈ જઈએ છીએ જેથી આપણી કસોટી થાય કે આપણે પ્રભુના સંકલ્પને પૂરેપૂરું સમર્પણ કરવા માટે તૈયાર છીએ કે નહિ ; બધી જ વસ્તુઓ પહેલાં આપણે માનવ ગ્રાણીઓ છીએ જે દેવત્વ પ્રાપ્ત કરવા અને આવિલ્લવ કરવા માટે પ્રયત્ન કરી રહ્યા છીએ કે કેમ ? આપણે પરમ વિજ્ય માટે જગતની સર્વ વસ્તુઓનો ત્યાગ કરવા તૈયાર છીએ કે કેમ - આપણને જે સારું લાગે છે તે તેમ જ જે ખરાબ લાગે છે તેનો પણ ત્યાગ કરીએ છીએ કે કેમ ? તે ઊંચાઈઓ તરફના ચઢાણમાં, બન્નો સહૃદયો અને ફરજો - એટલે કે આપણા માનસિક રાગદ્વેષો અને પસંદગીઓ - આપણી બાધ્ય નબળાઈઓ અને દોષો આપણને ધણા વિદ્ધનરૂપ

થાય છે. એક ભૂલને આપણે ઝૂદવાના પાટિયા તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય, જ્યારે સહગુણ ધારી વખત મર્યાદા હોય છે, એક વિદ્ધન, જેના ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવાનો રહે છે.

હું વધારામાં ‘યોગનો સમન્વય’ માંથી એક ફૂકરો મૂકીશ “આ બધું જ આપણી અંદર આપણા આત્માની આસપાસ દિવાલ બાંધવા માટે રાહ જોઈ રહ્યું છે; પરંતુ આપણે તેનાથી પર જવાનું રહે છે અને કાયમ નાની વસ્તુઓનો મહાન વસ્તુઓ માટે ત્યાગ કરવાનો રહે છે, અનંતને માટે સાન્તનો; આપણે એક પ્રકાશ તરફથી બીજા પ્રકાશ તરફ, એક અનુભૂતિ તરફથી બીજી તરફ, એક આત્મ - સ્થિતિ તરફથી બીજી તરફ, ગતિ કરવા માટે તૈયાર રહેવું જોઈએ, જેથી કરીને આપણ પ્રભુની પરમોચ્ચ સ્થિતિ અને તેની અંતિમ વૈશ્વિકતામાં પહોંચી શકીએ.*

*

ધારા ખરા લોકો જે શીતે સમર્પણ કરે છે.

પ્રભુ ભલે પોતાના સંકલ્પ અનુસાર અભિવ્યક્તિ કરે, પરંતુ તે મારી ઈરછાનુસાર બનવું જોઈએ.

૧૫ એપ્રિલ, ૧૯૩૧

*

એક વસ્તુને તમારે જાણવી જ જોઈએ અને નિશ્ચય કરવો જોઈએ ; તે આ પ્રમાણે છે : તમારે, પ્રભુ છે તેને સાચેસાચ જાણવો છે, કે તમારી એવી ઈરછા છે કે તે કેવો હોવો જોઈએ; તે તમારા જ્યાલ પ્રમાણેનો હોવો જોઈએ ?

અને તમે એવો નિર્ણય કર્યો છે કે પ્રભુને તમારે સર્વચાઈપૂર્વકનું અને સમગ્ર સમર્પણ કરવું છે, અને તેના સંકલ્પ અનુસાર તમારે બનવું છે તથા તમે કાર્ય કરો એવી તેની જે ઈરછા હોય તે પ્રમાણે જ કાર્ય કેવું કરવું છે કે પછી તમે એવું ઈરછો છો કે તમે ઈરછો તે પ્રમાણે જ પ્રભુ કરે અને તમારા સંકલ્પ અનુસાર તે કાર્ય કરો.

મેં તમારી પ્રાર્થના પરમ પ્રભુને પહોંચાડી છે પરંતુ જે તમારે આનંદમાં રહેવું હોય તો તમારે પ્રભુ ઉપર તમારી ઈરછા લાદવી જોઈએ નહિ પરંતુ ઊલટું તમારે તેની પાસેથી જે કાંઈ આવી મળે તેને સ્વીકારવા માટે તૈયાર રહેવું જોઈએ

* શ્રી અરવિંદ સેન્ટી. વોલ્યુમ ૨૦, પાનું ૩૧૫

અને એકસરખી સમતા રાખવી જોઈએ; કારણકે આપણી પ્રગતિ માટે શું સારું છે તે આપણા કરતાં પ્રભુ વધારે સારી રીતે જાણે છે.

૧૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૦

*

હવે સમય આવી ગયો છે જ્યારે કેવળ પ્રલુના સંકલ્પ ઉપર જ આધાર રાખવો જોઈએ અને તમારી મારફતે તેને ઝુકાપણે કાર્ય કરવા દેવો જોઈએ.

હું ફરીને કહું છું કે છેવટે સમય આવી પહોંચ્યો છે જ્યારે પોતાની નાનકડી સંકલ્પશક્તિ ઉપર આધાર ન રાખવો જોઈએ. પરંતુ સમગ્ર બાબત પ્રલુના સંકલ્પ ઉપર છોડી દેવો જોઈએ અને તમારી મારફતે તેને કાર્ય કરવા દેણું જોઈએ, નહિ કે ફક્ત તમારા મત અને લાગણીઓ મારફતે; પરંતુ મુખ્યત્વે કરીને શરીર મારફતે; અને જે તમે તે સર્ચાઈથી કરશો તો આ બધી શરીરની મૂર્ખતા અદર્શ થઈ જશે અને તમે મજબૂત અને તમારા કાર્ય કરવા માટે યોગ્ય બનશો.

*

જ્યારે માણસો સમજશે કે તેઓ જાણે છે તેના કરતાં પ્રભુ વધારે સમજે છે કે તેમના માટે શ્રોષ શું છે ત્યારે તેમની ધણીખરી મુશ્કેલીઓ અદર્શ થઈ જશે.

૧ એપ્રિલ, ૧૯૬૩

*

જે પ્રભુ તમારે માટે મુશ્કેલીએની દૃઢા રાખે, તો તમે વિરોધ કરશો નહિ. તેને આશીર્વાદ તરીકે સ્વીકારશો અને ખરેખર તે પ્રમાણે તે બનશો.

*

પ્રભુ એક એવું શક્તિશાળી યંત્ર નથી જેને માનવી પોતાની સંકલ્પશક્તિના પુશ-બટનથી ગતિમાં લાવી શકે.

અને તેમ છતાં ધણાખરા મનુષ્યો જેઓ પ્રભુને સર્વજ્ઞ કરે છે તેઓ પ્રભુ માટે તેવી અપેક્ષા રાખે છે.

૨૨ જૂન, ૧૯૬૩

પ્રેમ

પ્રભુનો પ્રેમ

પ્રભુના પ્રેમમાં આપણે પૂરો આધાર અને પૂર્ણ આશ્વાસન પ્રાપ્ત કરીએ છીએ.

૭ મે, ૧૯૫૪

*

જ્યારે તમને પ્રભુના પ્રેમનો સંપર્ક થાય છે ત્યારે તમે બધી વસ્તુઓમાં અને સર્વ સંજોગોમાં આ પ્રેમને જુઓ છો.

૨૦ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

આપણા વિચારો અને કાર્યો ઉપર પ્રભુના પ્રેમનું અને શાનનું કાયમ શાસન ચાલવું જોઈએ.

૨૪ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

પ્રભુનો પ્રેમ આપણા હદ્યના સમ્રાટ સ્વામી તરીકે રહો અને પ્રભુનું શાન આપણા વિચારોનો કદી ત્યાગ ન કરો.

૨૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

પૂર્વ શાંતિ અને ઔદાર્યમાંથી આવતા સંતોષમાં પ્રભુના પ્રેમનું સર્જન થાય છે.

૨૭ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પ્રભુનો પ્રેમ એક શાશ્વત સત્ય છે.

૨૧ જુલાઈ, ૧૯૫૫

*

પ્રભુનો પ્રેમ સત્યનું સારતત્ત્વ છે અને માનવ સંધર્ભેની તેના ઉપર કોઈ અસર થતી નથી.

એક પ્રાચીન કાલીયન દંતકથા*

ઘણાં વર્ષો પહેલાં, ખૂબ પ્રાચીન સમયમાં, અત્યારનું અરબસ્તાન છે તે રણમાં એક દિવ્ય માનવીઓ, પરમ પ્રભુના પ્રેમ પ્રત્યે તેને જગ્રત કરવા માટે પૃથ્વી ઉપર અવતાર લીધો. ને પ્રમાણે બને છે તે પ્રમાણે માણસો તેની સતામણી કરવા લાગ્યા અને તેના વિશે ગેરસમજ, અને શંકા કરીને તેની પાછળ તેનું ખૂન કરવા માટે પડ્યા. ઝૂમલાખોરો દ્વારા તે ઘાયલ થયો. તેની ઈચ્છા એકલા શાંતિમાં મૃત્યુ પામવાની હતી નેથી કરીને તેનું કાર્ય સિધ્ધ થાય; અને માણસો તેની પાછળ પડ્યા અને તે નાસવા લાગ્યો. ઓચિતા એક વિશાળ ઉજાડ મેદાનમાં તેને એક નાનકડો છોડ દેખાયો. તે ઉધારક તેની નીચે નમેલી ડાળીઓમાં છુપાઈ ગયો. નેથી તે શાંતિથી તેનું શરીર છોડી શકે; અને ઓચિતા તે છોડ અદ્ભુત રીતે વિશાળ થવા લાગ્યો, વૃદ્ધ પામવા લાગ્યો, ખૂબ વિશાળ થયો અને એટલો ગીચ અને સમૃદ્ધ બન્યો કે પીછો પકડનારાઓને એવી શંકા પણ ન જાય કે ને વ્યક્તિની પાછળ તેઓ પડ્યા હતા તે ત્યાં સંતાઈ ગયેલ છે, અને તેઓ રસ્તા ઉપર આગળ ચાલ્યા ગયા.

તે દરમિયાન, એક એક ટીપાં દ્વારા, પવિત્ર લોહી પડવા લાગ્યું અને જમીનને સમૃદ્ધ બનાવવા લાગ્યું. છોડ અદ્ભુત લુલ રંગના ઝૂલોથી છવાઈ ગયો—પાંદરીઓના ઝૂમખાંઓથી, અગણિત લોહીના બુંદોથી.....

આ ઝૂલો છે ને આપણા માટે પ્રભુના પ્રેમને અલિવ્યક્ત કરે છે અને ધારણ કરે છે.

૧૪ નવેમ્બર, ૧૯૫૫

*

* ૧૯૫૫ ની કાલીપૂજા માટેનો સંદેશ.

ગઈ કાલે સવારે, મેં ‘દિવ્યપ્રેમ’ની કળીઓ વહેંચી હતી. આગલી રાત્રી અહીં વર્ણની સૌથી અંધકારમય રાત્રી હતી, અને ભારતમાં તે મહાન ઉત્સવ હોય છે. તેનો સાચો મર્મ એ છે કે પ્રભુનો પ્રેમ સર્વ આવિર્ભાવના પાયા અને હાર્દમાં, જ્યાં પૂર્ણ અચેતન લાગતું હોય તેમાં પણ રહેલો છે.

*

જ્યારે ચેતના તેના મૂળ ઉદ્ગમસ્થાનમાંથી વિખુટી પડી અને અચેતન બની, ત્યારે મૂળ ઉદ્ગમસ્થાને પ્રેમને પ્રુગટ કર્યો જેથી કરીને અચિતના ઊંડાણો-માંથી ચેતના ફરીથી જગૃત થાય અને મૂળ ઉદ્ભબસ્થાનના સંપર્કમાં ફરીને પાછી ફરે.

એમ કહી શકાય કે મૂળરૂપમાં પ્રેમ આકર્ષણની પરમ શક્તિ છે જે પ્રત્યુત્તર તૃપે અવિરોધ્ય એવા પૂર્ણ આત્માર્પણની જરૂરિયાતને જગૃત કરે છે; તે બન્ને પૂર્ણ મિલન માટેની જંખનાના ધૂવો છે.

વ્યક્તિના સર્જનમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી વિલક્તતાની ભાવના દ્વારા ઝોદાયેલી ખાઈ ઉપર બીજી કોઈ પણ ગતિ વધારે સાચે અને વધારે ચોક્કસ સેતુ બાંધી શકી ન હોત. તેને પોતાના તરફ પાછી લાવવાની ખાસ જરૂર હતી, જે વસ્તુનો અવકાશમાં પ્રક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો, જેથી આ રીતે સર્જન થયેલા વિશ્વના હેતુ માટે તેનો વિનાશ ન થાય.

એટલા માટે પ્રેમનો, ઔકયની અવિરોધ્ય શક્તિનો, ઉદ્ભબ થયો.

*

જ્યારે ભિઠિયારાને તેની કણકમાં આથો લાવવાની ઈચ્છા હોય છે ત્યારે તે તેમાં આથ્યા માટે વસ્તુ નાંબે છે અને તેને લઈને લોટની અંદર જ પરિવર્તન આવે છે.

જ્યારે પ્રભુને સ્થૂલ વસ્તુમાં જગૃતિ લાવવી હતી અને તેને પ્રભુ પ્રત્યે વાળવું હતું, ત્યારે તેણે પોતે જ સ્થૂલમાં પ્રેમનું રૂપ લઈને જંપલાવ્યું, અને તેને લઈને અંદરથી રૂપાંતર શરૂ થાય છે.

એટલે કોઈ વ્યવસ્થાની અંદર જીવન ધારણ કરવાથી તેને પ્રકાશિત બનવા અને સત્ય તરફ ગમન કરવા માટે વ્યક્તિ મદદ કરી શકે છે.

૧૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૫

*

ચેતના એક સ્થિતિ છે અને શક્તિ છે.

પ્રેમ એક બલ છે અને કાર્ય છે.

*

પ્રભુને સર્વ માનવ પ્રાણીઓ માટે એક સરખો પ્રેમ છે, પરતુ ધણાખરા માણસોની ચેતનાની તમોમયતા આ દિવ્ય પ્રેમની આંખી કરવામાંથી તેમને અટકાવે છે.

સત્ય અદ્ભુત છે. આપણી દણ્ઠ એવી હોય છે જેમાં તે વિકૃત બની જાય છે.

૨૬ નવેમ્બર, ૧૯૭૧

*

જે પ્રેમ કરે છે તે જ પ્રેમને ઓળખી શકે છે. જે લોકો સરચાઈપૂર્વક પ્રેમ આપવા માટે અશક્ત હોય છે, તેઓ કદ્દી કોઈ પણ જગાએ પ્રેમને પારખી શકશે નહિ અને જેટલો પ્રેમ વધારે દિવ્ય એટલે કે નિઃસ્વાર્થ, તેટલો ઓછા પ્રમાણમાં તેઓ તેને ઓળખશે.

*

પ્રભુ પ્રેમ વિશે સચેતન બનવા માટે, બીજા બધા પ્રેમનો ત્યાગ કરવો પડે છે.

દ્વિત્ય પ્રેમ અને માનવપ્રેમ

કુબળ પ્રભુના પ્રેમ ઉપર જ આધાર રાખો. જ્યારે વ્યક્તિ પ્રભુના પ્રેમને ગ્રહણ કરે છે, ત્યારે બીજા કોઈપણ માનવપ્રેમનું કેટલું મૂલ્ય હોઈ શકે ?

૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૮

*

માનવપ્રેમની પાછળ કાયમ કડવાશ રહેલી હોય છે - ફક્ત પ્રભુનો પ્રેમ જ કદી નિરાશ કરતો નથી.

૫ મે, ૧૯૪૫

*

અફ્સોસ કરો નહિ. માનવપ્રેમ ચંચળ હોય છે. ફક્ત પ્રભુનો પ્રેમ જ કદી દર્ગો દર્તો નથી.

*

માલસને પ્રેમ કરવાનો ચોક્કસ અધિકાર છે અને સાચો પ્રેમ તેની પોતાની અંદર આનંદને ધારણ કરે છે, પરંતુ કસનસીબે માણસો અહંકારી હોય છે અને તેમના પ્રેમની સાથે તેમને પ્રેમ મળવો જોઈએ એવી દૃઢાનું મિશ્રણ હોય છે અને આ દૃઢા આધ્યાત્મિક સત્યથી વિરુદ્ધની હોય છે અને આવેગો અને વેદનાઓનું મૂળ હોય છે.

*

તમે જે જીને ચાહો તેને તેની લાગણીઓમાંથી મુક્તિ હોવી જોઈએ અને જે તમારે સત્યની જરૂર હોય તો તમારે આ હક્કને સમજવો જોઈએ અને તેનો સ્વીકાર કરવો જોઈએ, નહિ તો તમારા દુઃખોનો અંત આવશે નહિ. આ એવો પ્રસંગ છે જ્યારે તમારે તમારા અહંકારથી ઉપર ઉઠવું જોઈએ અને સત્ય જીવન પ્રત્યે ખુલ્લા થવું જોઈએ. તમે જે આ પ્રયત્ન કરવાનો નિશ્ચય કરો તો મારી મદદ તમારી સાથે રહેશે.

*

માનવપ્રેમની જરૂરિયાત પ્રકૃતિની પ્રેરણાની આજાંકિતતામાં અથવા પ્રાણના આકર્ષણ સુધી જ નથી રહેતી પણ તેની જરૂરિયાત પ્રભુ પોતાના એકલા માટે જ રહે, સમગ્ર રીતે તેની પોતાની માલિકીમાં, જ્ઞાને કે પ્રભુ તેની અંગત મિદકત હોય - તે શરતે તે પોતાની જતનું પૂરેપૂરું અર્પણ ત્યારે જ કરે છે જે પ્રભુ તેણે આપેલી બધિસના બદલામાં સામી બધિસ આપે.

પ્રભુના કદ જેટલી પોતાની જતને વિશાળ કરવાને બદલે, અને વિશ્વ જેટલો વિશાળ પ્રેમ રાખવાને બદલે માણસ પ્રભુના કદને કાપીકૂપીને પોતાના કદ જેટલો બનાવે છે અને તેના પ્રેમને પોતાની આગવી માલિકીનો બનાવે છે.

એટલા માટે માનવપ્રેમ એ આત્માની જરૂરિયાત નથી, પરંતુ તે પોતાના અહંકારને અમુક સમય સુધી આપેલો વિશ્િષ્ટ અધિકાર છે.

*

મેં મારો ઉત્તર આપવાનું મુલતવી એટલા માટે રાખ્યું છે કે તમને પ્રશ્નમાં ઝીણુવટથી ઉત્તરી શકવા માટે સમય મળે અને તમે વધારે સ્થિરતા અને અનાસક્તિથી તેનો સામનો કરી શકો.

ફક્ત એક જ વસ્તુ હું તમને કહી શકું કે બે માનવપ્રાણીઓ વચ્ચે સંબંધની સરચાઈ, સરળતા અને વિશુદ્ધિ હોય છતાં તે તેમને સીધા જ દિવ્ય બળમાંથી વત્તી કે ઓછી રીતે અટકાવી હે છે અને તેમની શક્તિ, પ્રકાશ અને તાકાતને તેમનામાં રહેલી ગલિત શક્યતાઓના સારાંશ જેટલો મર્યાદિત કરી હે છે.

તમારા પ્રસંગોમાં આ વસ્તુ બધું સલાહકારક છે એમ હું કહી શકું નહિ.

૧૫ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૦

*

તમારા કહેવાતા માનવપ્રેમને લઈને તમારી તાકાત, શક્તિ અને કાર્યક્ષમતાનો ધર્ણો મોટો ભાગ તમે ગુમાવો છો. તમારી પ્રગતિમાં તે મહાન રુક્ષાવટ છે.

*

જો તમારા સ્વરૂપના કોઈપણ ભાગમાં હજુ સુધી પણ માનવ સમભાવ અને પ્રેમ માટેની જરૂર રહી હોય તો જીવનના અનુભવની આરપાર નીકળી જરૂર એ વધારે સારું છે; તે યોગ માટેની શ્રેષ્ઠ તૈયારી છે.

*

સહાનુભૂતિ અને પ્રેમ માટેની તરસ એ માનવ જરૂરિયાત છે પરંતુ તે ત્યારે જ છીપે જ્યારે તે પ્રભુ પ્રત્યે વળે, જ્યાં સુધી તે માનવોમાં તેનો સંતોષ શેધે છે ત્યાં સુધી તે કાયમ નિરાશાજરનક અથવા ઈજા પમાડનાર રહેશે.

*

પ્રેમ માટેની તૃપા એવી છે જેને કોઈ પણ માનવ સંબંધ સંતોષ આપી શકે નહિ. ફક્ત પ્રભુનો પ્રેમ જ તે તૃપાને સંતોષ આપી શકે.

૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

લોકો પ્રેમના હક્કો વિશે કાયમ વાતો કરે છે પરંતુ પ્રેમનો ફક્ત એક જ હક્ક છે, આત્માર્પણ.

*

આત્માર્પણ સિવાય પ્રેમ હોતો નથી; પરંતુ માનવપ્રેમ, જે સ્વાર્થ અને માગણીઓથી ભરેલો હોય છે તેના માટે આત્માર્પણ કરવું બહુ વિરલ છે.

૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫

*

જ્યાં સુધી અહેંકાર છે ત્યાં સુધી વ્યક્તિત્વ પ્રેમ કરી શકે નહિ. દિવ્ય પ્રેમ જ ફક્ત પ્રેમ કરી શકે. દિવ્યપ્રેમ જ અહેંકાર પર વિજય મેળવી શકે.

*

આત્મપ્રેમ એક મહાન વિધન છે.

પ્રભુનો પ્રેમ એક મહાન ઈલાજ છે.

*

જે માણસ દિન્ય પ્રેમમાં બંધાઈ ગયેલો હોય તો બાધ્ય રીતે તે એકાકી હોય છે.

૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૦

*

તમને એકલા હોવાની લાગણી થાય છે કારણકે તમને પ્રેમ મળવો જોઈએ એવું તમને લાગે છે. માગણી વગર પ્રેમ કરતાં શીંઘો, ફૂક્લ પ્રેમના આનંદ ખાતર જ પ્રેમ કરો (જગતમાં વહેલો સૌથી અદ્ભુત આનંદ) અને પછી તમને ફરીને કદ્દી એકલતાની લાગણી થશે નહિ.

૧૧ એપ્રિલ, ૧૯૬૬

*

પ્રેમના પગથિયાં

પ્રથમ તો વ્યક્તિ ત્યારે જ પ્રેમ કરે છે જ્યારે તેને ચાહવામાં આવે. પછીથી, વ્યક્તિ સાહજિક રીતે જ પ્રેમ કરે છે; પરંતુ તે ઈચ્છે છે કે બદલામાં તેને પ્રેમ કરવામાં આવે.

પછીથી વ્યક્તિને પ્રેમ કરવામાં ન આવે છતાં તે પ્રેમ કરે છે પરંતુ તેમ છતાં તે એટલું ઈચ્છે કે તેના પ્રેમનો સ્વીકાર થાય.

અને છેવટે પ્રેમ કરવા સિવાય બીજી કોઈ પણ જરૂર કે આનંદ વગર તે વિશુદ્ધ રીતે અને સરળતાથી પ્રેમ કરે છે.

૧૫ એપ્રિલ, ૧૯૬૬

*

એક એવો પ્રેમ હોય છે જેમાં ઉર્મિ વૃદ્ધિ પામતી ગ્રહણશીલતા અને ગાઢ થતા જતા ઔક્યમાં પ્રલુબ તરફ વળે છે. તેમાં જે તેને પ્રલુબ તરફથી મળે છે તે બીજા ઉપર વરસાવે છે, પરંતુ તેમાં ખરેખર બદલાની માગણી કરતો નથી. જે તમારામાં તે શક્તિ હોય તો તે પ્રેમ કરવા માટેનો સૌથી ઉંચો અને સૌથી સંતોષકારક રસ્તો છે.

*

તમારા માટે બીજા કોઈને લાગણી થાય એ પ્રેમ નથી, જેને લઈને તમને સુખ મળી શકે, પરંતુ તમને બીજા માટે પ્રેમ થાય તે તમને સુખી કરે છે;

કારણું તમે જે પ્રભુ પાસેથી પ્રેમ ગ્રહણ કરો છો તે તમે આપો છો. અને પ્રભુ શાશ્વત રીતે અખૂટ પ્રેમ કરે છે.

૨૦ માર્ચ, ૧૯૬૭

*

પૃથ્વી ઉપરની માનવચેતનામાં રહેલા બધા જ રૂપો જે પ્રેમે સ્વીકાર્યો છે તે સાચા પ્રેમની ફરીથી શોધ કરવા માટેના કઢંગાં, વિકૃત અને અપૂર્ણ પ્રયત્નો છે.

૨૩ માર્ચ, ૧૯૬૭

*

સાચા પ્રેમને અરસપરસ બદલાની કોઈ જરૂરિયાત હોતી નથી; તેમાં વિનિમય હોઈ શકે જ નહિ કારણ કે તેમાં એક જ પ્રેમ હોય છે, એકમાત્ર (પ્રભુ) પ્રેમ, જેનો બીજો કોઈપણ હેતુ હોતો નથી, સિવાય કે પ્રેમ કરવો. તે વિભાજનની દુનિયા હોય છે જેમાં પ્રેમના પરસ્પર લેણદેણની વ્યક્તિત્વે જરૂરિયાત લાગે - કારણું વ્યક્તિ પ્રેમની બહુવિધતાની માયામાં રહે છે; પરંતુ હકીકતમાં ફરજ એક જ પ્રેમ છે અને આ એકમાત્ર પ્રેમ છે, જેને માટે એમ કહીએ કે તે પોતાની જાતને જ પ્રત્યુત્તર આપે છે.

૧૬ એપ્રિલ, ૧૯૬૭

*

ખરેખર ફક્ત એક જ પ્રેમ છે, વૈશ્વિક અને શાશ્વત, જેમ ફક્ત એક જ ચેતના છે, વૈશ્વિક અને શાશ્વત. ઉપરથી દેખાતા બધા ભેદો વ્યક્તિત્વતા અને મૂર્તિમંત્તરાએ આપેલા વિવિધ રંગવિધાનો છે. પરંતુ બધા ભેદો ફક્ત ઉપરછલા છે. અને પ્રેમની 'પ્રકૃતિ', ચેતનાની પ્રકૃતિ માફક, કદી બદલાતી નથી.

૨૦ એપ્રિલ, ૧૯૬૭

*

જ્યારે વ્યક્તિત્વે દિવ્ય પ્રેમ મળે છે, ત્યારે બધા ભૂતમાત્રમાં રહેલા પ્રભુને તે પ્રેમ કરે છે. તેમાં કાંઈપણ ભેદ હોતો નથી.

૧ મે, ૧૯૬૭

*

એક વખત માણસને દિવ્ય પ્રેમ મળે ત્યારે બીજા બધા પ્રેમો, જે બીજું કાંઈ નથી પરંતુ બુરાઓ છે, તે બધા તેમની વિકૃતિ ગુમાવી દે છે અને વિશુદ્ધ બને છે - પછીથી માણસ દરેક વ્યક્તિમાં અને દરેક વસ્તુમાં પ્રભુને ચાહે છે.

૬ મે, ૧૯૬૭

*

સાચો પ્રેમ, જે પરિપૂર્ણ કરે છે અને પ્રકાશિત કરે છે, તે વ્યક્તિ ગ્રહણ કરે છે તે પ્રેમ નહિ, પરંતુ વ્યક્તિ જે આપે તે પ્રેમ છે અને પરમપ્રેમ એવો પ્રેમ છે જેને કોઈ ચોક્કસ લક્ષ્ય નથી. તે એવો પ્રેમ છે જે પ્રેમ કરે છે કારણકે પ્રેમ સિવાય બીજું કાંઈ તે કરી શકતો નથી.

૧૫ મે, ૧૯૬૮

*

ફક્ત એક જ પ્રેમ છે - પ્રભુનો પ્રેમ; અને તે પ્રેમ સિવાય કોઈ સર્જન ન થયું હોત. બધી વસ્તુઓ તે પ્રેમને લઈને હસ્તી ધરાવે છે અને જ્યારે આપણો ઐતાનો પ્રેમ શોધવા માટે પ્રયત્ન કરીએ છીએ, જેની હસ્તી નથી, ત્યારે આપણને પ્રેમની અનુભૂતિ થતી નથી, તે માત્ર પ્રેમની, જે પ્રભુનો પ્રેમ છે અને જે બધા અસ્તિત્વમાં ફેલાઈને રેહેલો છે.

૫ માર્ચ, ૧૯૭૦

*

જ્યારે ચૈત્યપુરુષ પ્રેમ કરે છે ત્યારે તે પ્રભુના પ્રેમથી ચાહે છે, જ્યારે તમે પ્રેમ કરો છો, ત્યારે તમે ઘટેલો અને અહંકારથી વિકૃત થયેલો એવો પ્રભુનો પ્રેમ છે તેનાથી પ્રેમ કરો છો, પરંતુ તેમ છતાં તેના તરત્વમાં તો તે પ્રભુનો પ્રેમ છે.

ભાષાની સરળતા ખાતર તમે આ વ્યક્તિ કે પેલી વ્યક્તિનો પ્રેમ કહો છો, પરંતુ તેમ છતાં તે ફક્ત એક જ પ્રેમ છે જે જુદીજુદી નહેરો મારફત પ્રગટ થાય છે.

તમે ઘણા વષેઠી જે પ્રેમની શોધ કરી રહ્યા છો તેનો ઉકેલ મેં તમને આપ્યો છે; પરંતુ તે મનોમય ઉકેલ નથી, પરંતુ જ્યારે તમારું મન બિલકુલ શાંત પડી જાય ત્યારે જ હું તમને શું કહેવા માગું છું તે તમે અનુભવી શકશો.

આશીર્વાદ

૧૪ માર્ચ, ૧૯૭૦

*

સાચ્યા પ્રેમ માટે કહીએ તો તે એક દિવ્ય શક્તિ છે જે યેતનાઓનું એક બીજાની સાથે પ્રભુના પ્રેમથી એકત્વ કરાવે છે.

૨૨ મે, ૧૯૭૧

*

સાચ્યા પ્રેમ એવી વસ્તુ છે જે તેની તીવ્રતામાં ધાર્યે ઉંડો અને સ્થિર છે; તે કોઈ બાધ્ય સંવેદનશીલ અથવા સહાનુભૂતિભર્યા કાર્યોમાં પોતાની જતને બહુ સારી રીતે કદાચ પ્રગટ ન પણ કરે.

*

દિવ્ય પ્રેમ, સાચ્યા પ્રેમ, તેનો પોતાનો આનંદ અને તેનો સંતોષ તેની પોતાની અંદર જ પ્રાપ્ત કરે છે; તેને ગ્રહણ કરાવવાની કે પ્રશંસા પામવાની અથવા ભાગ પડાવવાની જરૂર હોતી નથી - તે પ્રેમ કરવા ખાતર જ પ્રેમ કરે છે, જેવી રીતે ફૂલ ખીલે છે.

પોતાની જતમાં આ પ્રેમનો અનુભવ કરવો એટલે અચંચળ સુખની માલિકી હોવી.

૨૬ જૂન, ૧૯૭૧

પ્રેમ અને જાતીય કામના

પ્રેમ કામવાસનાનો ઉપલોગ નથી.

પ્રેમ પ્રાજુમય આકર્ષણ અને અરસપરસ વહેવાર નથી.

પ્રેમ એ લાગણી માટે હંડયની ભૂખ નથી.

પ્રેમ એકમેવ પરમ તરફથી સીધું આવતું શક્તિશાળી આંદોલન છે અને ઝૂક્ત વિશુદ્ધ અને ખૂબ શક્તિશાળી માણસો જ તેને ગ્રહણ કરવા અને વ્યક્ત કરવા શક્તિમાન છે.

વિશુદ્ધ થવું એટલે પરમ પ્રલુની જ અસર પ્રત્યે ખુલ્લા થવું અને બીજ કોઈની નહિ.

મને એ પસંદ નથી કે કામવાસનાને બદલે બોલીને પ્રેમ શબ્દ મલીન કરવો, જે પ્રાણીનો માનવવારસો છે.

*

માતૃભાવના જે વૈશ્વિક માતાના બલની શારીરિકમાં અલિવ્યક્તિ છે તથા પ્રજ્ઞતિનું શારીરિક કાર્ય, જે સમગ્ર પશુમય છે, અને ઝૂક્ત કુદરતે જુદીજુદી જાતઓને કાયમી આગળ વૃદ્ધ કરવા માટે શોધી કાઢેલું છે, તે એ વર્ચ્યે તમે મહાન ગોટાળો કરી રહ્યા છો..

૬ ઑક્ટોબર, ૧૯૫૨

*

કામવાસનાના સંબંધો ભૂતકાળની વસ્તુ છે, જ્યારે માણસ પ્રભુ કરતાં પશુની વધારે નજીક હતો. તમે જીવનની કેવી અપેક્ષા રાખો છો તેના ઉપર બધો આધાર છે, પરંતુ જે તમારે ખરેખર યોગસાધના કરવી હોય તો તમારે બધી જ પ્રકારની કામવાસનાની પ્રવૃત્તિઓમાંથી અલગ થવું જોઈએ.

૨૩ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

જાતિ જે રીતની છે તે રીતે આગળ ચલાવવા માટેની માગણીની આજાંકિતતામાં શરીરને પ્રકૃતિના હેતુઓ માટે સોંપણી કરવી અને તે જ શરીરને એક નવીન જાતના સર્જન માટેનું પગથિયું બનાવવું એ બન્ને વચ્ચે એક નિર્ણયિક પસંદગી કરવાની છે. બન્ને સાથે ચાલી શકે નહિ; દરેક મિનિટે તમારે નિર્ણય કરવાનો છે કે તમારે ભૂતકાળની માનવતામાં રહેવું છે કે આવતી કાલની અતિમાનવતામાં.

*

કેઠાંએ કહ્યું છે “કામવાસના મનોમય છે. કાર્ય કેઠ સમસ્યા નથી. કામવાસના આપણા માટે એટલા માટે સમસ્યા છે કારણુંકે આપણું સંતોષકારક રીતે સર્જન કરતા નથી.”

કામવાસના કેવળ મનની જ વસ્તુ નહિ પણ માણુની અને શરીરની પણ નથી? તાત્ત્વિક રીતે અને આંતરિક રીતે તે શું છે? અને સ્વરૂપમાંથી બન્ને જાતિ વચ્ચેના આકર્ષણુનો પૂરેપૂરે છેદ ઊડાડી હેઠે?

કામવાસના વધારે પ્રમાણમાં શરીરની વસ્તુ છે. જ્યારે તમે નિમન ગોળાઈ-માંથી પસાર થઈને ઉચ્ચ ગોળાઈમાં પહોંચો ત્યારે જ તમે તે વસ્તુને ભૂંસી શકો છો. કામના પ્રકૃતિની નિમન ગતિઓમાં રહેલી છે અને જ્યાં સુધી તમે નિમન પ્રકૃતિની માલિકીના હો છો, ત્યાં સુધી તેનું કાર્ય કુદરતી રીતે જ તમારામાં રહેવાનું.

*

અત્યારે મને કામવાસનાની ઝુશેલી ખાડુ તકલીફ આપે છે, મારે દીકર ખાડુ કિંમતી નથી અને હું ગૂંઘવાઈ જઉ હું.

જ્યાં સુધી તે દઢ બને ત્યાં સુધી તમારે ધીરજ રાખવાની રહે છે.

૧૯૩

*

જ્યારે તમે કામવાસનાનો બિલકુલ વિચાર નહિ કરો, અને જીઓને, ખીઓા તરીકે નહિ જુઓ પરંતુ ફક્ત માનવ પ્રાણીઓ તરીકે જ જેશો ત્યારે અને ફક્ત ત્યારે જ હું જાણીશ કે તમે હવે ઈલાજ કરવાની શરૂઆત કરી છે.

*

સારું ખાવામાંથી કામેચ્છાઓ ઉત્પન્ન થતી નથી પરંતુ જોટી રીતે વિચાર કરવામાંથી અને તેમના ઉપર એકાગ્રતા કરવામાંથી ઉત્પન્ન થાય છે. જેટલું ઓછું તમે તે વિશે વિચારો તેટલું વધારે સારું બનશો. તમારે શું નથી જોઈતું તેના ઉપર તમે એકાગ્રતા ન કરો, પરંતુ તેનાથી ઉલટું તમારે કેવા બનવું છે તેના ઉપર એકાગ્ર થાઓ.

૭ જૂન, ૧૯૬૪

*

કામવાસના આવેગોથી દોરાવાને બદલે, તે બધાને સૌથી ઉચ્ચ સંકલપશક્તિના કાબુ નીચે મૂકવા જોઈએ.

*

આવેગ : એ એક બલ છે, પરંતુ જોખમી છે અને જ્યાં સુધી પ્રભુને તેનું પૂરેપૂરું સમર્પણ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેનો ઉપયોગ થઈ શકે નહિ.

*

માનવ આવેગોનું પ્રભુ માટેના પ્રેમમાં રૂપાંતર : તે સાચી હકીકત બનો અને તેમનું પુષ્કળ પ્રમાણ જગતને બચાવી લેશો.

*

પ્રભુ પ્રયોગી પૂર્ણ આસક્તિ પ્રાણમય આકર્ષણો અને આવેગોનું સ્થાન લે છે.

પ્રભુ માટેનો પ્રેમ

લોલુ, લોલુ, કાયમ લેખ - સ્થૂલ પ્રકૃતિનો પ્રત્યુત્તર છે.

ત્યાં કોઈપણ રીતે પ્રભુ આવિભાવ પામે, તે તાત્કાલિક લોભનો પદાર્થ બની જાય છે. માલિકી કરી લેવાનો ધસારો, લુંટવા, શોષણ કરવા, નીચોવી લેવા અને ગળી જવા માટેનો પ્રયત્ન અને છેવટે પ્રભુને છુંદી નાખવો, આ વસ્તુ પ્રભુના સ્પર્શ પ્રત્યે સ્થૂલ તરફની ગ્રહણશીલતા રહે છે.

હે મારા પ્રભુ ! તું મુક્તિદાતા તરીકે આવે છે અને આ વસ્તુઓ તને મૂર્ખ ઠરાવે છે. તું એકત્વ માટે, રૂપાંતર માટે, સાક્ષાત્કાર માટે આવે છે, અને માણસો ફક્ત તને ગળી જવા માટે અને સ્વાર્થી વૃદ્ધિના પોષણ માટે વિચારે છે.

૮ માર્ચ, ૧૯૩૨

*

કોઈ અર્ધ પ્રયત્ન તને આનંદ આપવા માટે પૂરતો નથી. ટૂંકમાં, તમારે આ જોઈએ છીએ. પ્રભુને તમારે પોતાને માટે રાખવો છે, જેને તમને સંતોષ આપવા સિવાયનું બીજું કોઈ પણ કાર્ય ન હોય, એક પ્રભુ જેને તમે શારીરિક રીતે દિવસે અથવા રાત્રીએ દરેક કલાકે જોઈ શકો, જેની સાથે તમે રહી શકો, પરણી શકો - કારણ કે આદર્શ સિધ્ધાંતમાં લગ્ન તેના સિવાય બીજું કાઈ નથી.

પરંતુ તે પ્રમાણે બનવા માટે, પ્રભુએ તમારા કદ પ્રમાણેના બનવું પડશે, તમારી ઊંચાઈ પ્રમાણે.

અને તમને તે કયાં દોરી જઈ શકશો, તમે જેવા છો તેવી, તમારી જત પ્રત્યે નહિ, તો બીજે કયાં? તમારા સ્વરૂપના સત્યમાં ખરેખર તમારે આ બનવું છે? હું તે માનવા તૈયાર નથી.

*

બેટા, તું મને કહે છે “મને ચાહવી એટલે મારી જે ઈચ્છા હોય તે કરવું.”

પરંતુ હું તને કહું છું કે પ્રભુ માટે, સાચા ચાહવું એટલે તે જેને ચાહે તેના માટે જે ઉત્તમ હોય તે કરવું.

મે, ૧૯૪૬

*

દરેકે દરેક વ્યક્તિ જ્યારે તે પ્રભુ પ્રત્યે વળો છે ત્યારે એવી માગણી કરે છે કે પ્રભુએ તે જે પ્રમાણે માગે તે પ્રમાણે જ બરાબર કરવું જોઈએ. જ્યારે પ્રભુ દરેક વ્યક્તિ માટે બધા દાખિલિદુથી તેને માટે જે ઉત્તમ લાગે તે જ કરે છે. પરંતુ માણસ જ્યારે તેની કોઈ ઈચ્છા ન સંતોષાય ત્યારે તેના અજ્ઞાન અને અંધાપામાં પ્રભુ સામે બંડ પોકારે છે અને તેને કહે છે “તું મને ચાહતો નથી.”

૨૮ મે, ૧૯૪૬

*

તમે તમારા પ્રભુ વિશે કહો છો : “મેં તેને ખૂબ પ્રેમ આપ્યો અને તેમ છતાં તે મારી સાથે રહ્યો નહિ.” પણ તમે તેને કેવી રીતનો પ્રેમ આપ્યો છે? તત્ત્વમાં તો પ્રેમ એક જ છે, જે રીતે ચેતના એક છે તે રીતે; પરંતુ આવિલ્લાવિમાં તે રંગ રંગનો છે અને દરેકની પ્રકૃતિ અનુસાર તેમાં ભેદ છે. જે તમે અશુદ્ધ અને અહંકારી હશો, તો તમારી અંદર રહેલો પ્રેમ પણ અશુદ્ધ અને અહંકારી, સાંકડો, પ્રાંતીય, મર્યાદિત, મહત્વાકંક્ષાથી ભરેલો અને માલિકીની માગણી કરનારો, હિસક, ઈધ્યથી ભરેલો, ગ્રામ્ય, પાશવી અને કૂર હશો. પ્રભુને અર્પણ કરવાનો પ્રેમ આવા પ્રકારનો હોય? તમારો પ્રેમ તમે જેને ચાહો છો તેને લાયક બનાવવો હોય, જે તમારે તમારા પ્રેમનો શાશ્વત પૂર્ણતામાં આનંદ લેવો હોય, તો તમે પૂર્ણ બનો, તમારા અહંકારની મર્યાદાઓ તોડી નાખો અને અનંતતાના ભાગીદાર બનો, તો તમે તેના જેવા જ બનશો.

૨૭ નવેમ્બર, ૧૯૫૨

*

એમ કહેવાય છે કે વ્યક્તિ જેને ચાહે તે પ્રમાણે તેનો વિકાસ થાય છે પરંતુ પ્રભુ વિશે એ પણ સાચું છે કે વ્યક્તિ તેની સાથે કાયમ ત્યારે જ રહી શકે જયારે તે તેના જેવો થાય.

*

માનવપ્રેમ મારફતે વ્યક્તિ પ્રભુને પ્રેમ કરતાં શીખી શકતી નથી કારણું, તે પ્રેમ જુદા જ પ્રકારનો હોય છે. સૌથી પ્રથમ તમારી જતનું પ્રભુને સર્વચાઈ-પૂર્વક અર્પણ કરતાં શીખો અને ત્યાર પછી જ તમને પ્રેમનો આનંદ આવશે. સર્વચાઈપૂર્વક તમારી જતનું અર્પણ કરવાથી તમારી બધા જ મુરકેલ્લોઓ અદશ્ય થઈ જશે.

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૫

*

પ્રભુ પ્રત્યેનો સાચો પ્રેમ એ આત્માર્પણ છે, માગણીથી મુક્ત અને આજ્ઞાધીનતા અને સમર્પણથી પરિપૂર્ણ તે કોઈ જતનો હક્ક દાવો કરતો નથી, કોઈ શરત લાદતો નથી, સોદો પાડતો નથી, ઈદ્યો અગર અભિમાન અગર કોધની ઉગ્રતાઓમાં રાચતો નથી - કારણ કે આ વસ્તુઓ તેના બંધારણમાં ઘડાયેલી હોતી નથી.

*

જયારે ત્યાં સાચો અને પવિત્ર પ્રેમ હોય છે, (પ્રભુમાંથી આવતો પ્રેમ અને પ્રભુ માટેનો પ્રેમ) ત્યારે જે કાઈ બને છે તેનો ઉપયોગ ઔક્યની વૃદ્ધિ માટે અને પૂર્ણતાના સાધન તરીકે કરવામાં આવે છે. આ વસ્તુ ચિંતા, પશ્ચાત્તાપ અને નિરાશા માટે કોઈ સ્થાન રહેવા દેતી નથી, પરંતુ તેનાથી ઉલટું ચેતનાને વિજયની ખાતરીથી ભરી દે છે.

*

પ્રભુ માટેનો પૂર્ણ પ્રેમ : વિશુદ્ધ, પૂર્ણ, અટલ, એ એવો પ્રેમ જે કાયમ પોતાની જતને આપી દે છે.

*

પ્રભુ માટે પ્રેરણવલિત પ્રેમ : વીરતા અને બધા જ બલિદાન માટે તૈયાર.

*

પ્રભુને સાચી રીતે પ્રેમ કરવા માટે આપણે આસક્તિઓથી પર રહેવું જોઈએ.

સામાન્ય

પ્રેમ બધાની સાથે રહેલો છે અને તે દરેકની એકસરખી પ્રગતિ માટે કાર્ય કરે છે - પરંતુ જે લોકો તેના માટે આતુર હોય છે તેમનામાં તે વિજય મેળવે છે.

*

(વિશ્વ શાકાહારી કેંચ્ચેસ માટેનો સંહેશો)

ધિક્કાર અને હિસા ઉપર કેવળ પ્રેમ જ વિજય મેળવી શકે છે.

તમારી મારફતે કાયમ અને બધા જ સંજોગોમાં એક દિવ્ય કરુણાની અભિવ્યક્તિ થતી રહો.

દિવ્ય કરુણા ને વસ્તુનો આહાર બને છે તેના સુધી જ ફક્ત પહોંચતી નથી, પરંતુ જે આહાર કરે છે તેમના તરફ પણ પહોંચે છે, જેને વેદના આપવામાં આવે છે તેના પ્રત્યે જ નહિ પરંતુ જે વેદના આપે છે તેના તરફ પણ રહે છે.

૧૯૫૭

*

પ્રભુનો પ્રેમ પાપી અને ધાતકી ઉપર વિજય મેળવી શકે છે - વાધ યોગી પર હલ્લો કરતો નથી.

અવ્યક્ત થયેલો દિવ્ય પ્રેમ : વિશુદ્ધ હૃદયને માટે જે અદ્ભુત પ્રેમની ભવ્યતા પ્રભુ પોતાની અંદર ધારણ કરે છે તે.

*

ખરેખર સમગ્ર જીવન પ્રેમમય છે, જો આપણે તે કઈ રીતે જીવનું તે જાણતા હોઈએ તો.

૧૩ જુલાઈ.

*

દરેક હૃદયમાં મધુરતા રહેલી છે.

કડવાશ એક મૃગજળ છે જે પ્રભુ પ્રેમના સૂર્યમાં ઓગળી જય છે.

જુલાઈ ૧૯૬૬

શાંતિ અને નિશ્ચલ નીરવતા

સ્થિરતા

કાયમ સ્થિર અને શાંત રહેવા માટે ખૂબ સંભાળ રાખો અને તમારા સ્વરૂપમાં વધારે ને વધારે પૂર્ણ રીતે સમગ્ર સમતાનું સ્થાપન થવા દો. તમારા મનને બહુ સક્રીય ન બનવા દો અને તેને ગોટાળામાં જીવવા ન દો, વસ્તુઓના બાધ્ય આલાસ ઉપરથી નિર્ણયો બાંધવાના કૂદકા ન મારો, કાયમ તમારો સમય લો, એકાગ્ર થાઓ અને અચંચળ રહીને નિર્ણય કરો.

*

માતાજી કેટલાક હિંદુસોથી હું ખૂબ સહન કરું છું, તે મારું આંતરિક સ્વરૂપ છે જે વેદના અનુભવે છે અને તેને હિંદુ ચેતનાની સાથે એકતા સાધની છે પરંતુ ખાદ્ય ચેતનાને લક્ષ્યને સાધી શકાતી નથી. માતાજી, હું ખરેખર ખૂબ સહન કરું છું.

તમે જાણો છો કે સ્થિરતા અનિવાર્ય છે; તમારે સ્થિર થવા માટે સખત પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. પછીથી સ્થિરતામાં તમને સાચી ચેતના આપવા માટે શ્રી અરવિંદને પ્રાર્થના કરો. તમારી પ્રાર્થના જરૂર એક દિવસ મંજૂર થશે.

*

કેટલીક વખત હું પૂરેપૂરે સ્થિર ખણી જઉં છું, હું કેઠની સાથે વાતચીત કરતો નથી, અને મારી ચેતાની અંદર જ રહું છું ૧૦.

આને ફક્ત પ્રભુનો જ વિચાર કરું છું. આ સ્થિતિને હંમેશાં રાખવી તે સારું છે. ?

આ એક ઉત્તમ સ્થિતિ છે જે જે વ્યક્તિ ધારી સહેલાઈથી રાખી શકે છે, પરંતુ તે સરચાઈઅરેલી હોવી જોઈએ; હું એમ કહેવા માગું છું કે, તે ફક્ત સ્થિરતાનો દેખાવ ન હોવો જોઈએ પરંતુ એક સાચી અને ઊંડી રિથરતા હોવી જોઈએ જે તમને સાહજિક રીતે જ નિશ્ચલ નીરવતામાં રાખે.

૮ માર્ચ, ૧૯૩૩.

*

પ્રથમ પગલું પૂર્ણ સ્થિરતા અને સમતા છે.

૨૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૭.

*

તમારે મુશ્કેલીઓની મધ્યમાં પણ સ્થિર અને અચંચળ રહેતાં શીખવું જોઈએ. બધી જ મુશ્કેલીઓને પાર કરવા માટેનો આ રસ્તો છે.

*

“સ્થિરતા” બધા જ મઝોનો ઊકેલ આપી શકે ?

હા, પરંતુ આ વસ્તુને માટે સ્વરૂપના બધા જ ભાગોની અંદર સ્થિરતા પૂર્ણ હોવી જોઈએ, જેથી કરીને તેની મારફતે શક્તિ પ્રગટ થઈ શકે.

૧૯૬૦

*

અનુભૂતિ ભયંકર વિકૃત અને દુઃખદાયક ન થઈ જાય એટલા માટે તમારે પૂરેપૂરી સ્થિરતા રાખવી જોઈએ.

શાંતિ અને સ્થિરતામાં જ દિવ્ય બળ પોતાને અભિવ્યક્ત કરે છે અને કાર્ય કરે છે.

૨૬ જૂન, ૧૯૬૭

*

એ ધારું સારું છે કે, તમે સ્થિરતા પાછી પ્રાપ્ત કરી લીધી છે.

ફક્ત સ્થિરતામાં જ શરીર તેની ગ્રહણશીલતાનો વિકાસ કરી શકે છે અને તેને ધારણ કરવાની શક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

તમે સ્થિરતાનો જડતા સાથે ગોટાળો કરો નહિ. સ્થિરતા આત્મધારક શક્તિ છે, અચંચલ અને સચેતન શક્તિ, આવેગોમાં આત્મપ્રભુત્વવાળી, અને અચેતન, પ્રતિબિબિત કાર્યો ઉપર કાણું ધરાવનારી.

કાર્યમાં સ્થિરતા એ કાર્યદક્ષતાનું મૂળ કરણું છે, અને પૂર્ણતા માટેની અનિવાર્ય શરત છે.

*

તમારો આંતરિક આરામ વધારો, તે સૌથી મહાન સક્રીયતાની મધ્યમાં પણ હાજર રહેલ આરામ બનવો જોઈએ. અને તે એટલી સ્થિર છોવી જોઈએ કે કોઈ પણ શક્તિ તેને કંપાવી શકે નહિ - અને ત્યાર પછી તમે દિવ્ય આવિલ્લાવ માટેના પૂર્ણ કરણું બની શકશો.

અચંચળ ચુણતા

અચંચળ રહેવું એટલે તમસૂ નહિ. હકીકતમાં અચંચળતામાં જ યોગ્ય વસ્તુ બની શકે નહિ જેને હું અચંચળતા કહું દૂં, એટલે કોઈપણ વસ્તુથી અસ્વસ્થ બન્યા સિવાય કાર્ય કરવું અને કોઈપણ વસ્તુથી અકળાયા સિવાય બધી વસ્તુઓનું નિરીક્ષણ કરવું.

*

અચંચળ બનો. આપણે કોઈપણ વસ્તુથી મુંજાયા સિવાય ધીર્યથી કાય કરવાનું છે અને અનિવાર્ય વિજ્યમાં સ્થિર શાઢા રાખવાની છે.

*

અચંચળતા, અચંચળતા, એક સ્થિર અને એકાગ્ર શક્તિ એટલી સ્થિર કે કોઈપણ વસ્તુ તેને ધૂજાવી શકે નહિ - આ વસ્તુ પૂર્ણ સાક્ષાત્કાર માટેનો અનિવાર્ય પાયો છે.

*

બધા જ બનતા બનાવોમાં માણસ જેટલો અચંચળ રહે, બધા જ સંજોગોમાં જેટલો સમતાયુક્ત રહે, અને પોતાની જત ઉપર જેટલા પ્રમાણમાં પૂર્ણ સ્વામીત્વ રાખે, અને જે કાંઈ બને તેની હાજરીમાં જેટલો પ્રમાણમાં થાંત રહે તેટલા વધારે પ્રમાણમાં તેના લક્ષ્ય પ્રત્યે તે પ્રગતિ કરે છે.

*

અચંચળતામાં તમે અનુભવ કરો કે દિવ્ય બ્રહ્મ, મદદ અને રક્ષણ તમારી સાથે કાયમ હોય છે.

*

ભયની કાળમાં પૂર્ણ અચંચળતાની જરૂર છે.

*

જ્યારે માણસ પૂર્ણ અચંચળતા અને ભીતિ રહિત રહે છે ત્યારે કોઈપણ ગંભીર વસ્તુ બની શકે નહિ.

*

તમારે એક જ વસ્તુ કરવાની રહે છે તે તે તમારે અચંચળ, અલુભ્ય અને ક્રોણ પ્રભુ પ્રત્યે જ વળેલા રહેલું; બાકીનું બધું તેના જાથમાં છે.

૧૭ જુલાઈ, ૧૯૩૫

*

તે વસ્તુ કરવી સૌથી ઉત્તમ છે. અચંચળ અને ખુલ્લા રહેલું અને અવતરણ માટે સાદ પાડો અથવા રાહ જુઓ.

*

કાયમ અચંચળ, શાંત, નીરવ રહો અને તમારી પૂર્ણ સર્વાઈની વિશુદ્ધતા મારફતે તમારી ચેતનામાં પ્રભુના બલને કાર્ય કરવા દો.

૬ જૂન, ૧૯૩૭

*

સ્થિરતા અને શાંતિમાં જ માણસ જાણો શકે કે કઈ વસ્તુ કરવી ઉત્તમ છે.

૩ નવેમ્બર, ૧૯૩૭

*

તોદ્વાન દરિયાની સપાટી ઉપર જ ફૂકત હોય છે, ઊંડાળુમાં તો બધું સ્થિર હોય છે.

૨૮ મે, ૧૯૫૪

*

માતાજી,

હું એક એવા બિન્ડુએ પહેંચ્યો કું જ્યાં મને કંઈ પણું
સમજતું નથી. શાહેમાં વિચારે અથવા સમજણુંની ખાત્રી નથી.
મારામાં મૂળ વાસ્તવિકતાની ભાવના, મૂળ સ્વરૂપના ખળ અને
માર્ગદર્શનની ભાવનાની ખાત્રી છે. તે આત્મદ્વારા સ્થિતિ નથી.

તમે મને તે બધું ગઈ રાત્રીએ ૧૦ અને ૧૧ વાગે કહ્યું છે અને તમે
થોડા અસ્વસ્થ હતા તેથી મેં તમને કહ્યું, “સૌથી પ્રથમ તમારે અચંચળ
બનવું પડશે” આખી વસ્તુ બહુ સ્પષ્ટ હતી અને હું તમારી વિચારની પ્રશંસા
કરું છું - પરંતુ હું સ્થિર અને અચંચળ બનવાની જરૂરિયાતના ઉપર ભાર મૂકું
છું. તે અનિવાર્ય છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૨૧ જૂન, ૧૯૬૨

*

ઉશ્કેરાઈ ન જાઓ.

અચંચળ રહો અને બધું બરાબર બનશો.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ.

૧૪ મે, ૧૯૬૭

*

અચંચળ, શાંતિ અને નિશ્ચલ નીરવતામાં જ આધ્યાત્મિક બળો કાર્ય કરે છે.

વિરોધી અસરોમાંથી જ બધો ઉશ્કેરાટ અને ગુસ્સો આવે છે.

ફેલ્પુઅારી, ૧૯૭૧

*

સાચી શક્તિ કાર્યમ અચંચળ હોય છે. ઉશ્કેરાટ, ગુસ્સો અને અધિરાઈ
દૌર્બલ્ય અને અપૂર્ણતાની ચોક્કસ નિશાનીઓ છે.

*

અચંચળ રહો, તમારી જતને અનાસકત બનાવો અને એક સાક્ષી તરીકે
નિરીક્ષણ કરો જેથી કરીને આવેગ ઉપર કાર્ય કરવાની બધી જ શક્યતાઓ
અટકી જાય.

*

તમારે અચંચળતા માટે બાબુ સંજોગોમાં શોધ કરવાની જરૂર નથી, પરંતુ તમારા અંતરમાંથી કરવાની છે. સ્વરૂપના ઊંડાણની અંદર એક એવી શાંતિ છે જે આખા સ્વરૂપમાં, શરીર સુધી રહેલી છે પરંતુ જે આપણે તેને રહેવા દઈએ તો.

તમારે તેવી શાંતિની શોધ કરવી જોઈએ અને પછી તમે જે અચંચળતાની દૃઢા રાખો છો તે તમને મળશે.

*

અચંચળતા કાયમ સારી છે અને તે સાચી અને કાયમી પ્રગતિ માટે અનિવાર્ય પણ છે.

આશીર્વાદ.

૨૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૨

શાંતિ

શાંતિ ખૂબ અમાપ, અચંચળતા ઊંડી અને સ્થિર, સ્થિરતા અડગા, અને
પ્રલુભમાં વિશ્વાસ સદા વૃદ્ધિ પામતાં હોવાં જોઈએ.

*

એક સ્થિર, મજબુત અને ખંતવાળી શાંતિ દ્વારા જ સાચા વિજયો પ્રાપ્ત
થાય છે.

*

અચંચલ સ્થિરતા અને શાંતિમાં જ માણુસ કઈ વસ્તુ કરવી ઉત્તમ છે,
તે જાણી શકે.

*

ખરેખર શાંતિની ખૂબ જરૂર છે – શાંતિ વગર આ સીધી સાઢી બાબત
એક મોટો ગોટાળો થઈ જાય છે.

*

તમારા હૃદયમાં શાંતિ ન હોય તો કોઈ પણ જગાએ તમે શાંતિ પ્રાપ્ત કરી
શકશો નહિં.

*

જે તમે અંતરમાં શાંતિ માટે માગણી કરો તો તે આવશે.

૧૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૩

*

જ્યારે હૃદય અને મન શાંત થાય છે, ત્યારે બધી વસ્તુઓ સાહજિક રીતે જ તેની પાછળ આવે છે.

૨૬ જુલાઈ, ૧૯૩૬

*

વિશુદ્ધ મનની શાંતિ કરતાં બીજી વધારે મોટી શાંતિ કોઈ નથી.

*

મનમાં આશ્વાસન : એક નીરવ શાંતિ.

*

વિશાળ શાંતિ અને સ્થિરતા તમે તેમના પ્રત્યે ખુલ્લા થાઓ અને તેમને ગ્રહણ કરો તેના માટે ત્યાં તૈયાર છે.

*

પ્રભુની વિશાળ શાંતિને તમારી અંદર આરપાર પૂર્ણ રીતે ઉત્તરવા દો અને તમારી ગતિઓને પ્રેરણા આપવા દો.

*

તમારી અંદર શાંતિને વધારે ને વધારે સતત રીતે અને પૂર્ણ રીતે આવિભાવ પામવા દો.

*

પ્રભુની શાંતિને તમારા હૃદયમાં અને મનમાં શાસન કરવા દો.

૮ મે, ૧૯૫૪

*

શાંતિ અને આંતર મૌનમાં તમે પ્રભુની સતત હાજરી વિશે વધારે અને વધારે સચેતન બનશો.

*

શાંતિ અને નિશ્ચલ નીરવતામાં શાશ્વત પ્રભુ આવિજ્ઞાવ પામે છે. તમે કોઈ વસ્તુથી ગબરાઓ નહિ અને પરમ શાશ્વતી આવિજ્ઞાવ પામશે.

૧૨ મે, ૧૯૫૪

*

એક અડગ શાંતિમાં સાચી શક્તિ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

૧૩ જૂન, ૧૯૫૪

*

શાંતિમાં જ જ્ઞાન અને શક્તિ ખરેખર અસરકારક બને છે.

*

પ્રભુની શાંતિ કાયમ આપણા હૃદયમાં નિવાસ કરતી રહેવી જોઈએ.

૧૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પૂર્ણ શાંતિ, ગાંભીર્ય અને સમતામાં જ સર્વ પ્રભુમય હોય છે જેવી રીતે પ્રભુ સર્વ વસ્તુમય છે તેવી રીતે.

૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

મનની શાંતિ અનુકૂળ સંજોગો દ્વારા નહિ પરંતુ આંતર ઝ્યાંતર દ્વારા પ્રાપ્ત થવી જોઈએ.

૧૮ માર્ચ, ૧૯૬૦

*

પ્રભુમાંથી જ સાધક શાંતિ પ્રાપ્ત કરે છે, એવી શાંતિ જે બાધ્ય સંજોગોથી બિલકુલ સ્વતંત્ર હોય છે. સાચી આંતરિક શાંતિ માટે પ્રભુ પ્રત્યે વધારે વળો, અભીષ્ટા કરો અને તમને પૂરતી શાંતિ મળી શકશો જે તમારા કાર્યમાં ઉદ્ભૂતતા નહિ લાવે.

*

દ્વિત્ય કાર્યમાં શાંત અને આત્મશાલ્યાવાળા રહો.

૧૪ નવેમ્બર, ૧૯૬૬

નિશ્ચલ નીરવતા

નિશ્ચલ નીરવતા : પ્રગતિ માટેની આદર્થી શરત.

*

નિશ્ચલ નીરવતામાં જ સાચી પ્રગતિ કરી શકાય છે.

*

ફક્ત નિશ્ચલ નીરવતામાં જ સાચી પ્રગતિ કરી શકાય છે; ફક્ત સાચી નીરવતામાં જ ખોટી ગતિને સુધારી શકાય છે; ફક્ત સાચી નીરવતામાં જ બીજ કોઈને મદદ કરી શકાય છે.

જો તમે સત્ય શોધી શક્યા હો, અથવા તમારી પોતાની અંદર રહેલી ભૂલ સુધારી શક્યા હો અથવા પ્રગતિ કરી હોય, તો ગુરુ સિવાય બીજ કોઈને તે વિશે કહેવાથી અથવા લખવાથી તમે તે સત્ય અથવા પ્રગતિને તાત્કાલિક ગુમાવી એસો છો.

*

એક મુંગી મદદ વધારે ચોક્કસ અને વધારે અસરકારક તથા વધારે કાયમી અને વિગતપૂર્ણ દેખાય છે.

*

મૌનમાં જ સૌથી વધારે આદરભાવ રહેલો છે.

*

હદ્યની નીરવતામાં તમને આજી મળશે.

*

હદ્યની નીરવતામાં કાયમ શાંતિ અને આનંદ હોય છે.

૨૭ મે, ૧૯૫૪

*

સ્થિર શાંતિમાં શક્તિ પાછી પ્રાપ્ત થાય છે.

૧૮ જૂન, ૧૯૫૪

*

આપણે મૌનમાં જ પ્રભુની ભક્તિ કરીએ અને ઊંડી એકાગ્રતામાં પ્રભુને સાંભળીએ.

૧૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

ચિત્તનની પૂર્ણ નીરવતામાં બધું અનંત વિસ્તાર પામે છે, અને તે નીરવતાની પૂર્ણ શાંતિમાં પ્રભુ પોતાના તેજની ઝગકતી પ્રતિભામાં દેખાય છે.

૨૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

એકાગ્રતા અને મૌનમાં આપણે સાચા કાર્ય માટે શક્તિનું સંચરણ કરવું જોઈએ.

*

કેટલાક મૌન દર્શનો હોય છે અને શર્દો કરતાં વધારે અભિવ્યક્તિ કરે છે.

૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

દયાન

અમે થોડી મિનિટો સુધી સાથે મૌનમાં ખેઠા અને અમારા આત્માના સાથનો આનંદ અનુભવતા હતા અને અમે અમારી સમક્ષ શાશ્વતીના દ્વારો વિશાળ રીતે ખુલતા જોયા.

૫ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૫

*

મૌનમાં આત્મા પોતાને કોઈ રીતે અભિવ્યક્ત કરે છે.

૭ જૂન, ૧૯૫૮

*

પ્રભુ સાથેના પૂર્ણ તાદાત્મયથી મૌનમાં સાચી સમજ પ્રાપ્ત થાય છે.

ઓક્ટોબર, ૧૯૬૮

*

શબ્દોથી વ્યક્તિ કોઈક વખત સમજી શકે, પરંતુ માણસ ફક્ત મૌનમાં જી જ્ઞાન મેળવે છે.

*

મૌન : સ્વરૂપ જ્યારે પ્રભુને સાંભળે છે ત્યારે તેની સ્થિતિ.

ખુલાપણું અને ગ્રહણશીલતા

ખુલાપણું

ખુલાપણું એટલે પ્રગતિ માટે દિવ્ય બલ અને અસરને ગ્રહણ કરવા અને ઉપયોગ કરવા માટેનો સંકદ્ય ; દિવ્ય ચેતના સાથે સંપર્કમાં રહેવા માટેની સતત અભીષ્ટા ; એવી શાખાં કે બલ અને ચેતના કાયમ તમારી સાથે છે, તમારી ચારે બાજુ છે, તમારી અંદર છે અને તેમને ગ્રહણ કરવાના માર્ગમાં કોઈપણ વસ્તુને વિદ્ધનરૂપ થવા ન હેવી.

*

ખુલાપણું એ ચેતનાની મુક્તિ છે જેના વડે તે દિવ્ય પ્રકાશ અને શક્તિના કાર્યને પોતાની અંદર દાખલ કરવાની શરૂઆત કરે છે.

*

તમારી ઉપર અને તમારી અંદર જે ચેતના કાર્ય કરે છે તેના પ્રત્યે ખુલા થાઓ અને તમારાથી શક્ય હોય તેટલા પ્રમાણમાં કાયમ સ્થિર અને શાંત રહેલું.

*

હું માર્થના કરું છું કે હું તમારી સચૈતન શીતે અને સચ્ચાઈથી સેવા કરું અને તેમાં મારા અહંકારનું બિલ્લકુલ અતિકલપણું કે અટકાયત ન હોય અને દરેક વસ્તુમાં તમારી પ્રેરણ્ણા મળતી રહે.

ચેતના તરફ વધારે અને વધારે ખુલ્લા બનો અને તમને પ્રેરણ મળશે.

૮ મે, ૧૯૩૪

*

દિવ્ય પ્રકાશ પ્રત્યે ખુલ્લાપણું દુભાગ મારફતે આવી શકતું નથી.

*

“પ્રેમ અને પ્રકાશ પ્રત્યે વધારે ખુલ્લા થવું.” મેં તમને છેલ્લો પત્ર મોકદ્યો તેમાં બરાબર આ રીતે ઉત્તર આપ્યો છે. ચેતનામાં વધારે ઊંચે ચડો, વધારે વિશાળતાથી ચાહો, પ્રકાશ પ્રત્યે ખુલ્લા થાઓ – અને બધા તફાવતો અદશ્ય થઈ જશે. યોગ કરવા માટે તમારે વિશ્વ જેટલા વિશાળ અને વ્યાપક બનવું પડશે.

૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૨

*

જો તમે દિવ્ય બળ અને દિવ્ય મદદ પ્રત્યે ખુલ્લા થશો તો તમને કોઈ શામ પડશે નહિ.

૧૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૩

*

ખુલ્લાપણું : બધી જ ભૂમિકાઓમાં મદદ સતત હોય છે તેમાંથી કઈ રીતે લાભ ઉઠાવવો તે આપણે જાણવું જોઈએ.

*

પ્રભુ તરફ સ્વરૂપનું સમગ્ર ઉદ્ઘાટન ; આરોહણનું પ્રથમ પગથિયું.

*

વિશાળતા

વિશ્વની અંતિમ હદ સુધી તમારી જતને વિશાળ કરો... અને તેનાથી પણ પેલે પાર સુધી.

પ્રગતિ માટેની બધી જ જરૂરિયાતો તમારી જત ઉપર સ્વીકારી લો અને ઔક્યતા ના તીવ્ર આનંદમાં તેમનો ઊકેલ લાવો. પછી તમે દિવ્ય બની જશો.

૧૩ નવેમ્બર, ૧૯૫૭

*

બલને નીચે ઉતારીને પોતાની માનવ પ્રાણીની સાંકડી મર્યાદામાં તેને ઘૂસાડવા પ્રયત્ન કરવો, તેના બદલે વિશાળ બનીને બની શકે તેટલા વિશાળ રીતે ખુલ્લા થવું તે વધારે અસરકારક છે.

૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

નમનીયતા

નમનીયતા : પ્રગતિની માગણી માટે કાયમ તૈયાર.

*

ગ્રહણશીલતા

પ્રભુના કાર્યોને સ્વીકારીને તેમને ધારણ કરવાની શક્તિ એ ગ્રહણશીલતા છે.

ગ્રહણશીલતા : પ્રભુના સંકદ્ય વિશે સભાન થઈને તેને સમર્પિત થવું.

ચૈતસિક ગ્રહણશીલતા : ચૈતસિક અસ્તિત્વ આરોહણ કરનાર બલને આનંદ-પૂર્વક પ્રત્યુત્તર આપે છે.

માનસિક ગ્રહણશીલતા : શીખવા માટે કાયમ તૈયાર.

ઉર્મિમય ગ્રહણશીલતા : લાગણીઓને દિવ્ય બનવાની દૃષ્ટિ.

પ્રાણમય ગ્રહણશીલતા ત્યારે જ બની આવે છે જ્યારે પ્રાણ એમ સમજે કે તેણે રૂપાંતર સાધવું જોઈએ.

પ્રાણ પ્રભુ માટેની અભીષ્ટામાં ખીલી ઉઠે છે.

*

શારીરિક ગ્રહણશીલતા : એવી ગ્રહણશીલતા જે ભગવાન સિવાયની હોય તેને ન સ્વીકારવી.

*

અતિમાનસ ગ્રહણશીલતા : આવતી કાલની ગ્રહણશીલતા.

*

ચૈતનાની વિશાળતા અને અભીષ્ટાની એકાગ્રતાથી જ ગ્રહણશીલતા વૃદ્ધિ પામે છે.

*

૨૨ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૪

બંડ કરવાથી ગ્રહણશીલતાના દ્વારા બંધ થઈ જાય છે.

*

નવેસરથી ભરાવા માટે પાત્રએ કેટલીક વખત ખાલી થવું પડે છે. જ્યારે આપણે વધારે પ્રમાણની ગ્રહણશીલતા માટે તૈયારી કરીએ છીએ, ત્યારે આપણને ખાલીપણાનો ભાવ થાય છે.

*

ચેતના ?

ગ્રહણશીલ બનો - તે ત્યાં છે જે.

પ્રેમ અને અશીવર્દિદ.

*

તમને જે મળે તેનાથી સંતોષ રાખવાનો પ્રયત્ન કરો - કારણ કે તે ગ્રહણશીલતાનો પ્રેરણ છે, કારણ કે - મારામાં વિશ્વાસ રાખી શકો - લોકો જેટલું ગ્રહણ કરી શકે તેનાથી ધાર્યું વધારે હું આપું છું - અને બે કે ત્રણ મિનિટમાં તેમને એક મહિનો ચાલો શકે એટલા પુરતા પ્રમાણમાં તે હોય છે. પરંતુ મન પોતાની માગણીઓ લઈને વચ્ચે પડે છે અને આખી જે વસ્તુ બગડી જાય છે.

૨૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૪

*

મારો પ્રેમ તમારી સાથે કાયમ હોય છે : તેમ છનાં તમને તેનો અનુભવ ન થતો હોય તો તેનું કારણ એ છે કે તમે તેને ગ્રહણ કરવા શક્તિમાન નથી. તેમાં તમારી ગ્રહણશીલતાની ખામી છે અને તેમાં વૃદ્ધિ કરવી જોઈએ ; તેના માટે તમારે તમારી જતને ખુલ્લી કરવી જોઈએ અને વ્યક્તિ જ્યારે તેની પોતાની જતને અર્પણ કરે છે ત્યારે જે તે ખુલ્લી થાય છે. ચોક્કસ તમે દિવ્ય બળોને અને પ્રભુના પ્રેમને વત્તા કે ઓછા પ્રમાણમાં તમારા તરફ બેંચવા પ્રયત્ન કરો છો. આ રીત ખરાબ છે. ગણુતરી વગર તમારી જતનું અર્પણ કરી દો અને તેના બદલામાં તમે કોઈપણ વસ્તુની માગણી ન કરો અને પછીથી તમે ગ્રહણ કરવા માટે શક્તિ પ્રાપ્ત કરશો.

*

આપણે કઈ રીતે જાણી શકીએ કે આપણે ગ્રહણશીલ છીએ ?

જ્યારે આપણામાં અર્પેણ કરવાની જંખના જગે અને જ્યારે પ્રભુના કાર્યમાં અર્પેણ કરવાનો આનંદ અનુભવીએ ત્યારે આપણને ખાતરી થાય છે કે આપણે ગ્રહણશીલ બન્યા છીએ.

૧૨ જુલાઈ, ૧૯૬૫

*

ગ્રહણશીલ ખનવા માટે ?

ગ્રહણશીલ બનવું એટલે અર્પેણ કરવાની જંખનાનો અનુભવ કરવો અને પોતાની પાસે જે છે, પોતે જે છે અને પોતે જે કરે છે તે પ્રભુના કાર્ય માટે અર્પેણ કરવાનો આનંદ માણવો.

વિશુદ્ધિ અને નમૃતા

વિશુદ્ધિ

પવિત્રતા સર્વ શક્તિઓમાંની સર્વકોષ્ઠ શક્તિ છે.

*

આ વિશુદ્ધિ છે. પ્રભુની અસર સિવાય બીજી કોઈપણ અસર ન જીલવી તે.

*

પૃથ્વી ઉપર, સાચી વિશુદ્ધિ એટલે પ્રભુ જે રીતે વિચારે તે રીતે વિચારવું,
પ્રભુ જે રીતે સંકદ્ધિ કરે એ રીતે સંકદ્ધિ કરવો, અને પ્રભુ જે રીતે અનુભવે
તે રીતે અનુભવવું.

૨૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૫

*

જો માણસ ફક્ત પ્રભુ માટે અને પ્રભુ દ્વારા જીવન જીવે તો તેની પાછાં
પૂર્ણ વિશુદ્ધિ આવે છે.

*

વિશુદ્ધિ એ પૂર્ણ સર્વાઈ છે અને જ્યાં સુધી સ્વરૂપ પૂરેપૂરું પ્રભુને
સમર્પણ થયેલું હોનું નથી ત્યાં સુધી વ્યક્તિને તે પ્રાપ્ત થતી નથી.

*

માતાજી, મને કહેં કે મારે તમારી પવિત્ર અને માનવ અશુદ્ધિની અલિકુલ છાંટ વગરની મુક્ત સેવા કઈ રીતે ટકાવી રાખવી ?

તેની જરૂર અનુભવીને અને તેના માટે હંમેશાં અભીષ્ટા રાખીને.

*

પૂર્ણ વિશુદ્ધિ : સમગ્ર સ્વરૂપમાં અહેંકારની વિશુદ્ધિ થાય છે.

*

પૂર્ણ વિશુદ્ધિની શક્તિ : દિવ્ય અસર સિવાય બીજી કોઈ પણ અસરને ન જીવવી.

*

માનસિક વિશુદ્ધિ : એક અરીસો જેમાં પ્રતિબિંબની વિકૃતિ નથી થતી.

*

પૂર્ણ મનોમય વિશુદ્ધિ : ડાધ વગરનો અરીસો જે કાયમ પ્રલુની અભિમુખ હોય છે.

*

પૂર્ણ મનોમય વિશુદ્ધિ : નીરવ, ધ્યાનસ્થ, ગ્રહણશીલ અને પ્રલુ પ્રત્યે એકાગ્ર - આ વિશુદ્ધિ પ્રત્યેનો માર્ગ છે.

*

પ્રાણિક વિશુદ્ધિ : એક ધ્યાની મૂલ્યવાન સિદ્ધ પણ જે પ્રાપ્ત કરવી દુર્લભ.

*

દિવ્ય વિશુદ્ધિ : તે ફક્ત પોતાનું અસ્તિત્વ પૂર્ણ સરળતામાં રાખવા ખુશી હોય છે.

*

સરળતા

સંવાદને વ્યક્ત કરવામાં, સરળતા સર્વ વસ્તુઓમાં શોષ છે.

*

સરળતામાં મહાન સૌંદર્ય રહેદું છે.

*

પૂર્ણ કૃતજ્ઞતા : આપણું સમગ્ર સ્વરૂપ પૂર્ણ વિશ્વાસમાં પોતાની જતનું પ્રભુને અર્પણ કરે છે.

*

મનોમય કૃતજ્ઞતા : મન જે પ્રગતિ કરે તેના માટે તેની કૃતજ્ઞતા.

*

પ્રભુ પ્રત્યેની પોતાની કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવાનો શોઠ માર્ગ છે ફક્ત સુખની લાગણીનો અનુભવ કરવો.

૨૩ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

સ્થિરતાપૂર્વકના સુખની અનુભૂતિ કરવા સિવાય પ્રભુની કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવાનો કોઈ વધારે સારો માર્ગ નથી.

*

હું જે આપું છું તેને આનંદપૂર્વક સ્વીકારવું એ કદી સ્વાર્થીવૃત્તિ નથી.

એક સુખપૂર્વકની કૃતજ્ઞતા સિવાય અહંકાર માટે વધારે સારો ઈલાજ નથી.

*

પ્રભુ તરફથી તમને જે કાઈ મળે તેનો આનંદપૂર્વક સ્વીકાર કરો.

*

એક જીવી માણસ કદી કૃતજ્ઞ હોઈ શકે નહિ - કારણ કે જ્યારે તેને જે જોઈનું હોય તે તેને મળે છે ત્યારે તે તેનો બધો યશ પોતાની ઈચ્છા શક્તિને આપે છે, અને જ્યારે તેને ન જોઈતી વસ્તુ મળે છે ત્યારે તે તેનો ખરાબ રીતે તિરસ્કારે છે અને તે જેને જવાબદાર ગણુતો હોય તેના ઉપર બધો દોષ ઢોળી દે છે, પ્રભુ ઉપર, માણસ ઉપર અથવા પ્રકૃતિ ઉપર.

*

તમારી કૃતજ્ઞતાને ટકાવી રાખવી એ ધારું મુશ્કેલ છે; થોડા સમય માટે તે ધસી જ વેગથી આવે છે અને પછી તરત પાછી હઠી જય છે. પ્રભુ, તમારી અકૃતજ્ઞતા હોવા છતાં દરેક વસ્તુને ધીરજપૂર્વક સહન કર્યા જ કરે છે કારણકે

તે દરેક વસ્તુ વિશે કેવી રીતે, કેમ અને કયાંથી, પૂર્ણ રીતે જાણે છે. તે જાણે છે કે તમે શા માટે કોઈ વસ્તુ કરો છો. તે કાર્યની પૂર્ણ વિગત જાણે છે અને એટલા માટે જ તે સહન કરી શકે છે.

*

માણસની ઉદારતા તેની કૃતજ્ઞતાની યોગ્યતા ઉપરથી મપાય છે.

*

વફાદારી

વફાદારી : અમે તારા ઉપર મહાર બાંધી શકીએ. અમારે જ્યારે તારી જરૂર હોય ત્યારે તું અમને કદ્દી દળો દેતી નથી.

*

અદ્રોહી વફાદારી : તે જે ફૂરજ પસંદ કરી તેમાંથી તને કોઈ વિચલિત કરી શકે નહિ.

*

આ વફાદારી છે, પ્રભુએ આદેશ આપેલો હોય અને તેણે માર્ગદર્શન આપ્યું હોય તે સિવાય બીજી કોઈ પણ ગતિઓને સ્વીકારવી નહિ તેમ જ તેમનો આવિભાવ ન કરવો.

*

પ્રભુની સંકલ્પશક્તિને વફાદાર રહેવા માટે તમારી સાથે શક્તિ કાયમ રહેલી છે.

૨ જૂન, ૧૯૩૫

*

હાલની જગતની પરિસ્થિતિમાં પ્રભુ પ્રત્યેની પૂર્ણ વફાદારી એ અનિવાય જરૂર બનેલી છે.

*

શૈક્ષણિક જ્યારે કૃતદનતા ચારે બાળુએ ઝેલાયેલી હોય ત્યારે સાચા વફાદાર બુનવાનો અને તોઢ્ઠાનથી અસ્પર્શી અને અવિચલ રહેવાનો સમય આવી પહોંચ્યો છે,

**

શાંતિ અને રક્ષણ માટે વફાદારી એ શરત છે.

૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫

*

પ્રભુને સમર્પણ કરવામાં વફાદારી સિવાય છદ્યમાં કદી શાંતિ હોઈ શકે નહિ.

*

પ્રભુ પ્રત્યે વફાદાર રહો અને તમે સતત શાંતિનો આનંદ અનુભવશો.

*

તમારી શક્તિ પ્રત્યે કાયમ વફાદાર રહો અને તમને કદી દુઃખનો અનુભવ થશે નહિ.

*

પ્રભુકૃપા જે તમારી સતત સાથે રહેલી છે તેની સમક્ષ સરળ, સર્ચાઈપૂર્ણ અને શક્તાવાન રહો.

૨૮ મે, ૧૯૫૫

*

આજાધીનતા .

પ્રભુ પ્રત્યેની આજાધીનતા સમય હેવી જોઈએ.

*

પૂર્ણ આજાધીનતા : પ્રભુની વ્યવસ્થા તરફ આનંદપૂર્વક અને સ્વરૂપના બધા જ ભાગોમાં સંકોચ કે ખચકાટ સિવાય આજાધીન રહેવું.

*

આજાધીન રહેતાં શીખવું તે સારું છે; ફક્ત પ્રભુની જ આજા માનવી એ વધારે સારું છે.

સંકદપ અને ખંત

સંકદપ

સંકદપ ચેતનાની સાર્થકતા તરફ વળેલી શકિત.

*

ખંતપૂર્વકનો સંકદપ બધી મુરકેલીઓને ઓળંગી જશે.

*

માણસની પોતાની પ્રકૃતિમાં જે નથી, પોતે જે જાણતો નથી તે જાણવા માટે અને પોતે હજુ સુધી જે કરી શકતો નથી, તે કરી શકવા માટે તેણે અચલ સંકદપશકિત પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ.

અંગત કામનાની અનુપસ્થિતિમાંથી આવતાં પ્રકાશ રમને શાંતિમાં માણસે સતત પ્રગતિ કરવી જોઈએ.

*

જો માણસમાં મજબૂત રંકદપશકિત હોય, તો તેણે તેનું યોગ્ય રીતે નવ-સંસ્કરણ કરવું પડે છે, જો તેનામાં સંકદપશકિત ન હોય તો તેણે પોતાને માટે તેનું નવીન ઘડતર કરવું પડે છે અને તે ઘણો લાંબો સમય લે છે અને કેટલીક વખત મુશ્કેલ હોય છે.

૨૨ માર્ચ, ૧૯૩૪

*

પૂર્ણ સરળતા : પૂર્ણ સરચાઈના પરિણામરૂપે આવતી સરળતા.

*

આધ્યાત્મિકતા એ પરમ સરળતા છે.

૬ માર્ચ, ૧૯૭૧

*

સાચી આધ્યાત્મિકતા ખૂબ સરળ છે.

૬ માર્ચ, ૧૯૭૧

*

વિનભ્રતા અને સુશીલતા

વિનભ્રતા : તેની સરળતામાં વંદનીય.

*

મહાન પુરુષો કાયમ સરળ અને સુશીલ હોય છે.

*

આત્મ - મુલ્યાંકન, સરળ અને સુશીલ, પોતાની જતે આગળ ધર્મી જવા માટે પ્રયત્ન ન કરે.

*

સુશીલતા પોતાના સૌંદર્યથી સંતોષ માને છે અને પોતાની તરફ ધ્યાન દોરાવતી નથી.

*

આપણે માર્ગમાં જેટલી આગળ પ્રગતિ કરીએ છીએ તેટલા આપણે સુશીલ બનીએ છીએ અને તેટલા વધારે પ્રમાણમાં જોઈ શકીએ છીએ કે જેટલું કરવાનું બાકી છે તેના પ્રમાણમાં આપણે કંઈ કર્યું નથી.

૪ જૂન, ૧૯૫૬

*

આપણે શીખવું જોઈએ કે આપણે ગમે તેટલા પ્રયત્ન કરીએ, આપણા ગમે તે સંધર્ષો હોય, આપણે ગમે તેટલા વિજયો પ્રાપ્ત કર્યો હોય છતાં આપણે

હજુ લેટલો માર્ગ કાપવાનો બાકી છે તેની સરખામણીમાં આપણે કાંઈ પણ માર્ગ કાઢ્યો નથી.

*

તમારી જતને વિશે તમે મોટા કે નાના, ખડુ અગત્યના અથવા બહુ તુચ્છ છો એવો કોઈ વિચાર કરશો નહિ; કારણ કે આપણી જતમાં આપણે કાંઈ પણ નથી. પ્રભુ આપણા વિશે જે સંકલ્પ કરે તે બનવા માટે જ આપણે જીવન જીવનું જોઈએ.

*

જ્યારે આપણે જાળીએ કે આપણે કાંઈ નથી, આપણે કાંઈ જાણતા નથી અને આપણે કાંઈ કરી શકતા નથી ત્યારે આપણે પ્રજ્ઞાવાન થતા જઈએ છીએ અને સાક્ષાત્કારની નજીક જતા જઈએ છીએ; ફક્ત પરમ પ્રભુ જ જણે છે, કાર્ય કરે છે અને અસ્તિત્વ ધરાવે છે.

*

સાચી નમ્રતા એ જાણવામાં છે કે ફક્ત પરમ ચેતના, પરમ સંકલ્પ જ અસ્તિત્વ ધરાવે છે અને ‘હું’ની હસ્તી નથી.

*

નમ્ર બનવું એટલે મન, પ્રાણ અને શરીરે કદી પણ ન ભૂલવું કે પ્રભુ વગર તેઓ કાંઈ પણ જાણતા નથી, કાંઈ પણ નથી અને કાંઈ પણ કરી શકે એમ નથી; પ્રભુ વિનાના તેઓમાં અજ્ઞાન, તમસ અને દૌર્બલ્ય સિવાય કાંઈ પણ નથી. ફક્ત પ્રભુ જ સત્ય, જીવન, શક્તિ, પ્રેમ અને પરમ સુખ છે.

એટલા માટે મન, પ્રાણ અને શરીરે શીખવું જોઈએ અને એકી સમયે અને કાયમ માટે અનુભવવું જોઈએ કે તેઓ પ્રભુને ફક્ત સારતત્ત્વમાં જ નહિ પરંતુ તેના કાર્ય અને આવિભર્વમાં સમજવા માટે અને નિર્ણય બાંધવા માટે ખૂરેપૂરા અશક્તિમાન છે.

આ જ સાચી નમ્રતા છે અને તેની સાથે સ્થિરતા અને શાંતિ આવે છે.

બધા જ વિરોધી હુમલાઓ સામે આ સૌથી ચોક્કસ એવી ઢાલ છે. ખરેખર માનવમાં કાયમ અલિમાનના બારણાં ઉપર વિરોધી તત્ત્વ ટકોરા મારે છે, કારણ કે આ બારણું જ તેને પ્રવેશ આપવા માટે ખુલ્લું થાય છે.

*

તમારી પોતાની ગમે તે ક્રીમત હોય અથવા તમારો વ્યક્તિત્વની સાક્ષાત્કાર ગમે તેટલો વધારે હોય છતાં યોગ માટેનો જરૂરી ગુણ છે વિનમ્રતા.

*

સત્યમાં, સરચાઈપૂર્ણ નમ્રતામાં આપણી સલામતિ છે - અહંના વિસર્જન માટે તે અનિવાર્ય ખાતરીભર્યો માર્ગ છે.

*

નમ્રતા અને સરચાઈ શ્રેષ્ઠ સંરક્ષકો છે, તેમના વગર દરેક ડગલે ભય છે; તેમના સાથમાં ચેક્કસ વિજય છે.

કૃતજ્ઞતા અને વર્ઝાણારી

કૃતજ્ઞતા

કૃતજ્ઞતા : તું જ બધા દ્વારો ખોલ્લી આપે છે અને તું જ પ્રભુકૃપાને શરીરમાં
ઉંડે ઉંડે ઉત્તરવા હે છે.

*

કૃતજ્ઞતા

પ્રભુ તરફથી ગ્રહણ કરેલી કૃપાની પ્રેમપૂર્વકની સ્વીકૃતિ.

પ્રભુએ તમારે માટે જે કાંઈ કર્યું છે અને જે કાંઈ કરે છે તેનો વિનમ્ર
સ્વીકાર.

પ્રભુ પ્રત્યે એક આભારની સાહજિક લાગણી, જેને લઈને પ્રભુ તમારે
માટે જે કાંઈ કરી રહ્યા છે તેના માટે ઓછા અયોગ્ય બનવા માટે તમારી પાસે
ઉત્તમ કાર્ય કરાવે છે.

*

સચિસ્તર કૃતજ્ઞતા : એવી કૃતજ્ઞતા જે આપણી અંદર પ્રભુકૃપાની બધી જ
વિગતોને પ્રગટ કરે.

*

આપણામાં ખૂબ સુંદર વિચારો હેઠે તેમ છતાં તે વસ્તુથી આપણી પ્રગતિ નહિ થાય, સિવાય કે આપણો સતત તેમના માટેનો સંકલ્પ રાખીએ જે આપણી અંદર ઉમદા લાગણીઓ, વધારે સારા આવેગો અને વધારે સારા કાર્યો મારફત અભિવ્યક્ત થાય.

૧૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૧

*

મારી નિમ્ન પ્રકૃતિ એક જ પ્રકારની મૂર્ખાઈભરી વસ્તુઓ કરવાનું ચાલુ રાખે છે. એકલા તમે જ તેમાં ફેરફાર કરી શકો, તમારી કઈ શરતો છે?

- (૧) એવી ખાતરી હોલી કે તમે ખદલી શકો.
- (૨) તેને બદલવા માટેનો સંકલ્પ કરવો અને તેમાં નિમ્ન પ્રકૃતિનાં બહાનોઓને સ્વીકારવા નાહ.
- (૩) દરેક પતનમાં પણ પોતાના સંકલ્પને દદ રીતે વળગી રહેવું.
- (૪) તમને જે મદદ મળે તેમાં અડગ શકા રાખવી.

૭ એપ્રિલ, ૧૯૬૮

*

અભિ

ઉંડી શાંતિમાં સાચો અભિન પ્રજાજવલ છે, તે પૂર્ણ વિજયી સંકલ્પનો અભિન છે.

તમારામાં પૂર્ણ સમતામાં તેનો વિકલ્પ થવા દો.

*

અભિન : વિશુદ્ધિની શિખા જે અદશ્ય જગતોના સંપર્ક પહેલાં આવવી જોઈએ.

*

નિશ્ચય

નિશ્ચય : તેની વૃદ્ધિને કોઈ વસ્તુ અટકાવી શકે નહિ.

*

આપણે એક સ્થિર નિશ્ચયમાં અને અડગ ખાતરીમાં આપણી જતનું સંવરણ કરવું જોઈએ.

૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

તમારા નિશ્ચયમાં અડગ રહો અને બધું બરાબર થઈ જશે.

પ્રેમ.

૨૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૬

*

તમારો નિશ્ચય પૂર્ણ અને અડગ રાખો અને ધીરે ધીરે તમારું ભાવી તમારી સમક્ષ પ્રગટ શશે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૮ ફેલ્લુઆરી, ૧૯૬૮

*

નિર્ધાર

બધી જ ટેવોમાંથી મુક્ત થવું મુશ્કેલ છે. તેમનો સામનો સિથર નિર્ધારથી કરવો જોઈએ.

૧૮, જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

વસ્તુ મુશ્કેલ છે માટે તેને છોડી હેવી એમ નહિ; પરંતુ તેનાથી ઊલટું, વસ્તુ જેટલી વધારે મુશ્કેલ હોય તેમાં સફળ થવા માટે તેટલો વધારે નિર્ધાર કરવો જોઈએ.

૧ જુલાઈ, ૧૯૫૫

*

નિર્ધાર જાણે છે કે તેને શું કરવું છે અને તે કરે છે.

*

સિથર પ્રયત્ન

મહત્વાકાંક્ષી યોજનાઓ ધારો ભાગો નિષ્ફળ જાય છે.

ધીરે ધીરે અને સિથરતાથી જવું એ વધારે સારું છે.

*

સ્થિર અને ધીર્યુકૃત બનો - બ્યંજ જ બરાબર થઈ જશે.

૨૨ મે, ૧૯૩૪

*

તમારે સ્થિર અભીષ્ટા રાખવી જોઈએ અને તમારા પ્રયત્નમાં ધીરજ રાખવી જોઈએ - અને તમે ચોક્કસ સફળ થશો.

૮ મે, ૧૯૩૭

*

સ્થિર પ્રયત્નો કાયમ મહાન પરિણામો લાવે છે.

૨૫ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

આપણા પ્રયત્નમાં સ્થિર રહીને, આપણા નિર્ધારમાં સ્થિર અને મજૂમ રહીને, આપણે આપણા લક્ષ્યમાં જરૂર પહોંચીશું.

૨૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

સાચી દિશામાં યોજેલો પ્રયત્ન બધા વિઘ્નોનો નાશ કરે છે.

*

તમારી અભીષ્ટામાં સ્થિર રહો અને તે ચોક્કસ મંજૂર કરવામાં આવશે.

પ્રેમ.

૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૬

*

કાઈપણ પ્રયત્ન નિઝળ જતો નથી, ભલે ન સમજ્ય છતાં કાયમ પ્રત્યુત્તર હોય છે જ.

*

અંગત પ્રયત્ન અનિવાર્ય છે, તેના વગર કાઈપણ બની શકે નહિ, જ્યારે અંગત પ્રયત્ન સંચાઈભર્યો હોય ત્યારે કાયમ ત્યાં મદદ હોય છે જ.

૧૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૨

*

પ્રગતિ કરવાના બધા જ સાચદિલ પ્રયત્નો અને જોખમી ટેવોમાંથી મુક્તિ મેળવવામાં, પ્રલુકૃપા તરફથી સંકિય મદદ દ્વારા પ્રત્યુત્તર અને સહાય મળે છે. પરંતુ પ્રયત્ન સ્થિર હોવો જોઈએ અને અભીષ્ટા સરચાઈપૂર્વકની.

*

દઢાગ્રહ

ચિંતા ન કરો, તમારી અભીષ્ટામાં ધીરજ અને દઢાગ્રહ રાખો.

*

તમારી અભીષ્ટામાં દઢાગ્રહી રહો અને તે ચરિતાર્થ થશો.

૧૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

*

તમારી અભીષ્ટા અને પ્રયત્નમાં આગ્રહ રાખો અને તમે સફળ થશો.

૧૨ જૂન, ૧૯૭૧

*

સાતત્ય : કઈ રીતે પોતાના પ્રયત્નમાં દઢાગ્રહી રહેવું તે જાણવું.

*

ખંત

ખંત : અંત સુધા જવાનો નિર્ણય.

*

કાર્યમાં ધૈર્ય એટલે ખંત.

*

ખંત બધા જ વિદનોને ભાંગી નાખે છે.

*

ખંત રાખો અને બધા જ વિદનો પર વિલય પ્રાપ્ત થશો.

*

ખંત રાખવો - તે સફળતા માટેનો સૌથી ખાતરીભર્યો માર્ગ છે.

*

ગયા વર્ષમાં તમે જે સિદ્ધ કરી શક્યા નથી, તે તમે આ વર્ષે સિદ્ધ કરી શકશો.

મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સહિત.

*

જે તમે આંજે કરી શકતા નથી તે તમે આવતી કલે કરી શકશો. ખંત રાખો અને તમે વિજય પ્રાપ્ત કરી શકશો.

*

તમારી અભીષ્ટા અને પ્રયત્નમાં ખંત રાખો, તમને પાછા પડે એવા પ્રસંગોથી તમારી જાતને નિરાશ કરશો નહિ. શરૂઆતમાં આ વસ્તુ કાયમ બને છે. પરંતુ કોઈપણ જાતનું ધ્યાન આપ્યા સિવાય તમે તમારી લડાઈ ચાલુ રાખો તો એક દિવસ એવો આવશે જ્યારે વિરોધી ચાલ્યા જશે અને મુશ્કેલીઓ અદશ્ય થઈ જશે. મારી મદદ હંમેશા તમારી સાથે હોય છે, પણ તમારા સાધનો ઉપર આધાર રાખવાને બદલે તેનો (મદદનો) કેમ ઉપયોગ કરવો અને તેના ઉપર કેમ આધાર રાખવો તે તમારે શીખવું જોઈએ.

•

૨૮ મે, ૧૯૫૬

*

ખંત રાખવાથી માણસ મુશ્કેલીઓ ઉપર વિજય મેળવે છે, અને નહિ કે તેમનાથી દૂર નાસી જવાથી. જે માણસ ખંત રાખે છે તે અવશ્ય વિજય પ્રાપ્ત કરશે જ. જે સૌથી વધારે સહન કરે તેને જ વિજય મળે છે. કાયમ તમારાથી બનતું ઉત્તમ કરો અને પરિણામો પ્રલુબ સંભાળી લેશે.

૧૯૬૧

*

જ્ઞાનાંશું શું છે ? માણસ તેનો શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ કર્ય રીતે કરી શકે ?

તે મહાન ગુણનો દુરુપયોગ છે - ખંતનો.

તેનો સારો ઉપયોગ કરો અને તે બરાબર બનશો.

તમારી પ્રગતિ માટેના પ્રયત્નમાં જીવી બનો અને તમારું જીવીપણું ઉપયોગી બનશો.

૨૮ મે, ૧૯૭૧

*

મેં તમને હમણાં જ કહ્યું કે મારી મદદ તમારી સાથે છે અને તે પ્રમાણે તે ચાલુ રહેશે - તમે તમારા લક્ષ્યને ચોક્કસ પહોંચશો. પરંતુ તમારે ખૂબ ખંત રાખવો પડશે. સત્ય સાથેનો સતત સંપર્ક રાખવો એ સહેલું નથી અને તેમાં સમય અને ખૂબ સરચાઈની જરૂર પડે છે. પરંતુ તમે મારા માર્ગદર્શનની અને મારા બળની ખાતરી રાખી શકો છો.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૧૯૭૧

*

સહનશીલતા

સહનશીલતા : પ્રયત્નના અંત સુધી થાક કે આરામ વગર પહોંચવું.

*

સહનશીલતા એટલે વિષાદ વગર સહન કરવાની શક્તિ.

*

આનંદમાં રહો, જે આપણે જાણીએ કે કેવી રીતે ટકી રહેવું અથવા સહન કરવું તો બધું બરાબર થઈ જશે.

*

જાણવું અને ધીર્ય રાખવું અને સહન કરવું એ ચોક્કસ દફ અને મક્કમ આનંદ ઉત્પન્ન કરે છે.

*

સૌથી અગત્યની છે એક સ્થિર અને ધીર સહનશક્તિ, જે કોઈપણ પ્રકારના ઉશ્કેરાટ કે વિષાદને તમારી પ્રગતિમાં વચ્ચે આવવા દેતી નથી. અલ્લીખ્સાની સરચાઈ એ વિજયની ખાતરી છે.

*

એક સ્થિર સહનશીલતા વિજ્યનો ખાતરીભ્યો માર્ગ છે.

૧૪ જૂન, ૧૯૫૪.

*

આજે જે વસ્તુનો આપણે સાક્ષાત્કાર કરી શકતા નથી, તે આવતી કાલે
કરી શકીશું. જરૂર છે ફક્ત સહનશીલ બનાવવાની:

૨૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

જે સૌથી વધારે સહન કરે છે તેને વિજ્ય મળે છે.

૬ સેપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

* ●

સહન કરો અને તમે વિજ્ય પામશો. જે લોકો સૌથી વધારે સહન કરે છે
તેને વિજ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

અને પ્રભુની કૃપા અને પ્રેમને માટે કાંઈપણ અશક્ય નથી.

મારું બળ અને પ્રેમ તમારી સાથે છે.

સંધર્ષને અંતે વિજ્ય છે.

૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૬

*

શાંત સહનશીલતામાં, શાશ્વત પ્રેમની મદદ વડે એક ડગલું વિજ્ય તરફ.

*

દિવ્યકૃપા તરફ ખુલ્લો થા અને તું સહન કરી શકીશ.

*

દૌર્ય

દૌર્ય : બધા જ સાક્ષાત્કારો માટે અનિવાર્ય.

*

દૌર્ય : સાક્ષાત્કાર બની આવે ત્યાં સુધી રાહ જોવાની શક્તિ:

*

ધીર્યના ફળ તરીકે શાંકા વગર સિદ્ધ મળી આવે છે.

*

ધીર્યથી માણસ કાયમ (લક્ષ્યમાં) પહોંચી જાય છે.

*

કોઈ માણસ એક જ દિવસમાં પોતાની પ્રકૃતિ ઉપર વિજ્ય પ્રાપ્ત કરી શકે નહિ. પરંતુ ધીર્યથી અને અહગાસંકલ્પથી ચોકકસ વિજ્ય પ્રાપ્ત થશે.

*

ધીર્યથી કોઈપણ મુશ્કેલી ઉપર વિજ્ય પ્રાપ્ત થઈ શકે.

૮ માર્ચ, ૧૯૩૪

●

*

દરેક વસ્તુ યથાસમયે આવી જશે, એક વિશ્વાસપૂર્વકનું ધીર્ય રાખો અને બધું બરાબર થઈ જશે.

૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૩૪

*

સર્ચચાઈથી પ્રગતિ માટે પ્રયત્ન કરો અને ધીર્યથી તમારા પ્રયત્નના પરિણામ માટે રાહ જુઓ.

૨૧ આક્ટોબર, ૧૯૫૧

*

રાહ કર્દ રીતે જેવી તે જાળવું એટલે સમયને આપણા પક્ષે લેવો.

*

હું મારી જાતને ક્ષતિરહિત, નિયમિત અને સમયપાલનમાં ચોકકસ ઘનાવથા માટે ચિંતાતુર ૨હું છું. જે આ ખાખતમાં મારાથી જરા જેટલી પણ ચૂક થઈ જાય તો હું વિઝવળ થઈ જઉ છું અને મને એવું જાગો છે કે મારે વધારે જડપ કરવી જોઈએ. મારી આંતરિક જીવનની ખાખતમાં પણ હું તેવું જ કરવા પ્રેરાઉ છું. મને જાગો છે કે મારે મારા આધા વલણુંને ખાળી રાખવું જોઈએ.

હા અધીરા થવું અને ઉશ્કેરાઈ જવું એ સારું નથી - ત્યારે દરેક વસ્તુ વધારે પડતી ઉતાવળ સિવાય શાંતિ અને ધીરજથી કરવી જોઈએ.

જે મન બધા જ સંજોગમાં અને ઘટનાઓમાં સિથર રહે તો ધૈર્ય વધારે સહેલાઈથી વૃદ્ધિ પામે છે.

*

યોગ કદી ઉતાવળમાં થઈ શકે નહિ - તેના માટે ઘણ્ણા ઘણ્ણા વર્ષો લાગે છે. જે “સમય માટે ભીસ” લાગે તો તેનો અર્થ કે તમારી યોગ કરવાની ઈચ્છા નથી - તે પ્રમાણે છે?

એ આત્મા નથી, પરંતુ અહંકાર અને તેનું અભિમાન “હાર અને માનહાનિ”ની લાગણી અનુભવે છે.

૧૦ નવેમ્બર, ૧૯૬૧

*

જ્યારે કોઈ પ્રકારની જોટી ઉતાવળ ન હોય ત્યારે વ્યક્તિ ઘણી વધારે ઝડપથી આગળ જાય છે.

ખરેખર આગળ ધપવા માટે, વ્યક્તિને પૂર્ણ વિશ્વાસથી અનુભવવું જોઈએ કે તેની આગળ શાશ્વતી પડેલી છે.

૪ જુલાઈ, ૧૯૬૨

*

મધુર માતાજી,

ઘણી વખત અશક્તિની લાગણી અને તમારા તરફથી હું ઘણો હૂર હું એવી લાગણી સંકદપશક્તિને નાહિયત ખનાવે છે. હું મારી જીવન જીવદાની અને લાગણીની રીતભાતથી થાકી ગયો હું. - અને મને લાગે છે કે તેનો અંત નથી.

કોઈપણ વસ્તુનો સાક્ષાત્કાર કરવા માટે વ્યક્તિને ખૂબ ધીરજ રાખવી જોઈએ અને જેઠુલો વિશાળ અને અગત્યનો સાક્ષાત્કાર તેટલી વધારે ધીરજ હોવો જોઈએ.

આશીર્વાદ.

૧૮ મે, ૧૯૬૮

માતાજી, જ્યારે હું તમને લખ્યું છું ત્યારે આ “હું” કાયમ હોય છે. હું પણ છું કે મને આ રીતે લખવાનો હક નથી – તે એટલું બધું અહંકારયુક્ત હોય છે. મને ખબર નથી પડતી કે આ મુશ્કેલી ઉપર કઈ રીતે વિજય મેળવવો. હું જાણું છું કે આ મોટી મુશ્કેલી નથી, પરંતુ એક નાના કાંકરાને માગુસ જેતો હોય છતાં હેસ ખાઈને પડે એવું તે છે.

વ્યક્તિએ લક્ષ્યને પહોંચવા માટે ધીર અને જીદી બનવું પડે.

૮ મે, ૧૯૭૧

વીરત્વ અને શૌય

વીરત્વ એટલે બધા સંજ્ઞેગોમાં સત્યને માટે ઉભા રહેવા શક્તિમાન હોવું, વિરોધેગોમાં પણ તેને જહેર કરવું અને જ્યારે જરૂર હોય ત્યારે તેના માટે યુછ આપવું અને પોતાની સર્વોત્તમ ચેતનામાંથી કાર્ય કરવું.

*

વીરત્વ :

- (૧) જે સૌથી સુંદર અને સૌથી ઉન્નત હોય તે જ કાયમ કરવું.
- (૨) પોતાની ચેતનાની ઉચ્ચતમ ચેતનામાંથી કાર્ય કરવું.

*

વીરત્વભર્યું કાર્ય સુંદર અને સાથી વસ્તુ માટે યુછ કરે છે અને વિદ્ધનો અને વિરોધની ભીતિ રાખતું નથી.

*

વીરત્વભર્યો વિચાર અજ્ઞેયની ખોજમાં જાય છે અને મુશ્કેલી અને બિન-સમજની ભીતિ રાખતો નથી.

*

જે હારવાનો ઈન્કાર કરે છે તે કદ્દી હાર પામતો નથી.

*

આપણે પ્રભુના વીર યોજા બનવાની અભીષ્ટા રાખીએ છીએ, જેથી કરીને
તેની કીર્તિ આ પૃથ્વી ઉપર આવિભર્વિ પામે.

૩૦ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૪

*

શૌર્ય કોઈનાથી ડરનું નથી અને દુશ્મનો સામે કઈ રીતે મજબુરીથી ટકી
રહેવું તે જણે છે.

*

બહાદુરી (Boldness)

બહાદુરી : જે કરવું જ પડે તે ભીતિ વગર હશે, અને કોઈ પણ મુશ્કેલીનો
ડર ન રાખો.

*

માનસિક બહાદુરી : આવતીકાલની પૂર્ણાઓને અગાઉથી જેવા માટે તમારા
મનને શક્તિમાન બનાવો.

*

પ્રાણમય બહાદુરીએ ઝુલ્ધને સમર્પણ કરવું જ જોઈએ.

*

શારીરિક બહાદુરી પ્રભુના સમર્પણમાં અશક્ય એવી વસ્તુને જાણતી નથી.

*

સાહજિક બહાદુરી : પ્રભુમાં પૂર્ણ વિશ્વાસના પરિણામોનું એક.

*

હિમત (Courage)

હિમત : બહાદુર, તે બધા જોખમોનો સામનો કરે છે.

*

પૂર્ણ હિમત : ગમે તે પ્રદેશ હોય, ગમે તે જોખમ હોય, વલણ એકધારું
રહે છે - શાંત અને ખાતરી પૂર્ણ.

*

હિમત એ આત્માની ઉદારતાની નિશાની છે.

પરંતુ હિંમત સિથર અને આત્મપ્રભુત્વવાળી, ઉદાર અને ઉપકારક હોવી જોઈએ.

*

સાચી હિંમતમાં કોઈ અધિરાઈ અને અવિચારીપણું નથી હોતા.

*

અવિચારીપણાને હિંમત તરીકે માનવાની કદી લૂલ ન કરો, અથવા બેદરકારીને ધીરજ ન ગણો.

૪ નવેમ્બર, ૧૯૫૧

*

પ્રાણીક હિંમતને મદદરૂપ બનાવવા માટે કાળુમાં રાખવા જોઈએ.

*

સૌથી ઉમદા હિંમત છે, પોતાના દોષોને ઓળખવાં...

*

પોતાની ભૂલોને ઓળખવા કરતાં વધારે મોટી હિંમત કોઈ નથી.

૧ મે, ૧૯૫૪

*

કાયમ સત્યનિષ્ઠ હોવું તેના કરતાં કોઈ વધારે મોટી હિંમત નથી.

૩૧ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની સાથે પૂર્ણ સ્પષ્ટ દિલના બનવા માટે હિંમત રાખો.

*

જેનામાં હિંમત હોય તે બીજાને હિંમત આપી શકે; જે શીતે મૌણુભતીની જ્યોત બીજી જ્યોતને પ્રગટાવે.

*

જેમનામાં હિંમત હોય તેમણે બીજા, જેમની પાસે નથી તેમને માટે થોડી રાખવી એ ખાસ જરૂરનું છે.

૨૨ જુલાઈ, ૧૯૫૫

*

ભૌતિક હિંમત અને સહનશક્તિ મેળવવા કરતાં નૌતિક હિંમત અને સહન-શીવતા મેળવવાં, એ ઘણી વખત વધારે મુશ્કેલ છે.

૨૨ જુલાઈ, ૧૯૫૫

*

સામર્થ્ય, ખલ અને શક્તિ.

(Strength, force and power)

સાચું સામર્થ્ય કાયમ શાંતિપૂર્ણ હોય છે.

૪ મે, ૧૯૫૪

*

જે લોકો સાચા સમર્થ અને શક્તિશાળી હોય છે તેઓ કાયમ ખૂબ સ્થિર હોય છે. જેઓ નબળા હોય છે તેઓ બેચેન હોય છે. સાચી સ્થિરતા કાયમ બલવત્તાની નિશાની છે.

*

પૂર્ણ મૌન : સાચા બળનું પ્રભવસ્થાન.

*

બાધ્ય શક્તિનું મૂલ્ય તેની સત્યની શક્તિની અલિગ્યકિતના પ્રમાણમાં જ હોય છે.

૧૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૫

*

વ્યક્તિગત શક્તિ : તેની શક્તિ અને કાર્યમાં મર્યાદિત.

*

આલોકિત વ્યક્તિગત શક્તિ : તેના કાર્યમાં મર્યાદિત પરંતુ ઘણી તીવ્ર શક્તિશાળી.

*

મનોમય શક્તિ : શક્તિ ઉપયોગ કરવા લાયક બને છે.

*

સક્રિય શક્તિ : પ્રગતિ માટે અનિવાર્ય.

ઉહાપણ અને સમતુલ્ય

જગૃતિ : બધી જ સાચી પ્રગતિ માટે અનિવાર્ય.

*

દરેક માણસમાં એક પ્રાણી છલાંગ મારવા તૈયાર બેઠેલું છે જે સહેજ પણ અજગૃતિ વખતે પ્રગટ થવા તૈયાર છે. તેનો એક જ દીલાજ છે, સતત જગૃતિ.

૧૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

ઉહાપણ : નબળાઈ માટે બહુ ઉપયોગી કારણ કે નબળાઈમાં ઉહાપણની જરૂર પડે છે; સામર્થ્યમાં તેની જરૂર પડતી નથી.

*

સામાન્ય જ્ઞાન : તે ધાર્યાં વ્યવહારું હોય છે અને ગમે તે ભૂલોથી પોતાની જતને જુદી તારવી લે છે; પરંતુ અધડાથી દૂર રહે છે.

*

સાવધાની એ કદી કોઈને પણ નુકશાન કર્યું નથી.

*

સમતા : અચલ શાંતિ અને સ્થિરતા.

સમતાની ઊર્ધ્વ શાંતિમાં, વિશુદ્ધ અને સતત એક્યની ભાવનામાં પ્રેમ પૂર્ણ
રીતે ખીલી ઊઠશે.

૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૪

*

તમે પૈસા ગુમાવો એ બહુ મોટી વાત નથી પરંતુ તમારી સમતા તમે
ગુમાવો એ ઘણ્ણી વધારે અગત્યની વસ્તુ છે.

૨૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૩૪

*

સમતુલાની ખામીમાંથી જ બધા ઉત્પાતો થાય છે. તેથી બધા જ સંજોગોમાં
કાયમ, આપણું સમતુલા જળવી રાખવી જોઈએ.

૧૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

પૂર્ણ સમતુલા : એક વિકાસ પામતી શાંતિની એક અગત્યની શરત.

ઉત્સાહ અને નિર્કપટતા

આનંદપૂર્ણ ઉત્સાહ : જીવનનો સામનો કરવા માટેનો શ્રોઠ માર્ગ.

*

સાચો ઉત્સાહ શાંતિપૂર્ણ સહનશીલતાથી ભરપૂર હોય છે.

*

આપણો હિંમત અને સહનશીલતા આપણો આશા જેટલી વિશાળ હોવાનો જોઈએ અને આપણો આશાને કોઈ મર્યાદા હોતી નથી.

*

એક સ્થિર આશા, માર્ગ ઉપર ખૂબ સહાયદૃપ છે.

૧૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

આવિજ્ઞાવ માટે આપણી આશાઓ કદી વધારે પડતી વિશાળ હોતી નથી. આપણે કોઈ પણ વસ્તુ ન બની શકે, એ રીતનો જ્યાલ પણ ન કરી શકીએ.

૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

નિર્કપટતા જેવી છે તેવી જ પોતાની જતને દર્શાવે છે, અને તેમાં કોઈ સમાધાન હોતું નથી.

*

પારદર્શકતા પૂર્ણ સરચાઈના પરિણામરૂપે જ આવી શકે છે.

*

પ્રકાશિત પારદર્શિતા : પ્રભુકૃપાની અસર.

*

પૂર્ણ પારદર્શિતા : પૂર્ણ શુલેચણા અને સરચાઈનું તે પરિણામ છે.

*

પૂર્ણતાએ પાર - સરચાઈ છે.

૧૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

ઉદાતતા અને સૌજન્યતા

(Nobility and Refinement)

ઉદાતતા : લાગણીઓની અથવા કાર્યની ક્ષુદ્રતા માટે અશક્ત.

*

અમીરી : અધમતા અને ક્ષુદ્રતા માટે અશક્ત, તે પ્રભાવ અને સત્તા સહિત પોતાની જતને આગ્રહથી રજુ કરે છે.

*

ગૌરવ તેનું મૂલ્ય નક્કી કરે છે પરંતુ કોઈ વસ્તુની માગણી કરતું નથી.

*

ઉર્ભિઓનું ગૌરવ : પોતાની લાગણીઓને આંતરિક દિવ્યતાનો વિરોધ કરવાની પરવાનગી આપતું નથી.

*

શારીરિકમાં ગૌરવ : બધી સોદાબાળાંથી પર.

*

ચૈતસિક ગૌરવ : નેણે નિમ્નમાં અથવા હલકી કક્ષામાં ઉતારે તેવી કોઈ વસ્તુનો સ્વીકાર કરતું નથી.

સૌજન્ય : જાડ્યતા ધીરે ધીરે સ્વરૂપમાંથી નાખુદ થાય છે.

*

સંવેદિતા : આપણા સ્વરૂપના સંસ્કરણના પરિણામોમાંનું એક.

*

ભલમનસાઈ : કાયમ કૃપામય અને આનંદ આપવાની ઈચ્છાવાળા.

*

લાવણ્ય એક અખૂટ માધુર્યથી આચછાદિત કરે છે અને વિજયી બને છે.

*

માધુર્ય તેનો સિમતયુક્ત સ્પર્શ આડંબર વગર જીવનમાં આપે છે.

*

જ્યારે પ્રભુની સેવામાં હોય છે ત્યારે મધુરતા પોતે બહુ સામર્થ્યયુક્ત બને છે.

*

હાસ્ય મુશ્કેલીઓ ઉપર, સૂર્ય વાદળો ઉપર કાર્ય કરે છે તે પ્રમાણે કાર્ય કરે છે.

*

હું વિચારતી નથી કે કોઈપણ માણસ વધારે પડનું હાસ્ય કરી શકે, બધા જ સંજોગોમાં કર્દ રીતે હસવું તે જાણનાર માણસ આત્માની સાચી સ્થિરતાની ઘણી નજીક હોય છે.

૨૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

*

સામાન્ય રીતે કહીએ તો, માણસ એક એનું પ્રાણી છે જે પોતાની જતને બહુ ગંભીરતાથી લઈ લે છે. બધા જ સંજોગોમાં પોતાની જત ઉપર જ કર્દ રીતે હસવું તે જણાલું, પોતાના ભ્રમો, મહત્વાકાંક્ષાઓ અને દુઃખો, ધિક્કારો અને બંદ ઉપર હાસ્ય વેરવું - એ પોતાની જત ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવા માટેનું કેવું શક્તિશાળી હથિયાર ?

૭ નવેમ્બર, ૧૯૪૬

*

બધા જ સંજોગોમાં કાયમ હસતાં શીખો; તમારા દુઃખો પ્રત્યે તેમ જ આનંદો પ્રત્યે, તમારી વેદનાઓ તેમ જ આશાઓ પ્રત્યે, હસતાં શીખો, કારણકે હાસ્યમાં એક આત્મસ્વામીત્વની સમ્ગાટ શકિત રહેલી છે.

૭. નવેમ્બર, ૧૯૪૬

*

જો તમે જીવન પ્રત્યે કાયમ હસી શકશો તો જીવન પણ તમારા તરફ હસી શકશો.

*

જો માણસ શાશ્વત રોમે સિમત કરી શકે તો તે શાશ્વત યુવાન હોય છે.

૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૦

*

વ્યક્તિને વારંવાર આ શિખામણ મળે છે : “તમારું શત્રુને ચાહેં અને તેની સામે સિમત આપો.” કેઈ દંભી કે કુટિલ હાસ્ય સહેલાઈથી આપી શકાય છે. પરંતુ જે કોકે વારંવાર પોતાના વ્યવહારમાં અનુચ્છિત કાર્ય કરે છે તેમના મર્યાદાની નૈસર્જિક હાસ્ય આપવું એ અશક્ય છે. આપણે વિશ્વાસ ગુમાવી દઈએ છીએ અને કેઈ પણ સારી ખાખત વિરો આશા રાખતા અટકી જઈએ છીએ; એક ઠંડા વ્યવહારનું વલણું અને તટસ્થતા સ્વાભાવિક બની જય છે. આપણે તેનો કઈ રીતે નિકાલ લાવી શકીએ ?

જો તમે બધા અપમાન અને અપરાધથી પર હો તો તમે દુશ્મનની સામે પણ સિમત આપી શકો છો. યેણિકું વલણ માટે આ પ્રાથમિક શરત છે.

*

શત્રુની સામે સિમત કરવું એટલે તેને હથિયાર વગરનો બનાવવો.

સુખ અને આનંદ

પ્રસન્નતા (Cheerfulness)

પ્રસન્નતા : પ્રકૃતિનું આનંદમય સિમત.

*

પ્રસન્ન પ્રયત્ન : વ્યક્તિગત પ્રભુ તરફના પ્રયત્નમાં આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે તે.

*

મનોમય પ્રસન્નતા : દરેક વસ્તુમાં કઈ રીતે આનંદ લેવો તે જાણો છે.

*

પ્રસન્ન મન અને શાંત હૃદય રાખો. તમારી સમતામાં કોઈ વસ્તુથી વ્યગ્ર ન બનો, અને તમારા ધ્યેય પ્રત્યે આગળ જવા માટે મારી સાથે જરૂરી પ્રગતિ કરો.

૨૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૪

સુખ

સુખી હૃદય હસતું, શાંત, વિશાળ રીતે ખુલ્લું અને છાયાહીન.

*

તમારે કંઈ ભૂલવું ન જોઈએ કે તમે નાટકીય બનો તેના કરતાં તમે સ્થિરતાથી સુખી રહો ત્યારે તમે મને વધારે મદદગાર છો.

૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૨

*

મારા બાળક, સુખથી રહે, તે પ્રગતિ માટેનો સૌથી સાચો માર્ગ છે.

૧૨ એપ્રિલ, ૧૯૩૪

*

સુખ, તમસની માફક ચેપી હોય છે - અને બીજા લોકો પ્રત્યે સાચો અને ઊંડા સુખની લાગણીનો ચેપ ફેલાવવો તેનાથી વધારે ઉપયોગી કોઈ પણ વસ્તુ હોઈ શકે નહિએ.

*

સુખી રહેવા માટે પ્રયત્ન કરો - તાત્કાલિક તમે દિવ્ય પ્રકાશની નજીક જરો.

૧૧ જુલાઈ, ૧૯૩૫

*

જે પ્રભુને ચાહે છે તે ખરેખર સુખી છે કારણે પ્રભુ કાયમ તેની સાથે હોય છે.

૭ માર્ચ, ૧૯૩૭

*

ધ્યાન વખતથી ધ્યાન મજ્ઞોને મારે સામનો કરવો પડે છે, તે અધ્યા સુખપૂર્વક કર્દ રીતે ઊંઘેલી શક્તિ રીતે તેનું મને આશ્રીર્ય છે.

સાચા અને ટકી શકે એવા સુખ માટેનો એક માત્ર રસ્તો છે કે પ્રભુકૃપા ઉપર પૂર્ણ અને નિઃસંહેષ આધાર રાખવો.

૧૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૧

*

કાયમ શુભનિષ્ઠાવાન રહો અને તમે કાયમ સુખી થશો.

૧૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૧

*

આપણે કાયમ યોગ્ય વસ્તુ જ કરીએ અને આપણે હંમેશાં અચંચળ અને સુખી બનીશું.

૨૪ મે, ૧૯૫૪

*

આપણે આપણા સુખને પ્રભુમાં જ શોધીએ.

૫ જૂન, ૧૯૫૪

*

જ્યારે પ્રભુ સાચા આંતરિક સુખને મંજૂરીની મહોર મારે છે ત્યારે જગની કોઈ પણ વસ્તુમાં તેને પાછું બેંચી લેવાની શક્તિ હોતી નથી.

૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

આધ્યાત્મિક સુખ : સ્થિર અને સ્થિતયુક્ત ; તેને કોઈ પણ વસ્તુ વ્યાકુળ કરી શકે નહિ.

*

કાયમ યાદ રાખજો કે તમે જેટલું સુખ આપો તેના ઉપર તમારા સુખની પ્રાપ્તિનો આધાર હોય છે.

૨ જૂન, ૧૯૬૩

*

તમે જે સુખ આપો છો તે તમે સુખ પ્રાપ્ત કરો તેના કરતાં તમને વધારે સુખી બનાવે છે.

૪ જૂલાઈ, ૧૯૬૫

*

પોતાના સુખની ચિત્તા કરવી એ દુઃખી થવાનો ચોક્કસ માર્ય છે.

*

જો આપણે આપણું સુખ અકબંધ અને શુદ્ધ રાખવું હોય તો તેના ઉપર આપણે અહિતકારી વિચારોનું ધ્યાન ન બેંચાય એ માટેનો શોષ્ઠ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

*

કાયમ સુખી, દુઃખના વાદળ વિહીન, અચંચળ સુખ મેળવનું-બધી જ
વસ્તુઓમાંથી તેને સિધ્ય કરવું સૌથી મુશ્કેલ છે.

*

આનંદ (Joy)

આનંદ ત્યારે આવે છે જ્યારે તમે સાચું વલણ ધારણ કરો.

*

આનંદ આવે છે પ્રભુની આજાને આધીન થવામાંથી.

૬ મે, ૧૯૩૩

*

આધ્યાત્મિકતાનો આનંદ : સત્યનિષ્ઠ પ્રયત્નની બદ્ધિસ.

*

એક વખત માનવી આંતરિક જીવનના આનંદોનો સ્વાદ માણે ત્યાર પછી
તેને બીજી કોઈ પણ વસ્તુ સંતોષ આપશે નહિ.

*

કોઈ પણ આનંદને પોતાના ફુદ્યમાં રહેલા શાશ્વત પ્રભુની હાજરીની
અનુભૂતિના આનંદની સાથે સરખાવી શકાય નહિ.

૪ જુલાઈ. ૧૯૫૪

*

પૂર્ણ શાંતિનો આનંદ : સ્થિર અને પ્રશાંત, અને એવું સિમત જે કદી
નિરાશ કરતું નથી.

*

આનંદનો સાદ : તે વિનગ્રહ હોય છે અને ભાગ્યે જ બીજાનું પોતાની
પ્રભ્યે ધ્યાન દોરાવે છે.

*

પરમ સુખ અને પરમ આનંદ

પ્રભુની પાસે નવજાત શિશુ બનવા કરતાં વધારે પરમ આનંદ બીજો કોઈ નથી.

*

પ્રભુનો અચંચળ દિવ્યાનંદ એક અપ્રતિમ પ્રગતિના અવિરોધ્ય બળમાં પરિણમે છે.

આ બદ્લ સૌથી બાબ્ય સ્વરૂપમાં એક સ્થિર અને ચોકકસ સંકદ્ધ જેને કોઈ પણ વિરોધો ઉથલાવી ન શકે, તેમાં રૂપાંતર પામે છે.

૨૦/૨૧/ઓક્ટોબર ૧૯૫૪

*

પરમ સુખને જાળવું એટલે પ્રભુને ઓળખવો. પ્રભુને ઓળખવો એટલે પરમ સુખને જાળવું. તે ગાઢ અને શાશ્વત રીતે એક અવિભાજ્ય તુદ્રપતામાં ચૌક્ય સાધે છે.

૩૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૭

સંવાદ અને શુભનિઃઠા

(Harmony and Goodwill)

સંવાદ : આપણે એવો પ્રયત્ન કરીએ કે એક એવો દિવસ આવે જ્યારે આ વસ્તુ સાધન અને સાધ્ય બને.

*

સંવાદ એ મારું બક્ષ્ય છે અને જે કોઈ વસ્તુ સંબાદ તરફ દોરી જાય તે વસ્તુ મને પ્રેસન્ન બનાવે છે.

*

પૂર્ણ સંવાદ : વસ્તુઓ વચ્ચે સંવાદ, માણસો વચ્ચે સંવાદ, સંજોગોનો સંવાદ અને સૌથી વધારે તો પરમ સત્ય તરફ વળેલી અભીખસાની બધી સંવાદિતા.

*

એક સંવાદિત સામૂહિક અભીખસા સંજોગોના કમને ફેરવી શકે છે.

*

સામૂહિક સંવાદિતા એક પ્રભુની ચેતના દ્વારા હાથ ઉપર લેવાયેલું કાર્ય છે, અને ફક્ત તેનામાં જ તે સિદ્ધ કરવાની શક્તિ છે.

*

એક ગાઢ અને સાચી ચેતના છે જેમાં બધા જ પ્રેમ અને સંવાદિતામાં મિલન સાધ્યો શકે છે.

પ્રલુબુ સાથે અને પ્રલુબુમાં જ એક્ય સાધવાથી સંવાદિતા અને શાંતિનું સ્થાપન થઈ શકે છે.

૨૦ જુલાઈ, ૧૯૩૫

*

ચોક્કસ આપણને શાંતિ અને સંવાદિતાની જરૂર છે અને તેને માટે આપણાથી નેટલું બની શકે એટલું કાર્ય કરવાની જરૂર છે - પરંતુ તેના કાર્ય માટેનું શ્રોષ્ટ ક્ષેત્ર કાયમ આપણી અંદર રહેલું છે.

*

અસંવાદિતાના બાબ્ય કારણોને બદલે કારણો માટે અંતરમાં વધારે નજર કરો. અંતરાત્મા બાબ્ય પ્રકૃતિ ઉપર શાસન ચલાવે છે.

૪ જુલાઈ, ૧૯૬૬

*

તમે ચિંતાતુર અથવા અધીર ન બનો - બધી જ અસંવાદિતાઓ અદશ્ય થઈ જશો, પરંતુ તેનો સાચો પાયો સ્થિર થયેલી પ્રકાશિત ચેતના ઉપર હોવો જોઈએ અને અહુકારની લીલા માટે કોઈ પણ ક્ષેત્ર ન હોય જોઈએ.

*

બધાએ સહમત થવા માટે, પોતાની ચેતનાની ટોચ ઉપર ચડાય જોઈએ : ઊંચાઈએ ઉપર જ સંવાદિતાનું સર્જન થાય છે.

એપ્રિલ, ૧૯૭૪

*

તમારી ચેતનામાં તમારે એટલે ઊંચે ઊડાય જોઈએ કે તે બધા જ વિરોધી ઉપર શાસન કરો. આ જ ઊકેલ છે.

સહયોગ (Collaboration)

સહયોગ : સંદાય સહાય કરવાને તૈયાર અને તે કેમ કરવી તે જાળાયું.

*

સહયોગનો અર્થ એવો નથી કે દરેકે જે માણસ તેમની પાસે સંકલ્પ મૂકે

તે પ્રમાણે તેણે કરી આપવું. સાચો સહયોગ પ્રલુની ઈચ્છાની અભિવ્યક્તિ અને સાક્ષાત્કાર કરવા માટે બધા જ અંગત પ્રયત્નોનું બિન અહૂંકારી ઓક્ય છે.

*

આપળે હરિકાઈ અને સંઘર્ષની જગ્યાએ સહયોગ અને ભ્રાતૃભાવની સ્થાપના કરવી જોઈએ.

૨ જુલાઈ, ૧૯૫૮

*

ચડસાચડસી અને હરિકાઈની ભાવનાને બદલે સહયોગ અને આંતરિક સમજૂતિની શુભભાવનાનું સ્થાપન કરો.

*

જ્યારે વસ્તુઓ ખોટી રીતે ચાલતી હોય ત્યારે માણસને શુભનિષ્ઠા અને સાચા સહયોગની ભાવના પ્રદર્શિત કરવાની શોઇ તક છે.

શુભનિષ્ઠા (Goodwill)

ખરેખર દરેક વસ્તુમાં છુપાયેલી શુભનિષ્ઠા જે માણસ તેની પોતાની ચેતનામાં શુભનિષ્ઠા ધારણ કરે છે તેના તરફ દરેક જગાએ પોતાને પ્રગટ કરે છે.

આ વસ્તુ ભાવનાનો રચનાત્મક માર્ગ છે જે સીધો જ દિવ્ય ભાવિ તરફ દોડી જાય છે.

*

શુભનિષ્ઠા અને પ્રેમને સતત માણસે પોતાના હદ્યમાં રાખવાં જોઈએ અને તેમનો બધા ઉપર પ્રશાંતિ અને સમતાથી પ્રવાહ વહેવડાવવો જોઈએ.

૧૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૬

*

બધા માટે શુભનિષ્ઠા અને બધામાંથી શુભનિષ્ઠા એ શાંતિ અને સંવાદનો પાયો છે.

૧૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૮

શુભનિષ્ઠા : નમ્ર દેખાવની, અવાજ કરતી નથી, પરંતુ કાયમ ઉપયોગી થવા માટે તૈયાર.

*

મનોમય શુભનિષ્ઠાને થોડો ધણો દેખાવ કરવાનું પસંદ પડે છે પરંતુ તે ધણી ઉપયોગી છે.

*

પરોપકાર (Benevolence)

પરોપકાર, જીવનને બીજાનું ધ્યાન દ્વારા સિવાય સુવાસિત બનાવે છે.

*

એક અણુથક પરોપકાર જે સ્પષ્ટ દર્શાન્યુક્ત અને સર્વગ્રાહી હોય, વ્યક્તિગત પ્રતિકાર્યમાંથી મુક્ત હોય તે પ્રલુને પ્રેમ કરવા માટેનો અને પૃથ્વી ઉપર તેની સેવા કરવાનો કોષ્ઠ માર્ગ છે.

*

હું એવી પરોપકારવૃત્તિ વિશે શાત કરું છું જે સાચદિલ અને સાહજીક વૃત્તિ જે વિચાર, વાણી અને કમેર્માં વ્યક્ત શાય છે અને જાહી કે કહેવાતી પરોપકારવૃત્તિ જે માનવમિથ્યાભિમાનની વ્યાસપીઠ ઉપર, બીજા ઉપર, મુખ્યત્વે કરીને ફૂપાનો દંલ કરનાર ભયંકર ભાવના દર્શાવનારી ઉપકારવૃત્તિ.

*

સહનશીલતા (Tolerance)

સહનશીલતામાં ચઢિયાતાપણાની ભાવના હોય છે; તેને બદલે પૂર્ણ સમજાળ સ્થપાવી જોઈએ.

*

સહનશીલતા શાનતરફનું પ્રથમ પ્રગટું છે.

સહન કરવાની જરૂરિયાત પસંદગીઓની હાજરી સૂચવે છે. જે દિવ્ય ચેતનામાં જીવે છે તે બધી વસ્તુઓને સંપૂર્ણ સમતાથી આદરભાવથી જુએ છે,

૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

મુક્તિ

(Freedom)

મુક્તિ શું છે ?

મુક્તિ એટલે ફક્ત પ્રભુ ઉપર જ આધાર રાખવો.

૨૮ માર્ચ, ૧૯૩૨

*

જો તમારામાં મજબુત અને સચેતન સંકદ્ય હોય, અને તમારો સંકદ્ય ચૈતસિકની આસપાસ કેન્દ્રિત થયો હોય તો તમે મુક્તિનો સ્વાદ લઈ શકશો, નહિ તો તમે બધી બાધ્ય અસરોના ગુલામ બની રહેશો.

૨૪ ઓગસ્ટ

*

મુક્તિ બાધ્ય સંજોગોમાંથી મળતી નથી પરંતુ આંતરિક રીતે વિમુક્ત થવામાંથી આવે છે. તમારા આત્માની શોધ કરો, તેની સાથે ઔક્ય કરો, તેને તમારી જતનું શાસન કરવા હો અને તમે મુક્ત બનશો.

આશીર્વાદ.

૩૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

~~મુક્તિ એટલે ફક્ત એટલી જ વસ્તુ કરવી જે પરમ ચેતના આપણી પાસે કરાવે.~~

બીજા બધા પ્રસંગોમાં માણસ ગુલામ છે, પછી તે પ્રસંગો બીજાઓના સંકલપોમાંથી હોય કે રૂઢિઓમાંથી હોય, કે નીતિ નિયમોમાંથી હોય અથવા પ્રાણિક આવેગોના હોય, અથવા મનોમય કદ્વિપનાઓના હોય, અને સૌથી વધારે તો અહૂંકારની કામનાઓના પ્રસંગો હોય.

૨૧ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૮

*

મુક્તિ, અવ્યવસ્થા અને ગોટાળાથી ઘણી દૂર દૂરની વસ્તુ છે. આપણે આંતરમુક્તિ પ્રાપ્ત કરવાની છે, અને જે તમે તે પ્રાપ્ત કરી હોય તો તમારી પાસેથી કોઈ તેને છીનવી શકશે નહિ.

*

પ્રભુની સાથેના ઔક્ય દ્વારા પ્રાપ્ત કરેલી મુક્તિ જ સાચી મુક્તિ છે.

વ્યક્તિ પ્રભુ સાથે ત્યારે જ ઔક્ય સાધી શકે જ્યારે અહૂંકાર ઉપર વિજય તે પ્રાપ્ત કરે.

૨૬ જુલાઈ, ૧૯૭૧

✽

મુક્તિ : અહૂંકારનો વિલય.

સત્ય અને વાણી

(Truth and Speech)

સત્ય

શુભનિષ્ઠાવાળા દરેક માણસમાં સત્ય પ્રત્યે પ્રયત્ન હોવો જોઈએ.

*

આપણું જીવન સત્ય પ્રત્યેના પ્રેમથી અને પ્રકાશ માટેની તૃપ્તાથી શાસિત થાં જોઈએ.

*

જે માણસને પ્રભુની નજીક જગ્યું હોય તો તેનું જીવન નિરપેક્ષ સત્યથી શાસિત થાં જોઈએ.

*

હુક્ત તેઓ જ મારા સાચા બાળક બની શકે જોઓ પૂર્ણ રીતે સાચા છે.

૧૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૩

*

આજથી જ અને કાયમ માટે પૂછવી ઉપર સત્યનો પ્રકાશ જન્મ પામો.

૨૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૪

દિવ્ય સત્યનો પ્રકાશ જગત ઉપર જરૂરી રહ્યો છે, જેથી કરીને તે તેમાં પ્રસરી શકે અને તેના ભાવિનું ઘડતર કરે.

*

દિવ્ય સત્યના જ્ઞાન વડે દરેક વસ્તુ રૂપાંતર પામવી જોઈએ.

૬ મે, ૧૯૫૪

*

સત્યને તમારા બલ તરીકે અપનાવો, અને સત્યને તમારા આશ્રય તરીકે રાખો.

૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

એક જ અગત્યની વસ્તુ છે કે દિવ્ય સત્યને પ્રેમથી અને આનંદથી અનુસરવું.

૮ મે, ૧૯૫૪

*

સત્ય આપણી અંદર છે, આપણે ફક્ત તેના માટે સભાન બનવાનું હોય છે.

૧૭ મે, ૧૯૫૪

*

જે દિવસે પૃથ્વી સત્ય પ્રત્યે જાગૃત થઈને ફક્ત પ્રભુ અથે જ જીવન જીવશે, તે દિવસ આશીર્વાદ સભર હશે.

૨૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

દિવ્ય સત્ય તમારી અંદર છે - પરંતુ તમારે તેની જરૂર હોવી જોઈએ જેથી કરીને તમે તેનો સાક્ષાત્કાર કરી શકો.

૨૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

પ્રભુની ઈરછા એવી છે કે જ્ઞાન થવું જોઈએ અને તે કહે છે, “તું જગ અને સત્ય પ્રત્યે સજગ બન”.

૨૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

સત્યનો સ્વામી તમારી સાથે જ કાયમ રહો.

૧૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૮

*

સત્યનું પુણ્ય તમારી અંદર ખીલી ઊઠો.

*

આપણે સત્યના વર્ણાદાર લશ્કર બનનું જોઈએ.

૩ નવેમ્બર, ૧૯૬૫

*

આપણે દિવ્ય સત્યની અને આપણા સ્વરૂપ અને કિયાઓમાં તેના વિજ્ઞયની અભીષ્ટા રાખીએ છીએ.

૧૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭

*

સત્ય તમારો સ્વામી અને તમારો માર્ગદર્શક બનો.

૧૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭

*

તમારું સત્ય માટેનું સમર્પણ પૂર્ણ અને સતત હોણું જોઈએ.

*

સફળતાને બદલે સત્ય માટે વધારે જંખના રાખો.

૧૨ ફેઝુઆરી, ૧૯૬૮

*

સત્યને વળગી રહો.

*

શાશ્વત સત્યની હે ભવ્યતા,
હું તને પુકાર કરું છું.
તને નમસ્કાર કરું છું, હે આવતી કાલના સૂર્ય.

જુલાઈ, ૧૯૭૧

*

હે પરમ પ્રભુ, શાક્ષત સત્ય,
અમે કેવળ તને જ અનુસરીએ
અને સત્યને અનુરૂપ જીવન જીવીએ.

જૂન, ૧૯૭૧

*

(રાયગઢ સ્ટડી સર્કલ એરિસ્ટ્રેસા માટે સંદેશ)
એવી ઘડી આવે છે જ્યારે સત્ય જગતનું શાસન કરશે.
તેના આગમનની ઝડપ માટે તમે કાર્ય કરશો ?
આશીર્વાદ.

૧૯૭૧

*

આપણે દિવ્ય સત્યના આવિભાવ માટે વૃદ્ધિ પામતી સરચાઈથી કાર્ય કરીએ.

૩ મે, ૧૯૭૨

*

પરમ સત્યના આગમનને નમસ્કાર.

*

જૂઠાણું અને સત્ય (Falsehood and Truth)

જૂઠાણું મૃત્યુનું મહાન સાથીદાર છે.

*

એક વખત જૂઠાણા પર વિજ્ય પ્રાપ્ત થાય, પછી બધી જ મુશ્કેલીએ
ચાલી જશે.

*

બધા જ માનવોમાં સત્યની સાથે જૂઠાણાનું [મશ્રાળ હોતું નથી.

*

સત્ય એક જ છે પરંતુ તેને વ્યક્ત કરવાના પ્રયત્નમાં તેને વિકૃત કરવાના લાખો રસ્તા છે.

*

દંભ અને આડંબર સત્યની પાસે અજ્ઞાને આપેલો અર્દ્ય છે. અચિતની ચેતના તરફની અભીષ્ટાની પ્રથમ નિશાનીઓ દંભ અને મિથ્યાડંબર છે.

*

સાધનાની પ્રગતિ અને ઉત્કટતાની સાથે સાથે એક વૃદ્ધિ પામતી આજ્ઞાંકિતતાની જરૂર અનુભવાય છે કે બધો જ દંભ અને સમાધાનવૃત્તિ અટકી જગાં જોઈએ.

*

પૂઢવી હજુ પણ અજ્ઞાન અને જૂઠાણાથી શાસિત થયેલી છે. પરંતુ પરમ સત્યના આવિભાવ માટે હવે સમય આવી પહોંચ્યો છે.

૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

સત્ય અજ્ય અપ્રતિકારક અને સર્વ શક્તિમાન બનો અને જૂઠાણા માટે જગાં ન રાખો.

૧૯૫૬

*

જીવન આ પ્રકારનું છે ?

જગત જૂઠાણાનું સ્થાન છે અને ફક્ત પ્રભુના પ્રશાંત ઊંડાણોમાં જ માણસ સત્યની શાંતિને શોધી શકે છે.

૧૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૪

*

સત્ય જૂઠાણા કરતાં વધારે મળખુત છે. એક અમર શક્તિ છે જે જગત ઉપર સાખ્તાજ્ય થલાવે છે. તેના નિર્ણયો કાયમ વિજ્યી થાય છે. તેની સાથે અનુરંધાન કરો અને છેવટના વિજ્ય માટે તમે નિઃશંક બનો.

*

૧૪

સત્યની પૂજા કરો.

તે જૂઠાણામાંથી તમારી શુદ્ધિ કરશો.

*

જ્યારે માણસો જેમાં તેઓ જીવે છે તે જૂઠાણાથી ધરાઈ જશો, ત્યારે જગત સત્યના સામ્રાજ્ય માટે તૈયાર થશો.

૧૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૧

*

મૃત્યુ પહેલા જૂઠાણું ટોચ ઉપર ચડે છે.

તેમ છતાં લોકો ફક્ત અણધારી આફતના પાઠમાંથી જ શીખે છે. તેઓ સત્ય પ્રત્યે પોતાની આંખો બોલે, તે પહેલાં તેણે આવવું જ પડશે? એટલે હું દરેક પાસેથી એક પ્રયત્નની માગણી કરું છું જેથી તે બની આવે નહિ.

ફક્ત દિવ્ય સત્ય જ આપણને બચાવી શકશે.

શબ્દોમાં સત્ય, કાર્યમાં સત્ય, સંકલ્પમાં સત્ય, લાગણીઓમાં સત્ય, તે દિવ્ય સત્યની સેવા કરવી કે પછી વિનાશ પામવું તે બે વચ્ચેની પસંદગી કરવાની છે.

૨૬ નવેમ્બર, ૧૯૭૨

*

જે લોકો જૂઠાણામાંથી મુક્ત થવા ઈરછે છે તેમને માટે આ રહ્યો રસ્તો.

તમારી જતને ખુશ કરવા પ્રયત્ન ન કરશો, તેમ જ બીજાઓને ખુશ કરવા પ્રયત્ન ન કરશો, ફક્ત પ્રભુને જ ખુશ કરવા પ્રયત્ન કરો.

કારણકે પ્રભુ જ સત્ય છે. આપણામાંના દરેકે દરેક માણસ, શરીરધારી માનવો, પ્રભુના ઉપર લાદેલો જૂઠાણાનો ડગલો છે અને તે પ્રભુને ઢાંકી દે છે.

ફક્ત પ્રભુ જ પોતે દિવ્ય સત્ય હોવાથી આપણે તેના ઉપર એકાગ્ર થવું જોઈએ અને નહિ કે જૂઠાણાના ડગલાઓ ઉપર.

*

જૂઠાણા માટેનો એક જ ઉકેલ છે.

આપણી ચેતનામાં જે જે વસ્તુ પ્રભુની હાજરીનો વિરોધ કરે તે બધીનો આપણી અંદર ઉપયાર કરવો.

૩૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

*

આપણે આપણા જૂદાણાને પ્રભુને અર્પણ કરી દઈએ જેથી કરીને તે આનંદમય સત્યમાં તેનું ઝ્યાંતર કરી શકે.

*

૫૨મ સત્ય મનથી પર રહેલું છે.

સત્ય શાશ્વતી રીતે આપણે જે કાંઈ વિચારી શકીએ અથવા તેને વિશે બોલી શકીએ તે ઉપર રહેલું છે.

૧૦ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

સત્યની શબ્દોમાં રચના થઈ શકતી નથી ; પરંતુ જે માણસ પૂરતા પ્રમાણમાં શુદ્ધ અને નમનીય હોય તો તેને જીવી શકાય છે.

*

જ્યારે સાચા જ્ઞાનના દ્વારો ઓળંગી જઈએ છીએ ત્યારે જે વસ્તુનું જ્ઞાન થયું હોય છે તેને અભિવ્યક્ત કરવા માટે કોઈ શબ્દો બાકી રહેતા નથી.

*

જેણે જ્ઞાનના દ્વારો ઓળંગી લીધા છે તેના માટે વધારે કાંઈ બોલવાનું કે શીખવવાનું રહેતું નથી.

*

દિવ્ય સત્યની નજીક આવવા માટે પ્રયત્ન કરવાને બદલે વારંવાર તેને સ્વીકારવું જોઈએ. દિવ્ય સત્યની નજીક આવવા માટે તમે તેને સમજતા નથી એ વારંવાર સ્વીકારવું પડશો.

૨૫ નવેમ્બર, ૧૯૬૧

*

જ્યારે હું સાચો હોઉં છું, ત્યારે કોઈ યાદ કરતું નથી.
જ્યારે હું બોટો હોઉં છું, ત્યારે કોઈ ભૂલતું નથી.
કારણકે કોઈ વસ્તુ સાચી કે બોટી નથી - પ્રભુ જ ફક્ત સત્ય છે અને
તેને દરેક વસ્તુ યાદ હોય છે.

૨૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૩

*

દરેક વિચાર (અથવા વિચારસરણી) તેના સમયમાં અને સ્થળમાં સાચા હોય છે. પરંતુ જો તે નિરપેક્ષ બનવા પ્રયત્ન કરે અથવા તેનો સમય પૂરો થઈ ગયો હોય, છીતાં ટકી રહેવા પ્રયત્ન કરે, તો તે સાચો રહેવામાંથી અટકી જાય છે.

*

આ સમગ્રતામાંથી કોઈપણ તત્ત્વ છુટું પાડીને એકમાત્ર સત્ય તરીકે કરાવવામાં આવે, પછી ભલે તે ગમે તેટલું મહત્વનું અથવા પરિવ્યાપક હોય છીતાં તે અવશ્ય જૂઠાણું બને છે, કારણકે તે રીતે તે સમગ્ર સત્યના બીજા ભાગનો ઈન્કાર કરે છે, આ ચોક્કસ રીતે એક અવિવાદાસ્પદ અંધશ્રદ્ધાનું તંત્ર બની જાય છે અને તેટલા માટે જ તે સૌથી જેખમી જૂઠાણાંનો પ્રકાર બની જાય છે, કારણકે દરેક વ્યક્તિનું છાતી ઠોકીને એમ કહે કે તે જ એક માત્ર નિરપેક્ષ સત્ય છે. નિરપેક્ષ, અનંત અને શાશ્વત સત્ય મનથી વિચારી શકાતું નથી ; કારણકે મન ફક્ત તે વસ્તુનો જ ઘ્યાલ બાંધી શકે છે જે સ્થળમાં હોય, અને હંગામી, ખંડિત અને મર્યાદિત હોય. આ રીતે માનવ ભૂમિકા ઉપર, નિરપેક્ષ સત્ય અસંખ્ય ટુકડાઓમાં અને વિરોધી સત્યોમાં વિભક્ત થયે જાય છે. જે મૂળભૂત સત્યને પોતાની રીતે પૂરેપૂરું પુનઃ સર્જન કરવા શ્રેષ્ઠ પ્રયત્ન કરે છે, કારણકે તે દરેક સત્ય એવું હોય છે જે પૂર્ણ સત્ય તરીકે ઠરાવવા માટે પોતાની જાતનો પ્રયત્ન કરે છે, અને આ રીતે બીજા સત્યોનો ઈન્કાર કરે છે, હું તેમની અસંખ્ય સમગ્રતામાં, અનંત, શાશ્વત અને નિરપેક્ષ દિવ્ય સત્યને સંભાવનમાં કમિક રીતે અભિવ્યક્ત કરે છે - આ રીતે તેઓ સમગ્ર સત્યને નામંજૂર કરે છે.

*

સત્ય વિભક્તતામાં પણ નથી તેમજ સમાનતામાં પણ નથી. વિભક્તની મારફતે વ્યક્ત થતી એકતામાં સત્ય રહેલું છે.

*

બૌધ્ધિક રીતે, સત્ય એક એવું બિંદુ છે જ્યાં બધા વિરોધો એકઠા થઈને એકતામાં સંગઠિત થાય છે.

*

વ્યાવહારિક રીતે, પરમ સત્ય એ અહંકારનું સમર્પણ છે જેથી પ્રભુનો જન્મ અને આવિજ્ઞાવ શક્ય બને.

શંકા અહંકારનું શ્રોષ્ટ શલ્લ છે, જે તેની હસ્તી નાખું કરવામાંથી તેનું રક્ષણ કરે છે.

આ બંને યોગમાર્ગ ઉપરના મારા અભિપ્રાયો છે તે કદાચ તમને થોડા આગળ દોડી જશે.

તે આશીર્વાદ સાથે મોકલવામાં આવે છે.

૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૫

*

સત્ય મનથી પર છે, મૌનમાં વ્યક્તિત તેનો સંપર્ક સાધી શકે છે.

પ્રભુને પ્રાર્થના કરવી અને વ્યક્તિત તેનો સંપર્ક સાધી શકે છે.

પ્રભુને પ્રાર્થના કરવી અને વ્યક્તિએ પોતાની જાતનું સમગ્રતાથી સંપૂર્ણ રીતે અને પૂર્ણ સર્ચાઈથી પ્રભુને સમર્પણ કરવું એ અગત્યની ગ્રાથમિક શરતો છે.

૨૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૧

*

જે માણસને સર્ચાઈથી સત્યની સેવા કરવાની ધૃઢા છે તે સત્યને જાણી શકશે.

*

અભિપ્રાય અને સત્ય

અજ્ઞાનમાં માનસિક અભિપ્રાયો કાયમ એકબીજાની વિરુદ્ધ હોય છે. સત્યમાં તેઓ એક ઉધ્વર્જ્ઞાનના પૂરક બની રહે છે.

*

બધા જ અભિપ્રાયો એક દિવ્ય સત્યના જુદા જુદા પાસાંઓ હોય છે અને તમે તેમાં ત્યારે જ પહેંચી શકો જ્યારે આ બધા પાસાઓમાંથી એક સર્વસંજ્ઞાનક સમગ્રતા બનાવો.

૧૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૭

*

સ્વાભાવિક રીતે જ, આ બધી ચર્ચાઓ (અથવા અભિપ્રાયોની આપ-લે) શુદ્ધ રીતે માનસિક હોય છે અને સત્યના દણિબિંદુથી તેમની કોઈપણ કિંમત નથી. દરેક મનની પોતાની જોવાની અને સમજવાની એક આગવી રીત હોય છે અને તમે આ બધી જોવાની રીતોને એકત્રિત કરીને સાથે સાથે લાવી મૂકો તેમ છતાં દિવ્ય સત્યની પ્રાપ્તિ માટે તમે ધણા ધણા દૂર હશો. જ્યારે તમે મનની નીરવતામાં વિચારોથી ઉપર ઊંઘશો ત્યારે જ તમને તેનું તાદાત્મ્ય પ્રાપ્ત થશે.

બાબ્ય શિસ્તના દણિબિંદુથી તે વસ્તુ અનિવાર્ય છે, જ્યારે તમારે કોઈ અભિપ્રાય વ્યકૃત કરવાનો હોય છે, ત્યારે યાદ રાખવું કે એક ફકૃત અભિપ્રાય છે, એક જોવાની અને અનુભવવાની રીત, અને બીજા માણસોના અભિપ્રાયો અને તેમની જોવાની અને અનુભવવાની રીત તમારા જેટલી જ હક્કદાર છે અને તેમનો વિરોધ કરવાને બદલે તમારે તે બધાનો સરવાળો કરવો અને એક વધારે સર્વિષ્યાપક સમન્વય સાધવા પ્રયત્ન કરવો.

એકંદરે ચર્ચાઓ કાયમ સારી રીતે નિઝળ જતી વસ્તુઓ છે અને સમયની બરબાદી છે.

૫ જૂન, ૧૯૬૭

*

બધા અભિપ્રાયોમાં કાંઈક સાચું હોય છે અને કાંઈક અસત્ય. ખરેખર બીજા માણસોના અભિપ્રાયો મગજ ગુમાવ્યા સિવાય સાંભળવા શકિતમાન હોવું એ ખરેખર ધણી મોટી અને ઉપયોગી વસ્તુ છે.

*

કઈ રીતે સાંભળવું તે જાળવું; લક્ષ આપવું અને શાંત રહેવું.

*

એક પ્રસન્ન અને મધુર સિમત આપવા કરતાં સત્ય કહી દેવું એ કાયમ વધારે સારું છે. પરંતુ તમે જે કહો છો તે સત્ય નથી; તે તમારા અભિપ્રાયની ફકૃત અભિવ્યક્તિ છે. તે પ્રમાણે તમારા મગજમાં જે કાંઈ આવે તે ઓલી નાઓ તે સત્ય ઓછ્યા બરાબર નથી.

પ્રામાણિકતા

પ્રામાણિકતા એ શોઠ રક્ષણ છે.

*

એક શાંતિપૂર્ણ હૃદય એ પ્રામાણિકતાની શોઠ બક્ષિસ છે.

*

સાચદિલ અને પ્રામાણિક બનો અને તમારું મન સ્થિર રહેશો.

૧૦ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૮

*

પ્રાણિક પ્રામાણિકતા : આપણા ચુકાદાને અસત્ય ઠરાવવા અને આપણા કાર્ય વિશે નિર્ણય બાંધવા માટે આપણા સંવેદનો અને કામનાઓને મંજૂરી ન આપવી.

*

મનોમય પ્રામાણિકતા : વ્યક્તિ બીજાઓને છેતરવા અથવા પોતાની જતને પણ છેતરવા માટે પ્રયત્ન કરતી નથી.

*

મનોમય સર્વચાઈ : પૂર્ણ પ્રામાણિકતા માટેની અગત્યની શરત.

*

હોમેરા સત્ય ઓલો

કાયમ સત્ય બોલવું એ ઉદાત્તતાનો સૌથી ઊંચો હોદ્ડો છે.

*

સત્યનું એક બુંદ, ખોટી માહિતીના સાગર કરતાં ધણું વધારે મૂલ્યવાન છે.

*

કદી જૂઠું બોલો નહિ. : યોગ માર્ગ ઉપરની સહિસલામતિ માટેની નિરપેક્ષ શરત.

*

દરેક જૂઠનું ઉચ્ચારણ એટલે એક વિઘટન તરફનું પગથિયું.

મેં જૂઠી વાતો ઉપર કાયમ પ્રતિબંધ કરોલે છે અને કાયમ કરીશ.

*

જો કોઈ સાચી વસ્તુ કહેવાની તમને ઈચ્છા ન હોય તો જૂઠું કહેવાને બદલે તમે ફક્ત શાંત રહો..

*

આ પેન (pen) દ્વારા જે સંપૂર્ણ રીતે સાચું હોય તેના સિવાય બીજું કાંઈ પણ લખાય નહિ.

૧૪ જૂન, ૧૯૭૪

*

જો આપણા જૂઠાણાને, પછી ભલે ગમે તેટલું નાનું હોય તો પણ આપણા મોઢામાંથી અથવા લખાળમાં વ્યક્ત થવા દઈએ તો આપણે સત્યના પૂર્ણ દૂતો બનવાની કર્દ રીતે આશા રાખી શકીએ ! સત્યના પૂર્ણ સેવકે સહેજ પણ બિનયોકસાઈ, અતિશયોક્તિ અથવા વિકૃતિમાંથી દૂર રહેવું જોઈએ.

*

બિન ચોક્કાસાઈ કરતાં મૌન ધણું ઉનત્ત છે.

૩૦ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૨

*

વાણીનો સંયમ

વ્યક્તિ જે કાંઈ બોલે તેના ઉપર કાબુ હોવો એ પૂર્ણ શાંતિ કરતાં ધારું વધારે અગત્યનું છે. સાચી અને યથાર્થ રીતે ઉપયોગી હોય એવી વાણી બોલતા શીખવું એ ઉત્તમ છે.

૫ માર્ચ, ૧૯૩૩

*

પોતાની જત ઉપર સંયમ રાખવો એ પ્રથમ જરૂરી વસ્તુ છે અને ખાસ કરીને પોતાની જીબ ઉપરનો સંયમ ! જે લોકો શાંત રહેતા શીખે તો કેટલી બધી મુશ્કેલીઓનું નિવારણ થઈ શકે ?

સ્થિર બનો અને કાર્ય કરવા માટે જ નહિ પરંતુ મુખ્યત્વે ઝ્યાંતર સાધવા માટે તાકાત અને બલનો સંગ્રહ કરો.

૩ માર્ચ, ૧૯૩૪

*

બોલતાં પહેલાં, કાર્ય કરતાં પહેલાં અને લખતા પહેલાં, લોકો જે થોડાક શાંત રહી શકે તો ધારું મુશ્કેલીઓ નિવારી શકાય. ધારું બધી વસ્તુઓ નિર્દ્ધક રીતે બોલવામાં આવે છે અને તેનાથી ધારું ગેરસમજૂતીઓ અને અશુભ ભાવનાઓ ઉત્પન્ન થાય છે, અને તે બધું શાંતિ રાખી હોત તો અટકાવી શકાયું હોત.

જેટલા શબ્દો બોલવાની જરૂર હોય એટલા જ બોંલાય તો જગત એક ધારું શાંત સ્થળ બની જય.

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૪

*

નિર્દ્ધક શબ્દોથી દુનિયાના કાન બહેરા બની ગયા છે.

*

માતાજી, અમે કંપડાં સ્ફૂર્કથવાના કાર્યોમાં મોડા પડયા કારણું કે તે લોકો ધોખામાં મોડા પડેલા. તેમ છતાં હું આનંદથી કહી રહ્યું હું કે માર્ગ સાથીદરેની ઉત્ત્ર ચર્ચાયોથી હું દોરવાઈ ગયેલો નહિ. આ વસ્તુ હું મુશ્કેલીથી કરી શક્યો. હવે પછીથી હું આ વલણ રાખીશ. તમારા મૌનતું ખલ મને આપો.

હા, મૌન કઈ રીતે રહેવું અને કયારે પણ નકામી અને બિનંતંદુરસ્ત ચર્ચાઓમાં ભાગ ન લેવો એ જાગું ધારું સારું છે.

*

મૌન રહેવાની શક્તિમાં મહાન તાકાત રહેલી છે.

*

ખાસ કરીને રહેવાતી આધ્યાત્મિક ચર્ચાઓ ન સાંભળવી એ કાયમ વધારે સારું છે. દરેકે પોતાના માર્ગને અનુસરવાનું છે અને બીજાઓને તેની સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.

૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૮

*

આધ્યાત્મિકતાનું વાતાવરણ કેટલીક વખત શર્દીની આપલે કરતાં ધરી વધારે મદદ કરે છે.

૨૨ નવેમ્બર, ૧૯૫૧

*

તમે જે બોલો તે પ્રમાણે તમારે હંમેશાં કરવું જોઈએ, પરંતુ તમે જે કાઈ કરો તેના વિશે કાયમ ઐલ્યા કરવું એ ડહાપણભર્યું નથી.

જ્યારે તમે એલો ત્યારે તમારે કાયમ સાચું એલવું જોઈએ; પરંતુ, કેટલીક વખત ન એલવું વધારે સારું છે.

૧૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૧

* ^

જ્યારે ભૌતિક વસ્તુઓ વિશે વાત કરીએ ત્યારે આપણી શૈલી જીવંત, પ્રસન્નતાપૂર્વકની અને રમ્ભૂજ હોવી જોઈએ. જ્યારે પ્રાણમય વસ્તુઓની વાત કરીએ ત્યારે છટાદાર શૈલી જોઈએ.

જ્યારે મનોમય વસ્તુઓ વિશે વાત કરીએ ત્યારે શૈલી સ્પૃષ્ટ, ચોક્કસ અને યથાર્થ હોવી જોઈએ.

જ્યારે શૈતસિક વિશે વાત કરીએ ત્યારે માણસે પ્રોરણાયુક્ત હોવું જોઈએ.

૨૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૩

*^

આધ્યાત્મિક વાણી : સરળતામાં સર્વશક્તિમાન.

*

નિખાલસતા : તેને જે કહેવાનું હોય તે પરિણામી પરવા વગર ૨૫૭૮ રીતે કહી દે છે.

*

વસ્તુઓને મુલાયમ રીતે કહી શકવી એ કાયમ તાકાતની નિશાની છે અને અપ્રસન્નતાથી કોધમાં લભૂકી ઉઠનું તે નબળાઈ છે.

૧૮ ઓપ્રિલ, ૧૯૫૬

*

કોધ કોઈ પણ માણસને મૂર્ખાઈભરી વસ્તુઓ સિવાય બીજું કાઈ ઓલવા દેતો નથી.

*

કદી શેખી કરવી નહિ. શેખી વડે તમે તમારા સાક્ષાત્કારની શક્તિને વેડફી નાઓ શો.

*

શેખી, શેખી - પ્રગતિ માટે સૌથી મોટું વિધન છે. જે માણસને સાચી પ્રગતિ સાધવી હોય તો તેણે આ મૂર્ખાઈનો સાવચેતીથી ત્યાગ કરવો જોઈએ.

*

બધી કુટેવો કરતાં ટીકા કરવાની કુટેવ વધારે હાનિકારક છે.

*

મને “me'dire” શબ્દનું અંગ્રેજમાં કઈ રીતે ભાષાંતર કરણું તે આવડતું નથી. તે “નિંદા કરવી” - બરાબર નથી. વિકૃત મન, વિકૃત વાણી, વિકૃત છેદ્યવાણીમાં બહાર એવી રીતે આવે છે જે મધ્ય જેવું દેખાય પરંતુ સ્વાદમાં તે ઝેરનો અનુભવ કરાવે છે.

*

દરેક વ્યર્થ ઓલેલો શબ્દ એક ભયંકર ઝૂથલી છે. દરેક કિનનાંખોર શબ્દ, દરેક નિંદા ચેતનાનું અધઃપતન છે. અને આ નિંદા જ્યારે ગ્રામ્ય અને સુથૂલ

શરૂઆતમાં વ્યક્ત થાય છે, ત્યારે આત્મધાત બુરાભર છે – માણસના આત્માનો આપદાત.

૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૭

*

જ્યારે અજ્ઞાનમાં માણસ બીજાનું બૂરું ઓલે છે ત્યારે તે તેની ચેતનાને નીચલા સ્તરે ઉતારે છે અને તેના આત્માનું અધિપતન કરે છે.

એક પ્રતિષ્ઠાપૂર્વિ અને નમ્ર મૌનનું વલશ જ સાધકને માટે યોગ્ય વલશ છે.

*

વાણીના અસંયમ દ્વારા વ્યક્ત થતી જોખમી પરિસ્થિતિના ઈલાજ માટે-

૧.) જ્યારે તમે આવી પરિસ્થિતિમાં હો ત્યારે ઓલવાનું બિલકુલ બંધ કરી દો – જો જરૂર જાગ્યાય તો શારીરિક રીતે તમારી જતને બોલતી અશક્ય બનાવી દો.
૨.) તમારી જતનો દયા વગરના થઈને અભ્યાસ કરો અને બીજાઓમાં જે વસ્તુ તમને હારણાસ્પદ લાગે છે તે વસ્તુઓ તમે તમારો અંદર ધારણ કરો છો તેનો અનુભવ કરો.
૩.) તમારી અસ્તિત્વની રીતથી ઊલટી જ રીતનું તમારી અંદર સંશોધન કરો (ઉદારતા, નમ્રતા, શુભનિષ્ઠા) અને ખાસ દઢાગ્રહ રાખો કે તે વસ્તુઓ તમારામાં પડેલા ઊલટા તરફને નુકશાનકારક બને.

૧૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૮

*

સાચી શક્તિ અને સાચું રક્ષણ છેદ્યમાં રહેલાં પ્રભુની હાજરીમાંથી આવે છે. જો તમારી આ હાજરી તમારી અંદર સતત ટકાવી રાખવી હોય તો તમારી વાણી, વર્તન અને કાર્યોમાંથી સંભાળપૂર્વક બધી જ ગ્રામ્યતાને દેશવટો આપો. મુક્તિને સ્વચ્છંદતા અને સ્વતંત્રતાને ખરાબ રીતભાત સમજવાની ભૂલ કરશો નહિ. વિચારો શુદ્ધ અને અભીષ્ટા તીવ્ય હોવાં જોઈએ:

૨૬ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૫

જ્યારે તમે લોકો સાથે વાતચીત કરતા હો ત્યારે તમારી આજુભાજુ ચારે બાજુ પ્રભુની જીવંત હાજરી અને રક્ષણને કાયમ ટકાવી રાખવા માટે સંભાળ રાખો અને શક્ય હોય તેટલું ઓછું બોલો.

*

જે લોકો સમજતા નથી તેઓની આગળ તમે શાંત રહો છો. તેમાં તમે સાચા છો કારણ કે પ્રભુ તમારી સાથે હોય છે અને તે એક જ વસ્તુ અગત્યની છે. પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૩ નવેમ્બર, ૧૯૬૫

*

તમારે માર્ગી માગવા જવાની જરૂર નથી. પરંતુ તમારા શબ્દોમાં જેરસમજ થઈ છે તેથી તમે વધારે સંભાળ પૂર્વક બોલવા માટેના નિર્ણય બા છો તેમાં તમે સાચા છો.

*

બીજાઓની ભૂલો વિશે ઓલાં એ ચોક્કસ ઘણું ખરાબ છે; દ્રેકમાં તેમના દોષો હોય છે અને તેમના વિશે જ વિચાર્યા કરવું એ તેમને સુધારવામાં મદદ-રૂપ થતું નથી.

જૂન, ૧૯૬૬

*

લખવા માટે, બોલવા કરતાં પણ ઘણું વધારે, જે તમે પ્રભુ તરફ ઝડપથી આગળ જવા માટેના શ્રોઠ વલણમાં રહેવાની અભીષ્ટા રાખો તો તમારે બોલવા કરતાં પણ ઘણું વધારે લખવા માટે એક કંડક નિયમ બનાવવો પડશે કે બોલવા માં (અને ખાસ કરીને લખવામાં વધારે) જે વસ્તુ બિલકુલ અનિવાર્ય હોય તે જ બોલવી. જે તેનું બરાબર પાલન કરો તો તે અદ્ભુત શિસ્ત છે.

૨૭ જુલાઈ, ૧૯૬૬

*

બહુ વધારે પણ નહિ તેમ જ બહુ ઓછા શબ્દો પણ નહિ - જેટલા જરૂરી હોય તેટલા જ.

*

હું ધારું છું કે માહિતિ એકઠી કરવી એ ખરાખ નથી.

એ ખરાખ છે અને નુકશાનકારક છે અને જોઓ ગપસપ કરે છે તેમની ચેતનાને જ ફક્ત અધોગામી બનાવે છે એટલું જ નહિ પરંતુ તે જગાના સામાન્ય વાતાવરણને પણ તે દુષ્પિત કરે છે.

૨૮ જુલાઈ, ૧૯૬૭

*

બીજા શું કરે છે અથવા નથી કરતાં તે વિશે કૂથલી કરવી એ જોટું છે.

તે કૂથલીને સાંભળવી એ પણ જોટું છે.

તે કૂથલી સાચી છે કે જોટી, તેને ચકાસવા પ્રયત્ન કરવો એ જોટું છે.

જોટી ગપની સામે શબ્દોમાં વેર વાળવું એ જોટું છે.

સમગ્ર પ્રસંગ માણુસનો સમય વ્યર્થ ભરબાદ કરવાનો એક જોટો માર્ગ છે. અને તે માણુસની ચેતનાનું અધઃપતન કરે છે. જ્યાં સુધી આ ખરાખ ટેવને વાતાવરણમાંથી ભૂસી નાખવામાં ન આવે ત્યાં સુધી આક્ષમ તેના દિવ્ય જીવનના ધ્યેયને કદી પહોંચશે નહિ.

હું ઈરદ્દું છું કે દરેક તારી માફક પશ્ચાતાપ કરે અને આ બિન તંડુરસ્ત પ્રવૃત્તિને અટકાવવાનો નિશ્ચય કરે.

૧૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૭

*

વાણી અને વર્તન

જાળવું એટલું જ બસ નથી, તમારે તે વર્તનમાં મૂકવું જોઈએ.

દંલ કરવો એ પૂરતું નથી, તમારે તે ઘનવું જોઈએ.

૧૫ નવેમ્બર, ૧૯૬૦

*

દિવ્ય સત્યના માર્ગ ઉપર તમે જે અત્યારે જણો છો તે બધારે જાળવા માટે તમારે તેને અમલમાં મૂકવું જોઈએ.

એક થોડું એવું પણ સાચિદિલનું આચરણ લખેલા અથવા બોલેલા શબ્દોના મોટા જથ્થા કરતાં વધારે મૂલ્યવાન છે.

જુલાઈ, ૧૯૫૭

*

વર્તનમાં મૂકેલું નાનું એવું બિંદુ, સિધ્ધાંતો, સલાહો અને સુંદર ઠરાવોના મહાસાગર કરતાં વધારે સારું.

* .

૧૬૬૮

ઓછું બોલો વધારે કાર્ય કરો.

*

ઓછું બોલો, સાચા બનો, અને સર્વાઈથી કાર્ય કરો.

*

સાંભળવું સારું છે, પરંતુ પૂરતું નથી - તમારે સમજવું જોઈએ. સમજવું વધારે સારું પરંતુ તેમ છીતાં પૂરતું નહિ - તમારે કરી બતાવવું જોઈએ.

૨૪ નવેમ્બર, ૧૯૬૬

*

[શ્રી અરવિંદ કર્મધારના ઉદ્ઘાટન મસંગે]

સારું બોલવું એ સારું છે. સારી રીતે કાર્ય કરવું વધારે સારું છે. કદી તમારા કર્મને તમારા શબ્દોથી નીચેની કક્ષાના ન બનવા હો.

૨૮ જુલાઈ, ૧૯૭૦

*

સૈંયની ઉપેક્ષા કરવી તેના કરતાં તેને જહેર કરવું એ સારું છે; પરંતુ તેને જહેર કરવા કરતાં પણ તે જીવી બતાવવું તે વધારે સારું છે.

*

આ શિક્ષણ વિશે માણસ ધારું વધારે બોલે છે પરંતુ તેને તે અનુસરતો નથી.

*

જે લોકો પોતે વિચારે તે પ્રમાણે જીવતા નથી તેઓ નિરૂપયોગી છે.

*

દિવ્ય શિક્ષણ વાંચવું સારું છે.

તે શીખવું વધારે સારું છે.

તે પ્રમાણે જીવવું તે કોઈ છે.

*

શિક્ષણ ત્યારે જ ફાયદાકારંક થઈ શકે, જ્યારે તે પૂર્ણ સાચદિલ હોય અને એટલે કે જ્યારે તે આપવામાં આવે તે કાળજી જ જે તે પ્રમાણે જીવવામાં આવે તો.

*

બધા જ સિધ્યાંતો, બધા જ ઉપદેશો છેવટના પૃથક્કરણમાં બીજું કાંઈ નથી પરંતુ દર્શનના અને કહેવાના ભિન્ન માર્ગો છે. સૌથી ઊંચા દર્શનના પણ સાક્ષાત્કારની સાથે આવતી શક્તિ કરતાં વધારે મૂલ્યવાન નથી.

પરમ સત્યમાં જીવવું, ભલે પછી તે ફક્ત એક જ મિનિટ માટે હોય પરંતુ તેને શોધવા માટેનો પ્રક્રિયાઓ ઉપર અથવા પદ્ધતિઓ વિશે સૌકાંધ્ય પુસ્તકો લખવા અથવા વાંચવા કરતાં તે વધારે મૂલ્યવાન છે.

*

એક પ્રગતિશીલ સત્યનો સાક્ષાત્કાર કરવા માટે તેના સિધ્યાંતનું વ્યવહાર અનુસાર ઘડતર કરવું જોઈએ અને નહિ કે સિધ્યાંતને બંધબેસુતો વ્યવહાર કરવો.

*

કાર્ય કરતાં પછેલાં, તમારે શું કરવાનું છે તે જણો.

★

ભાગ - ૪

મુશ્કેલીઓ

સંજોગો

સંજોગો : પરિણામો, કારણો નહિ

બાધ્ય વસ્તુ અથવા સંજોગો કોઈ પણ વસ્તુ માટે કારણભૂત હોય એમ માનવું એ એક ભૂલ અથવા વહેમ છે. બધી જ વસ્તુઓ અને સંજોગો એક દિવ્ય બલ ને પડદા પાછળથી કાર્ય કરે છે, તેના સહાયકારી પરિણામો છે.

દિવ્યબલ કાર્ય કરે છે અને દરેક વસ્તુ તેની પ્રકૃતિ અનુસાર પ્રતિકાર્ય કરે છે.

*

માણસે પરિણામોને કારણો તરીકે ગણવા ન જોઈએ.

*

સ્થૂલ ઘટનાઓને તેમના ઉપરછલા દેખાવથી મૂલવો નહિ. તે એવી કોઈક બીજી જ વસ્તુની અભિવ્યક્તિ માટેનો કાયમ કઢંગો પ્રયત્ન હોય છે, અને સાચી વસ્તુ તમારી સપાટી ઉપરની સમજમાંથી છટકી જાય છે.

*

બાધ્ય અરસપરસ વિરોધી વસ્તુઓની પરવા કરો નહિ. તેમની પાછળ રહેલા સત્યની શોધ કરવાની છે.

*

સંજોગો : ભૂતકાળના કર્મેનું પરિણામ

(કોઈ વ્યક્તિએ તેના તે સમયના સંજોગો માટે સહાનુભૂતિની માગણી કરી.)

હું પૂરેપૂરી સહાનુભૂતિ રાખું છું પરંતુ અડગ રીતે ખાતરી રાખું છું કે દરેક વ્યક્તિને આ જીવનમાં એવા સંજોગો પ્રાપ્ત થાય છે જે તેણે આંતરિક રીતે કે બાહ્ય રીતે પોતાની જત માટે રહેલા હોય છે.

૧૧ જુલાઈ, ૧૯૩૯

*

લોકો તેમના જીવન માટે આંકનંદ કર્યા કરે છે અને તેમને એમ હાજો છે કે તેમની તકલીફો અને તેમના દુઃખ પ્રતિકર્યો જો બીજા લોકો અને વસ્તુઓમાં ફૈરફાર થાય, તો ચાદ્યા જરો આંથી જાગણ્ણીમાં તમે સહભાગી અનો છો ?

દરેક વ્યક્તિ પોતાના દુઃખોનું ધડતર કરનારા શિદ્ધીઓ છે.

૨૮ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

બધા જ વિધો પોતાની જતની અંદર રહેલા છે, પોતાની જતમાં જ બધી મુશ્કેલીઓ રહેલી છે, પોતાની જતમાં જ બધો અંધકાર અને બધું અજ્ઞાન રહેલાં છે.

૧૫ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

દુર્દિશા લોકોને સંખોધીને

તમે જાણીબુઝીને કરેલી દુષ્ટતા તમારા તરફ એક યા બીજા સ્વરૂપે પાછી ફરે છો.

૨૪ એપ્રિલ, ૧૯૬૯

*

દરેક વ્યક્તિ તેને પસંદ પડે તે રીતે વર્તવા મુક્ત છે પરંતુ તેણે કરેલા કર્મેને તેમના પ્રકૃતિદત્ત પરિણામોમાંથી અટકાવી શકતી નથી. જે પ્રલુબુ સાથે અને પ્રલુબુ માટે કરેલા કાર્યો હોય છે તે જ પરિણામોની ગુલામીમાંથી મુક્ત હોય છે.

*

આપણા કર્મોની સાક્ષી એક પરમ દિવ્યતા રહેલી છે અને પરિણામનો દિવસ ઝડપથી આવશે.

૧ માર્ચ, ૧૯૭૧

*

દરેક વ્યક્તિ તેના કર્મોનું ફલ પોતાની જત ઉપર લોગવે છે.

૩ માર્ચ, ૧૯૭૧

*

તમે તમારા પત્રના છેલ્લા પાના પર કહો છો તે વિશે. તમે જે રીતે વસ્તુઓ બનવી જોઈએ એમ ધારો છો તે પ્રમાણે નથી. હમણાં થોડા વધો સુધી મારે તે વિષય ઉપર ધારું કહેવાનું હતું. પણ તેનો ઉપયોગ શો? કેટલાક એવા પ્રકારના પાણી હોય છે જેમને ખળખળાવવા નહિ. કોઈ પણ સંજોગોમાં હું એમ દૃઢું કે આ વસ્તુ તમારે કદી ન ભૂલવી: માણસને જે વસ્તુ પ્રાપ્ત થાય છે તે, તે પોતે જે હોય છે તેનો પ્રમાણે જ બરાબર હોય છે. એ રીતે નહિ જે પ્રમાણે અજ્ઞાની માનવ-ન્યાય તેને મૂલવે છે પરંતુ એવા ધર્મ પ્રમાણે જે ધારો વધારે સૂક્ષ્મ, વધારે ઊંડો અને વધારે સાચો હોય છે, આપણે કદી ન ભૂવીએ કે દરેક વસ્તુની પાછળ પરમ પ્રભુ રહેલો છે અને તે જ આપણા ભાગ્યોનો સ્વામી છે.

*

સંજોગો અને માનવીની આંતર - સ્થિતિ

સંતોષનો આધાર બાબ્ય સંજોગો પર નથી પરંતુ આંતરિક પરિસ્થિતિ ઉપર છે.

૨૬ જુલાઈ, ૧૯૭૪

*

લોકો એમ માને છે કે તેમની સ્થિતિ સંજોગો ઉપર આધાર રાખે છે. પરંતુ તે બધું જોટું છે. જો કોઈ “ભાંગી પડે” તો તે એમ માને છે કે જે તેના સંજોગો સુધારે તો તે પાછો સુધરી જશે. પરંતુ ખરેખર તો જો સંજોગો અનુકૂળ બને તો તે વ્યક્તિ જેવી છે તેવી જ રહેશે. બધા એમ વિચારે છે કે તેઓ નબળાઈ અને થાક અનુભવે છે કારણ કે લોકો તેમની સાથે સદ્ગ્યવહાર

છે કારણ કે લોકો તેમનીસાથે સહદ્યવહાર કરતા નથી. આ વિચારસરળી વાહિયાત છે. સંજેગોને ફેરવવાની જરૂર નથી ; જે જરૂર છે તે તેમની પોતાની અંદર ફેરફાર કરવાની.

*

જે તમને એવું લાગે કે પરિવર્તનની જરૂર છે, તો તે બલાણુમાં પરિવર્તન લાવી શકાય અને શું બોલવવાનું છે, સિધ્ધ કરવાનું છે અને ભૂતકાળના અનુભવને ઉપયોગમાં લઈને ભાવિ માટે કઈ તૈયારી કરવાની છે તે વસ્તુ અગત્યની છે. આ વસ્તુ કરવી બહુ અધરી નથી - અને મને ખાતરી છે કે તમે આ વસ્તુ સહેલાઈથી કરી શકશો.

*

તમને આ તકલીફ છે. એ વસ્તુ સૂચવે છે કે તમારામાં કોઈ વસ્તુ એવી રહેલી છે, જેમાં તાત્કાલિક ફેરફારની જરૂર છે. કોઈ એવી વસ્તુ છે જે પ્રકાશમાં આવવાનો ઈન્કાર કરે છે. જે તમે તમારી ચેતનામાં ફેરફાર કરી શકો તો બધી મુશ્કેલીઓ અદરથ્ય થઈ જશે.

*

જ્યારે કોઈ વ્યકિતને બાધ્ય ફેરફાર કરવાની જરૂર હોય, તો તેનો અર્થ કે તે બરાબર આંતરિક પ્રગતિ કરતી નથી, કારણ કે જે વ્યકિત અંતરમાં પ્રગતિ કરે છે તે બહારના ગમે તેવા સંજેગોમાં પણ જીવી શકે, તેઓ સતત નવા સત્યો તેની આગળ પ્રગટ કરે છે.

બધું જ બાધ્ય પરિવર્તન સાહજીક હોવું જોઈએ અને એક આંતરિક રૂપાંતરની અનિવાર્ય અભિવ્યક્તિ હોવી જોઈએ. સામાન્ય રીતે શારીરિક જીવનની બધી જ સુધારણાઓમાં એક આંતરિક પ્રગતિનો સાક્ષાત્કાર કર્યો હોય તે બાધ્ય સપાઠી ઉપર ઉત્કુલ રીતે ખીલી ઊઠવો જોઈએ.

૨૯ માર્ચ, ૧૯૫૮

*

શારીરિક જીવન વ્યવસ્થા લય વિનાનું ન હોઈ શકે. જ્યારે આ વ્યવસ્થા બદલાય ત્યારે એક આંતરિક વિકાસની આજ્ઞાધીનતા અનુસાર બનવું જોઈએ અને નહિ કે બાધ્ય નવીનતા માટે. તે ફૂકત સપાઠી ઉપરના નિમ્ન પ્રાણોનો અમુક ભાગ છે જે બાધ્ય ફેરફાર અને નવીનતાને પોતાના માટે જ શોધે છે.

એક સતત આંતરિક વૃદ્ધિ દ્વારા જ જીવનમાં સતત નવીનતા અને અતૂટ રહ્યે શોધી શકાય. બીજો કોઈ સંતોષપ્રદ માર્ગ નથી.

*

ધર બદલવાથી તમે તમારા ચારિત્યને બદલી શકશો નહિ. જે તમે ચારિત્યમાં ફેરફાર કરો તો તમારે પર્યાવરણમાં ફેરફાર કરવાની જરૂર રહેતી નથી.

૨૨ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૪

*

મહુર માતાજી,

મને હમણું હમણુંથી અહીંથી ખસીને એક જુદ્દા જ મકાનમાં રહેવા જવાની લાગણી થયા કરે છે. મને ખખર નથી કે હું આમાં સાચો હું કે કેમ. મને આ બાબતમાં આપનું દિવ્ય માર્ગદર્શન મળી શકશો ?

જ્યારે માણસ ‘સાધના’ કરે ત્યારે બાહ્ય વસ્તુઓની બહુ ઓછી અગત્ય હોવી જોઈએ. ગમે તેવી આસપાસની પરિસ્થિતિમાં પણ જરૂરી આંતરશાંતિનું સ્થાપન થઈ શકે છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૧૮, ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

*

માતાજી, મારે તમને પૂછ્યું છે કે શા માટે અમે જે જીવન જીવીએ છીએ તેનો આટલો બધો આધ્યાર લૌટિક વસ્તુએ ઉપર કેમ છે ?

આ જરૂરી નથી; જે ચેતના બીજી જગ્યાએ એકાગ્ર થઈ હોય, બધારે ગાઢ રીતે, તો સ્થૂલ વસ્તુઓ તેમની ઘણીખરી અગત્ય ગુમાવી દે છે.

મુશ્કેલીઓ।

મુશ્કેલીઓનું કારણ અને ઉપયોગિતા

સવરૂપનો કોઈ ભાગ અથવા ભાગો, બલને અને ચેતના અને તેનો પ્રકાશ મૂકવામાં આવે તેને ગ્રહણ કરવાનો ઈન્કાર કરે અને દિવ્ય અસરની વિરુદ્ધ બંડ ઊઠાવે તો તેના પ્રત્યાધાતને લઈને જ મુશ્કેલીઓ કાયમ રહે છે. એવું ભાગ્યે જ બને છે કે આ પ્રકારની એક યા બીજી મુશ્કેલીનો સામનો કર્યા વગર કોઈ વ્યક્તિ પ્રભુની સંકલપશક્તિને સમર્પણ કરી શકે. પરંતુ પોતાની અભીષ્ટાને સ્થિર રાખવા માટે અને નિરપેક્ષ સચ્ચાઈથી પોતાની જતનું નિરીક્ષણ કરવું એ બધા જ વિદનો ઉપર વિજ્ય પ્રાપ્ત કરવાના ખાતરીભર્યા સાધનો છે.

*

ચોક્કસ આ બધી મુશ્કેલીઓ કોઈક જગાએ ઉત્પન્ન થતા વિરોધમાંથી આવે છે, કોઈક એવી વસ્તુ જે રૂપાંતરનો સામનો કરે છે.

*

કાયમ ને ગુપ્ત નબળાઈઓ ઉપર વિજ્ય મેળવવાનો છે તે બધીને ખુલ્લી કરવા માટે સંજોગો આવે છે.

*

આપણા સાક્ષાત્કારને પૂર્ણ કરવા માટે જ આપણા તરફ મુશ્કેલીઓને મોકલવામાં આવે છે.

જ્યારે આપણે કાઈક સાક્ષાત્કાર કરવા માટે પ્રયત્ન કરીએ છીએ ત્યારે દરેક વખતે આપણે કોઈક પ્રતિકાર અથવા વિધન અથવા નિષ્ફળતા પણ પ્રાપ્ત કરીએ છીએ તે વખતે જે વસ્તુ નિષ્ફળતા લાગે છે - આપણે જાણવું જોઈએ અને કદી ભૂલવું ન જોઈએ કે કેવળ એટલા માટે આવે છે જેથી કરીને સાક્ષાત્કાર પૂર્ણ બને.

એટલે આ ગાગુગાણવાની ટેવ, આ નિરાશ થવું અથવા અસલામતિની લાગણી હેવી અથવા તમારી જાતને દોડ દેવો અને તમારી જાતને કહેવું “અહો તે પરિસ્થિતિમાં પણ મેં ભૂલ કરી” - આ બધું જ પૂર્ણ મૂર્ખતા છે.

ફક્ત તમારી જાતને કહો : “અમે કઈ રીતે વસ્તુઓ કરવી તે જાણતા નથી : વારુ, અમારા માટે તે કરવામાં આવે છે, પછી ભલે ગમે તે વસ્તુ બને ! ” અને જો આપણે જોઈ શકીએ કે જે આપણને જેટલી હદ સુધીનું દેખાય છે, હા, એક મુશ્કેલી, એક ભૂલ, એક નિષ્ફળતા, એક વિધન - તે બધું જ ફક્ત આપણને મદદ કરવા માટે છે, જેથી કરીને સાક્ષાત્કાર પૂર્ણ બની શકે.

એક વખત તમે તે જાણી લો પછી બધું જ સહેલું બની જાય છે.

૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૮

*

આધાતો અને કસોટીએ કાયમ પ્રભુકૃપા તરીકે આવે છે જે આપણા સ્વરૂપમાં બતાવે કે આપણે કયાં ક્ષતિવાળા છીએ અને આપણે કઈ ગતિઓમાં આપણા મનોમય પુરુષનો અને પ્રાણમય પુરુષનો શોરબકોર સાંભળીને આપણા આત્મા પ્રત્યે પીઠ ફેરવીએ છીએ.

જો આપણે જાણી શકીએ કે કઈ રીતે આ આધ્યાત્મિક ફટકાઓને યોગ્ય નમ્રતાથી સ્વીકારવા, તો આપણે ખરેખર ફક્ત એક જ કૂદકામાં મોટું અંતર કાપી શકીએ.

૨૨ ફેઝુઆરી, ૧૯૬૫

*

એ પૂરેપૂરી ખાતરી રાખો કે જે કોઈ વસ્તુ બને છે તે આપણે સ્પષ્ટ રીતે જે પાઠ થીખવાની જરૂર હોય તેના માટે બને છે, અને જો આપણે “સાધનામાં” સાચદિલ હોઈએ તો તે પાઠને આનંદ અને કૃતજ્ઞતા પૂર્વક સ્વીકારવો જોઈએ.

કારણકે જે માણસ દિવ્ય જીવન માટે અભીષ્ટા રહે છે તેને એક અંધ અને અજ્ઞાની માનવજીતિના કાર્યો માટે ક્યું પ્રયોજન હોઈ શકે ?

૧૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૭

*

જે તમે ખરેખર પ્રભુને ચાહતા હો, તો તમે સિથર અને શાંત રહીને સાબિત કરી આપો. દરેક વ્યક્તિને જીવનમાં જે કાંઈ બની આવે છે તે આપણને પાઠ ભાગાવવા માટે આવે છે અને જે તેને આપણે સાચી ભાવનાથી લઈએ તો આપણે ઝડપી પ્રગતિ કરીએ છીએ.

આ પ્રમાણે કરવા પ્રયત્ન કરો.

૧૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૭

*

મુશ્કેલીઓ આવે છે કારણ કે તમારામાં તેમને માટે શક્યતાઓ છે જે જીવનમાં દરેક વસ્તુ સરળ હોત, તો જિંદગી જ નથી. તમારા રસ્તામાં મુશ્કેલીઓ આવે છે તે બતાવે છે કે તમારામાં શક્યતાઓ છે. ગભરાઓ નહિ.

૨૨ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૮

*

મારા તરફથી તમે 'ક્ષ'ને કહી શકો કે તેણે આ બાધ્ય રીતે દુઃખ પ્રસંગને એ રીતે જોવો કે તે એક સાબિતિ છે જેમાં પ્રભુ એમ બંણે છે કે તે આધ્યાત્મિક જીવન માટે તૈયાર છે. અને તેણે કોઈ બાધ્ય અથવા સ્થૂલ વસ્તુઓ સાથે હવે આસક્તિથી ચોંટી ન રહેવું.

જે તે વસ્તુઓને આ રીતે સ્વીકારે તો તેને તાત્કાલિક અનુભવ થશે કે બધો જ શોક તેનામાંથી વિદ્યા થઈ ગયો છે.

મારે એમ કહેવું હતું કે તેનાં વિશે ચિંતા ન કરવી. તે વસ્તુને તે એવી રીતે લે કે તેનાથી તે ઉદ્દેશ અથવા દુઃખ, ઉશ્કેરાટ કે ભાંગી પડવાની વૃત્તિમાં ન પડે.

*

અભીષ્ટ અને સાધક માટે, જે કાંઈ તેના જીવનમાં બની આવે છે તે દિવ્ય સત્યને જાણવા અને તે પ્રમાણે જીવવા માટે મદદ કરવા માટે આવે છે.

વિશ્વાસ રાખો કે તમે વિજય પ્રાપ્ત કરશો; અને તેનો અર્થ કે તે એક મહાન પગદું હશે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૧૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૮

*

મુશ્કેલીઓ કાયમ આપણી પ્રગતિ કરાવવા માટે આવે છે. જેટલી મોટી મુશ્કેલી તેટલી વધારે પ્રગતિ.

આત્મકાદ્ધા રાખો અને સહન કરો.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

નવેમ્બર, ૧૯૬૮

*

પરમ વિજય પ્રાપ્ત કરવાના અગાઉના કલાકો ધણે ભાગે સૌથી મુશ્કેલીવાળા હોય છે.

વ્યક્તિતના સમર્પણ માટે તે છેવટના પ્રતિરોધકો હોય છે. કેટલીક વખત તે બિલકુલ નગણ્ય હોય જે સૌથી જીદી અને જીત મેળવવા માટે સૌથી મુશ્કેલ.

પરંતુ તેનાથી વધારે જીદું રાખવાથી લડાઈનું પરિણામ ચોક્કસ વિજયમાં આવે છે.

*

મુશ્કેલીઓ માટે કદી ફરિયાદ ન કરો

જેને પૂર્ણતાના માર્ગ ઉપર આગળ જવું હોય તેણે માર્ગ ઉપર આવતી મુશ્કેલીઓ માટે કદી ફરિયાદ ન કરવી જોઈએ કારણ કે તે દરેક એક નવીન પ્રગતિ માટેની તક છે. ફરિયાદ કરવી એ નિર્બંધતા અને અસરચ્યાઈની નિશાની છે.

*

જે જગાએ બે છેડાઓ એકઠા મળે છે ત્યાં કોઈપણ વસ્તુ વિશે ફરિયાદ કરવી, પોતાના વિશે, બીજ વિશે કે સંજોગો વિશે તે એક નબળાઈ છે અને પોતાના પરમ ધ્રુબુ વિશે બિનસરચ્યાઈ છે. જીવનના સંજોગો તરફના વલણ ઉપરની તેમની અસરમાં બન્ને છેડાઓ એકત્રિત થાય છે. ધ્રુબુની સંકદ્યપશકિત જે વસ્તુઓમાં આવિલ્લાવ પામે છે તેના પ્રત્યે પૂર્ણ સમર્પણ; અને પરમશક્તિની

ચેતના જે તેની સર્વશક્તિમાત્રાના ઘ્યાલ અનુસાર બધી જ વસ્તુઓની વ્યવસ્થા કરે છે. ગમે તે પ્રસંગે ફરિયાદ માટે કોઈ જગા નથી ; જો માણસ સમગ્ર રીતે પ્રભુને સમર્પિત થયેલો હોય, તો તે પ્રભુની સંકલપશક્તિ, પદ્ધી તે ગમે તે સ્વરૂપની હોય તેના માટે કઈ રીતે ફરિયાદ કરી શકે ? અને બીજી બાજુએ, જો કોઈ જીવનના પરમ સત્ય પ્રમાણે જગતની વ્યવસ્થાની શક્તિની અનુભૂતિ કરે તો તે વ્યક્તિ તેનું જીવન જે પરિસ્થિતિમાં હોય તેને વિશે કઈ રીતે ફરિયાદ કરી શકે જ્યારે તેનું પરિવર્તન કરવાનો આધાર તેની પોતાની જત ઉપર જ હોય ?

*

કદી કચવાટ ન કરો. તમે જ્યારે બડબડાટ કરો ત્યારે બધા જ પ્રકારના બળો તમારી અંદર પ્રવેશ કરે છે અને તે તમને નીચે ઘસડી જાય છે. હસતા રહો, હું કાયમ રમુજ કરતી દેખાઉં છું, પણ તે ફક્ત રમુજ જ નથી હોતી. એ એક ચૈતસિકમાંથી આવેલી આત્મશક્તા છે. સિમત એક શ્રદ્ધાને વ્યક્ત કરે છે કે પ્રભુની સામે કોઈ વસ્તુ ટકી શક્શે નાહિ. અને છેવટે દરેક વસ્તુ સાચી રીતની બની આવશે.

૨૮ મે, ૧૯૫૪

*

નેટલો કચવાટ તમે વધારે કરશો તેટલા વધારે તમારા દુઃખો વધશો.

*

તમે જે છો તેનાથી તમને સંતોષ ન હોય તો પ્રભુની મદદનો લાભ લો અને તમારી જતમાં ફેરફાર લાવો. જો તમારા પોતાનામાં ફેરફાર કરવાની તમારામાં હિમત ન હોય તો તમારા ભાગ્યને આધીન બનો. અને શાંત રહો.

પરંતુ તમે જે પરિસ્થિતિમાં હો તેના વિશે સતત ફરિયાદ કરવી અને તમારા પોતાનામાં ફેરફાર કરવા માટે કાંઈપણ ન કરવું, તે તમારા સમયની અને શક્તિની બરબાદી છે.

તમારી મુશ્કેલીઓ ત્યારે જ અદશ્ય થશે જ્યારે કામનાઓ અને સુખસગવડો ઉપરની તમારી અહેંકારયુક્ત એકાગ્રતા અદશ્ય થઈ જાય.

*

મુશકેલીએ વિશે કદી ચિંતા ન કરો

કદી ચિંતા ન કરો.

તમે જે કાઈ કરો તે સચ્ચાઈથી કરો અને તેના પરિણામોને પ્રલુની સંભાળ ઉપર છોડી દો.

*

આપણે દરરોજ વ્યગ્રતા વગર જીવીએ. એવી કોઈ વસ્તુ જે કદાચ કદી ન બને તેને માટે શા માટે પહેલેથી ચિંતા કરવી ?

*

ચિંતા એ પ્રલુકૃપામાં શક્ષાની ખામી છે, એક અચૂક નિશાની કે આપણું નિવેદન સમગ્ર અને પૂર્ણ નથી.

મુશકેલીએને અગાઉથી ધારી ન લો - તેમને પહેંચી વળવામાં તે સહાયકારક નથી, પરંતુ તેમને આવવામાં તે મદદ કરે છે.

૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૩૨

*

પ્રગતિ માટે ચિંતા ન કરવી તે વધારે સારું છે; કારણ કે ચિંતા કરવાથી પ્રગતિ ફૂકત અટકે છે. તેના કરતાં પૂર્ણ વિશ્વાસ અને સરળતામાં પ્રલુની મદદ પ્રત્યે અને તેના વિજ્યમાં શક્ષા રાખવા માટે ખુલ્લા થવું વધારે સારું છે.

*

શાશ્વત પ્રલુની ચેતનામાં જીવો અને તમને પછીથી કોઈ બેચેની નહિ રહે.

*

મુશકેલીએ વિશે ભૂલી જાએ

મારી મુશ્કેલી મંને બાલિશ લાગે છે ?

આવી નાની બાબતોને માણસે બષુ અગત્ય આપવી ન જોઈએ. તમે તમારી નજર સમક્ષ એવો આદર્શ રાખો જેનો તમારે સાક્ષાત્કાર કરવો હોય અને તેને

માટે શ્રોણ કાર્ય કરવા કયો પ્રયત્ન કરવો તે અગત્યની વસ્તુ છે.

૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૪

*

હા, છેવટે તો આ બધી ઉપરછળી વસ્તુઓ, આપણે પૃથ્વી ઉપર જે સંદેશને ચરિતાર્થ કરવાનો છે તેની સરખામણીમાં બહુ એછી અગત્યની છે.

૨૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૭

*

આપણે આ મહાન આદર્શને તેમ જ જે કાર્ય સિદ્ધ કરવાનું છે તેને કાયમ યાદ રાખવાં જોઈએ તેથી કરીને નાની વિગતો, તુચ્છ બાબતો આપણું ધ્યાન ન હોરે માટે તેમને બહુ અગત્ય ન આપવી જોઈએ; તેમને આવવા દો અને જવા દો જેવી રીતે નાના વાદળો આકાશમાં આવે છે અને જાય છે અને તેઓ સુંદર હવામાનને અસર કરતાં નથી.

*

બિન અગત્યની બાબતોને અનાબંધક અગત્ય આપો નહિ.

*

નૈમિત્તિક બાબતો માટેની બધી જ ચિંતામાંથી આપણે મુક્ત થવું જોઈએ, અને આપણે વસ્તુઓ ઉપરના સામાન્ય દણિબિંદુમાંથી મુક્ત થવું જોઈએ.

૨૫ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

*

મુશ્કેલી વિશે વિચાર પણ ન કરો - તમે તેને શક્તિ આપો છો.

૧૪ એપ્રિલ, ૧૯૫૮

*

વિધન ઉપર એકાગ્રતા ન કરો; તે તેને તાકાત આપે છે.

*

જે તમે મુશ્કેલીનો વિચાર કર્યો કરશો તો તે ન છ પામ્યા કરશો. જે તમે તેના ઉપર એકાગ્ર થશો તો તે ફાલશો, ફૂલશો, તે વિચારશો કે તેને આવકાર મળે છે.

પરંતુ જે તમે કાંઈ પણ ધ્યાન નહિ આપો તો તે તમારામાંથી રસ ગુમાવી દેશે
અને ચાલી જશે.

*

સૌથી શ્રોષ ઈલાજ એ છે કે તમારી જત વિશે અને તમારી જ્ઞાતિઓ અને
મુશ્કેલીઓ નિશે વિચારવાનું છોડી દેં.

આપણે જે મહાન કાર્ય કરવાનું છે તેને જ ફક્ત આપણે વિચાર કરીએ,
આદર્શ જે શ્રી અરવિંદે આપણને સાક્ષાત્કાર કરવા માટે આપેલો છે. કાર્ય
અગત્યનું અને નહિ કે આપણે કઈ રીતે તે કરીએ છીએ.

હું મદદ કરીશ.

૫ જૂન, ૧૯૬૧

*

તમારી મુશ્કેલીઓને ભૂલી જાઓ. એક વધારે અને વધારે પ્રભુનું પૂર્ણ કરેણ
બનવાનો અને પ્રભુનું કાર્ય કરવાનો જ વિચાર કરો અને પ્રભુ તમારા માટે બધી
મુશ્કેલીઓ જીતી આપશે અને તમારું રૂપાંતર કરશે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૫ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

તમારી મુશ્કેલીઓને ભૂલી જાઓ.

તમારી જતને ભૂલી જાઓ.

અને પ્રભુ તમારી પ્રગતિની સંભાળ લેશો.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૫ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

દિંય માતાજી,

મારામાં રહેલા આ તમોમય ભાગમાં મુકાશ ભૂકવા અને જીવંત
શ્રદ્ધા ભૂકવા હું તમને માર્થના કરું છું.

તે ભાગને બિલકુલ અગત્ય ન આપો અને તે તેની તાકાત અને ધીરે ધીરે તેનું અસ્તિત્વ પણ ગુમાવી છે.

*

મારો પ્રેમ અને આશીર્વાદ હંમેશા તમારી સાથે છે.

૧૯૭૧

*

મુશ્કેલીઓનો સામનો કરો અને વિજય પ્રાપ્ત કરો.

તમારી કઠિન કસોટીઓ માટે કૃતજ્ઞ બનો, તે પ્રભુ તરફનો ટૂંકમાં ટૂંકો માર્ગ છે.

*

એક આદર્શ માટે જીવન જીવવામાં વ્યક્તિને જે આનંદ આવે છે તે માર્ગ ઉપર આવતી બધી જ મુશ્કેલીઓ માટેનું ચોક્કસ વળતર છે.

તમારા ભાગ્યમાં શ્રદ્ધા રાખો અને તમારો માર્ગ પ્રકાશિત થશો.

*

દરેક માટે અને સમગ્ર વિશ્વ માટે ગમે તે વસ્તુ ઉપયોગી બની શકે, જે તે પ્રભુને શોધવામાં મદદ કરે તો.

*

કૃપા અને સંરક્ષણ તમારી સાથે કાયમ હોય છે. જ્યારે કોઈ પણ આંતરિક કે. બાધ્ય મુશ્કેલી કે તકલીફમાં હો ત્યારે તે વસ્તુને તમારા ઉપર જુલમ કરવા ન દેશો; દિવ્ય બલ જે રક્ષણ કરે છે તેમાં આશ્રય લો.

જે તમે તે વસ્તુ શ્રદ્ધા અને સરચાઈથી કરશો તો તમે તમારી અંદર કોઈ વસ્તુનું ઉદ્ઘાટન અનુભવશો, જે બાધ્ય રીતના બધા જ અવરોધી હોવા છતાં કાયમ સ્થિર અને શાંત રહેશો.

૩ ફેઝુઆરી, ૧૯૭૧

*

જે લોકો સાચદિલ છે તેમને હું મદદ કરી શકું અને તેમને પ્રભુ પ્રત્યે જ્ઞાનાઈથી વાળી શકું. પરંતુ જ્યાં બિનસરચાઈ હોય ત્યાં હું જણું ઓછું કરી

શકું. અને મેં તમને હમણાં કહ્યું તે પ્રમાણે આપણે વસ્તુઓ વધારે સારી બને તે માટે ધીરજ રાખવી પડશે અને રાહ જેવી પડશે. પરંતુ ખરેખર હું સમજી શકતી નથી કે તમે શા માટે અસ્વસ્થ થાઓ છો અને તમારી બેચેની વસ્તુઓને વધારે સારી કરવા માટે કઈ રીતે મદદરૂપ થાય. તમે અનુભવથી જાણો છો કે ગોટાળો અને તમસમાંથી બહાર નીકળવા માટેનો એક જ માર્ગ છે; તે છે ખૂબ સ્થિર અને શાંત રહેણું અને સમતામાં દઢ રહેણું અને વાવાઝોડાને પસાર થઈ જવા દેવું. આ કૃદ્ર તકરારો અને મુશ્કેલીઓમાંથી ઉપર ઊંઠો અને મારા પ્રેમના પ્રકાશ અને શક્તિ, જે તમને કદી છોડતાં નથી, તેમાં વધારે જગૂન થાઓ.

‘સમતા’ ની ભાવનાથી બધી જ નાખુણીઓનો સામનો કરવો જોઈએ.

૨૪ નવેમ્બર, ૧૯૩૨

*

મુશ્કેલીને એક નવીન પ્રગતિના પ્રસંગમાં પલટાવી નાખવી એ સારું છે.

૧૩ માર્ચ, ૧૯૩૫

*

ખરેખર, તમે એવું ન માની શકો કે થોડી મુશ્કેલીઓનો સામનો કર્યા સિવાય સાધના થઈ શકે. તમારી અભીપ્સા સાચદિલ હોવાથી, દિવ્ય સાક્ષાત્કારમાં જે જે વસ્તુ અવયેતનમાં અવરોધરૂના હતી તે સપાટી ઉપર આવી છે જેથી કરીને તેમનું રૂપાંતર થઈ શકે. તેમાં એવું કાંઈ નથી જેથી તમે દુઃખી અથવા નિરાશ થાઓ – ઊલટું આ પ્રસંગોએ તમારે આનંદ માણવો જોઈએ જેથી તમારી પ્રગતિ થાય અને મારા પ્રેમ, શક્તિ અને આશીર્વાદ માટે આધાર રાખવાનું કદી ભૂલશો નહિ.

૧૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૬

*

જો તમે અવિચલ શ્રાધ્યા રાખો અને મારા પ્રત્યે તમારું હૃદય ખુદું રાખો, તો બધી જ મુશ્કેલીઓ, ગમે તેટલી મોટી હોય છતાં, તમારા સ્વરૂપની વધારે પૂર્ણિતા કરવા માટે સહાયરૂપ બનશો.

૧૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૭

*

તમારા બાબુ સંજોગોમાંથી તમારી જતને પાછી જેંચી લેવા પ્રયત્ન કરો જે વસ્તુઓ દ્વારા તમે ઉદ્દેશ પામો છો અને અંતરમાં એવી શાંતી શોધો જે કાયમ અવિચલ રહે.

૧૪ નવેમ્બર, ૧૯૩૭

*

કાયમ જ્યારે માણસને મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવાનો હોય છે અને તે તેમના ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરે છે ત્યારે એક નવીન આધ્યાત્મિક ઉદ્ઘાટન અને વિજય શરૂ થાય છે.

૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૭

*

જ્યારે તમારે પ્રગતિ કરવી હોય છે, ત્યારે તમે જે મુશ્કેલી ઉપર વિજય મેળવવા ઈર્છા હતા, તે તમારી ચેતનામાં અગત્ય અને ઉત્કટતામાં દસ ગણી વૃદ્ધિ પામે છે. તમારે ફક્ત ખંત રાખવો પડે છે. એટલું બસ છે; તે ચાલ્લી જરૂર.

*

ખંડી મુશ્કેલીઓ હેવા છતાં હું એવા વિશ્વાસ ઉપર ચાલું રાખું છું કે જો હું ટકી રહું તે મુશ્કેલ સમય પસાર થઈ જરૂર, જો હું હાર સ્વીકારું, તે હું ચાલ્યો જઈશા.

આ સાચું વલાણ છે. તેને વળગી રહો અને તમે વિજય પ્રાપ્ત કરશો.

*

સાધના કાયમ મુશ્કેલ હોય છે અને દરેકની પ્રકૃતિમાં પરસ્પર વિસંવાદી બળો હોય છે અને પ્રાણુને રૂઢ થઈ ગયેલી ટેવોમાંથી મુક્ત કરવો બહુ મુશ્કેલ હોય છે.

તે સાધના મૂકી દેવા માટે પૂરતું કારણ નથી. વ્યક્તિએ કેન્દ્રસ્થ અભીષ્ટા ટકાવી રાખવી જોઈએ, જે કાયમ સરચાઈભરી હોય, અને હંગામી નિષ્ફળતાએ આવે છતાં સ્થિર રીતે કાર્ય કરવું જોઈએ; અને ત્યાર પછી અનિવાર્ય રીતે ફેરફાર આવવો જ જોઈએ.

મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૩ મે, ૧૯૩૮

*

વિદ્ધનોની પરવા શા માટે કરવી ? આપણે કાયમ આગળ પ્રગતિ કરીશું જ.

*

તેની કોઈ ચિંતા નહિ ! મુશ્કેલીઓ ત્યાં એટલા માટે છે કે આપણે તેમણે પહોંચી વળવાનો આનંદ માણીએ.

આગળ ધ્યેા, આત્મશાધધા રાખો અને બધું સારું થઈ જશે.

*

મારે કાયમ એકની એક વસ્તુ જ કહેવાની છે ; સ્થિર વિશ્વાસ અને હિમત રાખવાં એ મુશ્કેલીમાંથી બહાર નીકળવાનો એક જ માર્ગ છે.

*

પૂર્ણ માનસિક સમતુલ્યા : જીવનની મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે અનિવાર્ય.

*

નિસાસા કરતાં હાસ્યમાં મુશ્કેલી ઉપર વિજય મેળવવાની વધારે શક્તિ છે.

૨૭ ડિસેમ્બર, ૧૯૪૧

*

દરેક વ્યક્તિ માટે કસોટીએ હોય છે જ. તેનો કઈ રીતે તે સામનો કરે છે તેમાં જુદાઈ છે. કેટલાક પાસે સિમત હોય છે, કેટલાક ધાંધલ મચાવે છે.

*

જ્યારે વસ્તુઓ મુશ્કેલ બને ત્યારે આપણે સ્થિર અને શાંત રહેવું જોઈએ.

૧૧ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

ગમે તેવી મુશ્કેલી હોય પરંતુ જે આપણે ખરેખર સ્થિર રહીએ તો તેનો ઉકેલ ચોકકસ આવશે.

૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૪

*

ભૂલો ઊચે ચડવાના પગથિયાં બની શકે છે અને આંધળા ફંકા વિજયોમાં પરિવર્તિત થઈ શકે.

૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

પોતાની અભીષ્ટા સ્થિર રાખવી અને પોતાની જત ઉપર પૂર્ણ સર્વચાઈથી નજર કરવી એ બધી મુશ્કેલીઓ ઉપર વિજય મેળવવાના ચોક્કસ સાધનો છે.

૧૦ મે, ૧૯૫૫

*

બધી જ મુશ્કેલીઓ શાધ્યાની, સહનશીલતાની કસોટી માટે હોય છે.

૧૩ જૂન, ૧૯૫૬

*

આત્માના અંતરના બલથી જીવનનો સામનો કરી લો અને સંજોગોના સ્વામી બનો.

૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૬

*

દિવ્ય માતાજી, મને જરૂરી ખલ આપો જેથી કરીને મારી નીચેની માર્થાના અસરકારક ખને.

શ્રી અરવિંદ અને માતાજીના પુત્ર તરીકે મને સૌથી વધારે રસ દિવ્ય સત્યમાં છે. મકૃતિમાં ગુપ્ત રહેલા અભિમાનનો પહાડ કોઈપણ રીતે આ દિવ્ય સત્યના મકાશિત સ્થૂર્યની ગતિઓને વિકૃત ન કરો. મને ક્ષુદ્રતાથી ઉપર ઊડુવો.

કોઈ પણ વસ્તુના એક ભાગના દર્શિબિંદુને સમગ્રના દર્શનને ઢંગવા ન દો અને એક પગલાની વિગતને, દિવ્ય લક્ષ્ય ઉપરની એકાગ્રતાને અટકાવવા ન દો.

આશીર્વાદ

૧૪ મે, ૧૯૬૩

*

માતાજી, કૃપા કરીને, માણુભય મકૃતિ દ્વારા દરેક વસ્તુની નાટ્યાત્મક રજૂઆતનો અર્થ મને સમજાવો એવી માર્થાના કરું છું.

હું એમ કહેવા માગતી હતી કે જીવન કાયમ મુશ્કેલીઓ, તકલીફો અને દુઃખોથી ભરપૂર છે; આ વસ્તુ સર્વસામાન્ય હકીકત છે, અને દરેકને પોતાના ભાગે આવતી વસ્તુનો સામનો કરવો પડે છે. તેમનો યોગ્ય રીતે સામનો કરવાનો એ રસ્તો છે કે માણસે સહનશીલ બનવું અને તેણે પ્રભુ અભિમુખ થયેલી ચેતના

તथા આંતરજીવનમાં પોતાનો રસ, આશા અને શાખા મુકવાં જોઈએ અને તેણે પ્રભુ માટે અભીપ્સા રાખવી અને પ્રભુના બલ અને મદદને સ્વીકારવા શક્તિમાન બનવું. પરંતુ ઘણે ભાગે પ્રાણમય પુરુષ અથવા તેનો કોઈ ભાગ દરેકે દરેક મુશ્કેલીને નાટ્યાત્મક અગત્ય આપવામાં એક વિકૃત આનંદ લે છે અને આ રીતે આંતર સ્વરૂપ અને દિવ્ય બલ સાથેનો સંબંધ તે કાપી નાખે છે.

ઘણા ખરા લોકોમાં આ કુટેવ સામાન્ય છે. તે અટકવી જોઈએ અને પછી દરેક વ્યક્તિ અનુભવી શક્ષે કે જીવનની કસોટીઓમાંથી આરપાર નીકળવા માટે તે જરૂરી મદદ ઘણી સધન રીતે પ્રાપ્ત કરશે.

૨ ફેઝુઆરી, ૧૯૬૪

*

આપણી પ્રતિકાર શક્તિ કરતાં કદી પણ આપણી કસોટીઓ વધારે પ્રમાણમાં મુશ્કેલ હોતી નથી.

*

શક્તિશાળી માનવીઓ માટે મુશ્કેલીઓ હોય છે અને તે તેમને વધારે શક્તિશાળી બનાવે છે.

ધીરજ રાખો અને તમે વિજ્ય પ્રાપ્ત કરશો. તમે બરાબર ખાતરી રાખશો કે મારી મદદ, બજ અને આશીર્વાદ તમારી સાથે કાયમ છે જ.

પ્રેમ સહિત.

૧૨ જુલાઈ, ૧૯૬૩

*

દરેકને માટે કસોટીઓ હોય છે જ - તેમનો સામનો કરવાનો અભિગમ ભિન્ન ભિન્ન વ્યક્તિઓ દ્વારા ભિન્ન ભિન્ન હોય છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૨૧ એપ્રિલ, ૧૯૬૭

*

તમારી મુશ્કેલીમાંથી તમારે બહાર નીકળવાનો એક જ માર્ગ છે. તમારે તમારા ચૈતસિક પુરુષની શોધ કરવી અને તેની ચેતનામાં સમગ્ર રીતે જગ્યાનું.

હાલમાં જે રીતનું પૃથ્વી ઉપરનું જીવન છે, દુઃખોથી ભરેલું છે અને કોઈપણ સંવેદનશીલ હૃદય તેને લઈને દુઃખી થઈ જાય છે. દિવ્ય ચેતનાના સંપર્કમાં આવવું અને તેની દ્યામાં, શક્તિમાં અને પ્રકાશમાં જીવન જીવવું એ એક જ અસરકારક માર્ગ છે જેથી આ મુશ્કેલી અને વેદનામાંથી બહાર નીકળી શકીએ અને ચૈતસિક પુરુષ સાથે એકતા સાધીને જ આપણે આ પરિસ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ.

આ હેતુ માટે મારી મદદ અને આશીર્વાદ તમારી સાથે છે.

૬ એપ્રિલ, ૧૯૬૮

*

પ્રભુના બાહુઓમાં આરામ કરવાથી બધી જ મુશ્કેલીઓનો ઉકેલ આવે છે કારણકે આ બાહુઓ પ્રેમથી આપણને આશ્રય આપવા માટે કાયમ ખુલ્લા કરવામાં આવે છે.

*

જ્યારે બધી જ વસ્તુઓ ખોટી બને છે. ત્યારે માણસે યાદ રાખવું જોઈએ કે પ્રભુ જ સર્વશક્તિશાળી છે.

*

પ્રભુ આપણી વર્ચ્યે હાજર છે. જ્યારે આપણે તેને યાદ કરીએ ત્યારે તે આપણા બધા જ સંજોગોનો, પૂર્ણ શાંતિ અને સમતાથી સામનો કરવાની તાકાત આપે છે. દિવ્યપ્રભુની હાજરી વિશે સભાન બનો અને તમારી મુશ્કેલીઓ અદર્શ થઈ જશો.

૭ નવેમ્બર, ૧૯૭૦

*

અંતરમાં પ્રભુ પ્રત્યેની સતત અભીષ્ટાવાળું જીવન જીવવું તે આપણને સ્થિતસહ જીવનનો સ્વીકાર કરવા શક્તિશાળી બનાવે છે, અને ગમે તેવા બાધ્ય સંજોગો હોય છતાં આપણને શાંતિમાં રાખે છે.

*

અંતરમાં જીવો, બાધ્ય સંજોગોથી વિચલિત થાઓ નહિ.

૨૬ જુલાઈ, ૧૯૭૧

*

દિવ્ય સત્યની સેવા અથે જીવન જીવે તે બાધ સંજોગોથી વિચલિત થતો નથી.

*

કેવળ પ્રભુ અથે જે જીવનું : એટલે વ્યક્તિગત જીવનની બધી જે મુશ્કેલીઓ ઉપર વિજ્ય પ્રાપ્ત કરવો.

ભૂલો

ભૂલો ભૂસી શકાય છે

જે ક્ષતિઓ અને ભૂલો દરેક ક્ષણે ભૂસી શકાતી ન હોય તો જગત માટે
મુક્તિની કોઈ આશા ન રહે.

*

જીવનના નાના નાના બનાવોને વધારે પડતી અગત્યતા ન આપો.

આ પ્રસંગોએ તમને પ્રગતિ કરવા માટે જેટલી મદદ કરી છે તેટલી તેમની
અગત્ય છે.

અને એક વખત પ્રગતિ થઈ ગઈ હોય પછી ભૂતકાળની ભૂલોના પરિણામો,
જે કોઈ હોય તો, પ્રભુકૃપાની દરમ્યાનગીરીથી અદશ્ય થઈ જાય છે.

*

પરમ પ્રભુ માટે પાપનું અસ્તિત્વ જ નથી – એક સત્યનિષ્ક અભીષ્ટા અને
ઝુપાંતર દ્વારા બધા જ દોષો ભૂસી શકાય છે.

તમે જે અનુભવો છો તે તમારા આત્માની અભીષ્ટા છે જેને પ્રભુની શોધ
કરવી છે અને તેનામાં જીવન ધારણ કરવું છે.

ખંત રાખો, વધારે અને વધારે સાચદિલ બનો અને તમે સહૃણ થશો.

૨૪ એપ્રિલ, ૧૯૬૪

*

પાપનો જગત સાથે સંબંધ છે પણ યોગ સાથે નહિ.

*

જે તમે જીવનમાં એક ભૂલ કરો તો તમારે તમારા આખા જીવન સુધી કદાચ સહન કરવું પડે. તેનો અર્થ એમ નહિ કે દરેકે તે પ્રમાણે સહન કરવું પડે છે. કેટલાક એવા લોકો હોય છે જે ભૂલો કરે જ જય છે અને તેમ છીતાં તેમને સહન કરવું પડતું નથી. પરંતુ જે લોકો આધ્યાત્મિક જીવન માટે જન્મેલા હોય છે તેમણે ખૂબ સંભાળ રાખવી પડે છે.

*

ભૂલો : વેદના, ચિંતા અથવા ૬૬^o નહિ

જે અયોગ્યતાની ભાવના, તમને કૃતજ્ઞતાના પ્રવાહથી સભર કરી દે અને તમે આનંદની તીવ્રતાથી શ્રી અરવિંદના ચરણ પાસે તમારી જતને ફેંકી દે, તો તમે જાણી શકો કે તે સાચા મૂલમાંથી આવે છે; પરંતુ તેના બદલે જે તે તમને દુઃખી બનાવે અને તમારામાં સંતાડવાની વૃત્તિ આવે અથવા તેનાથી દૂર જવાની વૃત્તિ થાય તો તમે ખાતરી રાખજો કે તેનું મૂળ વિરોધી બલમાં છે. પ્રથમ પ્રત્યે તમે મુક્ત રીતે ખુલ્લા થઈ શકો છો; બીજી ભાવનાનો તમારે ઈન્કાર કરવો જોઈએ.

૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૩

*

વ્યક્તિએ પોતાનાથી ભૂલો થઈ જય તેને લઈને પોતાની જતને સંતાપ આપવો ન જોઈએ, પરંતુ તેણે તેની અલીઙ્સામાં પૂર્ણ સત્યનિષ્ઠા રાખવી જોઈએ અને છેવટે બધું બરાબર બની આવશે.

૪ જન્યુઆરી, ૧૯૩૪

*

પોતાની અશુદ્ધિએ વિશે વધારે પડતા વિચાર કર્યો કરવા એ બિલકુલ મદદકર્તા નથી. પોતે પ્રાપ્ત કરવાની વિશુદ્ધિ, પ્રકાશ અને શાંતિ ઉપર વિચારને એકાગ્ર કરવો એ વધારે સારું છે.

૭ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૪

આપણી નભળાઈએ જ આપણને દુઃખી કરે છે, અને આપણે યોગમાર્ગ ઉપરનું એક ડગ આગળ ભરીને તેમાંથી સહેલાઈથી બહાર નીકળી શકીએ.

૧૨ મે, ૧૯૩૪

*

જેમ જેમ હું મારી અંદર તમારી હજરી વિશે સભાન ઘનવા મુયતન કરું છું તેમ તેમ મારી અંદર કોઈક વસ્તુ વધારે વિઝાનું બને છે.

આવી જીણી બાબતો વિશે ચિત્તા ન કરો - તેમના પોતાનામાં કોઈ અગત્ય નથી ; તેમનું મૂલ્ય આપણને એ વસ્તુ દર્શાવે છે કે આપણી પ્રકૃતિમાં કઈ જગાએ હજુ પણ અચેતન વસ્તુ રહેલી છે, જેથી કરીને આપણે ત્યાં પ્રકાશને લાવી શકીએ.

૧૩ જુલાઈ, ૧૯૩૪

*

અપૂર્ણતા અને ક્ષતિએ નિહાળવી એ સારું છે પરંતુ તે જ શરતે કે પ્રગતિ માટે વધારે હિંમત લાવે, નિશ્ચયબળમાં શક્તિની વૃદ્ધિ, અને વિજય માટે ભાવિ પૂર્ણતાની વધારે મજબુત ખાતરી લાવે.

૨૨ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૫

*

આ અશક્તિના વિચારો મુજાઈભર્યા છે, તે પ્રગતિકારક સત્યનો નકાર છે - આજે જે બની શકે નહિ તે જે અભીષ્ટામાં રાખવામાં આવે તો એક દિવસ બની આવશે.

૬ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૫

*

ને શીતે વસ્તુએ હોવી જોઈએ તેવી શીતની ન હોય તો પણ ચિત્તા તેમને વધારે સારી બનાવવામાં બિલકુલ મદદગાર બનતી નથી. એક સ્થિર શ્રદ્ધા એ શક્તિનો મૂળ સ્તોત છે.

૧૧ નવેમ્બર, ૧૯૩૬

*

તમે જ્યારે જ્યારે ભૂલ કરી છે ત્યારે મેં તમને કાંઈ પણ ગુપ્ત રાખ્યા સિવાય સ્પષ્ટ રીતે કહેલું છે. દરેક વ્યક્તિ ભૂલો કરે છે અને દરેકને તેમાંથી શીખવાનું અને પ્રગતિ કરવાનું હોય છે. વધારામાં મેં તમને મોટી જવાબદારી આપેલી છે. તમે જે કર્યું તેની હું પૂર્ણ પ્રશંસા કરું છું પરંતુ હજુ ધાર્યું શીખવાનું છે અને મને ખાતરી છે કે તમને જ્ઞાન અને અનુભવની પ્રાપ્તિ આનંદ આપશે.

મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૧૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૩

*

ભૂતકાળ વિશે જ ચિંતન કર્યા કરવું એ બિલકુલ ખોટું છે. સાચું વલણ એ છે કે એ વસ્તુ કાયમ રાખવી કે પ્રલુના સંકલ્પ વિના કાંઈ પણ બનતું નથી અને તેના સંકલ્પને સ્થિરતાથી આજાધીન બનવું. જો તમે ભૂતકાળમાં ભૂલો કરી હશે તો તેનું કારણ સાચા સમર્પણની ખામી છે અને ભૂલોને સુધારી લેવાનો એકજ માર્ગ છે કે સાચી રીતે સમર્પણ કરવું.

*

પરંતુ ઉડેગ કરવા જેવું એ કારણ નથી. માનવ પ્રકૃતિએ આપણને જે મર્યાદાઓ આપી છે તેમાં રહીને બિલકુલ શાંત રહેવું અને આપણાથી બને તેટલું ઉત્તમ કરવું.

છેવટે તો બધી જ પૂર્ણ જવાબદારી પ્રલુની છે અને બીજા કોઈની નહિ. એટલે તેમાં ચિત્તા કરવા જેવું કાંઈ નથી.

*

તમારી ભૂલોને કબુલ કરવી તે સારું છે, પરંતુ તમારી જતને વેદના ન આપવી.

તમારે ૬૬ સહન કરવાનું નથી, તેના બદલે તમારી જતને સુધારવાની છે.

*

માતાજી,

કું થાકી ગયો કું કારણ કે દરરેજ કોઈકને કોઈક કમનસીયી આવી પડે છે.

મારા બ્હાવા એટા,

આવી નાની કમનસીબીઓથી તારી જતને વેદના આપીશ નહિ. ખૂબ સ્થિર રહે અને આ બધા અકસ્માતો ત્યાર પછી બનશે નહિ.

મારા આશીર્વાદ તારી સાથે કાયમ છે.

*

આજે 'ખન' કૂદ્યા નહિ, અમને ખખર નથી કે કેમ. અમને ડર છે કે 'ખન' સારા નથી. એટલે છેવટની ક્ષણે અમે એક મુકારના બિસ્કિટ ખનાવ્યા અને તે પણ ખળી ગયા.

માતાજી, અમને કહેણે કે, વસ્તુએ અમારી વિરુદ્ધમાં કેમ પડે છે ?

મેં બન ચાખ્યા છે. સ્વાદ ધણો સરસ છે. તે બરાબર ફૂલ્યા નહિ કારણ કે તેને બરાબર શેકવામાં આવેલા નહિ. તવો વધારે પડતો ગરમ થઈ ગયો હશે, બન બળવા માંડયા અને અંદરની બાળુએ શેકાય તે પહેલાં બહારની સપાટી બદામી થવા લાગી. બિસ્કિટ બળ્યા નથી, તે ધણો સારા છે.

મારા આશીર્વાદ તારી સાથે કાયમ છે.

*

ભૂલો : એળખો અને તેમને સુધારો

જ્યારે ભૂલ થાય ત્યારે તેને કાયમ પ્રગતિના સાધન તરીકે ગણવી જોઈએ ; એક વખત જરૂરી ફેરફાર થઈ જય પછી ભૂલ અને તેનું કારણ અદશ્ય થઈ જય છે અને ફરીથી તે બનતી નથી.

૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૭

*

એ ધણ્યું સારું છે કે તમે તમારી પ્રકૃતિની ભૂલો અને દોષો વિશે સભાન બન્યા છો. એક વખત તમે સચેતન બનો પછી તમે તેમાંથી બહાર નીકળી શકો અને તમારી પ્રકૃતિમાં ફેરફાર કરી શકો.

૨૩ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૮

*

તેનાથી ઊલટું મને એવું લાગે છે કે તમે જ્યાં છો ત્યાં જૈ રહેવું વધારે સારું છે અને તમારી પોતાના દોષોને શોધી કાઢવા પ્રયત્ન કરો - તમારામાં

થોડાધણા હેવા જ જોઈએ જે રીતે દરેકનાં હોય છે - અને તેમને સુધારવા માટે પ્રયત્ન કરો. પોતાની ભૂલો વિશે સભાન બનવું એ મુશ્કેલીમાંથી બહાર નીકળવાનો ચોક્કસ માર્ગ છે.

*

ભૂલને કબૂલ કરવી એટલે ભૂલને માફી મળવી.

૧૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૮

*

ભૂલ કબૂલ ન કરવી એટલે તેને સુધારવાનો ધ્યાન કરવો.

*

પશ્ચાત્તાપ : ભૂલોને સુધારી લેવા માટેનું પ્રથમ પગથિયું.

*

તમારી જતને માટે ખેદ બતાવ્યા કરો તેનો કોઈ ઉપયોગ નથી, તમે કરેલા દોષોમાં ફરીને કદ્દી પતન ન થાય તેના માટે તમારે સંકદ્ય કરવો જોઈએ.

*

દરરોજ રાત્રીએ સૂતા પહેલાં આપણે પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે દિવસ દરમયાન કરેલી ભૂલોનું ફરીને ભવિષ્યમાં પુનરાવર્તન ન થાય.

૨૦ જૂન, ૧૯૫૪

*

વર્ષના આજના છેલ્લા દિવસે, આપણે ઠરાવ કરીએ કે આ પૂર્ણ થતા વર્ષની સાથે સાથે આપણી બધી જ નબળાઈએ અને જીદી તમોગુણતા ખરી પડે.

*

એકની એક ભૂલો ફરીને ન કરવાનો દદ અને અસરકારક નિર્ણય અને પ્રભુની કૃપામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ, એ જ ફક્ત એક ઉપાય છે.

૨૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૫

નખળીઈએ।

ભીતિ

ભીતિ કાયમ જોઈ સલાહકાર છે.

*

તે ભીતિ છે - બધારે કે ઓછી સચેતન - જે લગભગ બધાં ઉપદ્રવ ઉત્પન્ન કરે છે. ભીતિ વગર કાઈપણ વસ્તુ (ખરાબ) બની શકે નહિ.

*

કર ન રાખો, તમારો વિશ્વાસ ટકાવી રાખો, આ બધી તકલીફો તમારી પાસેથી વિદ્યાય લેશો.

મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

*

બીક રાખવાનું બંધ કરો અને બધા જ ઉપદ્રવો પણ બંધ થઈ જશો. મારો બાળક કદી ઉરે નહિ.

આશીર્વાદ.

*

મારું રક્ષણ કાયમ તમારી સાથે છે અને કાઈપણ ખરાબ બની શકે નહિ.

પરંતુ તમારી ભીતિ ખંખેરી નાખવાનો નિર્ણય કરવો પડશે અને પછીથી જ મારું બલ પૂર્ણ રીતે કાર્ય કરી શકે.

*

૨૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૭

તમારી જતને વેદના ન આપો, ચિંતા ન કરો, સૌથી વધારે તો ડરનો દેશનિકાલ કરો, ડર એક જોખમી વસ્તુ છે જે એવી વસ્તુને બોટી અગત્ય આપે છે જેમાં કાંઈપણ અગત્ય હોતી નથી. કેટલાંક લક્ષણો જોવાથી ઉત્પત્તન થતો ડર તે લક્ષણોના પુનરાવર્તનના આવકાર માટે બસ્સ છે.

૨૪ જુલાઈ, ૧૯૪૫

*

નાડીતંત્રની અને પ્રાણની નિર્ભળતામાંથી આ ડર આવે છે. યોગના માર્ગનું અનુસરણ કરો તે પહેલાં આ ભીતિનો નિકાલ કરવો જોઈએ.

૮ માર્ચ, ૧૯૪૬

*

યોગ અને ભીતિ સાથોસાથ ચાલી શકે નહિ.

*

જ્યારે તમે એકાગ્રતા કરવા પ્રયત્ન કરો ત્યારે તમારો શ્વાસોચ્છ્વાસ બંધ પડી જાતો હોય એમ તમને લાગે છે તેથી તમને બીક લાગે છે. તમે જો આટલાં બધા ડરપોક હો તો આ માર્ગમાં પ્રવેશ ન કરશો. કદાચ તેમાં સૌથી ખરાબ પણ બને તો પછી તમે શું કરશો ? તમે કદાચ મૃત્યુ પામો - અને પછી ? તમે મૃત્યુ પામો તો કયું મોટું નુકસાન થઈ જશો ? અમારો યોગ નિર્મલ્ય માણસો માટે નથી. જો તમારામાં હિમત ન હોય તે તમે તેને છોડી દો તે વધારે સારું છે - તમારી ભીતિએ તમારે માટે અકસ્માતો લાવશે.

*

જે પ્રભુનો છે તેને શેની બીક હોઈ શકે ? પ્રભુએ તેના માટે જે માર્ગ કરી રાખેલો છે, પછી તે ગમે તેવો હોય કદાચ તેની મર્યાદિત ઝુલ્લિ માટે અગમ્ય હોય, તેવા માર્ગ ઉપર જેનો આત્મા વિકાસ પામતો હોય અને જેની ભમરો ઉપર પ્રકાર પથરાયેલો હોય એવી રીતે ચાલી શકે નહિ ?

૧૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

બધી જ ભીતિએ ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવો જોઈએ. અને તેમની જગાએ પ્રભુની કૃપામાં એક સંપૂર્ણ વિશ્વાસનું સ્થાપન થવું જોઈએ.

૬ જૂન, ૧૯૫૬

*

દરેક માસના કેટલાક હિવસોમાં, જ્યારે હું મારા ઝેમભાં રાત્રે સૂઈ જાઓ છું ત્યારે મારા એરડાની ખારીમાંથી ચંદ્રનો મકાશ મારા મોઢા ઉપર અને શરીર ઉપર પડે છે. હું જાંઘતો હોઊં ત્યારે ચંદ્રનો મકાશ મારા શરીર ઉપર પડે તેમાં કોઈ નુકસાન ખરું? હું એટલા માટે તમને પૂછું છું કે કોઈએ મને કણું કે તેની ખરાખ અસર થાય અને તેથી મારે તે બંધ કરવો તે વધારે સારું. પરંતુ મને ચંદ્ર અને ચંદ્ર મકાશ ખરું પસંદ પડે છે કારણુંકે તે મને તમારા “શ્વેત મકાશ” ની યાદ આપે છે. તમે મને જાણું કરવાની કૃપા કરશો કે જ્યારે હું જાંઘતો હોઊં ત્યારે મારા ઉપર ચંદ્ર મકાશ પડે તો મને નુકસાનકારક થાય કે કેમ?

જો તમને બીક લાગતી ન હોય તો કોઈ નુકસાન નથી – ચંદ્ર નુકસાન કરતો નથી, પણ નુકસાન કરતાર ભીતિ છે.

૮ મે, ૧૯૬૩

*

જો તમે ડર ન રાખો તો કોઈપણ વસ્તુ તમને નુકસાન ન કરે:

તેથી બીક ન રાખો, અચંચળ અને સ્થિર રહો – બધું બરાબર થઈ જશે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૧૫, એકોટોબર, ૧૯૬૭

*

સૌથી પ્રથમ તમારા પોતાની જત માટેનો કાયમો ઈલાજ છે જાયમુક્તિ, ભય સૌથી ભયંકર રોગ કરતાં પણ વધારે જોખમી છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૮ એકોટોબર, ૧૯૬૭

*

કોઈપણ વસ્તુનો ડર રાખવાની જરૂર નથી – બધું જ પ્રભુ છે – પ્રભુ જીવાય બીજું કાંઈ પણ નથી. પ્રભુ જ એક હસ્તી ધરાવે છે અને જે કોઈ વસ્તુ આપણને ડરાવે છે તે એક પ્રભુનો મૂર્ખ અર્થહીન ખુરખો છે.

આનંદમાં રહો - માર્ગ તમારી આગળ ખુલ્લો છે. માંદગીના આ ચીટકી રહેલા જ્યાલને ખંખેરી નાખો અને પ્રલુની સ્થિરતાને નીચે ઉતારો.

પછીથી બંધું બરાબર થઈ જશે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

*

માતાજી, હું ભયંકર રીતે અસ્વસ્થ બની ગયો છું, મને કેછી કુદ્દ શક્તિની ઝુશ્કેલીએ આપનારી ઘણું વસ્તુએ વિશે શાંકાએ છે. મને એવું લાગે છે કે હું ધીરે ધીરે ગુંગળાઈ રહ્યો છું; મને માથામાં દુઃખાવો રહ્યા કરે છે, જે ઘડીમાં આહી અને પછી બીજી જગ્યાએ એમ ફર્યા કરે છે અને તે ભયંકર છે. હું કેછી તામસિક, અચિત અને તમોદ્દય વસ્તુ સાથે અંધાઈ ગયેલો છું. હું તેમાંથી મુક્તિ મેળવી શકતો નથી. માતાજી, મને મદદ કરો, મને ખખર નથી પડતી કે મારે શું કરવું. બધે જ મને અંધકાર, અંધકાર, અંધકાર લાગે છે. મને ખખર નથી પડતી કે હું કયાં સુધી આની સામે ટકી શકીશ. એ કેછી એવી વસ્તુ છે જે ધીરે ધીરે મારી શક્તિ હરી લે છે અને મને તેના પોતાના તરફ એંચી લેવા દૂઢું છે. માતાજી, મને મદદ કરો. મને ખરેખર ખખર નથી કે મારે શું કરવું.

તમારે ડરવું જોઈએ નહિ. પ્રલુ જે પ્રેમ, પ્રકાશ અને જીવન છે તેનામાં વિશ્વાસ રાખો.

૮ માર્ચ, ૧૯૭૨

*

નિર્ભય થઈને સિધ્ધપુર જવ અને કોઈપણ ડર રાખશો નહિ. ભય જ નુકસાન કરે છે અને નહિ કે “ભૂતો”. બોકો શરીરનો ત્યાગ કરે અને તમારી સમક્ષ પ્રગટ થાય ત્યારે તમારે તેમનાથી ડરવું નહિ - કારણકે તેઓ બેચેન હોય છે અને તેમનામાં શાંતિનો અભાવ હોય છે - તેમને એક સુંદર વિચાર આપો અને તેમને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય એવી દુર્ઘટા વ્યક્ત કરો અને તે બધું અટકી જશો.

કોઈપણ પ્રસંગે તમે, તેમને માતાજી પાસે જવાનું કહી શકો છો અને ત્યારપણી તેઓ તમને બિલકુલ તકલીફ આપશો નહિ.

સિદ્ધપુર જાઓ અને જો કોઈ નાપસાંદ સાથીદાર હોય તો તેને છોડી દેશો, પરંતુ કાયમ યાદ રાખશો કે નુકસાન માટે ભય જ કારણભૂત છે અને પ્રભુની કૃપામાં વિશ્વાસપૂર્ણ શાધ્યા વડે તમે નિર્બિય બનશો.

*

તમે ત્યારે જ લયમાંથી સંપૂર્ણ રીતે મુક્ત બની શકો જ્યારે તમે બધી જ હિંસાને તમારામાંથી હાંકી કાઢી મૂકી હોય.

*

બધી જ પ્રકારની હિસામાંથી મુક્ત બનો અને તમને પછીથી કોઈપણ ડર રહેશો નહિ.

*

ભીતિ એટલે ગુપ્ત સંમતિ, જ્યારે તમે કોઈ વસ્તુથી ઉરો ત્યારે તેનો અર્થ કે તમે તેની શક્યતાને મંજૂર રાખો છો અને આ રીતે તમે તેના હાથ મળભૂત બનાવો છો. ભીતિ ઘણ્ણી રીતે કાબુમાં લઈ શકાય છે તેમાંની કેટલીક લિંમત, શાધ્યા અને સાનની છે.

૩૧૮

શંકા સાથે ધૃષ્ટનાથી રમત રમી શકાય નહિ; તે એક એવું જેર છે જે એક એક સુંદર બુંદ વડે આત્માને ક્ષીણ કરે છે.

*

આપણે શંકાઓમાંથી મુક્ત થવા માટે નિશ્ચય કરવો જોઈએ, તેઓ આપણી પ્રગતિના માટેના સૌથી દુઃમનો માંહેના દુઃમનો હોય છે.

૨૮ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

વિષાદ

વિષાદના હલાયોને કઈ રીતે અટકાવવા ?

વિષાદ ઉપર કોઈ ધ્યાન ન આપો અને જાણે કે તેની ત્યાં હસ્તી જ નથી એ રીતે કાર્ય કરો.

૩૧ માર્ચ, ૧૯૫૪.

*

મારું ફુદ્ય શુભકૃતા અને નીરવતા અનુભૂવે છે, માતાજી.

તમે કાંઈક સુંદર અને રસપ્રદ વાંચવા વાંચવા માટે અને તમારી જતમાંથી તમારું ધ્યાન બીજે દોરવા માટે શા માટે પ્રયત્ન કરતા નથી? તે શ્રોષ્ઠ ઈલાજ છે.

૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૫.

*

આવા વાહિયાત વિચારોમાં રાચો નહિ. “ગાંડિપણ” અને “નક્ક” અને “અંધારી કોટડી” એ બધું તમારી કલ્પનામાં જ છે.

તમારે તેની જગાએ મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદથી પૂર્તતા કરવી જોઈએ.

૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૭

*

મારા વહાલા બાળક, તારું કાય્ય, ફુકત એક કાય્ય જ છે અને તું ખરેખર વિષાદમાંથી સહન કરતો નથી. ખરેખર વિષાદ સૌથી ખરાબ માંદગી છે અને આપણે જેટલી શક્તિથી રોગમાંથી મુક્તિ મેળવીએ છીએ તેટલી શક્તિથી તને હાંકી કાઢવો જોઈએ.

કાય્યમ મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૩૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૬

*

એ વિષાદ અને નિરાશાનો રાખ્ય છે જેને આપણે આજે રાત્રે હણીશું - નેથી કરીને જેમનામાં આ રોગમાંથી મુક્તિ મેળવવાનો સર્વાઈલર્યો સંકલ્પ હોય તેઓ વિજય પ્રાપ્ત કરવા માટે જરૂરી સહાય ગ્રહણ કરી શકે.

૨૦ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૦

*

વિષાદ કાય્યમ તર્ફીન હોય છે કારણકે તે કોઈ જગાએ દોરી જતો નથી. યોગનો તે સૌથી સૂક્ષ્મ શરૂ છે.

૩૧ મે, ૧૯૫૫

મારે ફક્ત એક જ વસ્તુ કહેવાની છે; વિધાદ ખરાબ સલાહકાર છે.

મારો પ્રેમ તમારી સાથે કાયમ છે. શાલ્લા રાખો અને તમે સાજ થઈ જશો.

એ વિધાદ છે જે તમારી તંદુરસ્તીને હાનિ પહેંચાડે છે.

આશીર્વાદ.

૨૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૭

*

તે અહંકાર છે જે વિધાદ પ્રાપ્ત કરે છે.

તેની પરવા કરો નહિ. તમારું કાર્ય સ્થિરતાથી આગળ કરે જાઓ અને તમારો વિધાદ અદશ્ય થઈ જશો.

૧૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૧

*

આ વિધાદ અને બંડની કાણેમાં ખોટી ગતિના આવેગમાંથી કોઈપણ નવો નિર્ણય લઈ શકાય નહિ, પરંતુ વ્યવહારિક રીતે માલસે તેના દરરોજના કમ પ્રમાણે ચાલવું જોઈએ. અને સ્થિર અને સ્વસ્થ રહેવું જોઈએ.

*

જ્યારે તમે તે પ્રમાણે અપ્રસન્ન બનો ત્યારે સમજાએ કે તમારે પ્રગતિ કરવાની છે. તમે એમ કહી શકો કે આપણે કાયમ પ્રગતિ કરવાની જરૂર છે, પરંતુ કેટલીક વખત આપણી પ્રકૃતિ ને જરૂરી ફેરફાર કરવાનો હોય છે તેમાં સંમતિ આપે છે અને પછીથી બધું જ સરળતાથી અને સુખપૂર્વક આગળ ચાલે છે. તેનાથી ઊંલટું કેટલીક વખત ને ભાગને પ્રગતિ કરવાની હોય છે તે ગતિ કરવાનો ઈન્કાર કરે છે અને પોતાની જરૂરાના, અજ્ઞાન, આસક્તિ અથવા કામનાને લઈને જૂની ટેવોને વળગી રહે છે. અને પછી પૂર્ણતાના લક્ષના દબાણને લઈને સંઘર્ષ શરૂ થાય છે અને તે અપ્રસન્નતામાં અથવા બળવામાં એકીસાથે બનેમાં પરિણમે છે.

ફક્ત એક જ ઉપાય છે અને તે સ્થિર રહેવું, અને પોતાનાં અંતરમાં નજર કરીને શોધવું કે કઈ વસ્તુ ખોટી છે અને પછી તે વસ્તુને બરાબર સાચી કરવા માટે બહાદુરીપૂર્વક કામમાં લાગી જવું.

જે તમારા પ્રયત્ન સત્યનિષ્ઠ હશે તો પ્રલુની ચેતના કાયમ ત્યાં મદદ કરવા હાજર હશે, અને જેટલો સરચાઈભર્યો તમારો પ્રયત્ન; તેટલી વધારે પ્રલુની ચેતના તમને મદદ કરશે અને સહાય આપશે.

૧૮ મે, ૧૯૫૨

*

તમસના ગાળાઓ વારંવાર અને સામાન્ય હોય છે, ઘણે ભાગે ચિંતા કર્યા વગર સિથરતા રાખવી એટલું પૂરતું છે અને એ જાણવું જોઈએ કે આ આધ્યાત્મિક રાત્રીઓ છે અને વારાફરતી દિવસોના પૂર્ણ પ્રકાશની પછી આવે છે. પરંતુ શાંતિમાં રહેવા માટે પ્રલુને જે તમને બધી જ મદદ આપે છે તેના માટે, તેના તરફ તમારા હૃદયમાં કૃતજ્ઞતા રાખવી જોઈએ. જે કૃતજ્ઞતા પણ ઢંકાઈ જય તો અંધકારમય ગાળાઓ ઘણા લાંબા ચાલશે. પરંતુ તેમ છિતાં એક ઝડપી અને અસરકારક ઉપાય છે, તમારા હૃદયમાં વિશુદ્ધીકરણની જ્યોતને કાયમ જલતી રાખવી, એક પ્રગતિ માટેની અભીષ્ટા, એક તીવ્રતા અને એકાગ્રતાની તમન્ના. જેએ સરચાઈપૂર્વક હોય છે તે બધાના હૃદયમાં આ જ્યોત પ્રગટે છે, તમારે કૃતદનતાની રાખ દ્વારા તેને ઢંકાવા દેવી જોઈએ નહિ.

*

તમારે એક વસ્તુ યાદ રાખવી જ જોઈએ : અંધકારમય ગાળાઓ અનિવાર્ય છે. જ્યારે તમારો ચૈત્ય પુરુષ સંકિય હોય છે, ત્યારે તમે કેંદ્રપણ જાતના બાધ્યકારણું સિવાય આનંદ અનુભવો છો. તે થોડો સમય ચાલુ રહે છે અને ફરીથી તેના તે મનોમય અથવા પ્રાણિક પ્રત્યાઘાતો અંદર આવે છે અને પછી તમે તમસમાં પાછા જાઓ છો. આ ચાલ્યા કરવાનું તેજસ્વી દિવસો વધારે ને વધારે લાંબા થતા જશે અને લાંબા ગાળાઓ પછી અંધકારમય ગાળાઓ આવશે અને તે પણ ટૂંકા સમય માટે, અને છેષટે તે બધા અદશ્ય થઈ જય ત્યાં સુધી આવશે. ત્યાં સુધી તમારે જાણવું જોઈએ કે સૂર્ય વાદળો પાછળ રહેલો છે અને તમારે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. તમારામાં બાળક જેવી શક્તા હોવી જોઈએ - એક એવી શક્તા કે કાંઈક અદું છે જે તમારી સંભાળ રાખે છે અને તમે તેના ઉપર પૂરેપૂરો આધાર રાખી શકો છો.

વેદના

મારે તમને એક સલાહ આપવાની છે. વેદનાનું લાલનપાલન ન કરો અને વેદના બિલકુલ છોડીને ચાલી જરો. પ્રગતિ માટે વેદના બિલકુલ અનિવાર્ય નથી એક સ્થિર અને આનંદપૂર્ણ સમતામાં સૌથી વધારે પ્રગતિ થાય છે.

૧૦ મે, ૧૯૩૨

*

જગત વેદનાઓ અને દુઃખોથી ભરપૂર છે.

માણસે વેદનામાં વધારો કરવાના કારણું બનવા માટે પ્રયત્ન ન કરવો જોઈએ.

૧૦ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૦

*

બધા જ માનવદુઃખોનો એક જ રામબાળ ઈલાજ : માનવપ્રેમ.

*

પ્રભુ પ્રત્યે વળો, તમારી બધી જ વેદનાઓ અદશ્ય થઈ જશે.

*

જીવનના દર્દેને જે શીતના દેખાય તે શીતે સ્વીકારો નહિ, સાચી શીતે તો તેઓ, વધારે મોટી સિદ્ધિઓ માટેનો માર્ગ છે.

પ્રમાણ, કંટાળો, થાક, તમસ

પ્રમાણ : એક ભયંકર માંદગી છે.

૩૦ જુલાઈ, ૧૯૩૬

*

કંટાળો : પ્રગતિ માટેના સંકલ્પની ખામી બત વે છે: જ્યારે તમે થાક અથવા કંટાળાનાં લાગણી અનુભવો ત્યારે તે પ્રગતિ માટેના સંકલ્પની ખામી બતાવે છે.

અનિન તમારામાં કાયમ પ્રજનઃપલિત હોય છે.

*

તમે જે વસ્તુઓ રસ વગર કરો છો, તેમાંથી થાક લાગે છે. જો તમે જે કાંઈ કામ કરો તે પ્રગતિના સાધન તરીકે કરો તો તમને તેમાં રસ પડશે; તમે જે કાર્ય કરતા હો તે વધારે અને વધારે સારી રીતે કરવા પ્રયત્ન કરો, તેમાં કાયમ પ્રગતિ કરવાનો સંકલ્પ હોવો જોઈએ અને પછી તમે જે કરો તેમાં તમને રસ પડશે. પછી તે ગમે તે મ્રકારનું કાર્ય હોય, જો તમે આવું વલણ રાખો તો સૌથી અગત્ય વગરનો વ્યવસાય પણ તમને રસપ્રદ સાબિત થશે.

પરંતુ સૌથી આકર્ષક અને અગત્યની પ્રવૃત્તિ પણ તમારા માટે કાર્ય કરતી વખતે પ્રગતિ માટેનો પૂર્ણ આદર્શ નહિ હોય તો તે તમારા માટે રસહીન બની જશે.

લગભગ હરેક દસ દિવસે મારા ઉપર થાકનો અને ધસારનો હુમલો આવે છે જેમાં જડતા અને નિરશાનું વખતું હોય છે.

તેને અગત્ય ન આપો અને તમારા રોજિંદા કાર્યક્રમ પ્રમાણે કાર્ય કરે રાખો. તેમાંથી દુટવા માટેનો તે સૌથી ઝડપી માર્ગ છે.

*

એ હું કાર્ય કરું તો મને સારું હાજો છે પરંતુ પાછળથી મને થાક હાજો છે. શા માટે? શું કરવું?

તે એટલા માટે કે જ્યારે તમે કાર્ય કરો છો ત્યારે બલને ગ્રહણ કરો છો અને તે તમને ટકાવી રાખે છે, પરંતુ જ્યારે તમે કાર્યના હબાણ નીચે હોતા નથી ત્યારે તમે ઓછા ગ્રહણશીલ હો છો. તમારે બધા સંજોગોમાં ગ્રહણશીલ બનવાનું શીખવું જોઈએ—ખાસ કરીને તો તમે આરામ કરો ત્યારે — તે આરામ જડતાનો “આરામ” ન હોવો જોઈએ. પરંતુ તેમાં એક સાચી ગ્રહણશીલતા હોવી જોઈએ.

*

વાવોઝોડાની પાછળનાં બળો વિરોધી બળો ન હોતા, ઝૃપાંતરની શક્તિના બળો હતા. તમે સાચી વસ્તુ કરી, અને હું તમને ખાતરી આપું છું કે અંતરમાં ઉત્તરીને શક્તિને ગ્રહણ કરવી એ પોતાની જીતને ઉરકેરાટભરી સિદ્ધતિમાં સુખવાનું બદલે મદદરૂપ છે. તમસ ચોક્કસ સારું નથી. પરંતુ, પ્રભુની ચેતનાના સમર્પણ મારફતે જ તમસમાં ફેરફાર થઈ શકે છે.

*

આધ્યાત્મિક તેમ જ ભૌતિક પ્રગતિના માર્ગમાં અવરોધ કરતારી મારામાં કોઈ ક્ષતિઓ છે?

તમસ અને પ્રમાદ.

*

મારી મફૂતિના આ હેઠોને મારે કંઈ રીતે કાઢવા?

વધારે અને વધારે સભાન બનીને.

ભૌતિક કામનાઓ

સ્થૂલ જીવનમાં કોઈ સંતોષની અપેક્ષા ન રહેશે અને તમે તેનામાં બંધાયેલા રહેશો નહિ.

*

ભૌતિક જગતના માર્ગમાંથી પસાર થવા માટે આપણે ને જગ્યા તેમાં પ્રાપ્ત કરવાની છે તે માટે જીવન અને કાર્ય માટેની અનિવાર્ય વસ્તુ આપણા હૃથમાં મૂકવામાં આવે છે.

આપણા આંતર સ્વરૂપ સાથે આપણે જેટલા બધારે સભાન રીતે સંપર્કમાં રહીએ છીએ તેટલા વધારે યોગ્ય પ્રમાણમાં આપણને સાધનો આપવામાં આવે છે.

૩ જૂન, ૧૯૭૦

*

ને વસ્તુની ખરેખરી જરૂરિયાત હશે તે ચોક્કસ આવી મળશે.

*

નયારે વસ્તુની ખરેખરી જરૂરિયાત હોય ત્યારે ને વસ્તુઓની માર્ગાણી કરવી.

ને ખરાબ વસ્તુ છે તે ગુલામી છે. મને નિગ્રહની ગુલામી તેમજ જરૂરિયાતોની ગુલામી. ને કાંઈ આવી મળે તેને આપણે સ્વીકારીએ; પરંતુ એટલી તૈયારી સાથે કે કદાચ તે ચાલી જાય તો તેને છોડી દેવા માટે કાયમ તૈયાર રહેવું.

લાલસા [ખોરાક માટે] (Greed for food)

થારીરિક ચેતનાને લગતી કોઈપણ વસ્તુ માટેની લાલસા, કહેવાતી જરૂરિયાતો અને કોઈપણ સુખસગવડ માટેની - આ સાધનાના માર્ગમાં સૌથી ગંભીર વિધન છે.

તમારી લાલસામાંથી મેળવેલો નાનામાં નાનો સંતોષ તમારા લક્ષ્યમાંથી પાછા જવાનું એક પગદું છે.

*

જ્યારે તમારામાં કોઈ કામના ઉત્પન્ન થાય ત્યારે તમને જે વસ્તુની ઈચ્છા થાય તે વસ્તુથી તમે શાસ્તિ થાઓ છો, તે તમારા મન અને જીવનનો કબજો હો છે અને તમે ગુલામ બની જાઓ છો. જ્યારે તમને ખોરાકની લાલસા થાય ત્યારે તમે ખોરાક ઉપર સ્વામીત્વ ધરાવતા નથી પરંતુ ખોરાક તમારું સ્વામીત્વ ધરાવે છે.

*

સાધકે તેના શરીરની જરૂરિયાતને સંતોષ આપવા માટે ખોરાક લેવો જોઈએ અને તેના લોભની માગણીઓને સંતોષવા માટે નહિ.

૪ એપ્રિલ, ૧૯૩૭

*

જો તમે પ્રલુની સાથેના ઓક્યના કરતાં જીબના સ્વાદને વધારે સારો ગણો તો તે તમારો પોતાનો સવાલ છે અને મારે કાઈપણ કહેવાનું નથી સિવાય કે હું તેને મંજૂરી આપતી નથી. પરંતુ દરેક વ્યક્તિ પસંદગી કરવાને માટે મુક્ત છે કે તેણે તેની નિર્મન પ્રકૃતિમાંથી ઊંચે ઊઠાયું છે કે પછી ભૌતિક ખાઈમાં પડવું છે. જે લોકો ઊર્ધ્વતર માર્ગને પસંદ કરે છે તેમની સાથે મારી મદદ કાયમ હોય છે.

*

ખોરાકની આસક્તિમાંથી અને લોભમાંથી તેમ જે જીબના સ્વાદમાંથી મુક્ત મેળવવાનું વલસુ આંતરિક છે અને નહિ કે ખોરાકને એટલો બધો ઘટાડીને પોતાની જાતે ભૂખમરો વેઠવો. શરીર અને તેની શક્તિ અને તંદુરસ્તીને ટકાવી રાખવા માટે માણુસે પૂરતાં પ્રમાણમાં ખોરાક લેવો જોઈએ પરંતુ તેમાં આસક્તિ અથવા કામના રાખવી જોઈએ નહિ.

૨૭ એપ્રિલ, ૧૯૩૭

*

એક વખતના ખાલાને નાટકીય રીતે છોડી દઈને ત્યાર પહેલાં અને પછીના વખતે વધારે ખાવું તેના કરતાં બિલ્કુલ જોરાકનો બગાડ ન કરવો તે સો ગાણું વધારે અસરકારક છે.

જોરાકના બગાડ વિરુદ્ધ એક જોરદાર તીવ્ર અને સાચદિવ પ્રવૃત્તિ કરવી એ બહુ અગત્યની છે અને હું હદ્યપૂર્વક તેને આવકારું છું.

આશમવાસીઓએ તેમને પચે તેનાથી વધારે કદી ન ખાય અને તેઓ ખાઈ શકે તેનાથી વધારે ન માગવાની શુભનિષ્ઠા રાખે અને તેમાં સહયોગ આપે.

*

માણુસ સામાન્ય ભૌતિક જોરાક ઉપર એકમાત્ર આધાર રાખવાનું એછું કરે અને વૌષિક માણુમય શક્તિ મત્યે વધારે અને વધારે ખુલ્લોં બની શકે તેના માટે કંઈ સરળ રસ્તો કૃપા કરીને બતાવો.

ભૌતિક પાશ્વતા અને પ્રાણીક લોલ ઉપર વિનય મેળવવા માટે કોઈ સહેલો રસ્તો નથી. એક જીદી ધીરજ જ તેમાં સહી થઈ શકે છે.

કામનાચો, આવેગો, અને આત્મસંયમ

જે દરેક પોતાની જત ઉપર અને પોતાના આવેગો ઉપર સ્વામીત્વ સ્થાપવાનો નિશ્ચય કરે તો પરિસ્થિતિ વધારે સ્પષ્ટ બને.

જે લોકો તેમની ચેતનાને ધાંધુલમાં રહેવા દે તો તેમનું આખું જ જીવન ધાંધુલમય બનશે.

*

જે માણુસ લાગણીવથ હોય અને પોતાની જત ઉપર કાખું ન રાખી શકે તેનું જીવન અવ્યવસ્થિત હોય છે.

*

પહેલાં તો તમારી જતને પુરેપૂરી ઓળખતાં શીખો અને પદ્ધીથી તમારી જત ઉપર કાખું રાખવાનું. દરેક કાણે અભીપ્સા કરીને તમે તે કરી શકશો. તે શરૂ કરવું એ કદી વધારે વહેલું નથી અને તે ચાલું રાખવું તે કદી મોડું નથી.

*

વાણી કે કાર્યમાં ઉત્તરવા હેવા ન જોઈએ તેમ જ તમારી આંતરિક અને બાખ્ય ચેષ્ટાઓમાં તેમના છુકમોનો અમલ થવા હેવો જોઈએ નહિ.

૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૬

*

શાંત રહો, તમારી જતને ધૂટી પાડીને સાક્ષી તરીકે નિરીક્ષણ કરો, જેથી કરીને તમે આવેગ નીચે આવી જઈને કાર્ય કરવાની બધી શક્યતાઓને અટકાવી શકો.

*

આવેગ નીચે કદી કામ ન કરો.

*

એ કદી ભૂલશો નહિ કે આશમ બહાર કે આશમમાં, જે તમારે સુખી જીવન જીવનું હોય તો તમારી નિમ્ન પ્રકૃતિના તમારે સ્વામી બનવું પડશો અને તમારે તમારી કામનાઓ અને પ્રાણમય આવેગો ઉપર કાબુ પ્રાપ્ત કરવો પડશો, નહિ તો પછી દુઃખો અને દર્દોનો અંત રહેશે નહિ.

૨૦ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૦

*

જીવનની દરેક કાળે તમે દિવ્યકૃપા અને તમારો અંગત સંતોષ એ બે વચ્ચેની પસંદગીની સ્થિતિમાં મુકાઓ છો.

૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૧

*

પોતાની જતને નબળી પાડીને વ્યક્તિ કદી પોતાની કામનાઓ ઉપર કાબુ મેળવી શકતી નથી પરંતુ શકિત, સમતુલા અને શાંતિમાં જ મેળવી શકે છે.

૭ જૂન, ૧૯૬૪

*

જે માણસ પોતાની કામનાઓનો સ્વામી ન બની શકે તો તે પોતાના વિચારોનો પણ બની શકે નહિ.

૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૪

કેટલીક વખત તમે અમારી કામનાઓ અને મહત્વાકંશાયોને “ધણું સારું” કહે છો.

પ્રલુબુકૃપા યોગ માર્ગ ઉપરની પ્રગતિ માટે કાર્ય કરે છે. કામનાઓનો સંતોષ કામનાઓની બુદ્ધિહીનતા બતાવવા માટે તે હેતુ માટે પણ કાર્ય કરે.

અને ગઈકાલની સારી વસ્તુ, આવતીકાલ માટે સારી ન પણ હોય અટલે તમારી પ્રેરણા પ્રમાણે ચાલો અને મારા આશીર્વાદ તમારી સાથે જ છે.

૩૦ મે, ૧૯૬૮

*

તમારા ઉપર મારો પ્રેમ અને ફૂપા અને આશીર્વાદ છે.

જે તમારે તેમની અનુભૂતિ કરવી હોય તો તમારે શિસ્તબદ્ધ, સાવચેત અને એકાગ્ર બનવું પડશે; તે ઉપરાંત તમારે કોઈપણ કામના અથવા કદ્વપનાઓ પૂર્યે ધ્યાન ન આપવું.

જીવનમાં માણસે એક અવ્યવસ્થિત અને નિષ્ઠળ કામનાઓનું જીવન અને અભીષ્ટાના પ્રકાશમાં આરોહણ કરતા જીવન અને પોતાના નિર્મન પ્રકૃતિના સ્વામીત્વવાળા જીવન વર્ચયે પસંદગી કરવી જોઈએ.

૧૬ જૂન, ૧૯૭૧

*

આત્મલાલન પણ નહિ અને કામના પણ નહિ.

*

કામના ઉપરના વિજ્યમાંથી આવતો આનંદ તેને સંતોષ આપનાર આનંદ કરતાં વધારે સારો હોય છે.

*

આત્મ-સ્વામીત્વ સૌથી મોટો વિજ્ય છે. તે બધા સાતત્યવાળા સુખનો પાયો છે.

*

સંયમ : પોતાની જત ઉપરનો કાબુ.

*

સંયમી બનવું એટલે સ્વરૂપમાં (મનોમય, પ્રાણમય કે થારીરિક) કોઈપણ બીજું ગતિઓને મંજૂરી ન આપવી, સિવાય કે તે ગતિઓને જે પ્રલુના સંકદ્પને અભિવ્યક્ત કરવા માટે ખાસ અનિવાર્ય હોય.

અહું

અહંકાર તેને જે વસ્તુની જરૂર હોય તે વિશે અને નહિ કે પોતાની પાસે
જે હોય તે વિશે વિચાર કરે છે.

આત્મા તેને જે આપવામાં આવે છે તે વિશે સભાન હોય છે અને અનંત
કૃતજ્ઞતામાં જીવે છે.

*

જીવનમાં અહંકાર ત્યાગનો ઈનકાર કરે છે અને તેમાંથી જ બધી કડવાશ
કાયમ આવે છે.

*

જે કાંઈ બને છે તે આપણને અંતે તો એક પાઠ શીખવવા માટે જ હોય
છે. જે આપણે અહંકારનો ત્યાગ ન કરીએ તો આપણા પોતાના માટે તેમ જ
બીજાઓના માટે પણ શાંતિ રહે નહિ અને અહંકાર વગરનું જીવન ખૂબ અદ્ભુત
આશ્ર્ય બને છે.

*

જ્યારે આપણે આપણા અહંકાર ઉપર વિજ્ઞ પ્રાપ્ત કર્યો હોય, ત્યારે જ
આપણે પ્રભુના હાસ્યની શક્યતા રાખી શકીએ.

*

અહંકારની લીલા વગર કોઈ સંઘર્ષ હોય નહિ. અને જો પ્રાણની અંદર નાટકીય વલાણું ન હોય તો જીવનમાં પણ કોઈ નાટકીય બનાવે બને નહિ.

*

હા, જેઓ પોતાના અહંકારમાં જીવે છે તેઓ સતત કઢંગા નાટકમાં રહે છે. જો લોકો ફક્ત થોડા જ ઓછા સ્વાર્થી હોત તો વસ્તુઓ આટલી બધી દુઃખ-દાયક ન હોત.

દરમાન આપણે આ બધા વિરોધી સંજોગોમાં ધીર્ય, સહનશીલતા અને સમતાર્થી રહેણું જોઈએ.

૨૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૫

*

તમારી મુશ્કેલીઓનો વિસ્તાર તમને તમારા અહંકારના પ્રમાણનો જ્યાલ આપે છે.

૨૩ માર્ચ, ૧૯૫૭

*

દિવ્ય માતાજી,

મારો રાક્ષસી શત્રુ અહંકાર મારા માર્ગની વર્ચ્યે જ બેઠેલો છે અને મને પ્રસાર થવા દેતો નથી. મારે તેની સાથે કેવી રીતે યુછ કરવું ?

તેની અવગાણના કરો અને આરપાર ચાલ્યા જાઓ.

૧૨ મે, ૧૯૬૬

*

આપણા અહંકાર ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવો એ સહેલું કાર્ય નથી. ભૌતિક ચેતનામાં તેના ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કર્યા પછીથી, આપણને તેની ફરીથી મુલાકાત થાય છે - મેટા સ્વરૂપમાં - આધ્યાત્મિકતામાં.

સ્વાર્થ

માણસ પોતાના મિથ્યાલિમાન અને સ્વાર્થમાંથી મુક્ત કુર્દ શીતે
બની શકે ?

પ્રભુને પૂર્ણ નિવેદન કરીને અને પ્રભુના સંકલ્પને પ્રેમપૂર્વક સમર્પણ કરીને.
આશીર્વાદ.

૧૫ મે, ૧૯૪૪

*

પોતાની જત પ્રત્યે વળેલો દરેક વિચાર પ્રભુને ઢાંકી દે છે.

૨૫ ઓગસ્ટ, ૧૯૪૪

*

આપણે બધા જ પ્રકારની સ્વાર્થી વૃત્તિઓમાંથી મુક્ત થવું જોઈએ જેથી
કરીને આપણે પ્રભુના ઉદ્દેશની યોગ્ય સેવા કરી શકીએ.

૨૬ મે, ૧૯૫૮

*

સ્વાર્થ અને આત્મ-દ્વારા કોઈ પણ જગાએ દોરી જતાં નથી. તમે તેમાંથી
મુક્ત થાઓ એ વધારે સારું છે - કારણકે આ સંકુચિત ગતિઓ તમને પ્રભુની
મદદ અને પ્રેમના અનુભવમાંથી અટકાવે છે.

૨૫ માર્ચ, ૧૯૬૫

અભિમાન

અભિમાન : પ્રગતિમાં મહાન અવરોધ.

*

એ આત્મા નહિ, પરંતુ અહંકાર અને અભિમાન તેમના નિષ્ફળતા અને નામેશીની ભાવના અનુભવે છે.

*

મિથ્યાભિમાન

મિથ્યાભિમાન : જૂઠણાનું વારંવાર બની આવતું સ્વરૂપ.

*

બનતું એ બનવાના દેખાવ કરતાં વધારે સારું છે. મિથ્યાભિમાન સાચી પ્રગતિમાં સૌથી ગંભીર અવરોધોમાંનો એક ગંભીર અવરોધ છે.

*

એક એવો સમય હતો જ્યારે તમારું આત્મ-સન્માન તમને ધણ્ણું મદ્દગાર હતું, તેણે તમને ધણ્ણી મુખ્યાઈભરી બાબતોમાંથી બચાવ્યા છે, એમ કહીને કે કેટલોક વસ્તુઓ તમે કરો તે તમારા મોભાથી ધણ્ણું હલકું હતું. પરંતુ હવે તે તમારા માર્ગમાંનું સૌથી મોટું વિધન છે.

મહત્વાકંક્ષા

આપણું અહેંકારની ડખલમાંથી કાયમ સળગ રહેવું જોઈએ, ખરું
ને માતાજી ?

ચોક્કસ, આ સાચું છે, મહત્વાકંક્ષા કાયમ અવ્યવસ્થા અને સંધર્થનું મૂળ છે.

૧૬ મે, ૧૯૩૪

*

મન અને માણ્ણના અજ્ઞાનભર્યો કાર્યમાંથી અને કેદીપણું જાતની
મહત્વાકંક્ષામાંથી આપણું જાતને અનાસકત ખનાવીને તથા માતાજીને
તેમની પોતાની સંકલ્પશક્તિ અનુસાર કાર્ય કરવા હેવાથી માણ્ણસને
આંતરિક તેમજ ખાદ્ય શાંતિ તથા સુખ માર્ગ થાય છે, અને હું માનું
કું કે આ રીતે માતાજીની સેવા કૃતજ્ઞતાપૂર્વક અને સત્યનિષ્ઠાથી કરી
શકાય આ મ્રમણે નથી ?

ચોક્કસ, મહત્વાકંક્ષા અને અહેંકારની ગાણતરી સિવાયનું કાર્ય એક શાંતિપૂર્વ
અને પરમાનાંદની પરિસ્થિતિ છે - બન્ને રીતે : આંતરિક તેમજ બાહ્ય.

*

બધી જ મહત્વાકંક્ષાઓની પાછળ એક દિવ્ય સત્ય આવિભાવ પામવા
માટે યોગ્ય સમયની રાહ જોઈ રહ્યું છે. હવે મહત્વાકંક્ષા ચાલી ગઈ હોવાથી, તે
સત્યનો (શક્તિઓ અને કાર્યદક્ષતા) આવિભાવ માટેનો સમય આવી પહોંચ્યો છે.

બધુ “કૂલાઈ” ના જવા માટે ખૂબ સંભાળ રાખો, પરંતુ હું તમારી સાથે છું, મદદ કરું છું જેથી કાંઈક રસપ્રદ બની શકે.

*

ઈંદ્રી

મારા સવરૂપના એક લાગને મણ્ણામ પછી દુઃખી થવાની કુટેવ પડી છે, એ કેટલાક લોકો માટે ઈંદ્રી અનુભવે છે. તમને એવું લાગતું નથી કે મારે આ વિધનનો ઈનકાર કરવા માટે શક્તિ માપત કરવી જોઈએ ?

ચોક્કસ - પણ તમારે તે સચ્ચાઈપૂર્વક કરવું જોઈએ અને આ દ્વેષની ગતિઓનો કોઈપણ રીતે સ્વીકાર ન કરવો જોઈએ.

૧૬ એપ્રિલ, ૧૯૩૪

*

મને સમજ પડતી નથી કે શા માટે મારે માણ કાયમ ક્ષ ની અદેખાઈ કરે છે. ઉપરથિલ્લી રીતે તેને માટે કોઈ સધન કારણ નથી.

કદી અદેખાઈ માટે કોઈપણ કારણ ન હોય; તે ઘણી હલકી અને અજ્ઞાનની ગતિ છે.

૨૦ એપ્રિલ, ૧૯૩૪

*

ઈંદ્રી મનની સંકુચિતતા અને હદ્યની દુર્બળતામાંથી આવે છે. એ ખૂબ દ્યાજનક છે કે આટવા બધા માણસો તેનાથી આકર્ષિય છે.

*

ઈંદ્રી, આક્ષેપો અને નિંદાનો સહારો બે છે અને તે નબળા અને કુદ્ર માણસોનું સર્જન છે.

તે વસ્તુ ગુસ્સાને બદલે દ્યાને વધારે લાગક છે, અને આપણે તેના પ્રત્યે તટસ્થ રહીને આપણી અડગ ખાતરીનો પરમાનંદ માણીએ.

અધડાયો

તમે આખું જગત તમારી સેવામાં રહે અને દરેક વસ્તુ તમારી કલ્પના
પ્રમાણે તમને સગવડૃપ થાય, એવી અપેક્ષા રાખી શકો નહિ.

તમારે દરેકની સાથે અને દરેક વસ્તુ માટે અધડા કરવાનું બંધ કરવું જોઈએ,
નહિ તો પછી તમે યોગમાર્ગમાં પ્રગતિ કરવાની કર્દ રીતે આશા રાખી શકો ?

૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૨

*

આ વલશુ રાખો - કોઈનો પક્ષ લો નહિ અને અંગત અધડો વહોરી ન લો-
ફક્ત પ્રભુની શાંતિ, પ્રકાશ અને સુખનો જ વિચાર કરો અને તમે તેમનું વધારે
અને વધારે વિશુદ્ધ અને શાંતકરણ બનતા જાઓ.

૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

*

તમારે કદી ભૂલવું ન જોઈએ કે હું અધડાઓને નાપસંદ કરું છું અને
કાયમ માનું છું કે બન્ને પક્ષો એકસરખી રીતે જોટા છે. અંગત લાગણીઓ,
પસંદગીઓ, નાખુશીઓ અને આવેગો ઉપર વિજય મેળવવો એવું શિસ્ત અહો
અનિવાર્ય છે.

૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૩

*

ચોક્કસ ક્ષ એ મને વાત જુદી જ કરી - પરંતુ હું એ હકીકિતથી ટેવાઈ ગઈ છું કે દરેક માણસ અમુક દ્રોગિકોણથી જ મને વાત કરે છે, જે તેના માટે સૌથી અનુકૂળ હોય તે - અને હું તેને બહુ અગત્ય આપતી નથી, તે એક જ વસ્તુ માટે મને દુઃખ થાય છે, આ બધા નકામા જધડાઓથી જીવન બહુ મુશ્કેલ બની જાય છે જ્યારે એક થોડીક અરસપરસ શુલનિષ્ઠા રાખવાથી બધી જ વસ્તુઓનો સંવાદપૂર્ણ ઉકેલ આવી શકે છે.

૨૧ જુલાઈ, ૧૯૪૭

*

તમે મને જધડો ન કરવાનું અને અમારે એકખીજાએ સહમત થવું એ મ્રમણે કણું પરંતુ હું સ્પષ્ટ રીતે કહું છું કે મારે ક્ષાની સાથે કેવી રીતે સહમત થવું તે દર્શાવનાર મકાશ હું શોધી શકતો નથી. હું તે મકાશ માટે માર્યાના કરું છું. તમારા હુકમની અવગણુના કરવા બદલ હું માફી માણું છું, તમે મને માફી નહિ આપો? તમારે મને માફી આપવી જ પડશો માતાજી.

માફી અને આશીર્વાદ કાયમ છે જ પરંતુ આ બધા જધડાઓ બંધ કરવા માટે એક યા બીજી વ્યવસ્થા કરવી જ પડશે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ

૨૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૮

*

સંબંધની કસોટી કરવાની આ બહુ સુંદર તક છે. તમારે આ બધા જધડાઓ તાત્કાલિક બંધ કરવા પડશો. તે બધા તમારા બન્નોની સાધના માટે નુકસાનકારક છે.

તમારાથી બને તેટલો સારો પ્રયત્ન કરો. અને જો તમે તેમાં સફળ ન થાઓ તો પછી તમારે સંબંધ છેડી દેવો પડશો.

૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૯

*

જધડાઓમાં કદી હું પડતી નથી. કારણ કે, બન્ને ચોક્કસ જોટા હોય છે.

૧૦ મે, ૧૯૫૩

*

જ્યારે એ માણસો જધડો કરે છે ત્યારે બન્ને કાયમ ખોટા હોય છે.

*

જધડો કરવો તે હંમેશાં જોટું હોય છે, ભલે પછી એક વ્યક્તિ આકૃમણ કરનાર ન હોય.

*

જ્યારે તમે જધડાની શરૂઆત કરો છો ત્યારે એવું લાગે છે જાણે કે તમે પ્રભુ સાથે યુધની જહેરાત કરો છો.

*

હા, આ બધા જધડાઓ બહુ દુઃખાયક વસ્તુ છે - તે કાર્યમાં ભયંકર વિક્ષેપ કરે છે અને દરેક વસ્તુને વધારે મુશ્કેલ બનાવે છે.

*

બીજાઓની ભૂલો માટે ગુસ્સે થતા પહેલાં માણસે પોતાની ભૂલોને હંમેશાં યાદ કરવી જોઈએ.

૨૩ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

તમારે આ ગુસ્સાની, અધીરાઈની, અને ધિક્કારની આંતરિક તેમ જ બાહ્ય ગતિઓમાંથી મુકિત મેળવવી જોઈએ. જો વસ્તુઓ ખરાબ બને અથવા જોટી રીતે બને તો તમારે ફક્ત ઓટલું જ કહેવું, “માતાજી જાણે છે” અને તમે સ્થિરતાથી કાર્ય કરે જાઓ અથવા કોઈપણ જતના ધર્ષણ વગર કાર્ય કરે જાઓ અથવા બીજાઓ પાસે કરાવે જાઓ.

*

પોતાના દેખો વિશે માણસને દુઃખ થાય - તે વસ્તુ કદાચ જો જરૂરી હોય તો તેને સુધારવા માટે અથવા તેના નિશ્ચયને મજબૂત બનાવવા માટે ઉપયોગી નીવડે.

પરંતુ બીજાઓના ખરાબ વર્તનથી જો માણસ ગુસ્સે થાય તો તે વસ્તુને આધ્યાત્મિક જીવન સાથે અને પ્રભુની સેવા સાથે કાંઈ લેવાદેવા નથી.

*

ગુસ્સાથી અથવા અપમાનથી પર રહેવું એ માણસને ખરૈખર મહાન બનાવે છે.

*

જો કોઈ એક પ્રસંગમાં હા પાડે અને બીજા પ્રસંગે ના પાડે અને તેથી કોઈ જધા કરવા આવે તો શું કરવું ? કોઈ વ્યક્તિની આસપાસ આવી કડવાશ ફેલાઈ ગઈ હોય અને વારંવાર નકાર થવાથી તે ગુસ્સે થયો હોય તો શું કરવું ?

ક્ષેત્ર, લાગણી, ઈખ્યા, જધાઓ અને ઠપકાઓ વિશે માણસે સત્યનિષ્ઠાથી તે બધાથી પર થઈ જવું જોઈએ અને એક ઉપકારક સ્થિતિથી કડવા શરૂઆતો પ્રત્યુત્તર આપવો; અને જ્યાં સુધી વ્યક્તિને પોતાના વિશે સામેના અને પોતાના પ્રત્યાધાતો વિશે ખાતરી ન હોય ત્યાં સુધી સામાન્ય નિયમ તરીકે તેણે શાંત રહેવું એ વધારે સારું છે.

૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૦

*

રોજિંદા કાર્યક્રમ પ્રમાણે એ એક ગેરસમજ છે, અને બને છે તે પ્રમાણે દરેકનો અહંકાર, તેના પ્રત્યાધાત ઢૂપે તે વસ્તુનું સ્વરૂપ મોટું બતાવે છે અને તેમાં વધારો કરે છે. પરંતુ તેને ગોઠવી લેવું એ સહેલું છે. અને બધાની શુભનિષ્ઠામાં મને ખાતરી છે કે બધું બરાબર થઈ જશે.

હું ધારું છું કે આપણે સામુહિક અને વ્યક્તિગત સાધના માટે સારા પ્રસંગે એકત્રિત થયા છીએ અને એટલા માટે જ હું તેમાં જોડાડું છું અને તેમાં ખાસ રૂપ લડું છું.

આપણે 'ક્ષ' ના નાટકની સફળતા માટે અથવા 'થ' ના નૃત્ય માટે અથવા 'જ' ના સિનોરિયો માટે કાર્ય કરતા નથી.

આપણે જેટલી સંપૂર્ણ રીતે બની શકે એટલી રીતે પ્રભુના પૃથ્વી ઉપરના કાર્યની સિદ્ધિ માટે પ્રભુએ જે પ્રેરણા મોકલી છે તેને સ્થૂલ ભાષામાં ઉતારવી છે.

અને તે માટે દરેક વ્યક્તિગત આત્મા મદદરૂપ અને સહાયકારી છે, પરંતુ દરેક માનવ અહંકાર એક મર્યાદા અને વિધન છે.

૧૯૬૦

*

આવી નાની વસ્તુઓથી માણસે ઉદ્ઘૂર બનવું દુઃખદાયક છે. અને જે દરેક આ કાર્ય ખરેખર અગત્યની વસ્તુ છે તે રીતે વધારે વિચારે તો આ બધી નાની તકરારો જે રીતની છે તેવી સ્પષ્ટ દેખાઈ આવે, એટલે કે તે બિલકુલ હાસ્યાસપદ છે.

હું આશા રાખું છું હવે બધું બરાબર પતી જશે અને બધા બેકરીના કાર્યકરો વચ્ચે ફરીથી સંવાદની સ્થાપના થશે.

મારા આશીર્વાદ સાથે.

*

મારા આશીર્વાદ અને મારી મદદ તમારી સાથે કાયમ હોય છે તેમ જ જે લોકો બેકરીમાં કામ કરે છે તે બધાની સાથે છે જેથી કરીને તમારી બધાની વચ્ચે સંવાદનું સામ્રાજ્ય સ્થાપન થાય.

*

આ જગત દ્યાજનક દુઃખોથી ભરેલું છે. પરંતુ બધા જ પ્રાણીઓમાં તે પ્રાણીઓ સાવ દ્યાજનક છે જેઓ એટલા બધા નાના અને નબળા છે કે તેઓ ત્રાસદ્યક બનાવમાંથી બચી શકતા નથી.

૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૩

*

વિરોધ, પ્રત્યાધાત અને અવિશ્વાસ મને બિલકુલ નિરુપયોગી લાગે છે. અમે બધા જ મિત્રો બની શકીએ, દરેક અને બધા.

જ્યારે પૃથ્વી ઉપરના માનવીઓનું જીવન પ્રભુ જુઓ છે ત્યારે તે પરમ પ્રભુ પોતાની જતને આ જ વસ્તુ કહે છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ.

૧૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૬

*

આપણે સંગઠન વિશે બોલીએ છીએ અને એમ કહીએ છીએ કે આપણે તેને માટે કાર્ય કરીએ છીએ. પરંતુ તેમાં પણ ઝડપાની ભાવના રહેલી હોય છે. આપણે આવી બિનસર્યાઈ ઉપર વિજય નહિ મેળવી શકીએ?

હું તમને આ કાર્ય કરવાનું કહું છું અને સૌથી શ્રોષ્ટ માર્ગ છે પ્રભુની સેવામાં જોડાઈ જવું.

આશીર્વાદ.

૧૨ માર્ચ, ૧૯૭૨

કોઈ વાદવિવાદો નહિ, કોઈ અધડાઓ નહિ – ધર્મણો વગરનું મધુર જીવન.

*

તમારા હદ્યમાંથી વિભાજનને ઊઠાવી લો, અને પછી કોઈ પણ વિભાજનની વાત ન કરો.

સંકુચિતતા અને એકાંગિપ્રાગું

(Narrowness and One-sidedness)

બધી જ તકલીફો એ હકીકતમાંથી બનેલી છે કે કોઈ વ્યક્તિ તમારા વિચારો સાથે સહમત ન હોય અને જો તેનો અભિપ્રાય અને તેની કાર્ય કરવાની પદ્ધતિ તમારી સાથે અનુરૂપ ન હોય તો, તમે તેની સાથે અનુરૂપ ન હોય તો તમે તેની સાથે સંવાદ સાધી શકતા નથી.

તમારે તમારી ચેતનાને વિશાળ કરવી જોઈએ કે અને સમજવું જોઈએ કે દરેકને પોતાનો ધર્મ હોય છે. વ્યક્તિગત સંકલપોના સુખપૂર્વકના એકત્રીકરણોમાં સમજશક્તિના ક્ષેત્રને શોધી કાઢવું જરૂરી છે અને કદી એવો પ્રયત્ન ન કરવો કે બધા જ સંકલપોમાં અને કાર્યમાં તેઓ એકરૂપ થાય.

*

પ્રગતિકારક સંવાદના સ્થાપનમાં એક મુખ્ય વિધન એ છે કે આપણે આપણા દુષ્મન વિશે એવું તીવ્રતાથી સાબિત કરવા માગીએ છીએ કે તે જોટો છે અને આપણે સાચા છીએ.

*

મને તમારી નવી વ્યવસ્થાથી આતંદ થયો છે; આપણે આશા રાખીએ કે તે સફળ થાય.

દરેક પોતાના અંગત સંકદપના વિજયને બદલે સંવાદ માટે કેટલી દરકાર રાખે છે તેના ઉપર તેનો આધાર છે.

*

બીજાઓ વ્યવસ્થાને વળગી રહે એવી અપેક્ષા તમે કઈ રીતે રાખો છો જ્યારે તમે પોતે જ તે પ્રમાણે વર્તતા નથી ?

તમે તમારા છીછરાપણામાંથી બહાર નીકળવાની કઈ રીતે અપેક્ષા રાખી શકો જ્યારે તમે પોતે જ વસ્તુઓના દિનબિંદુમાં એકપક્ષી રહો ?

જૂન, ૧૯૩૧

*

ક્ષ જે રીતે કાર્ય કરે છે તે વિચારમાં અને અનુભવમાં બિલકુલ સાચો છે, પરંતુ તેણે સમજણું જોઈએ કે બીજાઓ પણ તેમની વિચારસરણી અને લાગણીઓમાં સાચા હોય છે ભલે પછી તે વસ્તુઓ તેની માન્યતાથી જુદી હોય અને તેણે તેમને ધીકરાવા ન જોઈએ અને ગાળો ન દેવી જોઈએ.

માનસિક સંકુચિતતા એ માનવીઓમાં સૌથી વધારે ફેલાયેલો રોગ છે. તેઓ તેમની ચેતનામાં જેટલી વસ્તુઓ હોય તેને જ સમજ શકે છે અને તે સિવાયની બીજી કોઈ વસ્તુઓ સમજ શકતા નથી.

૨૪ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૩

*

જે માણસ પોતાના અભિપ્રાયને જ માન આપે છે તે વધારે અને વધારે સંકુચિત બનતો જાય છે.

*

દરેક પ્રેરણને માટે એક ઉકેલ હોય છે જે દરેકને સંતોષ આપી શકે, પરંતુ આ આદર્શ ઉકેલ માટે દરેકને તેની જરૂરિયાતનું ભાન થણું જોઈએ અને બીજા-ઓને મળતી વખતે પોતાની પસંદગીઓ તેમના ઉપર ઠોકી ઐસાડવાની ઈરછા ન હોય તો જ ઉકેલ આવી શકે.

તમારી ચેતનાને વિશાળ કરો અને બધાને સંતોષ મળો એ માટે અભીસા રાખો.

૨૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૧

*

તમે પ્રેરણની ફૂકત તમારી જ બાજુ જુઓ છો પરંતુ જે તમારી ચેતનાને
તમારે વિશાળ કરવી હોય તો નિષ્પક્ષ રીતે બધી જ બાજુઓથી તે પ્રેરણને જુઓ
તે વધારે સારું. પછીથી તમે શોધી શકશો કે આવા વલણના ઘણા ફાયદાઓ છે.

૧૭ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૧

*

જ્યાં સુધી તમે કેટલીક વ્યક્તિગ્રાહીના તરફેણમાં અને બીજાના
વિરોધમાં હો છો ત્યાં સુધી તમે અવસ્થા સત્યની ખાડા છો.

ભાગ - ૫

માનવ સંબંધો

બીજાઓનો ન્યાય તોળવો

નેટલું મન વધારે અજ્ઞાની, તેટલી સહેલાઈથી તે જે વસ્તુ જાણતું નથી,
અથવા સમજવાને અશક્તિમાન છે તેના વિશે ન્યાય કરવા એસે છે.

*

હું દૃશ્યું છું કે તમારા મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય અને તે ઉપરાંત સ્થિર
ધીર્યુક્ત ડહાપણ પણ, જે માણસને ઉતાવળા નિર્ણયો અને નિષ્કર્ષો બાંધવામાંથી
અટકાવે છે.

*

મન સ્થિર રાખવું અને તમારી પાસે જરૂરી માહિતી આવે તે પહેલાં
અનુમાનો તરફ હોડી જવામાંથી અટકવું તે વધારે સારું છે.

૧૨ એપ્રિલ, ૧૯૩૨

*

તમારા પ્રાણને કહી દો કે બાધ્ય દેખાવો ઉપરથી કોઈ નિર્ણય ન બાંધે અને
સહયોગ આપે. લાંબા ગાળામાં બધું બરાબર થઈ રહેશે.

*

તમે વ્યગ્ર થઈ ગયા તે ખોટું હતું; તે બતાવે છે કે તમારા મન અને
હૃદયમાં શંકા હતી. અને જે કોઈ વ્યક્તિ સંપૂર્ણ શુદ્ધ હોય તો તેને કોઈપણ

શંકા હોઈ શકે નહિ. મન જ્ઞાન માટે અશક્ત છે; તે દેખાવો ઉપરથી નિર્ણય બાંધે છે અને તે પણ સમગ્ર ઉપરથી નહિ પરંતુ કેટલું જોઈ શકે છે તેટલામાંથી જ, અને તેનો નિર્ણય અચૂક જોટો હોય છે. ફક્ત સત્તુ-ચેતના જ સત્યને જાળી શકે છે અને તે કદ્દી શંકા રાખતી નથી અથવા નિર્ણય બાંધતી નથી.

૧૪ નવેમ્બર, ૧૯૫૨

*

બીજાઓમાં અથવા સંજોગોમાં કોઈ પણ વસ્તુ જોટી છે એવો નિર્ણય કરતાં પહેલાં તમારે તમારા નિર્ણયની ક્ષતિરહિતતા વિશે બરાબર ખાતરી કરવી જોઈએ - અને અજ્ઞાનના પાયા ઉપર રચાયેલી છે અને જૂઠાણાથી ભરપુર એવી સામાન્ય ચેતનામાં માણસ જ્યાં સુધી જીવે છે ત્યાં સુધી તેનો કયો નિર્ણય સાચો હોય છે?

ફક્ત ઋષ્ટ-ચેતના જ નિર્ણય બાંધી શકે છે. એટલે બધા જ સંજોગોમાં પ્રભુના ઉપર નિર્ણય છોડવો એ વધારે સારું છે.

*

સામાન્ય યોજના પ્રમાણે પણ જ્યારે કોઈ નિષ્પક્ત હોતો નથી, જો તેના બધા ભાગો અને પ્રવૃત્તિઓમાં સામાન્ય સમતુલ્ય હોતી નથી, જો કેટલીક શક્તિઓની તેનામાં ખામી હોય અને બીજી કેટલીક શક્તિઓ ખૂબ પ્રમાણમાં હોય, ત્યારે સામાન્ય રીતે એમ સહેલાઈથી તે માણસને ‘અસાધારણ’ જહેર કરવામાં આવે છે અને આવા ઉતાવળા દોષારોપણથી તેની સાથે સંબંધ ટૂંકાવી નખાય છે. આવો તાત્કાલિક નિર્ણય જો કોઈ સત્તાધારી માણસ આપે તો તેના પરિગુંમો ભયંકર આવી શકે. આવા માણસોએ સાચી કલણા કોને કહેવાય તે જાણવું જોઈએ. તો પછી તેઓ જુદી જ રીતે વર્તે.

સૌથી પ્રથમ જરૂરિયાત તો કોઈનું અવમૂલ્યન કરે તેવું વિચારવામાં સંયમ રાખવો જોઈએ જ્યારે આપણે કોઈ માણસને મળીએ ત્યારે આપણા નિદા કરનારા વિચારો આપવાથી, જાણે આપણે તેના નાક ઉપર મુક્કો મારતા હોઈએ તે પ્રમાણે બને છે અને એ સ્વાભાવિક છે. તેનાથી બંદની ભાવના તેનામાં જગૃત થાય. આપણું માનસિક ચેતના તેના માટે એક વિકૃત રચના બને છે. અને તેને લઈને તે માણસ વિકૃત ન હોય તેમ છતાં તે વિકૃત દેખાય. શા માટે કોણો તેમના મગજમાંથી એવો વિચાર કાઢી શકતા નથી કે અમુક માણસ અથવા બીજો કોઈ સામાન્ય (Normal) નથી? કયા માપથી તેઓ તેમનો ન્યાય તોળવા બેસે

છે? ખરેખર ક્યો માણસ નોર્મલ છે? હું તમને કહી શકું કે કોઈપણ માણસ નોર્મલ નથી કારણ કે નોર્મલ હોવું એટલે દિવ્ય બનવું.

માણસનો એક પગ પાશવતામાં છે અને બીજો પગ માનવતામાં છે અને તે જ સમયે તે દિવ્યતા માટેનો ઉમેદવાર છે. તેની પરિસ્થિતિ સુખ્દ નથી. સાચા પ્રાણીઓ છે તે વધારે સુખી છે. અને તેઓ પોતપોતાની અંદર વધારે સમતાયુક્ત હોય છે. તેઓ માનવીઓ માફક ઝડપ કરતા નથી, તેઓ ડેળદમામ રાખતા નથી, તેઓ બીજાઓને હલકા ગણી ફૂર્ફૂર રાખતા નથી.

માણસે સહાનુભૂતિવાળી દષ્ટ રાખવી જોઈએ. અને સાથીદારો સાથે સહકાર રાખીને તિરસ્કાર કરવા બદલે તેમનામાં યોગ્ય ઘોરણ ન લાગે તો તેમનો તિરસ્કાર કરવાને બદલે તેમનું યોગ્ય ઘડતર કરવામાં મદદ કરવી જોઈએ.

કોઈનામાં ખામી હોય અને વધારે પડતો સંવેદનશીલ હોય અને જીદી હોય છતાં તમે તેના ઉપર દબાણ લાવીને તાત્કાલિક પગલાંઓ લઈને કાઢી મૂકો તો તમે તેને સુધારી શકો નહિ. તેના અહું ઉપર તમારા અહંકારને લાદવા માટે તે પ્રમાણેની પદ્ધતિ સ્વીકારો નહિ. તેની પ્રકૃતિ અનુસાર તેને મુલાયમ રીતે અને સમજપૂર્વક માર્ગદર્શન આપો. બીજ માણસો સાથે સંઘર્ષમાં ઉત્ત્ય સિવાય તે કાર્ય કરી શકે એવી જગાએ તેને મૂકી શકો કે કેમ તેની તમે તપાસ કરો.

જે લોકો સત્તા ઉપર બેઠેલા છે તેઓ પોતાની સત્તાથી ગર્વિષ્ઠ થયા હોય તો સાચા કાર્યને તેઓ બગાડી નાંખે છે. તેમનામાં ગમે તેટલી શક્તિઓ હોય છતાં તેમણે મેળવેલી સિદ્ધિ સાચી વસ્તુ નથી.

પરંતુ એવું નથી હોતું કે તેમનામાં કાયમ સદ્બાવની ખામી હોય છે. કર્દ વસ્તુ યોગ્ય છે તેના વિશેના તેમના જ્યાલો જોટા હોય છે. જે તેઓ પ્રભુના હેતુ વિષે સભાન બને તો તેઓ કાર્ય કરવામાં ચોક્કસ સફળ થઈ શકે.

*

આપણામાં નેમ નેમ પૂર્ણતા આવતી જાય છે તેમ તેમ આપણામાં બીજાઓ માટેની ઉદાર સમજશક્તિની વૃદ્ધિ થતી જાય છે.

૧૮ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

બીજાઓ શું કરે છે તેનાથી તમારી જતને તકલીફ ન આપો. આ મારે તમને વારંવાર ન કહેવું જોઈએ. ન્યાય ન રહ્યો, ટીકા ન કરો, સરખામણી ન

કરો. તે તમારો વિષય નથી.

૧૯૫૭

*

જ્યાં સુધી બીજો માણસ કરે તેનાથી વધારે સારું કરવાની તમારામાં શક્તિ ન હોય ત્યાં સુધી તેનો ન્યાય કરવાનો તમને હક્ક નથી.

૨૭, જૂન, ૧૯૬૪

*

ક્ષનો ન્યાય માટેનો માપદંડ શે છે? તે ભગવાન બની ગયો છે? ફક્ત પ્રભુ જ દરેક વ્યક્તિનું સાચું મૂલ્ય આંકી શકે છે.

૨૫ જુલાઈ, ૧૯૭૧

*

તે હાલમાં પ્રાપ્ત કરેલી વિશુદ્ધિમાં એટલી બધી ઊંચાઈએ પહેંચી ગઈ છે કે તેનો મોટો ભાઈ જે તેના ઉપર ખૂબ લાગણી રાખે છે તેના વિશે કોઈ નિર્ણય આપી શકે નહિ. અથવા તો તેની કડક ટીકા પણ કરી શકે નહિ.

*

બીજાઓ સાથે કડક બનતાં પહેલાં પોતાની જત તરફ કડક બનો.

*

બીજાઓની મૂર્ખાઈઓને ગણકારો નહિ, તમારી પોતાની જ સંભાળો.

*

બીજાઓના પ્રસંગોમાં મન, માથું મારો નહિ એ વધારે સારું છે. અને જો તેમનામાં પ્રાણ પણ રસ લેતો બંધ થાય તો તેનાથી પણ વધારે સારું.

*

તમારા માટે ભવિષ્યના માર્ગદર્શન માટે હું સૂચના કરું છું કે જે વસ્તુઓ સાથે તમારે સંબંધ ન હોય તેમાં તમે માથું મારશો નહિ. જો 'ક્ષ' અહીં હોય તો તેને મારી સાથે રાખવાની મેં પસંદગી કરી છે.

*

સૌથી શ્રેષ્ઠ ગુણ છે - બીજાઓની બાબતમાં તમારું માથું ન મારો.

ભીજાઓને અને જગતને મદદ કરવી.

તમારે આધ્યાત્મિક સાક્ષાત્કાર કરવો હોય તો તેના માટે ભીજાઓને વેદના આપવાની કિયા એ સારો પાયો નથી.

યોગ માર્ગ પર એકલા આગળ ચાલવું એ એક પ્રકારનો અહંકાર હોઈ શકે - ભીજાઓ તમારી સાથે આગળ ચાલવાની ના પાડે તો જ તમે એકલા મુક્ત બની શકો છો એટલા માટે વ્યક્તિએ લોકોને આગળ દોરવા માટે દરખાસ્ત મૂકવી જોઈએ. અને જે આ વસ્તુ તમારી પ્રગતિ માટે ઓજરૂપ થાય અને તેનાથી તમારી મુશ્કેલી-ઓમાં વધારો થાય તો તે એક વિશીષ્ટ કૃપાની અસર છે એ રીતે સ્વીકારવું અને આ રીતે તે કૃપા સમર્પણની સર્ચાઈની કસોટી કરે છે. ગ્રલુની મદદને ગ્રહણ કરવાની શક્તિ આ સર્ચાઈના પ્રમાણમાં હોય છે.

૭ જૂન, ૧૯૫૮

*

ભીજાઓને મદદ કરવી એ પોતાની જતને મદદ કરવાનો શ્રોષ્ટ માર્ગ છે. કારણું જે તમે સત્યનિષ્ઠ હશો તો તમે શાધી શકશો કે તે બધાની મુશ્કેલીઓ અને તેમની નિષ્ફળતાઓ તમારી અંદર રહેલી ક્ષતિને જૈવા જ લક્ષ્ણેવાળી હોય છે. ખરેખર, તે સાબિત કરે છે કે તમારી અંદર રહેલું કાંઈક, અર્વશક્તિમત્તા માટે પૂરતા પ્રમાણમાં સંપૂર્ણ નથી.

*

આપણી અંદર જે વસ્તુ હોય છે તે જ આપણને બીજામાં જેવા મળે છે. જે આપણે આપણી ચારે બાજુ કીચડ જેતા હોઈએ તો તે સાબિત કરે છે કે આપણી અંદર પણ કોઈ જગાએ કીચડ રહેલો છે.

*

બીજાઓમાં અહંકાર જેવામાં આવે ત્યારે આપણને જે આધાત લાગે છે તે આપણા અહંકારને લાગે છે.

*

જે આપણે ધ્યાન રાખીએ તો આપણી ચારે બાજુ રહેલા માણસોમાંનો દરેક આપણે માટે એક અરીસો બની શકે છે. જેમાં આપણા સ્વરૂપનું યા બીજ પાસાનું પ્રતિબિંબ જોઈ શકીએ. જે આપણે તેનાથી કઈ રીતે ફાયદો ઉડાવવો તે જાણીએ તો તે આપણી પ્રગતિ માટે શક્તિશાળી મદદ બની શકે. અને જ્યારે દર્દીણ સાચું અને શુભનિધાવાળું હોય ત્યારે મદદની કિંમત ઠીકઠીક પ્રમાણમાં સારી હોય.

*

જે તમને માણસ માટે સહાનુભૂતિ હોય અને તમારામાં તેમની મુશ્કેલી માટે સાચી સમજ હોય તો તમે તેમને કાયમ મદદરૂપ થઈ શકો. ને સાચી રીતે માણસોને મદદનો ઉપયોગ કેમ કરવો તેનું સાન હોય તો તમે તેને મદદ આપી શકો.

*

માનવજાતિ એક માંદુ બાળક છે જેને તેના માટે જે ખરાબ હોય તે જ જોઈતું હોય છે. ઉપકાર વૃત્તિ એક માતા જેવી હોય છે જે તેના બાળકોની માગણીને સંતોષ આપવા માટે જે વસ્તુ તેની તંદુરસ્તી બગાડે એ પ્રકારની વસ્તુ લાવી આપે છે.

*

માનવસેવાને પ્રભુસેવાની સૌથી ઉચ્ચતમ અભિવ્યક્તિ માનવી, એ ભૂલ છે. આ પ્રમાણે કરવું એટલે કેવળ માનવ યેતનાની મર્યાદામાં અતિશય બંધિયાર રહેવા જેવું છે.

*

બીજાઓને મદદ કરવાનો સૌથી શ્રોષ માર્ગ છે પોતાની જતનું રૂપાંતર કરવું.
તમે પૂર્ણ બનો અને જગતમાં પૂર્ણતા લાવવાની સ્થિતિમાં તમે પહોંચી શકશો.

*

જગતનો ઉધાર કરવા માટે ઉચ્ચતર ચેતનામાં ચડો.

*

વિશ્વનો ઉધાર કરવા માટે તમારી ચેતનામાં પરિવર્તન કરો.

*

જગતમાં ફેરફાર લાવવો હોય તો તમારી પોતાની ચેતનામાં ફેરફાર લાવો.
તમારા આંતરરૂપાંતર દ્વારા સાભિત કરી આપો કે ઋત-ચેતના આખા ભૌતિક જગતનું
સ્વામીત્વ લઈ શકે છે અને પૃથ્વી ઊપર એક દિવ્ય એકતા આવિભર્વિ પામી શકે છે.

જ્યાં સુધી એક નવીન બલ, વધારે દિવ્ય અને સર્વસામર્થ્યયુક્ત એક
પૂર્ણ માનવ કરણું દ્વારા પોતાની જતનો આવિભર્વિ ન કરે; ત્યાં સુધી ગમે તેટલા
વિશાળ અને પૂર્ણ સંગઠનો થાય છતાં કોઈપણ કાયમાં વસ્તુ તેઓ સિદ્ધ
કરી શકશે નહિએ.

૨૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૨

*

કોઈપણ ભૌતિક વ્યવસ્થા પછી તે ગમે તેટલી સારી કક્ષાની હોય છતાં,
માણસના દુઃખનો ઉકેલ લાવવા માટે સમર્થ નથી.

માણસે ઉધ્વત્તર ચેતનામાં ઉઠવું જોઈએ અને તેના દુઃખમાંથી છૂટકારો
મેળવવા માટે તેણે અજ્ઞાન, મર્યાદા અને સ્વાર્થમાંથી મુક્ત થવું પડશે.

૨૧ ફેઝુઆરી, ૧૯૬૫

*

એક પૂર્ણ અને સધન યોગ દ્વારા પોતાની જતનું રૂપાંતર સાધવાથી જ
જગતને શ્રોષ મદદ થઈ શકે.

જુલાઈ, ૧૯૬૫

*

આપણ આપણી જતને જેટલી સુધારીશું તેટલી પ્રમાણમાં જગત સુધરશે.
વેદાન્તનું સત્ય કે જગત આપણી ચેતનાનો એક પ્રક્ષેપ છે—એક કાર્ય—એ જેટલું

આધ્યાત્મિક સત્ય છે એટલું જ વ્યવહારિક સત્ય છે. જે કાંઈ અનિષ્ટોથી માનવજતને સહન કરવું પડે છે – સામૂહિક રીતે તેમ જ વ્યક્તિગત રીતે – તે આપણે અજ્ઞાનમય પ્રકૃતિના મૂળમાં રહેલી ભૂલોમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે. આપણે આ બધા અનિષ્ટોમાંથી મુક્ત થવું જોઈએ – સૌથી પ્રથમ તો આપણે જતે જ – જે આપણે ખાત્ય જગતને સ્વચ્છ જોવાની આશા રાખતા હોઈએ તો.

પૂર્ણિતાનાં યોગ માટેની પૂર્વ શરત છે આત્મવિશુદ્ધિનો યોગ.

પરંતુ છેવટે, પૃથ્વીના બાળકો ઉપર એક ઊર્ધ્વતર દિવ્ય નિયતિ સહુ જોઈ રહી છે અને તેના બધા માર્ગો આપણી ગણતરીથી પર છે.

૧૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૭

*

જ્યાં સુધી તમારામાં જગતને ફેરવવાની તાકાત નથી ત્યાં સુધી જગત ઝોટું છે એમ કહેવું નિર્થક છે અને જગતમાં જે જે વસ્તુઓ ખરાબ છે તે બધીનો તમારી અંદરથી છેદ ઊડાવી દો તો પછી તમે જોઈ શકશો કે દુનિયા ખરાબ નહિ રહે.

જ્યારે તમે સાચું પરિવર્તન પામશો, ત્યારે તમારી આજુબાજુની બધી વસ્તુઓ પણ પરિવર્તન પામેલી હશે.

ખીજાયોના અભિપ્રાયો

લોકોની ધૂનો અને કદ્વપનાઓ તમને અસર નથી કરતા, તેમાં તમે સાચા છો. તમારે તે બધાથી પણ ઉંચે ઉડુયન કરવું જોઈએ અને પ્રભુની દિવ્ય હાજરી, પ્રેમ અને રક્ષણનો સતત અનુભવ કરવો જોઈએ

*

બહારથી આવતી કોઈપણ વસ્તુથી વ્યગ્ર બનો નહિ. લોકો શું વિચારે છે, કરે છે અથવા બોલે છે તેની અગત્ય નથી. પ્રભુ સાથેનો તમારો સાંબંધ જ અગત્યનો છે.

૩૦ એપ્રિલ, ૧૯૩૭

*

જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ બીજ માળસની અસર નીચે ખુલ્લી થાય ત્યારે તે શોયનીય છે. વ્યક્તિએ પ્રભુની અસર સિવાય બીજ કોઈની અસર નીચે ન આવવું જોઈએ.

૨૧ માર્ચ, ૧૯૩૪

*

બીજાઓ ને કાંઈ કરે અથવા વિચારે અથવા બોલે તેનાથી કુઃખી થવું એ એક નબળાઈની નિશાની છે અને તે સાબિત કરે છે કે તમારું સમગ્ર સ્વરૂપ કેવળ પ્રભુ પ્રત્યે વળેલું નથી, ફક્ત દિવ્ય અસર નીચે જ નથી અને પછીથી પ્રેમ,

સહનશીલતા, સમજ અને દિવ્ય વાતાવરણનાં સંપર્કમાં આવવાને બદલે વ્યક્તિત્વો અહંકાર, બીજા માણસના અહંકારના પ્રત્યુત્તર રૂપે બહાર ફેંકાય છે અને તેમાં જડના અને ઘવાયેલી લાગણીઓ હોય છે અને અસમતામાં વૃદ્ધિ થાય છે. અહંકાર કદી સમજતો નથી કે પ્રભુનું ભિન્ન ભિન્ન વ્યક્તિઓમાં ભિન્ન ભિન્ન રીતનું કાર્ય હોય છે અને પોતાની અહંકારયુક્ત લાગણીથી વસ્તુઓ વિશે નિર્ણય બાંધવો એ એક મહોન ભૂલ છે. અને તે અચૂક અવ્યવસ્થામાં વૃદ્ધિ કરે છે. આપણે જે કોઈ વસ્તુ આવેગથી અને અસહિષ્ણુતાથી કરીએ તે કદી દિવ્ય હોઈ શકે નહિ, કારણકે પ્રભુ ફક્ત શાંતિ અને સંવાદમાં જ કાર્ય કરે છે.

*

તમે એટલા માટે ત્રાસ અનુભવો છો કે તમારા આત્માના સાદને સાંભળવાના બદલે તમે ગ્રામ્ય મનોમય વૃત્તિઓ અને તમોમય ચેતનાઓ, જે સર્વત્ર કુરૂપ વસ્તુઓ અને અશુદ્ધિઓ જ જુએ છે. કારણકે તેઓ ચૈતસિક વિશુદ્ધિના સંપર્કમાં નથી, તેમના સૂચનોનો સ્વીકાર કરો છો.

આવા ખોટા સૂચનો સાંભળવાનું બંધ કરો, સમજપૂર્વક પ્રભુ પ્રત્યે વળો અને તેના પરમ માર્ગદર્શનમાં તમારો શર્ધાનો દીપ ફરીને જલાવીએ.

*

કેટલાક લોકોનો પ્રાણ કાયમ અવ્યવસ્થા અને અસમતુલા, કુદ્ર તકરારો અને સંઘર્ષની માગણી કરે છે, તે લોકોમાં સામાન્યતયા પૂર્ણતા માટેની એક પ્રકારની ધૂન હોય છે અને તેઓ એવું માને છે કે દરેક માણસ તેમની વિરુદ્ધમાં છે. આ વસ્તુને સુધારવી એ અતિશય મુશ્કેલ છે અને નોંધપાત્ર પ્રકૃતિનું ઝપાંતર માગી લે છે.

આવા લોકોની સાથે કામ પડે ત્યારે તેમના પ્રત્યાધાતોની પરવા કરવી નહિ અને સરળતા અને સરચાઈપૂર્વક પોતાનું કામ કર્યે જવું એ સારામાં સારી વસ્તુ છે.

*

લોકોનાં પ્રત્યાધાતો પ્રત્યે, પછી ભલે તે ગમે તેટલા આણગમતા હોય છતાં ચિત્તા ના કરવી - પ્રાણ દરેક જગાએ અને દરેક વ્યક્તિમાં અશુદ્ધિઓથી ભરેલો હોય છે જ અને શારીરિક અચેતનતાથી ભરેલો હોય છે. આ બંને ક્ષતિઓનો ગમે તેટલો લાંબો સમય લાગે છતાં દીલાજ કરવાનો જ છે અને આપણે તેની સાથે ધીરજ અને હિમતથી કામ લેવાનું છે.

*

કોણે તમને કહ્યું કે તમારી પ્રકૃતિ ‘ક્ષ’ ની પ્રકૃતિ કરતાં નિમન કક્ષાની છે ? દરેકને પોતપોતાની પ્રકૃતિ હોય છે જ અને તે તેના માર્ગે જાય છે અને બીજાઓની સાથેની સરખામજુઓ કાયમ નિરૂપયોગી હોય છે અને ધર્મભરી વખત તો જોખમકારક પણ.

*

ડરપોકપણું એ એક મિથ્યાલિમાનનું સ્વરૂપ છે. જ્યારે તમે ડરપોક હો છો ત્યારે તેનો અર્થ કે બીજાઓ તમારા વિશે કેવો અભિપ્રાય ધરાવે છે તેની તમે વધારે અગત્ય આપો છો અને નહિ કે તમારા કાર્યની સચ્ચાઈ વિશે.

*

લોકોના અભિપ્રાયને કોઈપણ પ્રકારની અગત્ય આપવાની જરૂર નથી કારણકે તે પ્રસાર થતી છાપના પ્રસાર થતા પરિણામો છે. બીજ સમયે નવી છાપો તેમાં સહેલાઈથી ફેરફાર કરશે.

*

જ માણસ દોષરહિત હોય છે તે બીજાઓના અભિપ્રાયની પરવા કરતો નથી.

*

તેણે ધમકીઓ શા માટે સાંભળી લેવી જોઈએ ? તેણે આંતરિક આજ્ઞા પ્રમાણે કાર્ય કરવું જોઈએ અને નહિ કે જહેર મત પ્રમાણે.

*

જ્યારે તમે નિઃસ્વાર્થ ધ્યેયને વરેલા હો ત્યારે સામાન્ય માણસો તમારા વખાળ કરે યા તો તમને ટેકો આપે એવી અપેક્ષા રાખશો નહિ – તેનાથી ઊંઘણું તેઓ તમારી સામે પડશે, તમને ધિક્કારશે અને તમને ગાળો આપશે.

પરંતુ પ્રભુ તમારી સાથે હશે.

૧૭ સપ્ટેમ્બર. ૧૯૫૩

*

પ્રભુ પ્રત્યે નમનીય બનવું એટલે પહેલેથી બાંધેલા ખ્યાલે અને તૃક્ષ સિધ્ધાંતોથી પ્રભુનો સામનો ન કરવો. અને આ વસ્તુ ધર્મી શક્તિ માર્ગી લે છે,

કારણુંકે તમે જેટલા દિવ્ય સંકલપ પ્રત્યે નમનીય બનશો, તેટલા માનવ સંકલપો જે દિવ્ય સંકલપના સંપર્કમાં નથી તેમની સાથે વધારે સંધર્ષમાં ઉત્તરશો.

*

તમારો સંકલપ સમગ્ર રીતે પ્રલુને સોંપી દો અને પછી તે કોઈપણ માનવ-સંકલપના દબાણમાંથી મુક્તિ અનુભવશે.

૧૯ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૫૩

*

કદાચ તમે એકલા જ ફક્ત સમગ્ર જગતમાં એવા માણસ હો કે જે પોતાની જતને સંપૂર્ણ રીતે અને પૂર્ણ વિશુદ્ધિમાં પ્રલુને સોંપી દેતા હોય - અને આ રીતે એકાકી હાવાથી પૃથ્વી ઉપરના દરેક માણસો તમારા માટે ગેરસમજૂતિ કરે - ભલે પછી તે પ્રમાણે હોય તો પણ, તમે જે પ્રમાણે કરો છો તે પ્રમાણે નહિ કરવાનું કોઈ કારણ નથી.

*

ક્ષ એ મારી વિરુદ્ધ તમને ફરિયાદ કરી છે એ જાણીને મને આધાત લાયો છે. મેં તે (સ્ત્રી) સાથે વિશિષ્ટ રીતે માયાળુપણે વર્તન કરેલું છે ?

પ્રલુની સાથે પણ આ પ્રમાણે જ જગતે વર્તન કરેલું છે. શ્રી અરવિંદ પણ આમાંથી બાકાત નહોતા. એટલે તમે, સમજ શકો છો કે તમારે સારા સોબતીઓ છે અને વિષાદ કરવાની કાંઈ જરૂર નથી.

*

તમારા સંકલપ પ્રમાણે જ કામ ન કરો, પરંતુ પ્રલુના સંકલપ પ્રમાણે કરો. બીજાઓના સંકલપ પ્રમાણે પણ કાર્ય ન કરો કારણુંકે તમારા ચીથરા ઉદ્દી જશે.

૧૯૭૨

ભૂજાયો પ્રત્યે આસક્તિ

માનવ સંબંધો ઉપર જે કોઈ વસ્તુનો પાયો છે તે ક્ષાળજી, મિશ્રાણુકત અને અસંતોષી હોય છે, જે વસ્તુ પ્રલુભાં સ્થાપિત થયેલી હોય અને પ્રલુભ મારફતે થયેલી હોય તે જ ટકે શકે અને સંતોષ આપી શકે.

૨૧ જુલાઈ, ૧૯૭૫

*

મને ખાતરી છે કે તમારા સ્વરૂપના સચેતન ભાગમાં ક્ષ સાથેનો તમારો સંબંધ તમે જે રીતનો કહો છો તેવો જ છે, પરંતુ વ્યક્તિએ કાયમ પોતાના અવચેતન વિશે ખૂબ સાવધાન રહેલું જોઈએ અને એટલા માટે જ કોઈ મિત્રાચારીએ અને અંગત સંબંધો ન રાખવા ઓ વધારે પસંદ કરવાલાયક છે કારણે અવચેતન પ્રાણમાં જે ગાઢ સંબંધો બંધાઈ જાય તે સાધનામાં વિધનરૂપ બને છે.

મારા વહાલા બાળક, મારા આશીર્વાદ તારી સાથે છે.

*

એક કામના અને આસક્તિ વગરની મિત્રાચારી એક આદર્શ ઉકેલ હોઈ શકે, પરંતુ તેને નિભાવવા માટે પોતાની જત ઉપરનો સંપૂર્ણ કાણું અને પ્રાણ અને શરીરનો અડગ સંયમની જરૂર પડે છે. અને હાલના તબક્કે તે પ્રમાણેનો હજુ પ્રેરણ બનેલો નથી તેથી ડહાપણભર્યું કાર્ય એ છે કે રાક્ષસને લલચાવવો નહિ અને બધા જ સંબંધો કાપી નાંખવા.

*

એક એવો સમય હતો જ્યારે તમે ખૂબ આવેગપૂર્ણ હતા અને તાત્કાલિક તે આવેગોમાં તમારી લાગણીઓ નિર્મન કક્ષામાં સરી પડતી અને તેને લઈને તમારામાં તેને પરિણામે અસમતા ઉત્પન્ન થયેલી.

પરંતુ હાલમાં તમે વધારે સંયમી બન્યા છો અને શાંકા વગર તમે સ્થિર અને અચંચળ છો અને ત્યાં સુધીમાં એક દિવસ એવો આવશે જ્યારે તમારામાં કોઈ આસક્તિઓ નહિ રહી હોય. પરંતુ કોઈપણ માગણી વગરની અથવા અહંકી મુક્ત એવી પ્રકાશિત મધુર સહાનુભૂતિઓ હશે.

*

બધી જ વસ્તુઓનો આધાર આકર્ષણના પ્રકાર ઉપર રહેલો છે.

જો તે શારીરિક આકર્ષણ હોય, જે પશુની સર્જન પ્રેરણ માટે ધસારો કરે તેવી જરૂરિયાતનું, તો સૌથી ઉત્તમ વસ્તુ એ છે કે તમારે આ જગ્ગા છોડી દેવી અને ફરીથી 'ક્ષ' ને ન મર્યાદા. કારણકે આનો અર્થ એ છે કે આ વ્યક્તિની અસર નિર્મન પ્રેરણાઓની જગૃતિ કરે છે અને તેને ઉત્સુક કરે છે.

જો તે ધ્રાણુક આકર્ષણ હોય તો તમે વધારે ગાઢ સંબંધને છોડી દઈને અને એક જ મકાનમાં જ્યારે હો ત્યારે અનિવાર્ય સંબંધ સિવાય બીજો સંબંધ કાપીને તેને વિશુદ્ધ કરવા અને સંયમમાં રાખવાનો પયન્તન કરી શકો છો.

જો તે લાગણીપ્રધાન અને સંવેદનનો સંબંધ હોય તો તેને એક સહિયારા સંબંધમાં પ્રલુબ માટેના અને આધ્યાત્મિક જીવન માટેના સંબંધમાં બાંધીને પ્રલુબ પ્રત્યે સહેલાઈથી વાળી શકો છો.

તો પછી બધી જ વસ્તુઓનો આધાર તમારો સરચાઈ ઉપર અને અન્યોન્યની શુભનિષ્ઠા પર છે.

*

તમારી નિખાલસતાની અને સરચાઈની હું પ્રશંસા કરું હું. એ સાચું છે કે માનવો સાથેના ગાઢ સંબંધોમાં રહેલા પ્રાણમય મિશાળમાંથી મુક્ત રહેનું એ ઘણું મુશ્કેલ છે. પરંતુ તેનો ઈલાજ આ બધા સંબંધો કાપી નાખવામાં નહિ પરંતુ સતત જગૃતિમાં રહેલો છે (ખૂબ સચેત રહેવામાં) અને માણસના કાર્યો ઉપર પ્રાણિક આકર્ષણોની હક્કુમત ચલાવવા દેવી નહિ.

૨૮ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૦

*

બધી જ માનવ આસકિતઓમાંથી મુક્ત રહો અને તમે સુખી થશો,

૬ જૂન, ૧૯૫૪

*

સમૃતિ એ આસકિતઓનો ભયંકર સાથીદાર છે.

*

અત્યાર પુરતું જે શાંત રહીને તમારા આંતરવિકાસમાં એકાગ્ર થણું વધારે સારું છે. પછીથી જ્યારે તમે આસકિતમાંથી મુક્ત થાઓ ત્યાર પછીથી તમારો પત્રવ્યવહાર સાહજિકતાથી અને મુશ્કેલી વગર ચાલુ થશે; પછીથી તે ઉપયોગી અને ફાયદાકારક બનશે. પરંતુ નિયમ એવો છે કે તમારે જે વસ્તુ બીજાને આપવાની ઈચ્છા હોય તે તમારે પોતે સિદ્ધ કરવી જોઈએ.

૧૭ એપ્રિલ, ૧૯૫૬

*

તમારા કુટુંબના સભ્યો માટેની આસકિતમાંથી મુક્ત થવા માટે સંભેગોનો લાભ લઈ લો.

તમારે શીખણું પડશે કે શ્રી અરવિંદ અને મારા સિવાય તમારે કોઈપણ ભાઈઓ, બહેન, પિતા કે માતા નથી; અને તેમની સાથે તમારે કોઈપણ બાબતની બેવાદેવા રાખવી નહિ, અમે જ તમારું સમગ્ર કુટુંબ, તમારું રક્ષણ, તમારું સર્વસવ છીએ.

પ્રભુ પ્રત્યે અને બીજાઓ પ્રત્યેની ફરજ

કોઈપણ સામાજિક અથવા કૌટુંબિક ફરજ કરતાં પ્રભુ પ્રત્યેની ફરજ સૌથી વધારે પવિત્ર છે. તે વધારે પવિત્ર એટલા માટે કે માનવસમૂહમાં તેના પ્રત્યે પૂર્ણ બેદરકારી રાખવામાં આવે છે અથવા ગેરસમજ ઊભી થાય છે.

*

જેણે પ્રભુને પોતાનું સમર્પણ કરેલું છે તેણે તે સમર્પણને વધારે અને વધારે પૂર્ણ બનાવવા સિવાય બીજી કોઈ ફરજ નથી. આ જગત અને તેમાં રહેલા વ્યધા માણસોએ માનવ ફરજ - સામાજિક અને કૌટુંબિક - ને પ્રભુ તરફની ફરજ કરતાં વધારે પ્રાધાન્ય આપ્યું છે અને પ્રભુ પ્રત્યેની ફરજને તેમણે અહેંકાર તરીકે લાંછનરૂપ ગળ્યી છે. જેમને પ્રભુની વાસ્તવિકતા વિશે બિલકુલ અનુભવ નથી તેઓ બીજી કઈ રીતે નિર્ણય બાંધી શકે. પરંતુ પ્રભુની નજરમાં તો તેમના અભિગ્રાયની કોઈ કિંમત નથી અને તેમના સંકલ્પમાં કોઈ બલ નથી. આ બધી અજ્ઞાનની ગતિઓ છે, બીજું કાંઈ નહિ. ત્યારે તેમને સમજાવવા માટે પ્રયત્ન ન કરવો, પરંતુ તેનાથી વધારે તો તમારી જાતને તે વસ્તુનો સ્પર્શ ન થવા દેવો અથવા તમારી શર્ષામાંથી ચલિત ન થવું. તમારે તમારા સમર્પણના હાથીદાંતના ટાવરમાં સંભાળપૂર્વક કેદ બની જવું અને પ્રભુની મદદ, રક્ષણ, માર્ગદર્શન અને મંજૂરી મળે તેની રાહ જેવી. તે જાણે છે કે પ્રભુની સંપત્તિ અને પ્રભુની સહાય છે તેના માટે તો લખે આપું જગત તેને દોષિત ઠરાવે તેની કોઈ અસર થતી નથી.

ઉપરાંત માનવજાતિએ પોતાના અસ્તિત્વની જે વ્યવસ્થા કરી છે તેમાં તેની પૂણ્ય ગેરલાયકાત સાબિત કરી નથી ? એક પછી એક સરકાર આવે જાય છે, એક પછી એક સામ્રાજ્ય આવે છે, સૌકાઓ અને સૌકાઓ પસાર થયા કરે છે. પરંતુ માનવદુઃખ તો તેના તે જ શોચનીય અવસ્થામાં રહે છે. જ્યાં સુધી માણસ અંધ, અજ્ઞાનથી ભરેલો અને આધ્યાત્મિક વાસ્તવિકતા પ્રત્યે બંધ રહેશે ત્યાં સુધી તે પ્રમાણે જ કાયમ રહેશે. એક ઝૂપાંતર, પ્રકાશિત માનવચેતનામાં જ માનવીની પરિસ્થિતિમાં સુધારો લાવી શકશે. આ રીતે કેવળ માનવજીવનના દિનિબંદુથી પણ તાર્કિક રીતે સાબિત થાય છે કે માનવની પ્રથમ ફરજ દિવ્યચેતનાની શોધ કરવાની અને તેને પ્રાપ્ત કરવાની છે.

*

“ અમે બીજુ ખધી અસરેને બાદ કરીને કેવળ તારી જ પૂણ્ય અસર નીચે રહીએ.” *

દરેક બલ અથવા શક્તિની બીજા બલ અને શક્તિઓ ઉપર અસર હોય છે અને આ પ્રતિધાત સરખા પ્રમાણમાં હોય છે. આ સતત અને સામાન્ય સંધર્ષ અથવા અસરમાંથી મુક્ત થવા માટે ફક્ત એક જ રસ્તો છે કે કેવળ દિવ્ય ચેતના ઉપર એકાગ્ર થાં અને પોતાની જતને ફક્ત દિવ્ય ચેતના પ્રત્યે જ ખુલ્લી કરવી.

*

જે કોઈપણ પ્રકારના માનવ - સંબંધો અને તેમની ટેવો અને આસક્તિઓને ટકાવી રાખવામાં આવે તો પ્રભુને સાચું સમર્પણ થઈ શકે નહિ, બધા જ સંબંધો ઊર્ધ્વ તરફ લઈ જવા જોઈએ અને ફક્ત પ્રભુ તરફ જ વાળવા જોઈએ અને તે બધાનું એકથી અને સમર્પણ માટેના સાધનોમાં ઝૂપાંતર કરવું જોઈએ.

*

પ્રાણીક સંબંધો કાયમ જોખમકારક હોય છે. પ્રભુને પ્રાણનું સંપૂર્ણ નિઃશેષ સમર્પણ કરવું એ એકમાત્ર ઉકેલ છે.

*

* પ્રાર્થના અને ધ્યાન સેન્ટી, વોલ્યુમ પાનું ૩૭૭

તમે માનવમૈત્રીને પ્રભુની મૈત્રી કરતાં વધારે પસંદ કરો, પરંતુ માનવમૈત્રી અસ્થિર હોય છે અને હવે તમે બન્નેમાંથી બહાર નીકળી ગયા છો તેમ અનુભવો છો. એવું નથી કે પ્રભુએ તેમની મૈત્રી તમારા તરફથી કાપી નાંખી છે – તે કદ્દી પાછી બેંચી લેતો નથી – પરંતુ તેનો આનંદ માણવા માટે તમે એક પ્રાણમય અશક્તિની સ્થિતિમાં આવી પડ્યા છો.

*

કાયમ પ્રભુના સંપર્કમાં રહેવા માટે અમારે શું કરવું જોઈએ,
જેથી કરીને કેછિપણુ માણુસ કે બનાવ અમને આ સંપર્કમાંથી હૂર
કરી શકે નહિ ?

અલ્લોઝા, સત્યનિષ્ઠા.

સામાન્ય

જે લોકો ક્રીયડવાળા રસ્તાઓ ઉપર ચાલે છે તેમની મૈત્રી રાખશો નહિ કારણકે તમારા સાથીદારો જ તમને કાદવના છાંટા ઉડાડશો.

*

મારે એક ધણ્ણા ઉચ્ચ માણુસને સામનો કરવો પડયો. તેનો મારા ઉપર મૃત્યાધાત પડયો.

સંબંધ કાપી નાખો, શક્ય હોય તો તાત્કાલિક, જેથી કરીને આંદોલનો નીચે સરી પડે

*

આ રીતે વિચારવાથી, લાગણી અનુભવવાથી અને કાર્ય કરવાથી દરેક વ્યક્તિ એવા આંદોલનો બહાર પાડે છે જેનાથી તેનું પોતાનું વાતાવરણ બંધાય છે અને બિલકુલ સ્વાભાવિક રીતે જ તે તેવી જ પ્રકૃતિ અને ગુણના આંદોલનોને આકષે છે.

*

મિત્રો બનાવવા માટે એકસાથે હાસ્યમાં તેમની સાથે જોડાનું તેનાથી વધારે સારો રસ્તો કોઈ નથી.

*

આપણો ઉત્તમ મિત્ર આપણામાં રહેલી ઉત્તમ વસ્તુઓને ચાહે છે અને તેમ છતાં આપણે જે છીએ તેનાથી લિન્ન બનવાનું આપણુને કહેતો નથી.

પુરુષો અને સ્ત્રીઓ

ગુલામી

જ્યાં સુધી પોતાની જતને મુક્તા કરશો નહિ ત્યાં સુધી કોઈપણ કાયદા સ્ત્રીઓને મુક્ત કરી શકશે નહિ.

તેમને ગુલામ બનાવનારી વસ્તુએ છે :

- (૧) પુરુષ અને તેની થકિત માટેનું આકર્ષણ.
- (૨) ગૃહસ્થી જીવન અને તેની સલામતી.
- (૩) માતૃભાવ માટેની આસક્તિ.

એ તેઓ આ ત્રણ ગુલામીઓમાંથી મુક્ત થાય તો તેઓ ખરેખર પુરુષ સમોવડી બની શકશે.

પુરુષોમાં પણ ત્રણ પ્રકારની ગુલામી હોય છે :

- (૧) માલિકીની ભાવના, સત્તા અને કાણુ માટેની આસક્તિ.
- (૨) સ્ત્રીઓ પ્રત્યે કામવાસના માટેની આસક્તિ.
- (૩) પરિણિત જીવનની નાની નાની સુખસર્ગવડ માટેની આસક્તિ.

એ તેઓ આ ત્રણ ગુલામીમાંથી મુક્ત થાય તો તેઓ ખરેખર સ્ત્રીઓના સમાન બની શકે.

૧ ઓગસ્ટ

*

પુરુષો જેટલા પ્રાણીક અને ભૌતિક ચેતના સાથે બંધાયેલા છે તેનાથી સ્ત્રીઓ વધારે બંધાયેલી હોતી નથી. તેનાથી ઊલટું તેમનામાં પુરુષો જેટલો મનોમય દંભ ન હોવાથી તેમને માટે ચૈત્યપુરુષની શોધ અને તેના દ્વારા માર્ગદર્શન મેળવવું વધારે સહેલું છે.

સામાન્ય રીતે શર્ષ્ટોમાં વ્યક્ત કરી શકાય તેવી મનોમય રીતે તેઓ સચેતન નથી, પરંતુ તેઓ તેમની લાગણીઓ વિશે સચેતન હોય છે અને તેમના કાર્યોમાં તે લાગણીઓને વ્યક્ત કરે છે.

*

આધ્યાત્મિક જીવનમાં ધર્મી સ્ત્રીઓ પ્રખ્યાત છે પરંતુ સ્ત્રીઓને મનોમય અને બૌધ્ધિક અભિવ્યક્તિ કરતાં કાર્ય કરવામાં વધારે રસ હોવાથી ધર્મી ઓછી સ્ત્રીઓએ તેમના આધ્યાત્મિક જીવનની નોંધ રાખેલી છે અને તેથી તેઓ પ્રખ્યાત થયેલી નથી.

*

સાચી રીતે સારી પત્ની બનવું એ સાચા સાધક બનવા જેટલું સુશ્કેલ છે.

*

સ્ત્રીઓએ પુરુષો માટે રસોઈ કરવી જોઈએ એ વિચાર મારા સિધ્ધાંતની વિરુદ્ધ છે. તેઓ શું ગુલામ છે ?

લગ્ન અને ખાળો

તમારા ભૌતિક જીવનનું એકય કરવું, ભાગીદાર બનીને, તમારા ભૌતિક રહોનું, મુશ્કેલીઓ અને સરળતાઓ તથા જીવનની હાર અને વિજ્યનો સામનો કરવો – એ લગ્નજીવનનો પાયો છે, પરંતુ તમે તો જણો છો કે એટલુંજ પૂરતું નથી.

તમારા સંવેદનોમાં એક થવું, એકસરખા કલાત્મક અને આનંદોનો ઉપભોગ કરવો એક જ વસ્તુઓથી સમાન રીતે અસર પામવી. એક વ્યક્તિ બીજ મારફતે અને બીજી પહેલા માટે તે સારું છે, જરૂરી પણ છે પરંતુ તે પૂરતું નથી.

તમારી ઊંડાણપૂર્વકની લાગણીઓમાં એક થવું, એવી અરસપરસ લાગણી અને કોમળતા રાખવી, જીવનમાં ગમે તેટલા ફટકાઓ આવે છતાં કંટાળો અને ગુસ્સો નથી. નિરાશાની સામે ટકી શકવું, કાયમ અને દરેક પ્રસંગે સુખી રહેવું, ખૂબ સુખી, એકબીજના સાથમાં અને એકબીજમાં દરેક સંજોગોમાં સિથરતા, શાંતિ અને આનંદ અનુભવવા એ સારું છે, તે ધાણું સારું છે, એ અનિવાર્ય છે પરંતુ એટલું પૂરતું નથી.

તમારા મનની એકતા કરવી, તમારા વિચારોમાં એકબીજના પૂરક બની સમતા લાવવી, તમારા બૌધ્ધિક કાર્યો અને શોધપ્રોફોમાં ભાગ લેવો, ટુંકાણમાં તમારી માનસિક પ્રવૃત્તિના ક્ષેત્રમાં એકબીજાએ વિશાળતા અને સમૃદ્ધ મારફતે અદ્વૈત સાધવું – એ સારું છે, એ બિલકુલ જરૂરી છે, પરંતુ એ પૂરતું નથી.

પરંતુ તેનાથી પણ પેલે પાર, ઊંડાણમાં, કેન્દ્રમાં તમારા સ્વરૂપની ટોચ ઉપર દરેકના સ્વરૂપનું એક પરમ સત્ય, એક શાશ્વત પ્રકાશ રહેલો છે. તે જરૂરમના

સંજોમાંથી, દેશથી, સંજોમાથી અને થિક્ષણુથી સ્વતંત્ર છે. તે આપણા આધ્યાત્મિક વિકાસનું મૂળ કારણ અને સ્વામી છે, તે (તત્) આપણા જીવનમાં માર્ગદર્શિન આપે છે; તે જ આપણા ભાગ્યનો વિધાતા છે, તેની ચેતનામાં તમારે તર્કુપતા સાધવાની છે. અભીષ્ટા અને ઉર્ધ્વતામાં એક રહેલું, આધ્યાત્મિક માર્ગ ઉપર એકબીજાના સાથમાં આગળ ચાલવું એ કાયમી ઔક્યનું રહસ્ય છે.

માર્ચ, ૧૯૫૩

*

તે બિલકુલ પસંદગી નહોતી. મેં ફક્ત એમ કહેલું કે ત્રણેમાંથી આ છોકરી સૌથી સારી લાગે છે, એટલું જ. સાધનામાં તૈયાર થવા માટે લગ્ન કરવું એ સીધે માર્ગ નથી. જો બાહ્ય પ્રકૃતિએ આ જગતની આસક્તિઓમાંથી મુક્ત થવા માટે મુશ્કેલીએ અને નિરાશાની જરૂરિયાત લાગે તો લગ્ન પરોક્ષ માર્ગ હોઈ શકે પરંતુ તે પ્રસંગમાં એ પ્રયોગનો અંત ધણેભાગ છૂટાછેડામાં આવે છે. અને તે પણ બે સાથીદારોમાંથી એકને માટે ધાર્યું દુઃખદાયક બને છે. હું આ વિષય પર તમને એટલું જ કહી શકું.

૧૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૪૦

*

કેટલાક આધુનિક સામાજિક વિચારકે કુકુંખજુવન ભાંગી પડવાની આણી ઉપર છે અને તે નાશ પામશે એવા દૃષ્ટિભિંદુના સંદર્ભમાં તમે એવી ટીકા કરી છે કે આ પતન “ માનવજીતિને ઉદ્દીતર અને વિશાળાંતર સાક્ષાત્કાર મર્ત્યે હેઠી જવા માટેની અનિવાર્ય જીતિ હતી અને હજું પણું છે.

આ વસ્તુ કેટલાક અગત્યના પ્રશ્નોનું સર્જન કરે છે જે તમારી સ્પષ્ટતા માટે હું નીચે રજૂ કરું છું.

(૧) તમે આ કુકુંખજુવન પર્દ્ધતિનું વિલાજન અપવાદરૂપ ગણ્ણીગાંઠી વ્યક્તિત્વો માટે જ જેઓ કેઈ ઊંચા, મનોમય અને આધ્યાત્મિક આદર્શને વરેલા હોય તેમને માટે જ ગણ્ણો છો કે સર્વ - સામાન્ય માનવજીતિ માટે ?

હા, ફક્ત અપવાદરૂપ વ્યક્તિત્વોને માટે જ, જેઓ ઉચ્ચ મનોમય આદર્શને વરેલા હોય.

(૨) જો તમે સમય માનવજીત માટેના પૂણ્ય કૌકુંભિક જીવનની પદ્ધતિના વિસર્જનના તરફેણુંમાં હો, તો તમે એવી સલાહ આપો કે એક સીધી સ્થૂલ મદ્દિયા દ્વારા જન્મની નવી મદ્દિયા અસ્તિત્વમાં આવે; તેના પહેલા તે ખનલું જોઈએ.

એ પદ્ધતિમાં વધારે સ્વતંત્રતા અને નમનીયતાની સલાહ આપવા લાયક છે. નક્કી કરેલા રૂઢ નિયમો ઉત્કાંતિ માટે નુકશાનકારક છે.

(૩) માનવજીતના ઉચ્ચતર વિકલ્પ માટે તમે જે રીતે કૌકુંભિક મણુલીનો ત્યાગ કરવાનું કહો છો તે રીતે જ લગ્નમથાને પણ અનિવાર્ય રીતે ત્યાગ કરવાનું માનો છો? જ્યાં સુધી જન્મ માટેની નવી મદ્દિયા હજુ અસ્તિત્વમાં આવી નથી ત્યાં સુધી હાલની જન્મ માટેની કામોપલોણની મદ્દિયા ચાલુ નહિ રહે? તે સંઝોગમાં કેછીક મફકારના લગ્ન સંખાંધનું સ્વરૂપ જરૂરી નહિ રહે.

લગ્ન તો કાયમ થશે, પરંતુ કાયદેસરની વિધિઓ તેના પર લાદવામાં નહિ આવે, જેથી બિનકાયદેસર વસ્તુઓનો ત્યાગ કરી શકાય.

(૪) જ્યાં સુધી જન્મ માટેની નવી મદ્દિયા સામાન્ય રીતની નહિ અને અને બાળકે હાલની કામવાસનાથી જન્મ પામતા રહેશે ત્યાં સુધી હાલનું કૌકુંભિક જીવન અને વાતાવરણ તેમના ઉછેર માટે; ખાસ કરીને બાળકેના ઘડતરના શરૂઆતના વર્ષો માટે ઉત્તમ ગોઠવણી નથી?

બીજો વિકલ્પ તેમની સંભાળ અને ઉછેર માટે કેછી બીજી સંસ્થા, સરકારી ઉછેરકેન્દ્રો છે, જે રીતે કેન્યુનિસ્ટ વિચારકેએ લલામણું કરેલી.

પરંતુ આ દોષભિંદુને ટેકો આપનારા વધારે માણુસો નથી. કારણું એવું સિદ્ધ થયેલું છે કે જે ગ્રેમાળ અને કેમળ સંભાળની નાના બાળકેને જરૂર છે તે ક્રૂત માતાપિતાના ઘરના પુરિચિત વાતાવરણું જ આપી શકાય છે. જો આ સાચું હોય તો નાના બાળકેની ખાતર પણ, લાભિષ્યમાં જન્મ માટેની નવી પદ્ધતિ શક્ય અને સામાન્ય અને ત્યાં સુધી કુકુંખની જરૂર નથી.

અહીં પણ બન્ને વસ્તુઓને એકસરખી રીતે મંજૂર રાખવી પડશે અને અમલમાં મૂકવી પડશે. ઘણા બધા એવા દાખલાઓ છે જેમાં બાળકને તેના મા-બાપથી છૂટું પાડવું તેને માટે આશીર્વાદરૂપ છે.

ઓછામાં ઓછા કાયદાઓ, વધારેમાં વધારે સ્વતંત્રતા.

બધી જ શક્યતાઓના આવિભ્રાવ માટે એકસરખો અવકાશ હોવો જોઈએ,
ત્યારપછી માનવજીત ઘણું ઝડપથી પ્રગતિ કરશે.

૨૧ જૂલાઈ, ૧૯૬૦

*

તમે એમ કહો છો કે તમે તમારા બાળકોનો ઉછેર બરાબર કરી શક્યા નહિ કારણકે તમે સારું ભણેલા છો અને સંસ્કારી છો છતાં તમારે માટે તેમના માટે ફાળવવાનો સમય નથી અને તમારી પત્નીને સમય છે પણ તે ભણેલી નથી, અસંસ્કારી છે અને કોઈ કામ માટે લાયક નથી. તમે મને કહેશો કે તેની આવી સ્થિતિ માટે કોણું જવાબદાર છે? લગ્નભગ પચીસ વર્ષથી પણ વધારે સમય માટે તે તમારી સાથે રહી છે. તે પચીસ વર્ષ દરમ્યાન તમે તેને ભણાવવા માટે અથવા સંસ્કાર આપવા માટે શું કર્યું?

કાંઈપણ નહિ. તમને વિચાર સરખો પણ ન આવ્યો. તમે એવો વિચાર પણ ન કર્યો કે તમે દરરોજ એક કલાક તેના શિક્ષણ માટે આપ્યો હોત તો આ પચીસ વર્ષમાં ઘણો મોટો તફાવત પડ્યો હોત. તમારા માટે તો તે એક મશીન હતી જે તમારી સુખસગવડ પાછળ ધ્યાન આપે અને તમારા બાળકોને જન્મ આપે. તમે તેનો તમારી અંદર વિશ્વાસ ઉત્પન્ન ન કરી શક્યા અને તેની સુધારણા માટે તમે કાંઈ કરી શક્યા નહિ અને તમે ત્યાં તમારા મિથ્યાલિમાનથી રહો છો અને તેને અભાગ અને અસંસ્કારી તરીકે દોષિત ઠરાવો છો.

તેનામાં જે કાંઈ અપૂર્ણતાઓ છે તેને માટે હું તમને જ જવાબદાર ગણું છું.

*

તમે જે રીતે હુકમ કરો તે પ્રમાણે તમારા બાળકો કરે એવું તમે ઈચ્છા છો. તમે સત્ય વિશે શું જાણો છો? તમે વધારે જોરાવર છો માટે તમારી ઈચ્છાને તેમના ઉપર લાદવાની તમારી ઈચ્છા છે. એ રીતે તો એક રાક્ષસ પણ તમને પકડ્યે શકે અને તે જે કાંઈ કહે તે તમારે કરવું પડશો.

બાળકોને ઉછેરવા એ સૌથી મુશ્કેલ કામ છે. મેં એવા ઘણા માતાપિતાઓ જેયા નથી જેઓ યોગ્ય વસ્તુ કરતા હોય.

તમારો સંકલ્પ બાળકો ઉપર ઠોકી બેસાડવાનો તમને કર્યો હક્ક છે, તમે તેમને આ જગતમાં લાવ્યા છો અને તેમના પ્રશ્નો વિશે ગંભીરપણે વિચાર્યું પણ

નથી અથવા તેને માટે તમે જરૂરી તૈયારીઓ પણ કરી નથી તેવા તમને શો અધિકાર છે ?

*

બાળકોનો કદી માર મારો નહિ -

તે તમારી ચેતનાને ધૂંધળી કરે છે અને તેમના ચારિગ્રયને બગાડે છે.

૧૬ નવેમ્બર, ૧૯૬૮

કાર્ય

પ્રભુને અર્પણ રૂપે

આપણે આપણું કાર્ય પ્રભુને અર્પણ કરીએ, આ પ્રગતિ માટેનું ચોક્કસ સાધન છે.

*

આપણું કાર્ય પ્રભુને અર્પણ તરીકે કરવામાં આવે તેની મારફતે ચેતનાનો વિકાસ થાય છે.

પ્રમાદ અને નિષ્કૃતિના તમસમાં પરિણામે છે, તે અચેતનતામાં મારેલો ભૂસકો છે; તે પ્રગતિ અને પ્રકાશની વિરુદ્ધની વસ્તુ છે.

અહૂંકાર ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવો, ફક્ત પ્રભુની સેવામાં જ જીવનું - તે સાચી ચેતનતાને પ્રાપ્ત કરવા માટેનો એક આદર્શ અને ટૂંકામાં ટૂંકો માર્ગ છે.

*

તમારે કાયેનિ પ્રભુને અર્પણ કરતા હોઈએ તે રીતે કરવા જોઈએ અને તેને તમારી સાધનાના ભાગ તરીકે સ્વીકારો. એવી ભાવનામાં કર્યાનો કેવો પ્રકાર છે તેની અગત્ય ઓછી છે. તમે અંતરમાં પ્રભુની હાજરીનો સ્પર્શ ગુમાવ્યા સિવાય કોઈપણ કાર્ય કરી શકો છો.

જ્યારે મારા વિલાગમાં પૂરું કામ હેતું નથી, ત્યારે હું મારે
સમય વાંચનમાં અથવા ચિત્રકામમાં પસાર કરી શકું ?

તમારું કાર્ય એ તમારી સાધના છે અને તમારા કાર્યને સમર્પણની ભાવનાથી
કરવાથી તમે સૌથી વધારે પ્રગતિ કરી શકો.

હું માનું છું કે તમારે તમારી જતને વધારે પડતા વાંચન અથવા ચિત્રકામથી
બહુ થકવી ન નાખો તો વધારે સારું.

૧૮ ફેઝુઆરી, ૧૯૩૩

*

મારે એ જાણું છે કે વાંચનમાં અને ચિત્રકોષનમાં એ જ
પ્રકારની સાધના નથી ?

દરેક વસ્તુને પ્રભુ પ્રાપ્તિના સાધન તરીકે કરી શકાય. વસ્તુઓ કઈ
ભાવનાથી કરવામાં આવે તે અગત્યનું છે.

૨૧ ફેઝુઆરી, ૧૯૩૩

*

સાચી ભાવનાથી કરેલું કાર્ય ધ્યાન છે. -

૧૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

*

તમે કાર્ય કરો તેમાં કેવું વલણ રાખો છો તેના ઉપર આધાર છે. જો સાચા
વલણથી કરશો તો ચોક્કસ તમે મારી વધારે સમીપ આવશો.

૧૭ મે, ૧૯૩૭

*

તમારી કાર્ય કરવાની રીતથી મને પૂરેપૂરો સંતોષ છે અને તે તમને મારી
વધારે નજ્ઞક આવવામાં ચોક્કસ મદદરૂપ થશે.

*

હું કાર્ય અને યોગ વચ્ચે કોઈ તફાવત જોતી નથી. જો કાર્યને નિવેદન અને
સમર્પણની ભાવનાથી કરવામાં આવે તો તે પોતે જ યોગ છે.

૨૫ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૮

*

કુટલીક વખત જ્યારે હું ધ્યાનમાં લીન થયેલો હોઉં છું ત્યારે હું એ પ્રમાણે જોઈ શકું છું અને અનુભવું છું કે મારો શારીરિક પુરુષ, કાર્ય મારફતે અભીષ્ટા કરે છે. પછીથી હું એક સૂર્યને તેના તેજસ્વી પ્રકાશ સહિત મારા શારીરિકમાં પ્રગટ થતો જોઉં છું. બધા જ દેવો અને શક્તિઓ તમારામાંથી જે બહાર નીકળે છે, તે આ સૂર્યમાં હોય છે.

હા, એ સાચું છે કે કાર્યમાં અને તેની મારફતે વ્યક્તિ, દિવ્ય પ્રકાશ અને શક્તિના સૂર્યના સંપર્કમાં પ્રવેશી શકે છે.

*

તમારું કાર્ય માટેનું વલાણ સાચું છે. અને હું તેમાં કોઈપણ ફેરફાર કરવાનું સૂચન કરતી નથી. જે કાર્ય પ્રેમથી અને પ્રેમ માટે જ કરવામાં આવે છે તે ચોક્કસ સૌથી શક્તિશાળી હોય છે.

૮ જૂન, ૧૯૪૨

*

પ્રેમના કાર્યો : કાર્ય કરવા માટેની શ્રોષ પરિસ્થિતિ.

*

આપણે પ્રાર્થના કરતા હોઈએ એ રીતે કાર્ય કરીએ, કારણકે તે શરીરની પ્રભુ પ્રત્યેની ખરેખર શ્રોષ પ્રાર્થના છે.

૧૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૪૫

*

પ્રભુ માટે કાર્ય કરવું એટલે શરીર વડે પ્રાર્થના કરવી.

*

વ્યક્તિ ધ્યાન દ્વારા પ્રગતિ કરી શકે છે, પરંતુ કાર્યદ્વારા જે સાચી ભાવનાથી કરવામાં આવે તો, તે દસગણી વધારે પ્રગતિ કરી શકે છે.

૬ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

આંતર તેમજ બાહ્ય વલાણમાં સુધારો કરવાથી સાધનામાં પ્રગતિ થાય છે અને નહિ કે વ્યક્તિ ક્યા પ્રકારનું કાર્ય કરે છે તેમાંથી - કોઈપણ કાર્ય, સૌથી હલકામાં હલકું પણ જે સાચા વલાણમાંથી કરવામાં આવે તો પ્રભુ પ્રત્યે દોરી જાય છે.

૧૬ જુલાઈ, ૧૯૫૫

*

કાર્ય કરવું સહેલું નથી, સાધનામાં જે કાંઈ કરવું પડે, તે બધું જ સાચા કાર્યમાં કરવું પડે અને તેનાથી પણ વધારે.

૨૧ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫

*

તમારે યોગી જે કાંઈ કરે તે કરવું પડ્યે, તમારે સૌથી વધારે ઊંચાઈઓને પ્રાપ્ત કરવાની છે, અને ત્યાંની ચેતના પ્રકાશ અને શાંતિને નીચે ઉતારીને તમારા દરરોજના કાર્યમાં તેમનો આવિભાવ કરવાનો છે. તમારા માટે કોઈપણ કાર્ય તુચ્છ અથવા ક્ષુદ્ર નથી.

૨૨ ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫

*

તમે જરૂરે તમારી જતને તૈયાર કરો, અને પ્રલુના કાર્ય માટે ઉપયોગી થવામાં ઉત્તમ તૈયારી રહેલી છે.

મે, ૧૯૬૬

*

મારે ધ્યાનનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ ?

જે તમારું કાર્ય પ્રલુને સતત અર્પણ રૂપે થતું હોય તો તે જરૂરી નથી.

૧૩ એપ્રિલ, ૧૯૬૫

*

મારા કાર્યનું હું કઈ રીતે અર્પણ કરી શકું ?

ખાસ કરીને માણસ પોતાના લાભ અને સાંતોષ માટે કામ કરે છે, તેને બદલે, તેણે પ્રલુની સેવા માટે અને તેના સંકલ્પને અલિગ્યક્ષત કરવા માટે કાર્ય કરવું જોઈએ.

૨૩ જૂન, ૧૯૬૫,

*

આપણું જે કાંઈ કાર્ય હોય અને આપણે જે કાંઈ કરીએ, તે આપણે સરચાઈથી, પ્રામાણિકતાથી અને ચોક્કસાઈથી કરવું જોઈએ, અંગત લાભને અથે નહિ પરંતુ પ્રલુને અર્પણને તરીકે અને આપણા સવરૂપના અપૂર્ણ સમર્પણ વડે.

જે બધા જ સંજોગોમાં આ પ્રકારનું સરચ્ચાઈભર્યું વલસુ રાખવામાં આવે તો જ્યારે જ્યારે આપણે વધારે અસરકારક રીતે કાર્ય કરવાની જરૂરિયાત ઊભી થાય ત્યારે આ રીત પ્રાપ્ત કરવાની તક આપણને મળે છે અને આપણે આ તકનો ફક્ત લાલ લેવાનો હોય છે.

*

હવે જ્યારે તમે કર્મમાર્ગ ઉપર તમારા પ્રથમ ડગ ભરવાનું થડુ કરો છો ત્યારે એ નક્કી કરવાનો સમય પાકી ગયો છે કે તમારે તમારા અંગૂઠ રસ માટે તમારા જીવનનું અર્પણ કરવું છે કે પછી તમે તે કાર્યની સિદ્ધ માટે અર્પણ કરવું છે ?

કોઈપણ સંજોગોમાં તમારા કાર્ય માટેનું ક્ષેત્ર એક જ છે. પરંતુ તમે જે ભાવનાથી કાર્ય કરશો તે સમગ્ર રીતે જુદી હશે.

*

એ ભૂલવું ન જોઈએ કે તમારું અર્પણ પ્રલુના કાર્ય માટે છે અને નહિ કે કોઈ માનવ સાહસ માટે. એટલે એકમાત્ર વસ્તુ થઈ શકે કે થોડા શબ્દોમાં પ્રશંસાની અભિવ્યક્તિ.

*

(૧) સાધના અને (૨) મનની નિરબતા માટે કચા પગલાં લેવા જોઈએ ?

(૧) કાર્યસાધના કરતા હો તે રીતે કરો. તમે જે કાર્ય કરો તે ઉત્તમ રીતે પ્રલુને અર્પણ કરવાના કાર્ય તરીકે કરો અને તેનું પરિણામ પ્રલુહસ્તક સોંપી દો.

(૨) પ્રથમ તો તમે શક્ય બને એટલું મનને નીરવ મનથી ઉપરના પ્રદેશ વિશે કરીને સલાન બનો.

જે તમે સફળ થાઓ અને કાર્ય તે સ્થિતિમાંથી થઈ શકે તો તે પૂર્વ બનશો.

૨ એપ્રિલ, ૧૯૭૦

*

તમારા આર્દ્ધને વક્ષાદાર બનો. અને તમારા કર્મનું પ્રલુને નિવેદન કરો.

*

પ્રલુ માટે કામ કરો અને તમે તમારા સવરૂપને એક અનિર્વચનીય આનંદથી જરેલું અનુભવશો.

*

પ્રભુ અર્થે કરેલું કાર્ય : પ્રગતિ માટેનું ચોક્કસ સાધન.

અનાસકન કર્મ : પ્રભુનું કાર્ય શક્ક્ય એટલું સરસ બની શકે તેના સિવાય
બીજો કોઈ પણ હેતુ ન હોય તે રીતે કરેલું કાર્ય.

*

પ્રભુનું કાર્ય શું છે અને પ્રભુ સાથે માણસો કઈ રીતે કાર્ય કરવું ?
તમારે ફક્ત પ્રભુની સાથે એકતા સાધીને તેની સાથે તડુપ બનવું.

પ્રગતિ અને કાર્યમાં પૂર્ણતા

જેમ જેમ તમારી ચેતના વૃદ્ધિ પામે, વિકસે, વિશ્વાળ થાય અને પ્રકાશિત બને તેમ તેમ તમે કાર્યમાં વધારે અને વધારે પૂર્ણ બનતા જશો.

૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૪

*

બધા જ કર્માં, બધું જ કાર્ય કરેલું હોય તેમાં, પૂર્ણતાની કથા તમારી ચેતનાની કક્ષા ઉપર આધાર રાખે છે.

*

મારા જેવા અંધ અને અહંકારી માણુસ માટે મળુની રીતે કાર્ય કરવું એ સહેલું નથી. એટલે હું એમ કહેવા માણું છું કે અહંકાર વગર કાર્ય કરવું અને મારી જતને તમારા ખલ મર્યે ખુલ્લું કરવું જેથી તે અદકાયત વગર મારી અંદર કાર્ય કરી શકે. હું સાચો છું?

હા, તે સાચું છે.

તે આધારે જો નિર્ણય કરવામાં આવે તો મને તમારા માટે કાર્ય કરવાનો કોઈ હક નથી, પરંતુ તમારા માટે કાર્ય કરવું અંધ કરવું એ કદાચ ધૂઢુનીય નથી.

ચોકુસ તમારે મારે માટે કાર્ય કરવાનું બંધ ન કરવું જોઈએ. કાર્ય કરતા રહેવાથી જ કાર્યમાં પૂર્ણતા આવે છે.

૧૨ એપ્રિલ, ૧૯૪૭

*

તમે જે કાંઈ કરો તેનો આનંદ પ્રાપ્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરો. જ્યારે તમે જે કરો તેમાં તમને રસ પડે, ત્યારે તમને તે કરવામાં આનંદ આવે છે.

તમે કરો તેમાં રસ પડવા માટે, તમારે તે કાર્ય વધારે અને વધારે સારું કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

પ્રગતિમાં સાચો આનંદ રહેલો છે.

૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૨

*

જ્યારે કામ માટે આકર્ષણીય થાય અને તે આનંદથી કરવામાં આવે ત્યારે તે કેટલું બધું સારું થાય છે?

*

એ સારું છે કે મારું બલ તેના કાર્યમાં મદદ કરવા માટે કાયમ તેની સાથે છે; પરંતુ મારું બલ એક પૂર્ણતા માટેનું બલ છે અને તેને પૂર્ણ રીતે કાર્ય કરવા દેવા માટે વ્યક્તિએ તેના પોતાના કાર્યમાં પ્રગતિ કરવા માટે સતત અભીષ્ટા રાખવી જોઈએ.

૧૨ મે, ૧૯૫૨

*

એક સહિયારા અને ધીર્યાયુક્ત પ્રયત્નથી જ બધું કાર્ય સારું બને છે.

૮ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

આપણું લક્ષ્ય કાર્યમાં પૂર્ણતા માટેનું હોણું જોઈએ પરંતુ તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે એક ખૂબ ખંતપૂર્વકના પ્રયત્નની જરૂર પડે છે,

૧૨ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

તમારી જતને દિવ્ય બલ પ્રત્યે વધારે અને વધારે ખુલ્લી કરો અને તમારું
કાર્ય પૂર્ણતા તરફ સ્થિરતાથી ગતિ કરશો.

૧૧ જૂન, ૧૯૫૪

*

પ્રભુના કાર્ય માટે એક પૂર્ણ કરણ બનવા માટે સતત અભીષ્ટા રાખીએ.

૨૭ ઓગષ્ટ, ૧૯૫૪

*

કોઈપણ વસ્તુ પૂર્ણતાથી એછી નહિ એવો તમારા કાર્યનો આદર્શ રાખો.
અને તમે ચોક્કસ પ્રભુના સાચા કરણ બનશો.

*

કાર્યમાં વ્યવસ્થા અને સંવાદ હોવો જોઈએ. બહારથી જે સૌથી તુચ્છ વસ્તુ
લાગે તે પણ સંપૂર્ણ પૂર્ણતાથી, અને સ્વચ્છતા, સોંદર્ય, સંવાદ. અને વ્યવસ્થાની
ભાવનાથી કરવી જોઈએ.

૨૩ ઓગષ્ટ, ૧૯૫૫

*

પદ્ધતિ, વ્યવસ્થા અને સંભાળથી એવી કોઈપણ વસ્તુ નથી જેનો ઉકેલ ન
લાવી શકાય.

*

વ્યવસ્થા : બધા જ સારા કાર્ય માટે જરૂરી.

*

નિયમિતતા : દુષ્કરસિદ્ધ માટે અનિવાર્ય.

*

કાર્યને માટે કુશળતા જેટલી જ સ્થિરતા અને નિયમિતતા જરૂરી છે. તમે જે
કાર્ય કરો તે લક્ષ દઈને કરો.

*

કોઈપણ કાર્ય સાવચેતીથી કરવામાં આવે તો તે સંપૂર્ણ બને છે.

કોઈપણ વસ્તુ ઉપેક્ષા કરવા જેટલી નાની હોતી નથી. બધા જ બનાવોમાં તેટલી જ સાવચેતી રાખવી જોઈએ.

*

એક વસ્તુ કરવા માટે બીજી વસ્તુનો નાશ કરવો એ સારી પદ્ધતિ નથી. જે લોકો સમર્પિયત થઈ ગયેલા છે અને જેમને પ્રભુ માટે કાર્ય કરવાનું હોય છે. તેમણે ખૂબ ધીરજવાળાં હોવું જોઈએ અને વસ્તુઓ કયારે સાચા સમયે અને યોગ્ય રીતે કરવાં તે જાણવું જોઈએ.

૧૪ ફેઝુઆરી, ૧૯૫૮

*

પ્રભુ પાસેથી મેળવેલી બધી શક્તિનો પૂર્ણતા માટે ઉપયોગ કરવો એ વધારે સારું છે અને નહિ કે વધારે વિસ્તૃતીકરણ માટે.

તેમાં ક્ષેત્રનો મોટો જથ્થો અથવા વિસ્તૃતફક્લક આવરી લેવાને બદલે, કાર્યમાં પૂર્ણતા લાવવી એ વધારે અગત્યનું છે.

મે, ૧૯૫૮

*

જ્યારે વ્યક્તિ પ્રભુ માટે કાર્ય કરે ત્યારે મોટા કામ માટેનું લક્ષ્ય રાખવાને બદલે તે કાર્ય પૂર્ણતાથી કરવું એ વધારે સારું છે.

૧૩ મે, ૧૯૫૮

*

કાર્ય વધારે ઝડપથી કરવાને બદલે તેને સારી રીતે કરવું વધારે સારું છે.

*

કોઈ કાર્ય શરૂ કરીને તેને અધ્યરું મૂકી દેવું અને બીજી જગાએ બીજું કાર્ય શરૂ કરવું એ બહુ તંદુરસ્ત ટેવ નથી.

૫ જુલાઈ, ૧૯૫૮

*

કાર્યોમાં, પૂર્ણતા માટેની અભીષ્ટા સાચી આધ્યાત્મિકતા છે.

ઓક્ટોબર, ૧૯૬૧

*

જે કોઈ કાર્ય તમે કરો તેને શક્ય એટલી પૂર્ણતાથી કરો, તે માણસમાં
રહેલા પ્રભુની ઉત્તમ સેવા છે.

૧ નવેમ્બર, ૧૯૬૧

*

હું તમને લખવાનો વિચાર જ કરતી હતી કે અધ્યૂતું મૂકાયેલું કાર્ય તાત્કાલિક
શરૂ કરી દેવું જોઈએ.

હું તમારો ખુલાસો સ્વીકારું છું, કે તેમાં જોટો સંકલપ નથી પણ તે
બેદરકારી છે. પરંતુ મારે તમને કહેવું પડશે કે મારા અભિપ્રાય પ્રમાણે બેદરકારી
એ ખરાબ સંકલપનું સૌથી ખરાબ સ્વરૂપ છે. કારણ કે તે દિવ્ય પ્રેરણા
અને ચેતના જે સતત સાવચેતી માગી લે છે, તેને સમર્પણ કરવાનો ઈન્કાર છે.

મને આશા છે કે તમારું મન આ નૂતન વષે વધારે વિશાળ બને અને
હદ્ય વધારે ઉદાર બને જેથી કરીને આવા કમનસીબ પ્રસંગો અશક્ય બને.

આશીર્વાદ.

૪ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૬

*

પ્રભુની ચેતના, સિવાય કાર્યનું ક્ષતિરહિત આપોજન થઈ શકશે નહિ.

*

જ્યારે માણસો કાર્યમાં પૂર્ણ ન હોય ત્યારે જો તેમને કાર્ય બંધ કરવું પડતું
હોય તો દરેક માણસ કામ કરવું બંધ કરી દેત. આપણે કાર્યમાં જ પ્રગતિ કરવાની
છે અને આપણી જતને વિશુદ્ધ કરવાની છે.

તમે જે કાર્ય કરો છો તે કરવાનું ચાલુ રાખો પરંતુ કદી ભૂલશો નહિ કે
તે વધારે સારું થઈ શકે અને થવું જ જોઈએ.

૨૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧

*

માણસે પૂર્ણ સર્વાઈથી શક્ય તેટલું પૂર્ણ કાર્ય કરવું એ ચોક્કસ પ્રભુની
સેવા કરવા માટેનો એક શ્રોષ્ટ માર્ગ છે.

૧૮ મે, ૧૯૭૨

*

જ્યારે કાર્ય કરવાના કરણો — હાથ, આંખ વગેરે — સ્થયેતન બને અને તે કર્મમાં આપણું ધ્યાન કેન્દ્રિત થયું હોય, ત્યારે કાર્ય કરવાની શક્તિ અમર્યાદ લાગે છે.

*

કુશળ હાથ, સ્પષ્ટ દર્શન, એકત્રિત થયેલી સંભાળ, એક કંઠાળા વગરની ધીરજ, હોય તો પછી વ્યક્તિ જે કોઈ કાર્ય કરે તે સારી રીતે જ બને છે.

*

કલાકુશળ હાથ, ચોક્કસ સંભાળ, ટકાઉ સાવધાની હોય, તો પછી માણસ જડતરણને આત્મતરણનું આજ્ઞાધીન બનાવે છે.

*

મૌનમાં નિરીક્ષણ કઈ રીતે કરવું તે જાણવું એ કુશળતાનું ઉદ્ભવસ્થાન છે.

*

કર્મમાં કુશળતા સમજપૂર્વક વાપરવી જોઈએ.

સહયોગ અને કાર્યમાં સમતા

કાર્યનું ક્ષેત્ર બદલાતું નથી. અત્યારે તમે જે કરો છો તે કરવાનું ચાલુ રાખો. કાર્યમાં તમારું જે વલણ છે, ખાસ કરીને બીજા કામદારો સાથેના તમારા સંબંધમાં પરિવર્તન આવવું જ જોઈએ. દરેક વ્યક્તિ કાર્યને પોતાના દાખિંદુથી જુથે છે અને એમ માને છે કે એ એક જ સાચો રસ્તો છે, એકમાત્ર રસ્તો જે પ્રભુના સંકલ્પને અભિવ્યક્ત કરે છે. પરંતુ કોઈપણ માર્ગ સંપૂર્ણ રીતે સાચો નથી; આ વિલક્ત ઘ્યાલોમાંથી ઊંચે ઊઠીએ ત્યારે જ માણસ પ્રભુના સંકલ્પ વિશેની સમજણેમાં વધારે સારી રીતે પહોંચી શકે છે. સંકલ્પોમાં અને લાગણીઓમાં વિરોધો અને સંઘર્ષેને બદલે પરસ્પર સહકાર અને સહયોગ હોવાં જોઈએ.

૨૬ મે, ૧૯૩૪

*

સંવાદ અને વધારે સારું કાર્ય કરવા માટે માણસોમાં ફેરફાર કરવાથી વસ્તુઓ સારી રીતે બનતી નથી પરંતુ પોતાની ચેતના અને ચારિત્રને બદલવાથી વધારે સારી રીતે થાય છે.

૨૫ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૭

*

સામાન્ય નિયમ પ્રમાણે જે વસ્તુઓ પોતાના કાર્યક્ષેત્રમાં ન આવતી હોય તેમાં વર્ચ્યે માથું મારવું એ સારું નથી.

૭ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૭

*

જે કાર્ય કરવામાં તમને મુશ્કેલીઓ નહતી હોય તો તમે તમારી પોતાની અંદર સર્ચિએપૂર્વક નજર નાખો અને ત્યાં તમે તેનું મૂળ શોધી શકશો.

*

કામમાં મુશ્કેલીઓ સંજોગો અથવા શુદ્ધ બાધ્ય બનાવોમાંથી આવતી નથી પરંતુ એવી કોઈક વસ્તુ જે આંતરિક વલણમાં જોટી હોય છે, ખાસ કરીને પ્રાણીક વલણ, અહંકાર, મહત્વાકંક્ષા, કાર્ય માટે બાધેલા રૂઢ મનોમય જ્યાલો, અને મિથ્યા-ભિમાન તે બધાને લઈને મુશ્કેલીઓ ઊભી થાય છે. અસમતુલામાં સુધારો કરવાને માટે બીજોઓ તરફ નજર રાખવાને બદલે પોતાની અંદર જ કારણ માટે શોધ કરવી એ કાયમ વધારે સારું હોય છે.

૧૮ અપ્રિલ, ૧૯૩૭.

*

“અસંવાદી વાતાવરણ” ની હાજરીને ઓળખવી એટલે સુધી જ ઉપયોગી હોય છે કે દરેક વ્યક્તિમાં તે વસ્તુ સંવાદી વાતાવરણમાં પ્રલાલી નાખવાનો સંકલ્પ જાગૃત થાય, અને તે કરવા માટે દરેક માટે પ્રથમ અગત્યનું પગથિયું છે કે તેણે તેના સંકુચિત દાખિંદુમાંથી બહાર નીકળી જવું, જેથી તે બીજોઓનું દાખિંદુ સમજી શકે. બીજોઓની ભૂલો માટે આગ્રહ રાખવાને બદલે દરેકે તે ભૂલ માટે પોતાની અંદર તપાસ કરવી એ વધારે અગત્યનું છે.

હું વધારામાં કહું છું કે મેં જે બધાને કાર્યની જવાબદારી સોંપી છે તેઓ આ જવાબદારીને વફાદાર રહે એવી તેમની પાસે અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે, અને તેમની અંદર “ધવાયેલી લાગણીઓ” નો અનુભવ કરવાને બદલે તેમની ફરજને તેટલો શ્રોઠ રીતે અદા કરે.

જે લોકો સર્ચિએપૂર્વ અને શુલ્લ નિષ્ઠાવાળા છે તે બધાની સાથે મારા આશીર્વાદ છે.

*

ખરેખર મેં ક્ષાને ગુલાબના છોડો ફેરવવા માટે મારી મંજૂરી આપેલી છે. પરંતુ મને લાગતું નથી કે તેને બધી જ જમીનની જરૂર પડે. વધારામાં આ જોરાકની કટોકટીમાં જે જગાએ શાકભાજી સારાં ઊગી શકે તે જમીનનો ફૂલો માટે ઉપયોગ કરવો એ સારું નથી. એમ લાગે છે કે જ્યાં ટમેટાંઓ ઊગાડવામાં આવતાં હતાં ત્યાં કઠોળના છોડો માટે અત્યારે તૈયાર થઈ ગઈ છે. આ કઠોળને સારી

રીતે વાવીને તેની સારી સંભાળ લેવી જોઈએ જેથી તેમાંથી સારી ઉપજ આવે. જે જગાએ ફળના આડ અને છોડવાઓ છે તેમને ત્યાં રાખવા જોઈએ અને સીતા-ફળો ઉપર ખૂબ ધ્યાન આપવું જોઈએ જેથી તેના ઉપર પુષ્કળ ફળો આવે. પરિણામે હું એમ ઈચ્છું છું કે આ બગ્ગીયાની સંભાળ ક્ષ અને ય બંને રાખે અને તેમને જે જે વસ્તુની સંભાળ રાખવાની છે તે અરભ પરસ બરાબર ધ્યાન રાખે. મને આશા છે કે તેઓ આ તકનો લાભ ઉઠાવશે જેથી કરીને તેઓ બતાવી શકે કે નિઃસ્વાર્થપણે અને સંવાદમય રીતે કામ કરી શકાય છે અને તેઓ કામની ઉપયોગીતાને અગ્રેસર રીતે અગત્ય આપે અને આ સિદ્ધ પ્રાપ્ત કરવા માટે તેમની પોતાની અંદર જે કોઈ ઝોટી ગતિઓ હોય તેની તપાસ કરી શકે.

મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

*

ચૈતસિક કર્મ : સંવાદથી સંચાલિત થતું કાર્ય.

*

હું બાઈન્ડિંગ ખાતામાં તમને બધાને તમારે શું કરવાનું છે તે સમજવવા માટે આવી છું અને હું ઈચ્છું છું કે તમે તે પ્રમાણે કામ કરશો. મારી ઈચ્છા છે કે તમે બધાજ એક સાથે સમતાથી કાર્ય કરો અને તમારાથી બની શકે તેટલી એક બીજાને મદદ કરો.

દરેકનો કાર્યક્રમ

યુનિવર્સિટીનું કાર્ય પહેલાં થાય પછીથી લાયબ્રેરીનું, પછીથી જે સમય હોય તો વ્યક્તિગત કાર્ય.

આશીર્વાદ.

*

શિર્ષત વગર કોઈપણ કાર્ય સારી રીતે થઈ શકે નહિ. દરેકે પોતાની જગા ઉપર રહીને, તેને જે કામ સોંપવામાં આવે તે સભાન રીતે કરવાથી બધું બરાબર થશે.

૧૭ ઓગસ્ટ, ૧૯૩૮

*

વ્યવસ્થિત સંઘકાર્ય : દરેક પોતાની જગાએ અને બધા એક સાથે.

*

કોઈપણ કાર્યમાં ફેરફાર કરવા માટે હું નિર્ણય લઉં તે પહેલાં બીજા પક્ષોએ તેમની દલીલો સમજવતી લેખિત રજૂઆત કરી કયો ફેરફાર કરાવવો છે તેની આગું કરવી જોઈએ અને પછીથી હું નિર્ણય લઈશ.

મારો પ્રેમ અને આશીર્વાદ.

૨૫ જુલાઈ, ૧૯૪૭

*

હું માનતી નથી કે તમારા કાર્યને બદલવાથી તમારું ચારિગ્ય બદલાય, પહેલાં પણ કદી સફળ સાબિત થયું નથી.

*

તમારું કામ બદલવા માટે તમે જે કારણો બતાવો છો તે તમારા મનનાં કારણો છે, તેમને કાર્ય ઉપર બિલકુલ આધાર નથી. તમે જ્યાં જ્યાં જશો ત્યાં ત્યાં તમે તે વસ્તુઓ સાથે જ લઈ જશો અને જ્યાં સુધી તમારા હદ્યમાં શાંતિ નહિ હોય ત્યાં સુધી તમને કોઈપણ જગાએ શાંતિ મળશે નહિ.

૨૨ ઓગષ્ટ, ૧૯૪૮

*

જ્યારે કોઈ વ્યક્તિને સમૂહ માટે કામ કરવાનું હોય છે તે વખતે અંગત હેતુ માટે નિર્ણય લેવો, અને પોતાના કાર્યને છોડી દેવું એ ગંભીર ભૂલ છે.

તમે નિર્દેશ કરો છો કે જે ભૂલો બની ગઈ છે તે સુધરી શકે એમ નથી. જે તમે તમારી જાતે જ સરચાઈથી કામ કરવા બેસી જાઓ તો કોઈપણ ક્ષતિ સુધરી શકે છે. જે પ્રગતિ કરવાની છે તેમાંથી નાસી જવું એ કાયરતાનું કામ છે અને હું તેને મંજૂરી આપી શકતી નથી.

પ્રથમ તો જે ભૂલો થઈ તેની સરચાઈપૂર્વક અને પૂર્ણપણે કબૂલાત કરો. પછીથી શું કરવું તે હું જોઈશ.

૩૦ મે, ૧૯૫૩

*

સહયોગ અને અરસપરસની ગાઢ શુભનિષ્ઠા સારા કાર્ય માટે અનિવાર્ય છે.

૧૧ ઓગષ્ટ, ૧૯૫૪

*

કાર્યમાં સહયોગ ઉપર એકાગ્રતા કરવી એ એકબીજાની ફરિયાહે। ઉપર એકાગ્ર થવાને બદ્લે સ્પષ્ટ રીતે વધારે ફાયદાકારક વલાણ છે.

સૌથી વધારે અગત્યનો મુદ્દો છે કે કાર્ય ઝડપથી થણું જોઈએ અને સારું થણું જોઈએ.

૨૧, ડિસેમ્બર, ૧૯૫૭

અંગવાળી કાર્યક્રમેને

કોઈપણ મોટું કાર્ય સહકાર અને શિસ્ત વગર બની શકે નહીં. એક સાચો અને વ્યવસ્થિત સહયોગ સફળતા માટેની શરત છે.

૨૦ જૂન, ૧૯૫૮

અસરકારક કાર્ય ત્યારે જ બની શકે જ્યારે સંવાદમય સહયોગથી તે થાય.

અગત્યની વસ્તુ એ છે કે તમે જે મુદ્દા ઉપર બધા જ સહમત થઈ શકો તે શોધી કાઢવો અને તે દફ રીતે સ્થાપિત થાય, પછી દરેકે પોતાનો અંગત સંકલ્પ છોડી દેવા માટે તૈયાર રહેણું જોઈએ. જેથી કરીને આ સંવાદ અતૂટ રીતે ટકી શકે ?

૨૮ માર્ચ, ૧૯૬૬

*

જ્યારે આપણે સામુહિક કાર્ય કરવાનું હોય ત્યારે આપણે આપણા વિચારોમાં, લાગણીઓમાં અને કાર્યમાં વિભિન્નતાના મુદ્દાઓને બદલે સહમતિના મુદ્દાઓને પકડી રાખવા એ વધારે સારું છે.

જે વસ્તુઓમાં એકતા હોય તેને અગત્ય આપવી જોઈએ અને જે વસ્તુમાં જુદાઈ હોય તેમની બને તેટલી ઉપેક્ષા કરવી જોઈએ.

જ્યારે શારીરિક રીતે પણ કાર્ય પ્રદૂતિ જુદી પડે ત્યારે પણ સતત ટકી રહી શકે. જો આપણે આપણા મનની અંદર જે મુખ્ય મુદ્દાઓ અને સિદ્ધાંતો ઉપર એકતા સાધી શકાય તે ધ્યાનમાં રાખીએ અને આપણી અભીષ્ટા માટેનું એકમાત્ર લક્ષ્ય હોય જોઈએ.

પ્રભુનો હેતુ, સાક્ષાત્કાર.

*

જો કોઈ પોતાના રાગદ્વોષ વગર સ્વતંત્ર રીતે દરેક વસ્તુ તરફ જુઓ અને પોતાના અંગત પ્રશ્ન તરીકે ન જુઓ, અને કાર્ય સારી રીતે થાય તે જોવા શક્તિમાન બને તો લગભગ બધી જ મુશ્કેલીઓ ઉકેલાઈ જય.

*

જો લોકો કામને ચોતાના કામ તરીકે કહેતાં બંધ થાય, તો ઘણી મુશ્કેલીનો અંત આવી જય. અહીં બધું જ પ્રભુનું કાર્ય છે.

કામ અગત્યનું છે નહીં કે આપણી નાનકડી જત જે રીતે કાર્ય કરે છે તે.

*

જ્યાં સુધી તમે અંગત વિચારો, અભિપ્રાયો અને પસંદગીઓથી ઉપર ન જાઓ. ત્યાં સુધી તમે સારાં કાર્ય કરનાર ન બનો. જ્યાં સુધી તમારે અંગત રાગદ્વોષો હોય છે ત્યાં સુધી તમે જે વસ્તુની ખરેખર જરૂર હશે તે કરી શકશો નહીં.

કાર્યમાં મુર્કેલીએ।

આજે સવારે પાંચ મિનિટના કામ પછી મને થાક લાગ્યો તે ઇક્ઝ ફર્નિચરને
પોલિથ કરવાનું કામ હતું.

દરેક મહેનતનું કામ પહેલી થોડીક મિનિટો સુધી થાક લગાડે છે પરંતુ
પછીથી શરીર તેનાથી ટેવાઈ જય છે અને મજબુત બને છે. તેમ છતાં, જ્યારે
તમને ખરેખર થાક લાગે ત્યારે તમારે તે બંધ કરીને આરામ કરવો જોઈએ.

*

૧૧ ફેફુઆરી, ૧૯૩૩

સમર્પણ કરવાથી કામ વધારે સહેલાઈથી અને આનંદથી થઈ શકે છે. પરંતુ
ધ્યક્તિ જેટલું કરી શકે તેનાથી વધારે શામ કરે એવી માગણી ન કરવી જોઈએ.

૨૭ ફેફુઆરી, ૧૯૩૫

તમે જે કામ કરો તે થાક્યા સિવાય કરવાની શોષ રીત છે. તેનું પ્રભુને
અર્પણ કરવું અને તમારે જેટલી સહાયની જરૂર હોય તે તેની પાસે માગવી—
કારણકે પ્રભુનું બલ અખૂટ છે અને તેની પાસે સચ્ચાઈપૂર્વક જે કાંઈ વસ્તુની
માગણી કરવામાં આવે તેનો તે પ્રત્યુત્તર આપશો.

પછીથી જ્યારે તમે અનુભવશો કે તમારી અંદર અને તમારી માર્ગને
પ્રભુની શક્તિએ કાર્ય કર્યું છે ત્યારે તમે સચ્ચાઈથી જાણી શકશો કે તેનો યશ
પ્રભુને જય છે અને નહીં કે તમને — અને તેથી અભિમાન લેવા માટે કોઈ કારણ નહીં.

આશીર્વાદ.

*

કાર્ય વિશે ચિંતા ન કરો, તમે જેમ જેમ સ્થિરતાથી અને અચંચળતાથી કાર્ય કરતા જશો તેમ તેમ તે વધારે અસરકારક બનતું જશે.

૨૮ જુલાઈ, ૧૯૩૫

*

કેટલીક વખત મારી પ્રકૃતિની અકુઠાઈ તમને મારી અંદર યોગ્ય રીતે કામ કરવા દેતી નથી.

પરંતુ કાર્ય કરવાથી પ્રકૃતિ ઓછી અકુઠ, વધારે નરમ અને નરમ બને છે.

*

મને તમારામાં પૂર્ણ વિશ્વાસ છે અને હું જાણું છું કે તમારી જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરવા માટે શક્તિશાળી છો. મુશ્કેલીઓ અને ક્ષતિઓ માટે એવું છે કે તે દરેકમાં હોય છે અને માણસ તેમના ઉપર વિજય મેળવવા માટે અહીં આવેલ છે. આ જ કર્મની સાધનાનો અર્થ છે. તમે પ્રભુમાં પૂર્ણ વિશ્વાસ રાખીને અને તેની મદદ અને કૃપા ઉપર આધાર રાખીને હિમતપૂર્વક તમારી ફરજે બજાવે જાઓ.

૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૪૨

*

મને સમજ પડતી નથી કે શા માટે તમે મૂંઝાઓ છો. કા બગીચા જેવી સંસ્થાને સજવવી એ સહેલું કાર્ય નથી અને તે કામ તમે શીખો તે પહેલાં તો ઘણા કડવા અનુભવો પણ જરૂરી હોય. હું ફક્ત એટલું જ માગું છું કે તમારે તે શીખવા માટે અને તમારી શક્તિઓમાં વધારો કરવા માટે શુભનિષ્ઠ રાખવી જોઈએ. બીજી વસ્તુઓ માટે, ઓટલે કે પરિણામો માટે આપણે ધીરજ રાખવી પડશે.

મારા પ્રેમ અને આશીર્વાદ સાથે.

૧ મે, ૧૯૪૪

*

અહીં જે કામ સોંપવામાં આવે છે તેની સાથે જ કંઈ રીતે કરવું તેને માટે પૂર્ણ શક્તિ અને કૃપા કાયમ આપવામાં આવે છે. જે તમને શક્તિ અને કૃપાનો અનુભવ ન થતો હોય તો તે સાબિત કરે છે કે તમારા વલણમાં કંઈક દોષ છે.
૨૨.

તમારામાં શાલ્કાની ખામ્બી છે અથવા તમે ચીડાચાલુ માર્ગ ઉપર અથવા જૂની ઝંઢિઓમાં પાછા પડેલા છો અને તેથી કરીને તમે તમારી ગ્રહણશીલતા ગુમાવો છો.

૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૨

*

આપણને કાર્યની સિદ્ધિમાં જે કાંઈ પ્રતિરોધ આવે છે તે તેની અગત્યના પ્રમાણમાં આવે છે.

૧૦ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૪

*

કાર્યને માટે વર્તમાન સૌથી અગત્યની વસ્તુ છે; ભૂતકાળ વર્ચે ન આવવો જોઈએ અને ભવિષ્ય તમને જેંચી જવું ન જોઈએ.

૨૧ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૪

*

જે તમે પછીથી કરવાના કાર્યનો વિચાર પહેલાં કર્યો કરો તો તમારું કાર્ય કર્દી સારું થઈ શકે નહિ. કાર્યને માટે વર્તમાનકાળ સૌથી કીમતી છે. ભૂતકાળ તમને પાછળ જેંચવો ન જોઈએ. અને ભવિષ્ય તમને આગળ ન ધસડી જવું જોઈએ. તમે જે કરતા હોય તેના ઉપર એવી રીતે એકાગ્ર થઈ જવું જોઈએ જાણે કે આખા જગતનો મોક્ષ તમારા કાર્ય ઉપર આધાર રાખતો હોય.

*

જે તમે સખત કામ ન કરતા હો તો તમને શક્તિ મળતી નથી, કારણકે તેવા પ્રસંગે તમારે તેની જરૂર હોતી નથી અને તમે તેને માટે લાયક પણ નથી. તમારામાં શક્તિ ત્યારે જ આવે જ્યારે તમે તેને ઉપયોગ કરો.

૧૩ એંગસ્ટ, ૧૯૫૫

*

તમે જે કામ હાથમાં લીધું છે તેમાં સરચાઈ રાખો અને પ્રભુકૃપા તમને મદદ કરવા માટે હજર હશો.

૧૪ એપ્રિલ, ૧૯૫૬

*

તમારા કાર્ય ઉપર એકાગ્ર થાઓ - તે વસ્તુજ તમને શક્તિ આપે છે.
આશીર્વાદ.

૧૦ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૧

*

સરળ, શાંત હૃદયથી અને સ્થિર મનથી તમારું કાર્ય ચાલું રાખો. જરૂર
પ્રમાણે ધીરે ધીરે અભીસા આવશે.

૨૧ એપ્રિલ, ૧૯૬૫

*

કેટલાક થોડા સમયથી મને એમ લાગે છે કે મારી બાહ્ય
પ્રવૃત્તિઓને મર્યાદિત કરવી જોઈએ અને એક સ્થિર કામમાં મારે
જોડાઈ જશું જેમાં મારે બધું હોડાહોડી ન હોય.

હું એક આંતરિક કસેટીનો સામનો કરી રહ્યો છું. મારું જીવન
હેતુ વગરનું ખનતું જાય છે. એક વારંવાર આવતું સ્વરૂપ મને મારી
આંતરિક અસ્તિથરતાની ચેતવણી આપે છે. મારે આંતરિક સમતુલ્ય
અને સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરવાની તાતી જરૂરિયાત છે. તમેમયતા અને
લારે અચેતનતા એછાં થવાં જોઈએ.

જો માતાજી મને રજ આપે તો મારા ખાતાના કાર્યમાંથી મારે
છૂટા થવું છે. તેમ છતાં માતાજી જે રીતે સ્નેહન આપે તે રીતે હું
કરીશા. મને માર્ગદર્શન આપવાની કૃપા કરશો.

જો તમે ખાતું છોડી દેશો તો કામ નષ્ટ થઈ જરો. મને એક ક્ષણું પણ
મળશે ત્યારે હું તમને સવારે બોલાવીશ અને આપણે તે વિશે વાતચીત કરી લઈશું.

જેમ જેમ મને વધારે વધો થાય છે તેમ તેમ હું વધારે જાણતી થઈ દું કે
કર્મમાં જ અરવિંદનો પૂર્ણયોગ શૈંઠ રીતે થાય છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ.

૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૫

*

માતાજી,

મારું મન ઘૂંઘ ગૂંગવાઈ ગયું છે. મને ખખર નથી કે હું કયા સ્થાનમાં છું. આપણે જે કાર્ય ઉપાડ્યું છે તે મચંડ છે. તેમાં આપણી જવાખદારીએ ધણી છે. મારે શું કરવું તેના વિશે ખખારથી કે અંદરથી હું સ્પષ્ટ નથી. દરરેજ નિર્ણયો બદલાય છે. નવા મક્કો સામે આવે છે, અને સ્વીકારી ન શકાય એવા મસંગો અહંકારની સામે ખડા થઈ જય છે. હું માર્થના કરું છું કે મને આ ભાતામાંથી હાલ છૂટો કરો, જ્યાં સુધીમાં મને સ્પષ્ટ માર્ગદર્શન મળો અથવા માતાજી તરફથી કેલી રીતે કામ કરવું તેની સ્પષ્ટ સૂચનાઓ મળો ત્યાં સુધી મને છૂટો કરો.

આ અંગત કટોકટી છે. મારે લોકે વિશે કોઈ તકરાર કે ફરિયાદ નથી. મારી સમક્ષા પ્રકાશ આવે તેનો સંહેશ સમજવા માટે મારું મોઢું બંધ રાખવાની અને રાહ જોવાની મારી ઈચ્છા છે.

હું માતાજીના પ્રકાશ માટે પ્રાર્થના કરું છું.

જે તમને અસર ન થઈ હોય અને અત્યારે જ્યારે એટલું બધું કામ કરવાનું છે અને બધાની મદદની એટલી બધી જરૂર છે ત્યારે તમે હાલમાં કામ ચાલુ રાખો તો ધારું સારું.

જે તમારે મને મળવું હોય તો હું ખુશીથી તમને મળીશ, પણ તમે જાણો છો કે હું કદ્દી એકલી હોતી નથી અને વાતચીત કરવી બહુ મુશ્કેલ છે.

કોઈ પણ પ્રસંગે એટલી ખાતરી રાખજો કે મારો પ્રેમ અને આશીર્વાદ તમારી સાથે કાયમ હોય છે જ.

૭ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

*

માતાજી,

હું અત્યારે મારા અંગત મજનો સામનો કરી રહ્યો છું અને હું માતાજીના માર્ગદર્શન માટે માર્થના કરું છું,

હજુ સુધી મને આંતરિક માર્ગદર્શનનું કોઈ ભાન થયું નથી. મારા દિવસો સારી રીતે પસાર થતા નથી. મને વારંવાર એમ લાગ્યું છે કે મારી જરૂર નથી અને મારામાં વિશ્વાસ નથી. છતાં હું મને

સોંપાયેલાં ખાતાકીય કામને હું વળગી રહ્યો છું, કેટલીક વખત મને એકાંતની જંખના થાય છે. હું માર્થના કર્ણ છું કે મને વધારે ખાતરીભદ્ર રીતે અતુલવ થાય કે મારા ચુરુ મારી પાસે જે આશા રાખે છે તે કામ હું અત્યારે કર્ણ છું. મારા અંગત રાગદ્વેષો અને અહુંકાર મારી પરિત્રા અથવા વાણી ઉપર ડાધ ન લગાડે.

માતાજી, એ મારે મંત્ર છે અને હું તેમની અંદર આશ્રય લઉં છું.

તમારી જરૂર છે એટલું જ નહિ પણ કાર્ય માટે અનિવાર્ય જરૂર છે, એ કાર્ય નહિ તો સારી રીતે થઈ શકશે નહિ. એટલે હું તમને ધીરજ રાખવાનું કરું છું અને તમારે માર્ગ ઉપર આવતી મુશ્કેલીઓને બહુ અગત્ય ન આપવી.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ.

૩ મે, ૧૯૭૪

*

કામ હાથ ઉપર લો અને શ્રદ્ધા રાજો કે જેટલી જરૂર હશે તેટલા પ્રમાણમાં તમને બલ પ્રાપ્ત થશે. અને તમારી ગ્રહણશીલતાનો આધાર તમારી શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ ઉપર છે.

પ્રેમ અને આશીર્વાદ.

૨૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૭૧

મૂંગા મૂંગા કામ કરો

સાધના માટે અને કાર્ય માટે મૂંગા મૂંગા કામ કરવું એ વધારે સારું છે.

*

જ્યારે કોઈ કામ કરવાનું હોય ત્યારે, માણસ જેટલું ઓછું બોલે એટલું વધારે સારું.

*

જ્યારે લોકો કામ કરતા હોય ત્યારે તેમની પાસે આવીને ક્ષાને વાતો કરવાની ખૂબ ખરાબ ટેવ છે. જો તે પોતે કામ કરતો ન હોય તો તેણે જે લોકો દિલપૂર્વક કામ કરતા હોય તેમને કામ કરવા દેવા જોઈએ.

તેથી જો તે તમે કામ કરતા હો ત્યારે ફરીને વાતો કરવા આવે તો તમારે તેને એમ કહી દેવું સારું છે – “ના, અત્યારે નહિ, જ્યારે હું મારું કામ પૂરું કરી લઉં પછીથી આપણે વાતચીત કરી શકીશું.”

૭ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૩

*

મને એમ લાગે છે કે સંસ્કારની સાભિતી કાર્યમાં છે અને નહિ કે યોજનામાં.

મેં તે લોકોને સમજવવા માટે બરાબર આ જ વસ્તુ કહી છે—પરંતુ યોજના કરવાનું અને વાતો કરવાનું વલણ એટલું બધું શક્તિશાળી છે કે તેના ચકાસણી ન થઈ શકે. તેમ છતાં આપણે એવી આશા રાખીએ કે કાંઈક કામ તો થશે જ.

*

માતાજી, ભારા સ્વરૂપને તેનો સમય શાંતિમાં ગાળવાની દૃઢા છે, પરંતુ ભારા સહાયકેને લઈને તે બની શકતું નથી. તેઓ કહે છે કે જ્યારે હું ગંભીર હોઉં ત્યારે મને કાંઈપણ પૂછવાનું તેમને માટે મુશ્કેલ બની જય છે. આ વસ્તુ કાર્યમાં ગરખડ ઊભી કરે છે. માતાજી, મને તમારી સહાય આપશો?

હું તમારો પ્રશ્ન બરાબર સમજી શકતી નથી. કામ ચોક્કસ જેટલું હૃદય-પૂર્વક થઈ શકે એ પ્રમાણે થણું જોઈએ. પરંતુ તેનો અર્થ એવો નથી કે તમારે ગંભીર બની જવું. જરૂરી વસ્તુ એ છે કે કાયમ શાંતિ રાખવી અને સ્થિર શક્તિથી ભરપૂર રહેવું.

સ્થૂલ વસ્તુઓની સંભાળ

માતાજી હું વસ્તુઓ વારેવારે કેમ એઈ બેસું છું?
કારણકે વસ્તુઓને તમારી ચેતનામાં પૂરતા પ્રમાણમાં તમે રાખી મુક્તા નથી.

*

વસ્તુઓનો નકમો નાશ કરવો તેના કરતાં તેમનો ઉપયોગ કરવો એ
વધારે સારું છે.

*

તે અજ્ઞાનપૂર્ણ કાર્ય હતું.

જે સાચી ભાવના રાખી હોય તો પરદાઓ એ કે ત્રણ વર્ષ સુધી સારી
શીને ચાલી શક્યા હોત. જે ખાટી શીને સ્વીકાર્ય હોય તો તેમના એક માસમાં
લીરા ઉડી ગયા હોત. વસ્તુઓમાં પણ તેમની પોતાની ચેતના હોય છે.

*

પ્રભુ વસ્તુઓમાં પણ રહેલો છે અને તેથી તેમની સાથે સંભાળપૂર્વક
વર્તન રાખવું જોઈએ.

૧૭ મે, ૧૯૫૫

*

જેનો માણસ ઉપયોગ કરે તે ભૌતિક વસ્તુઓની સંભાળ ન બેવી એ અચિત અને અજ્ઞાનની નિશાની છે.

જે તમે વસ્તુની સંભાળ ન રાખો તો તમારે કોઈ પણ સ્થૂલ વસ્તુને વાપરવાનો અધિકાર નથી.

તમારે વસ્તુની સંભાળ રાખવી જોઈએ, એ એટલા માટે નહિ કે તમને તેના પ્રત્યે આસક્તિ છે, પરંતુ એટલા માટે કે તે દિવ્ય ચેતનાના અમુક ભાગનો આવિભાવ કરે છે.

સ્તોમાન્ય

જે કોઈ મહાન કલાકારની યોજના પ્રમાણે કોઈ મંદિર બંધાયેલું હોય, તે મંદિર બડાઈ મારતું એમ કહે : “મારી લાયકાતની પ્રથંસા કરો. હું સુંદર, મજબુત નક્કર અને ટકાઉ નથી ! ખરેખર હું વખાળવા લાયક છું.”—જાણે કે તેની પૂર્ણતા-ઓનું તે જ શિલ્પી હોય. આપણે તે વસ્તુને ખૂબ મૂર્ખ અને હાસ્યાસ્પદ ગણીએ અને તેમ છતાં આપણે તે જ વસ્તુ સતત કર્યા કરીએ છીએ. આપણે તે મંદિરની માફક જે સચેતન શક્તિએ આપણું ધડતર કર્યું છે તેના વિશે અજ્ઞાન છીએ અને આપણે તે દિવ્ય કાર્યકરની મહેનતને જેઈ શકતા નથી. તેથી તે દિવ્ય કાર્યકરના ગુણને આપણા નામે ચડાવીએ છીએ.

૧૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૩

*

કિયાની શક્તિ : જે શક્તિ પ્રભુ પ્રત્યેના સર્વપણમાંથી આવે છે.

*

એક વખત ચેતના અભીષ્ટામાં સ્થિર થઈ જાય પછીથી તેનો આધાર કાર્ય ઉપર અથવા કાર્યના અભાવ ઉપર રહેલો નથી.

૧૯ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૩

*

એક સમય એવો હોય જ્યારે કાર્ય કરવાનું હોય, અને બીજો સમય એવો હોય જ્યારે એકાગ્રતા કરવાની હોય. જે ભૂલથી એકાગ્રતા માટેના સમયને કાર્ય કરવા માટે પસંદ કરો તો તે કાર્ય ચોક્કસ નિષ્ફળ જશે.

પરંતુ જે કોઈ વ્યક્તિ શ્રદ્ધાને જીવંત રાખે તો નિષ્ફળતા મળે તો પણ એ પ્રભુને પ્રાપ્ત કરવા માટેનો ટૂંકો માર્ગ બની શકે છે.

*

એ સાચું છે કે પ્રભુનું રક્ષણ આપણી સાથે કાયમ ચારે બાજુ હોય છે. પરંતુ તે પૂર્ણ રીતે ત્યારે જ કાર્ય કરે છે જ્યારે આપણે અવર્જનીય મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે છે; એટલે કે જ્યારે આપણે પ્રભુનું કાર્ય કરતા હોઈએ ત્યારે તે મુશ્કેલીઓ ઓચિંતી જ આપણી સમક્ષ આવી જય છે ત્યારે તે રક્ષણ સૌથી ઉત્તમ રીતે કાર્ય કરે છે. પરંતુ જે આપણે એવું કાર્ય હાથમાં લઈએ જે જરૂરી ન હોય, તેમજ ચોક્કસ રીતનું ઉપયોગી પણ ન હોય અને ખૂબ જોખમી હોય તેવે સમયે શક્ય પરિણામો માટે આપણે પ્રભુના રક્ષણનો આધાર માગીએ તો એવી ગતિ પ્રભુને પડકાર રૂપ હોય છે અને પ્રભુ તે કદ્દી સ્વીકારશે નહીં.

*

જ્યારે પ્રભુની સંકલ્પ શક્તિથી કાર્ય માટે પ્રેરણા ઉત્પેન્ન થાય છે ત્યારે તે શુદ્ધ હોય છે.

*

જે માણુસ સચ્ચાઈપૂર્વક પ્રભુના સંકલ્પને અભિવ્યક્ત કરે, તો બધાજ કર્મો, અપવાદ સિવાય, બિનસ્વાથી બની શકે. પરંતુ જ્યાં સુધી આ અવસ્થા પ્રાપ્ત ન થઈ હોય ત્યાં સુધી એવા કર્મો હોય છે જે પ્રભુ સાથેના સંપર્ક માટે અનુકૂળ હોય છે.

*

દરેકે પોતાની પ્રગતિ માટે અનુકૂળ હોય એવી પ્રવૃત્તિ શોધી જોઈએ.

*

કોઈપણ સારું ભૌતિક કાર્ય, જે સામાન્ય શક્તિ બહારનું ન હોય, તે શારીરિક અને નૌતિક સમતુલા રાખવા માટે સૌથી ઉપયોગી હોય છે.

૧૩ જુલાઈ, ૧૯૮૫

*

તમારી જાતે શારીરિક કામ કરવા માટે તમે તૈયાર નથી? છિતાં તે શરીરના સ્વાસ્થ્ય માટે અનિવાર્ય છે.

૩૦ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૫

*

એક સ્થિર મન અને સ્થિર હદ્યથી, આપણે આનંદપૂર્વક કાર્ય કરીએ.

૧૬ મે, ૧૯૫૪

*

બધું જ કર્મ લીલા હોવું જોઈએ, પરંતુ દિવ્ય લીલા, પ્રભુ માટેની, પ્રભુ સાથેની લીલા.

*

પ્રભુ માટે કાર્ય કરવું એ ધાર્યું સારું છે, એ એક આનંદ છે. પરંતુ પ્રભુ સાથે કાર્ય કરવું એ પરમ સુખદાયક છે, અનંત ગાઢ અને વધારે મધુર.

૧૨ જુલાઈ, ૧૯૫૩

*

મહેનત કર્યા સિવાય કોઈ અસ્તિત્વ હોતું નથી. જે તમારે મહેનતમાંથી બહાર નીકળી જવું હોય તો તમે અસ્તિત્વમાંથી બહાર નીકળી જશો. તે વસ્તુ સિદ્ધ કરવા માટે નિર્વાલિનો માર્ગ છે, અને તે માર્ગનું અનુસરણ કરવું તે સૌથી વધારે મહેનતનું કામ છે.

૬ નવેમ્બર, ૧૯૬૦

*

આપણે દરેકને આપણો પોતપોતાનો ભાગ ભજવવાનો હોય છે, એક કાર્ય કરવાનો, એક એવી જગ્યા જે આપણો પોતે જ ફક્ત પૂરી શકીએ.

*

(આશ્રમની ટાઇપરાઇટિંગ સર્વિસ માટેનો સંદેશ)

જે લોકો કર્તવ્યભાવના, શુભનિષ્ઠા, નિયમિતતા અને રસપૂર્વક કામ કરે છે તથા તેઓ પણ, જેઓને શીખવું છે અને પ્રગતિ કરવી છે તે બધાને આશીર્વાદ.

૨૮ માર્ચ, ૧૯૬૬

*

કાર્ય હદ્યપૂર્વક કરો અને તમારાથી બની શકે એટલી ઉત્તમ રીતે અને મારી મદદ અને મારા આશીર્વાદ કાયમ તમારી સાથે હશે.

૧૨ મે, ૧૯૭૨

ભાગ-૭

સ્વરૂપના ભાગો

આત્મા (ચૈતસિક અસ્તિત્વ)

આત્મા પ્રભુમાંથી આવે છે અને કદ્દી તેને છોડતો નથી અને આવિજ્ઞાવમાંથી અટક્યા સિવાય પ્રભુમાં પાછો જાય છે.

આત્મા એ પ્રભુ વ્યક્તિગત બનેલો છે અને દિવ્યતામાંથી અટકેલો નથી, આત્મામાં વ્યક્તિ અને પ્રભુ શાશ્વત છે.

એટલે આત્માને શોધવો એટલે પ્રભુ સાથે એકતા કરવી. એટલે એમ કહી શકાય કે આત્માના કાર્યનો એક ભાગ માનવને તેનું સાચું સ્વરૂપમાં ધડતર કરવાનું છે.

*

ભિન્નભિન્ન તત્ત્વજ્ઞાનના મતો અને સંપ્રદાયોના પ્રમાણે સિધ્ધાંતો ભિન્ન થાય છે અને દરેક પોતે જે જાહેર કરે છે, તેને આધાર આપવા માટે ઉત્તમ કારણો આપે છે.

વ્યક્તિ કાંઈ પણ જાહેર કરે તેમાં ચોક્કસ સત્ય હોય છે અને કોઈપણ દાખલો શક્ય છે એટલું જ નહિ પરંતુ પૃથ્વીના ઇતિહાસમાં તેણે દરેક પ્રસંગે અસ્તિત્વ ધરાવેલું છે.

હું ફક્ત મારા અનુભવ વિશે જ વાત કરી શકું. આત્મા દિવ્ય છે, પરમ પ્રભુનો એક શાશ્વત અંશ, અને તેથી તેના પોતાના ધર્મ સિવાય તે કોઈપણ ધર્મથી ભર્યાદિત થતો નથી અથવા બંધનમાં આવી શકતો નથી.

આ બધા આત્માઓનો પ્રલુબુએ જગતમાં પોતાના કાર્યો કરવા માટે પ્રાદુર્જ્બિવ કરેલો છે અને તે દરેક એક વિશિષ્ટ હેતુ માટે પૃથ્વી ઉપર આવેલ છે, કોઈ વિશિષ્ટ કાર્ય માટે, અને કોઈ વિશિષ્ટ નિર્માણ માટે. અને તેમની પોતાની અંદર એક તેનો પોતાનો ધર્મ છે ને તેના માટે જ ફરજિયાત છે અને નહિ કે બધાને સામાન્ય રીતે લાગુ પડે તેવો ધર્મ.

એટલે સંભવનની શાક્ષવતીમાં કોઈપણ બનાવ, કલિપન અથવા સાચો હોય તેણે અવશ્ય હસ્તી ધરાવવી જોઈએ.

*

આત્મા શાશ્વત અને વैશ્વિક છે, અને આ બધી અશક્તિઓ અને અશક્યતા-ઓની, તેની પાસે કોઈ વાસ્તવિકતા નથી.

*

જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ માનવના આત્મા સાથે વાત કરે છે ત્યારે તે કાયમ તે જ આત્મા સાથે વાત કરે છે, લભે પછી તેના શરીરમાં, જાતિમાં કે સંસ્કૃતિમાં ગમે તેટલો ફેરફાર હોય.

૨૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૧

*

આત્મા પ્રલુબ વિશે વિચાર ન કરી શકે પણ તે તેને ચોક્કસાઈથી જાણો છે.

૨૬ ડિસેમ્બર, ૧૯૪૪

*

જેવી રીતે ફૂલ સૂર્ય તરફ ખીલી ઊઠે છે તે પ્રમાણે તમારો આત્મા પ્રકાશ પ્રત્યે ખીલી ઊઠે છે.

૩૦ મે, ૧૯૪૬

*

“હું મારા આત્માની મગતિ કઈ રીતે કરી શકું ?

તમારો આત્મા ઉપર કોઈ કાર્ય કરવા માટે તમારે પ્રથમ તો તેના વિશે સચેતન બનવું જોઈએ અને પછીથી તમે જ્યારે તમારો આત્મા વિશે સચેતન

*

થશો, તે વખતે તમે કદાચ શોધી શકશો કે તમે તમારા આત્માની પ્રગતિ કરો તેના બદલે તમારો આત્મા તમારી પ્રગતિ કરવામાં મદદરૂપ બનશો.

૨૩ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૪

*

આત્મા શું છે અને તે આપણી અંદર કેવા સ્વરૂપે હોય છે ?

આત્માનું પ્રથમ સ્વરૂપ પ્રભુમાંથી એક તેજના તણખાડુપે હોય છે. ઉત્કાંતિમાં તે એક વ્યક્તિત્વના સ્વરૂપ બને છે અને પછીથી તેને જે સ્વરૂપ બેનું હોય તે લઈ શકે છે.

ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

*

આત્મા જે જાણે છે અને છે તે મન, પ્રાણ અને શરીરે બનવું જોઈએ અને જવવું જોઈએ.

*

જ્યારે વ્યક્તિત્વના આત્મા જગ્રત થાય છે ત્યારે તેમાંથી મુક્તિ મેળવી સહેલી નથી; એટલે તેની આજાઓનું પાલન કરવું એ વધારે સારું છે.

*

તમારા આત્માની આજા માનો. તેને એકલાને જે તમારા જીવનનું નિયમન કરવાનો હક છે.

*

ચૈતસિક કેન્દ્ર : પ્રકાશિત અને સ્થિર, માનવ સ્વરૂપના શાસન માટે તેની રચના થઈ છે.

*

ચૈતસિક તત્ત્વ જ્યારે સમગ્ર સ્વરૂપનું સંચાલન કરે છે ત્યારે તેની અભિવ્યક્તિની શક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

*

ચૈતસિક શક્તિ, પ્રકૃતિની પ્રવૃત્તિઓની વ્યવસ્થા કરે છે, જેથી તેમની પ્રગતિ થાય.

*

બધી જ પ્રવૃત્તિઓ ચૈતસિક અસર નીચે સમતુલામાં આવે છે.

*

ચૈતસિક અસર શારીરિકને પ્રભુ પ્રત્યે વળવાની ફરજ પાડે છે.

*

આ નિવાસ ચૈતસિક તરફનું પ્રતીક બનો, શાશ્વત દિવ્ય હાજરીનું મંદિર.

*

ચૈતસિક કેન્દ્રની ચેતનામાં જીવો; તેથી તમારો સંકદ્પ પ્રભુના સંકદ્પને અભિવ્યક્ત કરે અને તમારું રૂપાંતર પામેલું સ્વરૂપ ત્યાર પછી પ્રભુના પ્રેમને ગ્રહણ કરી તેને અભિવ્યક્ત કરી શકે છે.

૨૫ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

*

માનવ સ્વરૂપનું કેન્દ્ર ચૈત્યપુરુષ છે અને તે અંતરસ્થ પ્રભુનું નિવાસસ્થાન છે; એકતા કરવી એટલે શરીરના બધા ભાગો (મનોમય, પ્રાણમય અને શારીરિક) ની આ કેન્દ્રની આસપાસ ગોઠવણી કરી અને સંવાદ સ્થાપવો જેથી સ્વરૂપની બધી જ પ્રવૃત્તિઓ પ્રભુની હાજરીના સંકદ્પની સાચી અભિવ્યક્તિ બની શકે.

*

જ્યાં સુધી વ્યક્તિની સમગ્ર ચેતના કેન્દ્રસ્થ પ્રભુની હાજરીની આસપાસ ગોઠવાય નહિ ત્યાં સુધી બધી જ ગતિઓ ક્ષણિક હોય છે, જો કે તેનું વારંવાર પુનરાવર્તન થાય છે, અને આપણે તેમને કાયમી બને એવી અપેક્ષા રાખી શકીએ નહિ.

*

પૃથ્વીના અસ્તિત્વમાં ચૈતસિક સ્વરૂપ સિવાય કોઈપણ વસ્તુ કાયમી નથી.

*

(એક સાધકે લઘુયું કે તેની સાધનામાં તેજસ્વી ગાળાએં આવે પછીથી વારંવાર તમસના ગાળાએં આવ્યાં)

આ વસ્તુ સાબિત કરે છે કે તમારું સમગ્ર સ્વરૂપ કેન્દ્રસ્થ ચૈતસિક દિવ્ય હાજરીની આસપાસ ગોઠવાયેલું નથી.

આ અંગત કાર્ય છે અને દરેક વ્યક્તિએ તેની જાતે જ કરવું જોઈએ. મદદ

કાયમ હોય છે. પરંતુ જેટલા પ્રમાણમાં ગ્રહશુશીલતા હોય અને જેટલી સભાન રીતે તેની માગણી કરવામાં આવે તેટલા પ્રમાણમાં તેનું કાર્ય અસરકારક બને છે.

છેવટે તો એ પ્રશ્ન પ્રયત્નમાં રહેલી ધીરજ ઉપર આધાર રાખે છે.

*

માનવી જુદા જુદા ધારા ભાગોનો બનેલો છે. અને આ બધા ભાગોને સમતામાં વાવી ઔક્ય કરવા માટે ધારો સમય અને સચેતન ચેતનાની જરૂર છે. જ્યારે તમે સમર્પણ કરેલું ત્યારે તમારા સમગ્ર સ્વરૂપે તે પ્રમાણે કરેલું નથી. ધીરે ધીરે, બીજે કોઈ ભાગ જેણે સમર્પણ કરેલું નહિ, તે સપાઠી ઉપર આવ્યો અને જે સમર્પણનો આનંદ હતો તે અદશ્ય થઈ ગયો અને તેની જગાએ જડયતા અને બેદરકારી આવ્યો. પરંતુ થોડા સમય પછી આ ભાગ પણ રૂપાંતર પામે છે અને આ રીતે ફરીથી સુખદ અવસ્થા પ્રાપ્ત થાય છે.

૨૬ જૂન, ૧૯૪૮

*

તમારો પત્ર હમણાં મળ્યો જેમાં તમારો પ્રશ્ન છે અને તેવો પ્રશ્ન જે માણસો ખાસ કરીને અમુક આંતર-વિકાસની કક્ષાએ પહોંચ્યા હોય છીતાં તેમના સ્વરૂપનું સંગઠન તેમના સચેતન આત્માની આસપાસ થયેલું હોતું નથી અને તેથી તેઓ આધ્યાત્મિક મુક્તિના ટોચ ઉપર પહોંચેલા નથી હોતા, તે બધાના જીવનમાં સામાન્ય હોય છે. સ્વરૂપનો એક ભાગ એક બાળુએ જેંચે છે અને બીજે બીજી દિશામાં, કેટલીક વખત એક ભાગ મજબૂત હોય છે અને જીવનનું નવસંસ્કરણ કરે છે, કેટલીક વખત બીજે ભાગ તે પ્રમાણે કરે છે અને તેથી તેમાં ફેરફાર થાય છે, તેમાંથી ગરબડ ઊભી થાય છે. અને જે ભાગને અસંતોષ હોય તે સપાઠી ઉપર આવે છે અને તેના અસંતોષને અભિવ્યક્તિ આપે છે અને તેથી જ્યાં સુધી માણસ સંતન બની શકે ન્યાં સુધી તે જે જીવન જીવે છે તેનાથી તેને સંતોષ થતો નથી અને તેથી તેને જે જિંદગી ગાળવી હોય તે ગુમાવી બેસે છે-પછી તે એક દિશામાં હોય અથવા બીજી.

તમારા દાખલામાં આ વસ્તુથી કાંઈક વધારે છે. તમારો આત્મા મારા સ્વરૂપ સાથે ગાઢ સંબંધમાં હોવાથી, જેમ જેમ અતિમાનસ ચેતનાનો સંબંધ વધારે અને વધારે સંપૂર્ણ અને સતત બનતો જાય છે, તેમ તેમ તે એક અવિરોધ્ય આકર્ષણ તરીકે તમારા આત્માની સાથે બલવત્તર રીતે કાર્ય કરે છે. આ વસ્તુ ૧૯૪૮માં બનેલી.

ટૂંકમાં, ફક્ત બાધ્ય સ્વરૂપને જ 'સહેલી અને મનપસાંદ' સંતોષ આપી શકે છે; પરંતુ જે આત્માની અસર નીચે શારીરિક પુરુષનો પ્રત્યુત્તર હોય છે તેણે ખીલવા માટે આત્માની જરૂરિયાતને અનુરૂપ બનવું જોઈએ, અને જ્યારે તે પ્રમાણે બનતું જોતો નથી ત્યારે તે વ્યથિત બને છે.

૩ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૮

*

તે વસ્તુ એટલા માટે છે કે માનવી સમગ્ર રીતે એકજ વસ્તુનો બનેલો નથી પરંતુ તેનામાં ભિન્ન ભિન્ન તર્ફો હોય છે અને તે કેટલીક વખત એક બીજાથી જીવટી દિશામાં કાર્ય કરે છે; કેટલાકને આધ્યાત્મિક જીવન જોઈએ છીએ અને બીજા કેટલાક આ જગતની સાથે આસક્તિથી જોડાયેલા હોય છે, આ બધા ભાગોને એક કરવા અને તે બધાની સાથે સમાધાન કરવું એ લાંબું અને મુશ્કેલ કાર્ય છે.

જે વિકાસ પામેલા ભાગો હોય છે તેમણે ગ્રહણ કરેલાં બલ અને પ્રકાશ બાકી રહેલા સ્વરૂપમાં ધીરેધીરે ફેલાય છે, અને તેમનામાં ધીરેધીરે આત્મસાત થતું જય છે. અને આ પાચનગાળાના સમયમાં જે ભાગો અગ્રભાગે આવેલા હોય છે તેમનામાં ખલેલ પડતી હોય તેમ લાગે છે. શ્રી અરવિંદ આ પ્રમાણે કહેતા હતા.

૨૮ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૦

*

હકીકિતમાં તમારા બધા જ ભિન્નભિન્ન ભાગો તેમની દલીલમાં સાચા છે અને ચેતનામાં ઊંડે ઊંડે જઈને એક એવું સ્થાન શોધવું જોઈએ જ્યાં તે બધા એકન્તિત થઈને સંવાદપૂર્ણ બને, એકબીજાના પુરક બને અને નહિ કે વિરોધીઓ, એ ડહાપણભર્યું કાર્ય છે.

સાચી કિયા તરીકે બહુ જડ એવા સિધ્યાંતો દ્વારા ઉત્પન્ન કરેલી મુશ્કેલીઓને બદલે એક સરળ અને સંવાદમય કાર્ય કરવું એ વધારે સારું છે. પરંતુ તે પણ પૂર્ણ નથી. તે ઊર્ધ્વમાંથી આવતા માર્ગદર્શનને એક આંતર નીરવતામાં દરેક પ્રસંગે ગ્રહણ કરવી એ આદર્શ સ્થિતિ છે.

સતત તાલીમ અને શુભનિષ્ઠાથી તે શક્ય બને છે.

*

ફક્ત શૈતસિક પ્રેરણા જ સાચી હોય છે. જે કાઈ પ્રાણમાંથી અને મનમાંથી આવે તે અહંકારના મિશાણવાળું હોય છે અને તરંગી હોય છે. બાધ્ય સંપર્કના

પ્રત્યાધાતૃપે વ્યક્તિત્વે કાર્ય ન કરવું જોઈએ પરંતુ પ્રેમ અને શુભનિષ્ઠાના સ્થિર દર્શનમાંથી કરવું જોઈએ. તે સિવાયનું બધું જ મિશ્રાજ હોય છે અને તેમાં જટિલ અને મિશ્રાજ પરિણામો આવે છે જે અવ્યવસ્થાને ટકાવ્યો રાખે છે.

માર્ચ ૧૯૬૧

*

અંગત કારણે માટે ચૈત્યપુરુષ સહન કરતો નથી પરંતુ સહન કરનારી વસ્તુ મન, પ્રાણ અને અજ્ઞાની માનવની સામાન્ય ચેતના હોય છે. કારણું બાધ્ય ચેતના અને ચૈતસિક ચેતના વચ્ચે સારી રીતે સંબંધ સ્થપાયો નથી. જેનામાં તે સંપર્ક સારી રીતે સધાયો હોય છે તે કાયમ આનંદમાં હોય છે.

*

ચૈત્યપુરુષ ધીરજ અને ઉત્કટતાથી, એકય એક સિધ્ધ હકીકત બને તેના માટે કાર્ય કરે છે પરંતુ તે કદી ફરિયાદ કરતો નથી અને સાક્ષાત્કારનો સમય આવી પહોંચે તે માટે કેવી રીતે રાહ જોવી તેની તેને જાણ છે.

*

બાધ્ય સ્વરૂપને તેના પોતાના ઉપર છોડી દેવામાં આવે તો તેની જવાબદારીનું તેને ભાન નથી. તે પ્રકૃતિના બલોનું ધ્યાને ભાગે રમકડું છે પરંતુ આંતરસ્વરૂપ અથવા ઊધ્ર્વતર સ્વરૂપ, ઊંડી ચેતના, આપણા ભાગ્યના સ્વામી અને શિદ્ધી છે. એટલા માટે આ સમ્ભાટ ચેતનાને શોધવી અને તેની સાથે એકય સાધ્યાં, જેથી કરીને જીવનની બધી વિસંવાદિતાઓ અને પ્રકૃતિના બધા સંધરોનો અંત આવે : એ વસ્તુ એટલી બધી અગત્યની છે.

૧૭ માર્ચ, ૧૯૬૮

*

ચૈત્ય પુરુષને શોધવાને માટે માણસે પ્રાણની કામનાઓ ઉપર વિનય મેળવવો જોઈએ અને મનને નીરવ બનાવું જોઈએ અને પછીથી માનવમાં રહેલો ચૈત્ય પુરુષ જેનું કરશે છે એવા દિવ્ય પ્રભુને સરચાઈપૂર્વકનું સમર્પણ કરવું જોઈએ.

ચૈત્ય પુરુષ સાથેનો આંતર સંપર્ક સધન છે અને એક દીનકાર ન કરી શકાય તેવી હકીકત છે જે સરચાઈપૂર્ણ ચેતના માટે જરૂરી વસ્તુ છે.

૫ એપ્રિલ, ૧૯૭૨

*

ચૈતસિક પુરુષ તેમાં કાયમ હાજર છે અને શક્તિશાળી છે પરંતુ તમારી ગ્રહણશીલતા નબળી છે.

૧ મે, ૧૯૭૨

*

અહેંકારના શાસનમાંથી મુક્ત થવા માટેનો માર્ગ છે ચૈત્ય પુરુષની શોધ કરવી,
જે માનવમાં રહેલા પ્રભુનું કરણ છે.

*

તમારી અંદર ઊંડે ઊંડે ઉતરો (એટલે કે હદ્ય પ્રદેશમાં) અને સ્થિરતાથી
અભીષ્ટા કરો. ચૈતસિક પુરુષની સાચી મુલાકાત અચૂક થશે.

૮ મે, ૧૯૭૨

*

દરેક માણસ પોતાના ચૈત્ય પુરુષને શોધીને તેની સાથે ચોક્કસાઈબર્યું ઓક્કય
સાધે એ અનિવાર્ય છે. ચૈતસિક દ્વારાજ અતિમનસ પોતાનો આવિભાવ કરશે.

૨૪ જૂન, ૧૯૭૨

મારી અંદર આ તમેામય અને મૂર્ખાઈબર્યું વ્યક્તિત્વ કેમ છે?
તે દરેકની અંદર ગુરતપણે રહેલું હોય છે કે પછી હું ખાસ
મુશ્કેલીભર્યો દષ્ટાંત છું ?

ખરેખર તમે એકલા જ તેવા નથી. આવા ધણા છે. જે લોકોએ
ચૈત્ય પુરુષના સચેતનન કાબુ નીચે તેમના સમગ્ર અસ્તિત્વને ગોઠવ્યું છે તેઓ
જ તેમાંથી પોતાનો ઈલાજ કરી શકે તેમ છે.

જુલાઈ, ૧૯૭૨

*

જ્યારે આંતરિક અવસ્થા બીજા પગલા માટે તૈયાર થાય ત્યારે
તમે સીધી કે પરોક્ષ રીતે, તમારી જે મ્રમાણે ધર્ઘા થાય તે મ્રમાણે
તને હોરશો.

બીજા પગલામાં તમારે તમારા ચૈત્ય પુરુષની શોધ કરી તેની સાથે ઓક્કતા
સાધવાની છે.

૧૦ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૨

*

માનવી જુદા જુદા ભાગોનો બનેલો છે. કેટલીક વખત સ્પષ્ટ રીતે જુદા
પડતા તે ભાગો ફૂકત ચૈતસિક અસર અને કાર્ય નીચે જ એકત્રિત થઈ શકે.
તમારો પ્રયત્ન જરી રાખો અને તમે ચોક્કસ સફળ થશો. આશીર્વાદ.

૫ ઓક્ટોબર, ૧૯૭૬

*

તમે જેની શોધ કરો છો તે કાયમ ત્યાં તમારા માટે તૈયાર હોય છે. ચૈતસિક તરફનું તમારું રૂપાંતર પૂર્ણ થવા હો અને તે વસ્તુ પોતે જ, તમે જેની અભીષ્ટા રાખો છો તેના પ્રત્યે લઈ જશો.

*

ચૈત્ય પુરુષ કદી ઉદ્ઘોગ પામતો નથી.

૨૧ માર્ચ, ૧૯૩૪

*

હું તમને કહું છું કે ચૈત્ય પુરુષ વિષાદને જાળુતો જ નથી. કારણ કે તેનો સ્વભાવ દિંય છે અને પ્રલુભાં કદી વિષાદ હેતો નથી.

સ્વરૂપના અન્ય ભાગોની મૂખ્યાઈ વિશે ચૈત્ય પુરુષ ઉદ્ઘિનતાથી નિરીક્ષણ કર્યા કરે છે, પરંતુ તેની પ્રકૃતિ અનુસાર તેને વિષાદમય બનવું એ અશક્ય છે.

૨૨ માર્ચ, ૧૯૩૪

*

ચૈતસિક અસ્તિત્વઃ સતત આનંદનું મૂળ છે.

*

ચૈતસિક વિશુદ્ધિ : ચૈતસિક અસ્તિત્વની સ્વાભાવિક સ્થિતિ.

*

તેની પ્રકૃતિમાં જ ચૈતસિક અસ્તિત્વ સ્થિર છે.

*

ચૈતસિક શાંતિ : તે સાહજિક છે અને કોઈપણ મુશ્કેલીને જાગુતી નથી.

*

ચૈતસિક પ્રાર્થના : સાહજિક અને સ્વયંભૂ.

*

ચૈતસિક સમર્પણ : પ્રભુ સાથેના સંબંધમાં ચૈત્ય પુરુષનું તે સાહજિક વલણ છે.

*

આપવાના આનંદને ખાતર ચૈતસિક ઔદ્ઘાર્ય અર્પણ કરે છે.

*

ચૈતસિક પૂર્ણતા એટલે દરેક વસ્તુ પર હાસ્ય વેરવું.

મન

મન : ફૂકત એક કરણુ

મન : તેની સાચી કિંમત પ્રભુને તેણે કરેલા સમજણ ઉપર આધાર રાખે છે.

*

વિશુદ્ધ થયેલું મન : પ્રભુને સમર્પણ કરવા માટે તૈયાર થયેદું મન.

*

મનોમય સમર્પણ : જ્યારે મન સમજી જાય છે કે તે ફૂકત એક કરણ છે, ત્યારે આ બને છે.

*

મનનું પરિવર્તન : તેના દર્પમાંથી તે મુકત થયું હોય છે અને તેને જ્ઞાન થાય છે કે તે ફૂકત એક કરણ જ છે.

*

સ્વચ્છ મન : ઢુપાંતર માટેનું પ્રથમ પગથિયું.

*

સાચી મનોમય સત્ય નિષ્ઠાનો જન્મ : તેના જન્મની સાથે જ મન સમજશે કે તે ફૂકત એક સાધન જ છે અને નહિ કે સિદ્ધિ.

*

પ્રભુએ જે આજ્ઞા આપી હોય તેને જ અભિવ્યક્ત કરવા માટે શીખવું જોઈએ.

*

જ્યાં સુધી મન પ્રભુની સેવામાં ન જોડાય ત્યાં સુધી મનોમય અભિવ્યક્તિમાં કોઈ શક્તિ નથી.

*

તર્કશક્તિ : જ્યારે તે પ્રભુની સેવામાં જોડાય છે ત્યારે તે ઉત્તમ કરણ બને છે.

*

સ્થૂલમન : જ્યારે પ્રભુનું કરણ બનવામાં સંતોષ પામે છે, ત્યારે તે સારું કરણ બને છે.

*

જ્યારે મન પ્રભુ તરફ વળે છે ત્યારે તે શક્તિશાળી સાધન બને છે.

*

દુઃખમનસનું કાર્ય : તે, સવરૂપને, પ્રભુ તરફ દોરી જવા માટે ઘણું શક્તિશાળી છે અને પ્રગતિ માટે ઉપયોગી થઈ શકે છે.

*

ઉદ્દીપ મન : દિવ્ય પ્રકાશ, પ્રત્યે ખુલ્લા થવાની તેની શક્તિ સર્વેત્તમ હોય છે.

*

ઉદ્દીપ મનનો દ્વારા : જીત સત્યની શોધમાં.

*

જ્યારે મન ઉચ્ચતર પ્રેરણાને કેમ સાંભળવી તે શીખે ત્યારે તેની પૂર્ણ ઉપયોગિતાને તે પ્રાપ્ત કરે છે.

*

અતિમાનસ માર્ગદર્શન માટે મનની અભીષ્ટા : મન અનુભવે છે કે તેની જાટિલતા શક્તિહીન છે અને પોતાને પ્રકાશિત કરવા માટે વધારે મહાન પ્રકાશની માગણી કરે છે.

*

અતિમાનસ પ્રકાશ પ્રત્યે મનનો પ્રત્યુત્તર : સાક્ષાત્કાર પ્રત્યે એક અગત્યના પગલાંનું પ્રતીક.

*

મનમાં અતિમાનસ સત્યનું શાસન એટલે મનમાં થયેલો વિજય.

અતિમાનસ મન : મનરૂપાંતર માટેનું કરણ બન્યું છે.

મનની મર્યાદાએ અને નખળાઈએ

કોઈ માણસ ગંડા પગ લઈને મંદિરમાં જય છે?

તે જ પ્રમાણે વ્યક્તિ આત્માના મંદિરમાં મેલા મનથી પ્રવેશ કરતો નથી.

*

માનવીઓમાં મનોમય પ્રવૃત્તિઓની વૃદ્ધિ સાથે આત્મવંચનાની સૂક્ષ્મતા વૃદ્ધિ પામે છે. જેટલા તેઓ વધુ બુદ્ધિશાળી તેટલા પ્રમાણમાં તેઓ આત્મવંચક, પૂરેપૂરા છળકપટવાળા અને બિનસચ્ચાઈથી ભરેલા હોય છે.

*

જ્યારે કોઈ ભૂલ થાય છે ત્યારે તેને માટે કાયમ મનને એક અનુકૂળ સમજૂતિ ઉપજીવી કાઢવાની ટેવ હોય છે—આ સાનુક્રોણ રજુઆત જાણે કે મનમાંથી સાહજિક અને સ્વાભાવિક રીતે જ ઠેકડો મારીને બહાર આવે છે—અને ભૂલની સચ્ચાઈભરી કબુલાતને અટકાવી દેવા પ્રયત્ન કરે છે.

*

તમારું મન આવેગથી દોરવાયેલું છે અને તે આવેગને ટેકો આપવા માટે એક વળાંક આપે છે અને તે વસ્તુઓનું સત્ય જેવામાંથી તમને અટકાવે છે. તે મરોડ માટે સજગ બની જાઓ અને આવેગ વિશે સભાન બનો.

આવા વળાંકમાંથી કરેલી કિયા બિનસચ્ચાઈ જેવી લાગે છે.

આ જીદી ક્ષતિ વિશે તમે કાયમ સજગ રહો.

આ મારી નૂતન વર્ષની બેટ છે.

*

આ નૂતન વર્ષ એક અજ્ઞાની દર્પખૂર્ણ મન માટે મુક્તિ અને પ્રકાશ લાવો. તે પોતાના રાગદ્રોષો અને આસક્તિઓ પ્રમાણે, પ્રશ્નોના મૂળભૂત તત્ત્વોને જાણ્યા સિવાય દરેક વસ્તુનો નિર્ણય કરી શકે છે એવું માને છે.

*

ભલે સમગ્ર જગત ખાડામાં પડે પણ મારી ધૂનો સંતોષાવી જેઈએ! અહંકાર-યુક્ત મન જે બધાના ઉપર પોતાના સિધ્યાંતો ઠોકી બેસાડે છે તેનું આવું વલણ હોય છે.

*

પ્રભુની દિનમાં, સિધ્યાંતો અને કામનાઓ એકની એક વસ્તુ હોય છે. સિધ્યાંતો મગજની ધૂનો હોય છે જ્યારે કામનાઓ પ્રાણની ધૂનો હોય છે.

*

મનોમય ધૂન : જંગલી, અવ્યવસ્થિત, તેનામાં જોડાણ કરવાની ધણે ભાગે ખામી હોય છે.

*

કદ્વપના : સમૃદ્ધ અને ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારની ; તે મોહક હોઈ શકે પરંતુ દિવ્ય સત્યને બદલે તેને મૂકી શકાય નહિં.

*

જે લોકો ખોટી રીતે વિચારે છે તેઓ જૂઠાળામાં અને દુઃખમાં જીવશે. ખાટું વિચારવામાંથી મુક્ત થાઓ અને તમે દુઃખમાંથી મુક્ત થશો.

ચીનના એક વૃદ્ધ ડાદ્યા માણસે લઘ્યું છે, “ વિચાર તેના પોતાના માટે જ દુઃખનું સર્જન કરે છે. ”

*

વિરુદ્ધ વિચારો કદરૂપી લાગણીઓ લાવે છે-ખરાબ લાગણીઓ તમને પ્રભુથી દૂર જેંચી જાય છે અને તમને એક રાક્ષસ જેને તમારું ભક્ષણ કરવું છે તેના હાથમાં ફેંકી દે છે-અને તે અનંત દુઃખ અને વેદનાનું મૂળ છે.

*

મારા માથાના પાછળના લાગમાં મને અંધકાર વિધ કરતો હોય એવું લાગે છે. મારું મસ્તક ભારે અને તમોમય ખને છે. આવું મારી સાથે કેમ બન્યું છે અને તે શું છે?

ધણી વખત આવા હુલ્લાઓ, તમે ખરાબ વિચાર કર્યા હોય તેના પરિણામે આવે છે, અને તે વિચારો તમારા ઊપર પાછા પડે છે.

૩૧ મે, ૧૯૩૫

*

આપણે જે વસ્તુઓનો વિચાર કરીએ છીએ તેનાથી જ આપણે કાયમ વિંટળાયેલા હોઈએ છીએ.

તમારું મન પણ શંકાઓથી ભરેલું છે અને પ્રાણ જેટલો જ તેનો પણ દોડ
છે કારણ કે તે જૂઠાણામાં માને છે.

*

સ્થૂલ મનનું મુખ્ય કાર્ય છે શંકા કરવી. તમે જો તેને સાંભળશો તો શંકા
કરવા માટે કાયમ એક હજાર કારણો શોધી કાઢશો. પરંતુ તમારે જાગુનું જોઈએ કે
સ્થૂલ મન અજ્ઞાનમાં કાર્ય કરે છે અને તે જૂઠાણાઓથી ભરપૂર છે.

*

પ્રભુના કાર્યનું રહસ્ય ફક્ત પ્રેમ જ સમજી શકે છે. મન, ખાસ કરીને
સ્થૂલ મન, સાચી રીતે જોવા માટે અશક્ત છે અને તેમ છતાં તેને નિર્ણય બાંધવો
હોય છે. મનમાં રહેલી સાચી અને સત્યનિષ્ઠ નમૃતા જ, સ્વરૂપમાં ચૈતસિક
નિયમન કરીને માણસોને અજ્ઞાન અને તમોમયતામાંથી બચાવી શકશે.

*

દરેક વખતે જ્યારે હું સહેજ પણ ઊંચે ચડવા પ્રયત્ન કરું છું,
ત્યારે પાછો પડું છું.

તમારી પ્રગતિ માટે કહેવાનું-તે એટલા માટે છે કે તમે મનોમય રીતે
પ્રયત્ન કરો છો અને મનોમય તરત્વ ચેતના માટે કાયમ મર્યાદિત હોય છે. ફક્ત
હૃદય અને ચૈતસિક અભીષ્ટા જ અસરકારક બની શકે છે. (અને જ્યારે તમે
પ્રયત્ન કરવાનો બાંધ કરો ત્યારે મને તમારી અંદર કાર્ય કરવા દો અને હું તે
માટેની યોગ્ય રીત જાણું છું !)

*

તમારું મન વધારે પડતું સહીય છે. તે તમારા સ્વરૂપમાં વિદ્ધનરૂપ છે. અને
તે સ્વાભાવિક રીતે જ મારી સંકલ્પશક્તિથી દોરાય છે.

૨ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૧

મિય માતાજી,

મને લાગે છે કે મારી પ્રગતિ માટે હું વારંવાર પુકાર કરું છું.
અને મારા તરફથી હું ૬૬ પ્રયત્નો કરું છું તેમ છતાં મારા માણ્યમય
અને શારીરિકમાં હું પુરતું રક્ષણું અહણું કરી શકતો નથી.

*

મારા વહાવા બાળક, પ્રાજીમાં અને શારીરિકમાં મદદ ગ્રહણ કરવામાં તારું ભન તને અટકાવે છે. તારા કૂદકા મારતા મનને બને તેટલું સ્થિર કર અને તું પરિણામો જોઈ શકીશ.

પ્રેમ અને આથીવર્દિ સાથે.

૧૭ જન્યુઆરી, ૧૯૬૨

*

કહેવાતા માનવ ડહાપણથી ઉપર, એક દિવ્ય કૃપાની તેજસ્વી સરળતા જે તને આપણે કાર્ય કરવા દઈએ તો કાર્ય કરવા માટે તૈયાર છે.

જે માનવીનું મન આટલી બધી નિષ્ફળ જગ્યિતાઓને દાખલ ન થવા દે, તો જીવન બિલકુલ સરળ અને સહેલું બની શકે.

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૬૨

*

એક વખત મન પોતાનું કાર્ય શરૂ કરી દે પદ્ધીથી પ્રભુકૃપાના કાર્યમાં અટકાયત નાખે છે.

*

પ્રીય અદીતિ,

આજે સવારે ૮-૧૫ વાગે, માનસિક શબ્દો સ્પષ્ટ રીતે આવ્યા, “તારે ટીચર્સ કોલેજમાં અત્યારે જ પાછા જવું જોઈશે” આ એવો વિચાર છે જે મેં કદ્દી સચેતન રીતે નિર્ધરિતો નથી. તો પ્રલુબુ આ વસ્તુની પાછળ છે ?

કાલ્પનિક મનોમય સૂચનોથી સાવધ રહો !

પ્રેમ.

૩ એપ્રિલ, ૧૯૬૫

*

મનની રચનાત્મક શક્તિ : એ એક સ્વાભાવિક અને સાહજિક બન્ધિસ છે.

માતાજી, કેટલીક વખત જ્યારે હું મનોમય સંકલ્પમાં તમારી વૈજ્ઞાનિક હાજરી વિશે સલ્લાન ઘનીને મારી જાતને તમારી સાથે સાંકળવા મયતન કરું છું ત્યારે મને તમારા સ્પર્શની શાંતિ અને ભાતરીનો અનુભવ થાય છે. માતાજી, એ સાચું છે કે તે મારી મનોમય રચના છે ?

આ પ્રસંગમાં તેની અગત્ય નથી, કારણ કે કેટલીક મનોમય રચનાઓ હોય છે જે સાચી હોય છે અને તે અનુભૂતિમાં સહેલાઈથી દોરી જાય છે.

તમારે મારી પાસે બોલાવવાની દૃઢા છે અને તે અનુભૂતિને મનોમય બનાવવી છે અને ત્યાર પછી એક નવીન “રીત”નું સ્થાપન કરવું છે જેથી તમે તમારી નવી મનોમય રચનામાં સહીસલામત રીતે બેસી શકો.

મન એટલું બધું પ્રવાહી હોય છે કે તેને અનુકૂળ પ્રત્યુત્તરો જોઈએ છીએ. પરંતુ તે પ્રમાણે હોતું નથી. દરેક પ્રત્યુત્તર જુદ્ધો હોય છે.

*

કદાચ એવી સમજૂતી હોય જે તમારા મનને શાંતિ આપી શકે. હકીકતમાં દરેક પ્રસંગ માટે એક સમજૂતી હોઈ શકે—અને સમજૂતિઓ પણ એક બીજથી વિરુદ્ધ હોઈ શકે.બિચારું મન ! આ ખરેખર કસોટી છે !

*

પ્રગતિ કરવા માટે તમારે બધી જૂની રચનાઓને બાજુ પર મૂકી દેવી પડે અને પહેલેથી બાંધેલા ઝ્યાલો ભાંગી નાખવા પડે. પહેલેથી બાંધેલા ઝ્યાલોમાં તમે જીવન દુરમ્યાન અસંખ્ય મનોમય રચનાઓની ટેવો છે. તે બધા રૂઢ હોય છે. અને તેથી તેમનામાં નમનીયતા હોતી નથી. અને પ્રગતિ કરી શકતા નથી. આ બધું જ ફેંકી દેવું પડે છે. પછીથી નવા વિચારો ઉત્પન્ન થાય છે, સક્રિય વિચાર જે સર્જક હોય છે.

*

નમનીય મનની શક્તિ પ્રગતિ માટેના પ્રયત્નમાંથી પાછી હઠતી નથી.

*

મનોમય નમનીયતા : સાચા જ્ઞાન માટે અનિવાર્ય.

*

આધુનિક સાંસ્કૃતિકમાં માણસો સપાટી ઉપર કાર્ય કરે છે. મન અસ્તિત્વની સપાટી છે, તેઓ સપાટી ઉપર કાર્ય કરે છે અને તેની પાછળ જે સત્ય રહેલું છે તેનો ખૂબ ઊંડો અભ્યાસ કરીને શોધવા માટે પ્રયત્ન કરે છે. જ્યારે સાચી પદ્ધતિ એમ છે કે તેમણે આંતર સત્યના સંપર્કમાં સીધો પ્રવેશ કરવો જોઈએ અને તેનાથી ઉત્સાહિત થઈને અને તેના માર્ગદર્શન નીચે તેની દોરવણી અનુસાર બહિર્ભયનાઓ કરવી જોઈએ, ફક્ત સત્યની શોધ નથી પરંતુ સત્યનું સર્જન છે એટલેકે સત્યના બલનો માનવકરણ મારફતે પોતાનો બાબ્ય સાક્ષાત્કાર થાય છે.

માણસ કાયમ યોજનાઓ અને મનોમય રચનાઓ ધરે છે. અને તે પાયા ઉપર સર્જન કરવા પ્રયત્ન કરે છે, પણ એક પણ માનવસર્જન તેમની મનોમય રચનાનો સમગ્ર સાક્ષાત્કાર નથી. તેઓ કાયમ કાંઈક ઊમેરે છે અથવા તેમની સમજમાં

પણ ન આવે એવી કોઈક શક્તિ દ્વારા કાયમ તેમાં ફેરફાર થઈ જાય છે. તેઓ વિચારે છે કે તે તક, ભાગ્ય અથવા સંજોગો અને એવી જુદ્દી વસ્તુઓને લઈને છે. પરંતુ હકીકતમાં એ દિવ્ય સત્યનું બલ પૃથ્વી ઉપર આવિભાવ પામવા પ્રયત્ન કરી રહ્યું હોય છે અને તેથી તે એક દુબાણ મૂકે છે અને સ્વાભાવિક રીતે જ આ વસ્તુ ઉપરછલી મનોમય અને પ્રાણિક રચનાઓમાં ફેરફાર કરે છે. બુલેટિનમાં શ્રી અરવિંદનું આ વિશેનું એક અવતરણ છે.

* તેમણે કદ્યું વ્યક્તિએ પ્રથમ જાણવું જોઈએ અને પછી કાર્ય કરવું જોઈએ—જ્યારે માણસો કાર્ય કરે છે અને પછીથી તેમના કાર્ય દ્વારા જાણવા પ્રયત્ન કરે છે.

*

૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૬૬

જેમ જેમ આપણે વધારે જાણીએ છીએ તેમ તેમ આપણે વધારે સમજી શકીએ છીએ કે આપણે જાણતા નથી.

*

અચંચળ મન, સ્થિર મન, નીરવ મન

(Quiet mind), (Calm mind), (Silent mind).

અચંચળ મન : શીખવા માટે શ્રોષ્ટ માર્ગ.

*

મનમાં પૂર્ણ અચંચળતા : સાચી પ્રગતિ માટે ખાસ જરૂરી શરત.

*

મનમાં સ્થાપન થયેલી અચંચળતા : રૂપાંતર માટેની ખાસ શરત.

*

તમારે સ્થિર અને નીરવ મન એ બંને વર્ચયે ગોટાળો ન કરવો જોઈએ. તમે તમારા મનને સ્થિર કરી શકો છો. તેમ છતાં બહારથી આવતા વિચારો પ્રત્યે તે ખુલ્લું હોઈ શકે અને તે પણ સ્થિરતામાં ખલેલ પહેંચાડે. મનને પૂર્ણ નીરવ બનાવવા માટે તમારે તેની કિયાઓ બંધ કરવી ઓટલું જ નહિ પરંતુ બહારના બીજાઓના મનમાંથી આવતા વિચારો પ્રત્યે પણ બંધ કરી દેવું આ સહેલું નથી.

તે ઉપરાંત એક ચેતનાનો વ્યાપાર અને મનોમય વ્યાપાર વર્ચયેનો બેદ્ધ પારખતા પણ તમારે શીખવું જોઈએ. વ્યક્તિ પોતાની અનુભૂતિ વિશે સર્વોત્તમ

એવી રીતે બની શકે કે આ ચેતનાનો વિચાર અથવા વિચારોમાં રચના થતી નથી.
જે મન પૂરેપૂરું સ્થિર અને નીરવ રહે તો ધ્યાની અગત્યની વસ્તુ છે.

*

૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૬૩.

જે તેમને પરિણામ જોઈતું હોય તો એક વસ્તુ અનિવાર્ય છે; મન બિલકુલ
નીરવ થવું જોઈએ. તો ચેતનાની એકાગ્રતા થવાની આશા છે.

થર્ડ કરવા માટે તેમણે મન અને ચેતનાનો લેદ અનુભૂતિદ્વારા જાળવો
જોઈએ, બન્ને બિલકુલ બિનં વસ્તુઓ છે.

જ્યાં સુધી તેનો તેમને અનુભવ ન થાય ત્યાં સુધી કાંઈ બની શકે નહિ.

૧૨ એપ્રિલ, ૧૯૬૪.

*

મનને નીરવ કરવા તાલીમ લો, તે સમજણ માટેની શક્તિ છે.

*

તમારા પત્રોનો હું કાયમ જવાબ આપું છું. પરંતુ મારા પ્રત્યુત્તરો કાગળ
ઉપર લખવા માટે મારી પાસે ભાગ્યે જ સમય હોય છે. તમે આ પ્રત્યુત્તર સીધા
જીલી શકવા માટે શક્તિમાન છો. પરંતુ તમારે તમારા મનને નીરવ રાખતા શીખવું
જોઈએ — આ સાચું ધ્યાન છે — મગજ બિલકુલ ખાલી અચલ અને ઊર્ધ્વ તરફ
વળેલું. પ્રત્યુત્તરો ગૃહણ કરવા માટે આ આવશ્યક શરત છે. જે તમે તમારા
અસ્તિત્વની અને તમારા વિકાસની સંભાળ પરમ ચેતનાને સોંપી દઈ શકો, તો
તમારા હૃદયમાં શાંતિ ઉત્તરશે અને તમારા પ્રશ્નોનો ઉકેલ આવી જશે.

૧૬ જૂન, ૧૯૬૬.

*

સાધનામાં ગતિ લાવવા માટે મારે ચોક્કસ શું કરલું જોઈએ ?

ચોક્કસ સૂચન માટે સ્થિરતાથી રાહ જુઓ, બધી જ પ્રક્ષેપો અને નિર્ણયો
અચોક્કસ હોય છે. મનની નીરવતામાં સ્પષ્ટ સૂચન આવે છે.

૩૧ માર્ચ, ૧૯૭૦.

*

માતાજી, તમારા અવાજે મને કહ્યું, “અતિમનસ તમારી આંદર આવે છે.” માતાજી, તે એટો અવાજ છે ? કારણ કે હું જાણું છું કે હું અતિમનસ માટે બિલકુલ તૈયાર નથી.

તમે ફક્ત મનની નીરવતામાં જ અવાજને વિહત થયા સિવાય સાંભળી શકો. — ખૂબ શાંત રહો.

૨૮ મે, ૧૯૭૧.

*

તમારી જતને વેદના ન આપો, અને તમારા મનને ખૂબ સ્થિર રાખો. સાચું જ્ઞાન ઉપરથી આવે છે.

આશીર્વાદ

૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૨.

*

એક સાધકે ખોટા સૂચનના આક્રમણમાંથી કેવી રીતે બચવું તે પૂછ્યું.

એક જ સ્પષ્ટ રસ્તો છે કે એકાગ્રતા કરો અને તમારા મનોમય અસ્તિત્વથી પર ચાલ્યા જાઓ.

મૌન અને ધ્યાન

આશીર્વાદ

૫ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૩.

હદ્ય

સરળ અને શાધ્યાવાળાં હદ્યની નીરવતામાં વ્યક્તિત અવતારનું રહસ્ય સમજી શકે છે.

૮ જાન્યુઆરી, ૧૯૫૧

*

આપણા હદ્યના ઊંડાણમાં કાયમ એક આનંદ રહેલો છે. અને તેને આપણે કાયમ ત્યાં શોધી શકીએ છીએ.

૧૬ એપ્રિલ, ૧૯૫૪

*

એક સરળ અને શાધ્યાળું હદ્ય મહાન આશીર્વાદ સમાન છે.

૧૫ જુન, ૧૯૫૪

*

આપણું મન નીરવ અને સ્થિર હોવું જોઈએ, પરંતુ હદ્ય તીવ્ર અભીષ્ટાથી ભરેલું હોવું જોઈએ.

૧ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

તમારા હદ્યના ઊંડાણમાં નજર નાખો અને તમે દિવ્ય પ્રભુની હાજરી ત્યાં જોશો.

૧૪ જુલાઈ, ૧૯૫૪

*

આપણું હદ્ય મુશ્કેલી અને વેદનામાંથી વિશુદ્ધ થયેલું છે, તે દઢ અને સ્થિર છે અને દરેક વસ્તુમાં પ્રભુના દર્શન કરે છે.

*

૨૮ નવેમ્બર, ૧૯૫૪

પ્રભુ કાયમ તમારા હૃદયમાં બેઠો છે અને તમારી અંદર સભાન રીતે જવે છે.

*

૨૩ જુલાઈ, ૧૯૫૫

બધી જ મદદ તમને કાયમ આપવામાં આવે છે પરંતુ તેને તમારે તમારા હૃદયની શાંતિમાં ગ્રહણ કરતાં શીખવું જોઈએ અને નહિ કે બાહ્ય સાધનોમાં. તમારા હૃદયની શાંતિમાં જ પ્રભુ તમારી સાથે વાતચીત કરશે અને તમને માર્ગદર્શન આપશે અને તમારા લક્ષ્ય પ્રત્યે પહોંચાડશે. પરંતુ તેના માટે તમારે પ્રભુની હવામાં અને તેના પ્રેમમાં પૂર્ણ શાંધા રાખવી.

*

૧૮ જાન્યુ, ૧૯૬૨

માર્ગદર્શન તમારા હૃદયમાં છે, તમારી પ્રેરણા અનુસાર આગળ ધ્યેા.

૧૪ જાન્યુઆરી, ૧૯૭૨

*

જ્યારે હું તમને માર્ગદર્શન કરું છું અને તમારા મુકાશ માર્ગે મારા હૃદયને ખુલ્લું કરું છું અને તમારી દિન્ય સંકલપશક્તિ અનુસાર મારા સંકલપને મૂકું છું ત્યારે મને શાંતિ થાય છે; મને વિશ્વાસ છે કે મારું સ્વરૂપ તમારા વૈશ્વિક ખલાની સાથે સંવાદમાં છે અને કેટલીક ક્ષણોએ તે મને ખાતરી થાય છે કે તમારી હાજરી મારી સાથે જ છે અને તમે મારી માર્ગદર્શન સમજ્યા છો અને તેના પ્રત્યુત્તર આપો છો, એવું લાગો છે કે જણે હું તમારા મુકાશમાં સ્નાન કરી રહ્યો છું અને હું ખુખ સુખ અનુભવું છું. પરંતુ બીજા કેટલાંક સમયે, મારી સ્થૂલ મનોમયતા મશ્નો ઉલા કરવાની શરૂઆત કરે છે અને મને આશ્રીર્ય થાય છે કે, પ્રભુના તેના તત્ત્વની સાથે જીવંત સંપર્કમાં આવવું ખરેખર આટલું બધું સહેલું છે ? આમાં સત્ય વસ્તુ શું છે માતાજી ? મારા ઉપર મુકાશ પાડો.

અનુભૂતિ તાર્કિક મન કરતાં ઘણી ઘણી દૂર જાય છે. એ સ્પષ્ટ છે કે તાર્કિક મન પ્રભુ સુધી પહોંચવા માટે બહુ મુશ્કેલી અનુભવે છે, પરંતુ એક સરળ હૃદય પ્રભુના સંપર્કમાં સહેલાઈથી પ્રવેશ કરી શકે છે, પ્રયત્ન વગર.

હૃદયને પાંખો હોય છે, મસ્તકને નહિ.

તમારા હૃદયથી વાંચો અને તમે સમજ શકશો.

આશીર્વાદ

પ્રાણ

મને એવી અનુભૂતિ થઈ કે પ્રાણ - બલ અને શરીરમાં ઉત્પન્ન
કરતું દિન્ય અલનું સ્થાન પેટના ઉપરના ભાગની પાછળ ઊંડે ઊંડે
રહેલું છે.

હા, ત્યાં સર્જનાત્મક પ્રાણનું સ્થાન રહેલું છે.

૧૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૩

*

પ્રાણ આપણા સામર્થ્ય, શક્તિ ઉત્સાહ અને અસરકારક સક્રિયતાનું સ્થાન
છે. તેને પદ્ધતિસરનું શિક્ષણ મળવું જોઈએ.

*

ઉત્સાહ આપનાર પ્રાણ છે, પરંતુ પ્રાણની પ્રકૃતિ અસ્થિર છે અને તેને
કાયમ નવીન વસ્તુઓ જોઈએ છીએ. જ્યાં સુધી તેનું રૂપાંતર થઈને તે પ્રભુનો
સેવક ન બને ત્યાં સુધી વસ્તુઓ કાયમ અસ્થિર રહેવાની.

*

જ્યારે પ્રાણ રૂપાંતર પામે ત્યારે જ પ્રાણમય અભિવ્યક્તિની શક્તા ઉપરોગી
બને છે.

પ્રાણનું રૂપાંતર : ઉત્સાહપૂર્ણ અને સાહજિક, તે ઉંખ વગર પોતાનું અર્પણ કરે છે.

*

જે દિવસે પ્રાણ રૂપાંતરિત થશે તે દિવસે તેને ધારું આપવાનું હશે.

*

પ્રાણમાં રહેલી ઉદારતા પોતાની જતને ઉંખ વગર અર્પણ કરી દે છે.

*

પ્રાણમાં રહેલા સામર્થ્યને તેનું સૌંદર્ય અને શક્તિ બતાવવી પસંદ પડે છે.

*

પ્રાણની સંમતિ : નરમ, હાસ્યયુક્ત, કાર્ય માટે કાયમ તત્પર અને મહાન શુભેચ્છા સંહિતની.

*

પ્રાણનું સમર્પણ : આનંદપૂર્ણ, નમૃતાવાળું, પોતાની જત તરફ ધ્યાન દોરવાની ઈચ્છા સિવાય જીવન પ્રત્યે સિમત ફેંકે છે.

*

મઝ્ઞમ પ્રાણમય તરવ : એવું પ્રાણમય તરવ જે સમગ્ર સમર્પણ ઉપર આધાર રાખે છે.

*

પ્રાણમાં સ્થિરતા : રૂપાંતરનું સર્વેત્તમ પરિણામ.

*

પ્રાણની પારદર્શિતા : રૂપાંતર માટે અનિવાર્ય.

*

પ્રાણમય ધીરજ : બધી જ પ્રગતિ માટે અનિવાર્ય.

પ્રાણમય પ્રગતિ : પ્રલુના સંકલ્પની આજુભાજુ ગોઠવણી અને તે સંકલ્પ પ્રત્યે પ્રગતિશીલ સમર્પણ.

*

પ્રલુની હાજરી દ્વારા શાસન થતો પ્રાણ : પ્રાણિક શક્તિ જે પ્રલુની હાજરીથી શાંત અને શિસ્તબદ્ધ થાય છે,

*

પ્રાણની રચનાત્મક શક્તિ : સાહજિક પરંતુ કાયમ સુખદાયક નહિ, તેને શિસ્તમાં રાખવી જરૂરી છે.

*

પ્રાણની સ્વર્ચછ સરળતા : પ્રાણ માટે પ્રાપ્ત કરવાનો એક સાથી મુશ્કેલ ગુણ.

*

પ્રભુમાં વિશ્વાસ : આવેગયુક્ત પ્રાણ માટે ખાસ અનિવાર્ય.

*

પ્રભુમાં પ્રાણમય વિશ્વાસ : હિમત અને શક્તિથી સભર કોઈ વસ્તુથી ભીતિ પામતો નથી.

*

સ્થૂલમાં પ્રાણિક આનંદ : સ્વાર્થના વિનાશ માટે મળેલી બક્ષિસ.

*

પ્રાણમાં શાંતિ : કામનાઓના ઉચ્છેદનું પરિણામ.

*

પ્રાણમાં નીરવતા : આંતરિક શાંતિ માટે મળેલી શક્તિશાળી સહાય.

*

પ્રાણમાં સત્યનિષ્ઠા : સાક્ષાત્કાર પ્રત્યે લઈ જનારો ખાતરીભર્યો માર્ગ.

*

પ્રાણમાં પ્રકાશ : લાંબા માર્ગ ઉપરના પ્રથમ પગથીયામાંનું એક.

*

પ્રાણની આધ્યાત્મિક જગૃતિ : ઊંચાઈઓને પામવા માટે તે ઊંચે ઊંઢે છે.

*

પ્રાણમાં એક નાનકડો વિજય પણ મહાન પરિણામો લાવે છે.

*

પ્રાણને સંતુલિત કરવો એ માનસશાસ્ત્રીય અદ્ભૂત વસ્તુ છે જે વ્યક્તિ તે સિધ્ધ કરે છે તે સુખી છે.

*

આ અહેંકારોના ચુદ્ધના જગતથી હું નાસી ગયો છું.

આ સ્વાભાવિક છે, માનવ પ્રાણનું જગત બેઢંગુ છે : તેમાં મહાન ફેરફાર કરવાની જરૂર છે.

*

કોઈપણ ગંભીર વસ્તુ કરવી હોય તો અહેંકારયુક્ત પ્રાણમય પ્રત્યાઘાતોએ અદૃશ્ય થવું જોઈએ.

૩ મે, ૧૯૭૧

*

જીવનમાં અભિવ્યક્ત થતો પ્રાણિક સંકલ્પ : એ મહાન અવ્યવસ્થાઓનો સર્જક છે.

*

જો કાબુમાં રાખવામાં ન આવે તો પ્રાણમય સંવેદનશીલતા બેહદ હોય છે.

*

હું ખૂબ લાગણી મધ્યાન ખની ગયો છું અને નાનામાં નાના કારણથી ઉશ્કેરાઈ જાઉં છું.

સાધનાના માર્ગ ઉપર આ બધી પ્રાણમય ઉથલપાથલો દેખા દે છે અને તેમને બાકાત કરવાની હોય છે. તે બધાને બીજાઓના ભૂલભરેલા કાર્યો માટે ન્યાયયુક્ત સ્વાભાવિક ગણાતી ગતિઓ તરીકે ગણવી ન જોઈએ અને બાદ્ય કારણ હોય ત્યાં સુધી ચોક્કસ આવવાની જ. સાચું કારણ આંતરિક છે અને તેનો યોગિક શિસ્ત, સાજગતા, આત્મતટસ્થતા અને સ્થિર પરંતુ કડક ઈન્કારથી ત્યાગ કરવો જોઈએ.

*

પ્રાણમાં ઝુપાંતર લાવવા માટે જ્યારે તમે, જેને માટે આ બધી તુરછ વસ્તુઓ અને ગનિઓ નિર્થક છે તેવી ઊર્ધ્વ ચેતનામાં રહેવાની ટેવ પાડશો ત્યારે તે આપો-આપ બની આવશે.

*

તમોમય મ્રાણુ ઉપર માનવી કયારે વિજય મ્રાણ કરો શકે ?
તમોમય મ્રાણુને મકાશિત મ્રાણુમાં ઝુપાંતર કરશું કેવી રીતે શક્ય બને ?

પ્રાણના સમર્પણથી, તેના પ્રકાશ પ્રત્યે ખુલ્લા થવાથી અને ચેતનાના વિકાસથી.

*

પ્રાણમાં સાચું વલણું :

આત્મવિશ્વાસ —

મનોમય અને પ્રાણમય સ્થિર શ્રદ્ધા —

તમારા સાક્ષાત્કારમાં અને પ્રભુની મદ્દમાં —

ઇન્દ્રયો

ઇન્દ્રયો જૂદી હોય છે—તેઓ વસ્તુઓનું સત્ય આપણી પાસે રજૂ કરતી નથી પરંતુ વસ્તુઓનો એક અપૂર્ણ કેટલીક, વખત પૂર્ણ બોટો દેખાવ રજૂ કરે છે.

*

એમ માનવું કે આપણાં આંખ અને કાન કદી દગ્ગો દેતા નથી એ ખૂબ અજ્ઞાનભર્યું છે. દરેક માનસશાસ્ત્રી એમ જાણે છે કે તેઓ તેમ કરે છે. દરેક એ હકીકત જાણે છે કે આંખ અને કાન ઉપર આધાર રાખતા માનવીના પુરાવાઓ ઉપર કદી આધાર રાખી શકાય નહિ. અને તેમના ઉપર આધાર રાખતા તારણો ભયંકર ભૂલો તરફ દોડી જાય છે. એકનો એક પ્રસંગ દસ જુદા જુદા માણસો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તો તેની દસ જુદી જુદી રજૂઆતો આપણી પાસે આવે.

*

ચોક્કસ દર્શન : એવું દર્શન જે સત્યને વિકૃત કરતું નથી.

*

સત્યને સંપૂર્ણ સમર્પણ કરવાથી જ વિશુદ્ધ ઇન્દ્રયો પ્રાપ્ત થાય છે.

શરીર (સ્થૂલ તત્ત્વ)

શારીરિક કેન્દ્ર : સ્થૂલ વસ્તુઓમાં જ મળન, તેને વ્યવસ્થિત જીવન પસંદ છે.

*

મધુર માતાજી,

મારા સ્વરૂપના બધા જ ભાગોમાં તમારી હાજરીને અનુભવવી છે, શરીરની ઊંડાણમાં આરપાર-પણ મને ખબર નથી કે કઈ રીતે કરનું-મારા સ્વરૂપનું કારણ જ તમે છો; તો પછી મારા શરીરના કોષોમાં પણ તમારી હાજરી અનુભવ્યા જિવાય હું કેમ જીવું છું?

સ્થૂલ પ્રકૃતિ બધે જ તમોમય અને ઉચ્છ્રુંખલ હોય છે; તેના માટે પ્રલુની હાજરીની અનુભૂતિ દુઃકર છે.

એટલા માટે આપણે ધીરજ રાખીને વિજ્યની ખાતરી સાથે અભીસા રાખવી જોઈએ.

મારા આશીર્વદ કાયમ તમારી સાથે છે.

૨૫ જૂન, ૧૯૩૫.

*

તમોમય સ્થૂલ પ્રકૃતિ ઉપર મેળવેલો દરેક વિજ્ય એક વધારે મહાન વિજ્ય આવવાનો છે, તેનું વચ્ચે છે.

*

શારીરિકમાં સ્વરૂપનો આનંદ પ્રભુ પ્રત્યેની કૃતદનતાની શ્રોષ્ટ અભિવ્યક્તિ છે.

૧૬ જૂન, ૧૯૪૧

*

આપણા શરીરના આણુમાં પણ પ્રભુની હાજરી હોય છે.

૨૨ મે, ૧૯૫૪.

*

શારીરિક સ્વરૂપ પોતે જ એક પૂર્ણ અસ્તિત્વ, જ્ઞાન અને પરમાનંદનું આસન બની શકે છે.

૨૮ મે, ૧૯૫૪,

*

શરીરને માટે જાણવું એટલે કાર્ય કરવા માટે શક્તિમાન હોવું. હકીકતમાં ફક્ત શરીર જ જાણી શકે છે કે તે શું કરી શકે.

૨૩ જૂન, ૧૯૫૪.

*

શારીરિકમાં શાંતિ; પ્રભુ જે ઈરછે તેની ઈરછા રાખવી એ તેની શ્રોષ્ટ પરિસ્થિતિ છે.

*

કોષોમાં શાંતિ : શરીરની પ્રગતિ માટે એક અનિવાર્ય શરત.

*

કોષોમાં પ્રકાશ : કોષોમાં વિશુદ્ધી માટેનું પ્રથમ પગલું.

*

કામનાઓ ઉપર વિજય મેળવ્યા સિવાય કોષોમાં વિશુદ્ધતા આવતી નથી; સાચી તંદુરસ્તી માટે તે એક સાચી થરત છે.

*

ઘેલી રાત્રીએ કદ્દી પણું ન અનેલો। એવો શરીરમાં એક પ્રતિરોધ થયેલો। તેના વિશે કંઈક જીખરો એવી આશા રાખું છું:

તે શરીરના કોષોમાં મજોમય પદાર્થનો પ્રતિકાર છે અને એક પૂર્ણ અને સમગ્ર રૂપાંતરથી જ તેના ઉપર વિજય પ્રાપ્ત થઈ શકે.

૧૬ જૂન, ૧૯૬૧.

*

વ્યક્તિતના સ્થૂલ કેષેમાં સ્વરૂપના બીજા ભાગો કરતા વધુએ
અલીસા હેઈ શકે ?

તે બિલકુલ શક્ય છે કારણ કે હાલમાં શરીરમાં સાધના ચાલે છે.

જન્યુઆરી, ૧૯૬૬.

*

આંતરિક પ્રગતિ પૂરતી ઝડપી હોવાથી બાહ્ય સ્વરૂપ માટે તેને અનુસરવું મુશ્કેલ
છે. હવે શરીરે દિવ્ય બલને ગ્રહણ કરવું અને તેને ટકાવી રાખવાનું શીખવું પડશે.

*

શારીરિકમાં પારદર્શિતા : શારીરિક તત્ત્વ રૂપાંતર માટે તૈયાર થાય છે.

*

શારીરિકમાં આનંદ : ભાગ્યે જ તે આવિભાવ પામે છે છતાં તે આવકાર્ય છે.

*

શરીરમાં આનંદ : બધી કામનાઓ અને બધી જ ધૂળાઓમાંથી વિશુદ્ધ થયેલું,
પૂર્ણ સમતા અને સમર્પણમાં રહેલું શરીર, દિવ્ય આનંદ માણવા તૈયાર હોય છે.

*

કેન્દ્રમાં આનંદ : શારીરિકમાં થયેલા રૂપાંતરોના પરિણામોનું એક સુંદર પરિણામ.

*

સ્થૂલ તત્ત્વમાં પાયાની પૂર્ણતા :- જ્યારે તમારી બધી ભૌતિક કિયાઓ
વ્યવસ્થિત, સંતુલિત અને સહકારવાળી બને અને બધી જ વસ્તુઓ તેમના યોગ્ય
સ્થાનમાં તમારામાં હોય, ત્યારે તમારો સમગ્ર ભૌતિક પાયો આ રીતને તૈયાર થયેલો
હોય છે અને દિવ્ય પ્રકાશ અને પરમ શક્તિને ગ્રહણ કરવા માટે તૈયાર હોય છે.

*

ભૌતિક ચેતનામાં એક મજબુત અને સધન અડગતા હોય છે.

અવચેતન

(માતાજીએ એક સાધકને કહ્યું કે જે વ્યક્તિને તે ધિક્કારતો હતો તેના માટે તેને મજબુત આકર્ષણ હતું તેજું પરિણામ હતું જ્યારે સમજવવાનું કહેવામાં આવ્યું ત્યારે માતાજીએ ઉખ્યું :)

હું એક સ્પષ્ટ અવચેતન ગતિના સંદર્ભમાં વાતચીત કરતી હતી - પરંતુ તેથી તારે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી તેમજ તેના ઉપર વિચારને કેન્દ્રિત કરવાની જરૂર નથી - એક દિવસ સાહજીક રીતે જ તારી સમજમાં તે આવી જશે.

*

આવા પ્રસંગે મન જે બહાનાઓ શોધી કાઢે આ બધી તેની સમજૂતિઓ છે; પરંતુ આ બધા માનસિક ખુલાસાઓ પછીથી આવે છે અથવા જે ગતિઓ વિશે ખુલાસા કરવાના હોય તેની સાથેસાથ ચાલે છે, પરંતુ તેની પહેલાં તે આવી જશે.

ગતિ જે વસ્તુમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે તે તમોમય આવેગ, પ્રેરણા હોય છે જે જે લગભગ યાંત્રિક હોય છે અને તેના ઉદ્ભવમાં અચેતન હોય છે. તેમાં કેમ આમ બને તે સમજ શકાય નહિ. (આ અચેતનતા ક્ષેત્રે પ્રત્યક્ષેપ કરે છે જે કે તે વિરોધ અથવા ધૃષ્ટા માટે વાજબી કારણ નથી-કારણ કે આ બન્ને ગતિઓ પોતે જ અચેતનતામાંથી આવતી ગતિઓ છે.)

એપ્રિલ ૧૯૩૨

અવયેતનમાં ઉદ્ધ્વચેતના ગ્રહણ કરવે છે ?

જો અવયેતન, ચેતનાને ગ્રહણ કરે તો તે અવયેતન હોઈ શકે નહિ. પરંતુ ચેતના બની જાય, મને લાગે છે કે તારે આમ કહેવું છે; અવયેતના ઉચ્ચતર ચેતનાના ધર્મને આજાધીન થયેલી છે ?

આ વસ્તુ સમગ્ર રીતે બનેલી નથી, કારણ કે અવયેતન બહુ વિશાળ અને જટિલ હોય છે; એક મનોમય અવયેતન, પ્રાણિક અવયેતન, સ્થૂલ અવયેતન અને એક શરીરનું અવયેતન. આપણે અવયેતનને તેના અજ્ઞાન અને જડ પ્રતિકારમાંથી ટૂકડે ટૂકડે બહાર ખેંચવું પડે છે.

૧ જુલાઈ, ૧૯૩૫

*

જુહી પ્રગતિ કરવા માટે આ શારીરિક તકલીફોનો પણ ઉપયોગ કરી શકાય. આ બધા પ્રતિકારોનું સ્થાન અવયેતનમાં હોય છે. આપણે તેમાં સચેતન સંકલ્પથી પ્રવેશ કરવો જોઈએ અને અર્ધ-રોતન સ્થૂલ તત્ત્વમાં પણ પ્રભુના નિયમનું સ્થાપન કરવું જોઈએ.

૨ ફેઝુઆરી, ૧૯૩૮

*

તમારું તટસ્થતાનું વલાણ સાચું હતું. અત્યારે તમને જે નબળાઈઓ લાગે છે તે જૂના વિચારો અને લાગણીઓની અવયેતન સ્મૃતિઓ રહેલી છે તેમાંથી આવતા સામૂહિક સૂચનોનું પરિણામ છે. અમારી મદદ અને આશીર્વાદ તમારી સાથે છે.

૬ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૮

*

અવયેતનમાં રહેલી સ્મૃતિ જે કાઈ નિર્થક હોય તેમાંથી વિશુદ્ધ થવી જોઈએ.

*

અવયેતનમાં સત્યની શક્તિ : તે ત્યારે જ કાર્ય કરી શકે જ્યારે સચ્ચાઈપૂર્ણ હોય.

*

તમારી અભીષ્ટા સચ્ચાઈલરી હોવાથી, દિવ્ય સાક્ષાત્કારના માર્ગની વર્ચયે જે કોઈ અવયેતનની વસ્તુ આવતી હતી તે સપાટી ઉપર આવી છે જેથી તેમનું દૃપાંતર થઈ શકે, અને તમારે પ્રગતિ કરવા માટે આ બધા બનાવો તે લઈને આનંદ પ્રાપ્ત કરવો જોઈએ.

૪ જુલાઈ, ૧૯૫૬

*

જે રીતે માણુસ પોતાના સચેતન વિચારે ઉપર કાણુ રાખી તે રીતે તે અવચેતન ઉપર કાણુ રાખતા શીખી શકે ?

ખાસ કરીને શરીર જ્યારે નિદ્રામાં હોય ત્યારે માણુસ અવચેતનના સંપર્કમાં હોય છે. રાત્રીઓ દરમ્યાન સભાન બનવાથી અવચેતન ઉપર કાણુ મેળવવાનું સહેલું બને છે.

જ્યારે કોષો પોતાની અંદર પ્રભુ વિશે સચેતન બને અને તેઓ સ્વૈચ્છિક રીતે પ્રભુની અસર નીચે ખુલ્લા થાય ત્યારે કાણુ સંપૂર્ણ બને છે. જે ચેતના પૃથ્વી ઉપર ગયે વર્ષે ઉત્તરી તે આ કાર્ય કરી રહી છે. ધીરે ધીરે શરીરમાં રહેલી અવચેતનાના યાંત્રિક ભાગનું સ્થાન પ્રભુની હાજરોની ચેતના લેતી જાય છે અને સમગ્ર શરીરના કાર્ય ઉપર તે નિયમન કરે છે.

૧૩ એપ્રિલ, ૧૯૭૦

*

પ્રભુની સંકદપશક્તિ અવચેતનમાં કાર્ય કરતી : વિરલ ક્ષણો જ્યારે પ્રભુ પોતે દશ્યમાન રીતે પોતાની જતનું પ્રતિપાદન કરે છે.

*

આક્સમાતો વિશે : એવું કહી શકાય કે અચેતન અને અસંવાદી કંપનો આક્સમાતોને આક્ષે છે અને ભૂલ કહી એક્પક્ષી હેતી નથી ? એટલા માટે જ્યાં સુધી વ્યક્તિગ્રામે “આત્મા મળુંબમાં અને ચેતનામાં મહાન પ્રગતિ ન સાધી હોય” ત્યાં સુધી આક્સમાત પછી થોડો સમય ફ્રાઇલિંગ કરવાનું બાંધ કરવું વધારે સારું છે.

આ કરવું જોઈએ અને પોતાના અવચેતનને પ્રકાશિત કરવું અનિવાર્ય છે.

૧૯૭૧

સામાન્ય

જેવી શારીરિક તંડુરસ્તી હોય છે તે પ્રમાણે માનસિક તંડુરસ્તી પણ હોય છે; જેવી રીતે શરીર અને તેની ગતિઓમાં સૌંદર્ય હોય છે તેવી રીતે સંવેદનોમાં પણ સૌંદર્ય અને સંવાદ હોય છે.

*

સાચી બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવા માટે તમારા મનમાંથી બહાર નીકળી જાઓ. સાચી લાગણીઓ પ્રાપ્ત કરવા તમારા સંવેદનોમાંથી બહાર નીકળી જાઓ. સાચી સક્રિયતા પ્રાપ્ત કરવા માટે તમારાં સંવેદનોમાંથી બહાર નીકળો.

*

મન માટે - જ્ઞાન.

હદ્ય માટે - પ્રેમ અને આનંદ.

પ્રાણ માટે - શક્તિ.

સ્થૂલ તત્ત્વ માટે - સૌંદર્ય.

સમાપ્ત

શાહુદુસૂચિ

આ

- ના સંધરો ૨૭૯-૨૮૪

અગ્નિ : - ૧૭૩

આ

અચાચળતા : - ૧૪૮-૧૫૨

આત્મા : -

અતિમાનસ : -

આત્માપ્રેણ : - ૧૦૭-૧૧૧, ૧૨૬

- શૈતસિક અને -

આત્મસંયમ : - ૨૬૭-૨૭૬

- મન અને -

આદ્યાત્મિકતા : - ૧૬૪

અનુભવો : - ૫૮-૬૩

આદ્યાત્મિક અનુભૂતિઓ : - ૫૮-૬૩

અપ્રેણ : - ૧૦૬

આદ્યાત્મિક ખલો : -

અલીપ્સા : - ૭૭-૮૪

- કસોટીકાર તરીકે - ૪૩-૪૪

- એંચાળ અને - ૮૩-૮૪

આદ્યાત્મિક સ્તરો : -

- મુશ્કેલીઓ અને - ૨૪૦,
૨૪૪, ૨૪૬

- જુઓ યોગનો માર્ગ -

અલિપ્રાયો : - ૨૮૫-૨૮૬

આદ્યાત્મિક સાક્ષાત્કાર : - ૧૦૮-૧૦૯

- સત્ય અને - ૨૧૩-૨૧૪

આનંદ : -

- શારીરિકમાં -

અલિમાન : - ૨૮૬

આનંદ : - ૧૮૭-૧૮૮

અવતાર : - ૮૦

આનંદીપણું : - ૧૮૪

અવચ્છેતન : -

આશા : - ૧૮૮

અહુંકાર : - ૨૦૪, ૨૧૩, ૨૭૩-૨૭૫,
૨૮૫

આજાધિનતા : - ૧૭૧-૧૭૨

ધ

ઇન્ડ્રોયો :-

ઇર્બી :- ૨૭૮

ઓ

ઉચ્ચતર મન :-

ઉત્સાહ :- ૧૬૦

ઉદ્ભવ :- ૨૨૮-૨૩૦

ઝ

ઝત્તુ-સત્તુ-ચેતના :- ૨૫૦-૨૫૧

એ

એકાથ્રતા :- ૫૨-૫૩

ક

કાર્ય :- ૩૬-૩૭

- પરિણામ અને - ૨૧-૨૨,
૨૨૮, ૨૨૯,

- વાણી અને - ૨૨૨-૨૨૪

કાર્ય :-

- મુશ્કેલીઓ અને -

કામવાસના :- ૧૩૭-૧૪૦

કામના :- ૨૫૫-૨૭૩

કુદુંખ :-

કોષો :-

કૃતજ્ઞતા :- ૧૬૮-૧૭૦, ૨૫૮

ખ

ખંત :- ૧૭૬-૧૭૮

ખાતરી :- ૮૮

ખુલ્લાપણું :- ૧૫૮-૧૫૯

ખોરાક :-

- લાલસા અને - ૨૬૬

ગ

ગાયા (નિંદા) :- ૨૩૧

ગહુણુશીલતા :- ૧૬૦-૧૬૨

ગુરુ :- ૬૪

ગુલામી :-

- કામનાઓની - ૨૬૩-૨૬૪

ચ

ચિંતા - ૨૩૮

ચિંતા કરવી :- ૨૩૭-૨૩૮

ચેતના :-

- ના પ્રત્યે ખુલ્લાપણું - ૧૫૮

- પ્રેમ અને - ૧૨૯, ૧૩૫

- મન અને -

ચૈતસિક અસ્તિત્વ :- ૨૬૦

- અભીષ્ટા અને - ૨૮૩

- પુરુષો સ્ત્રીઓ અને -

ચૈતસિક પુરુષ :- ૨૪૫
ચૈતસિક સાક્ષાત્કાર :- ૧૦૮-૧૦૯

૬

દંલ :- ૨૦૮

૭

દિવ્ય ચેતના :- ૮૮, ૨૦૨, ૨૬૦, ૨૬૩

જગત્ :-

- માનવતા અને-૨૮૭-૨૮૮

જાહેર અલિપ્રાય :- ૨૮૮-૩૦૨

જિદ :- ૧૭૬

જીવન :-

- નું લક્ષ્ય-૧-૬

જૂડાણું :- ૨૦૮-૨૧૧

જૂહું ઓલવું :- ૨૧૭

જ

જઘડાઓ :- ૨૭૮-૨૮૪

જ

જરાવ :- ૧૭૩-૧૭૪

જ

તમસ :-

તપસ્યા :- ૪૬

તક્ક :-

તર્ફૂપતા દ્વારા જ્ઞાન :- ૫૨-૫૩

જ

થકાવટ :- ૨૬૨

થાક :- ૨૬૨-૨૬૩

૬

દંલ :- ૨૦૮

દિવ્ય ચેતના :- ૮૮, ૨૦૨, ૨૬૦, ૨૬૩

- જીવનનું ધોય અને-૨,૫

- ની કેવળ ચેતના-

- સ્થૂલ વસ્તુઓમાં-

જ

ધર્મ :- ૨૧

ધ્યાન :- ૫૫-૫૬

- સમર્પણ અને-૧૦૬-૧૦૭

- સેવા અને-૧૧

ધીરજ :- ૧૭૪

જ

નાત્રતા :- ૧૬૫-૧૬૭

નમનીયતા :- ૧૬૦

ન્યાય :-

- પ્રભુકૃપા અને-૮૮-૮૮

નિશ્ચય :- ૧૭૪

નિષ્ઠ્ય-૨૮૧-૨૮૪

નીરવતા-૧૫૫-૧૫૭

જ

પ્રકૃતિ -

- ની નિમન ગતિઓ-૨૬૬-

૨૭૩

- પૂરીક્ષક તરીકે-૪૩- ૪૪

પ્રલુ :-૮-૧૦, ૧૧, ૧૪-૧૫

- અવ્યેતન અને-

- આત્મા અને-

- આશ્રયસ્થાન-૭-૮, ૧૧, ૧૩

- કાર્ય અને -

- કૃતજ્ઞતા અને-૧૬૮-૧૬૯

- ચૈતસિક અને-

- જીવનનું ધ્યેય-૧-૬

- ની ક્રેવળ અસર નીચે રહો-
૨૯૯-૩૦૩

- ની સેવા-૧૧૨-૧૧૪

- ની મદદ અને માર્ગદર્શન
૮૩-૮૮

- ને સમર્પણ-૧૧૫-૧૧૮

- ને અર્પણ-૧૦૬

- ને માટે પ્રેમ-૧૪૧-૧૪૩

- ને સમર્પણ-૧૦૬

- ને આજ્ઞાધીનતા-૧૭૧-૧૭૨

- ને આત્માર્પણ-૧૦૭-૧૧૧

- ના પ્રત્યે વિશ્વાસ-૧૭૦-૧૭૧

- પ્રાણ અને -

- ફક્ત સાચો નિર્જાયક-૨૯૨-
૨૯૪

- મન અને -

- માનવજીતિ અને-૧૬-૧૮,
૨૦-૨૩, ૧૪૦-૧૪૧

- માનવસંબંધો અને-૩૦૩-
૩૦૬-૩૦૮

- માં વિશ્વાસ-૮૮-૧૦૨

- મુશ્કેલીઓ અને-૨૩૨-૨૪૭

- મુક્તિ અને-૨૦૩-૨૦૪

- વિશુદ્ધિ અને-૧૬૩-૧૬૪

- શરીર અને -

- શાંતિ અને-૧૫૫

- સત્ય અને જૂઠાણું અને-
૨૦૯-૨૧૧

- સ્થૂલ વસ્તુઓમાં

- સ્વાર્થ અને-૨૭૫-૨૭૬

- હદ્ય અને-

પ્રલુની કરુણા :-૧૪૩-૧૪૪

પ્રલુનો નિયમ :-૨૧

પ્રલુનો પ્રેમ :-૧૨૬-૧૩૦, ૧૪૪

- માનવ પ્રેમ અને-૧૩૦-૧૩૧

- વેદના અને-૧૬૧

પ્રલુનો સંકદ્રિય :-૧૧૮-૧૨૩, ૩૦૧,
૩૦૨

- કાર્ય અને -

- ने समर्पण-१२३-१२५	पाय :-२४८
प्रभुनी हाजरी :-८०८, ११, १३	पारदर्शिता-१५०
- छवननुं लक्ष्य अने-१-२, ३	पूजा :-१०४-१०६
प्रभु कृपा :-८८-८२, १०३, १७८	पृथ्वी :-२०८
- कृतज्ञता अने-१६८	- छवननुं ध्येय अने-१, २, ४
- मुश्केलीओ अने-१०२-१०४	पूर्णयोग :-३२-३५, ४३
- मां विश्वास-८८-१०२	- अनुभूतिओ अने-८८-८०
- शक्ति अने-८४-८६	पूर्णता :-
प्रभाव :-१८१	- कार्यमां
प्रथम :-१७४-१७६	प्रेम :-१२६-१४३
परमानंद :-१८८	- कामवासना अने-१३७-१४०
परमसुख :-१८८	- दिव्य अने मानव-१३०-१३५
परोपकार :-२०२-२०३	- प्रभुनो-१२६-१३०
परोपकारवृत्ति :-२८६	- प्रभु माटे-१३०-१४०
प्राणु :-३००	इ
- न्याय तेणवो-२८१-२८४	इरूज :-
- मानवसंबंधो अने-३०३	इरियाद :-२३५-२३६
प्राणुभय पुरुष :-	ए
- मुश्केलीओने नाटकीय स्वरूप आपवु-२४५	भडाहुरी :-१८४
प्राणीओ :-	भाणको :-
- मानवी अने-२८२-२८३	- मातापिता अने -
प्रामाण्युक्ता :-२९६	भिनसच्चाई :-
	- जुओ सच्चाई -

ખીકણુપણું :- ૩૦૧

ભ

ભક્તિ :- ૧૦૫

ભગવાન :- ૧૪

(- જુઓ પ્રભુ -)

ભીતિ :- ૨૫૪-૨૫૮

ભૂલો :- (ક્ષતિઓ) ૨૪૮-૨૫૩

ભૂલો :- ૨૪૮-૨૫૩

ભૌતિક ચેતના

ભૌતિક જરૂરિયાતો :- ૨૬૩

મ

મન :- ૨૮૧

- અચંચળ, સ્થિર વગેરે
- ની નીરવતા-
- સત્ય અને- ૨૧૨, ૨૧૩, ૨૧૪
- હૃદય અને-

મનોમય ચેતના :-

- પુરુષોમાં અને લીઓમાં

મનોમય રચનાઓ :-

માનसિક સંકુચિતતા :- ૨૮૬

મહાત્માકંદ્ધા :- ૨૭૭

માણસો :-

માનવી :-

- જુઓ માનવતા -

માનવતા/માનવ :- ૭૫, ૧૮૩, ૨૮૬,

૨૮૨, ૨૮૬, ૩૦૩

- નું સર્જન-

- નો મદદ-૨૮૫-૨૮૬

- પ્રભુ અને- ૧૪-૨૨, ૧૪૦-૧૪૧

- પુરુષ અને લી

- પ્રેમ અને ૧૩૦-૧૩૭

- મન અને-

- વિઅક્ત સ્વરૂપ-

- સંબંધો- ૨૮૧

માતાજી :- ૮૦

માધુર્ય :- ૧૮૨

મિથ્યાલિમાન :- ૨૭૬, ૩૦૧

મુક્તિ :- ૨૦૩-૨૦૪

મુરુકેલીએ :- ૧૩૨-૨૪૮

- પ્રભુકૃપા અને ૧૦૨-૧૦૪

ય

યોગ :- ૩૦-૬૬

- અનુભૂતિઓ અને ૫૮-૬૩

- જોંચવું અને અભીષ્ટા ૫૮-૮૪

- નો માર્ગ ૨૭-૨૮

- પરીક્ષકો-૪૩-૪૪
- જુઓ સાધના-
- પૂર્ણયોગ-૩૨-૩૫

૨

રક્ષણુ :-

૩૬ સિદ્ધાંત :- ૨૧૨-૨૧૩

૬

લગ્ન :-

લોભ :- ૨૬૩-૨૬૬

૭

વદ્ધાદારી :- ૧૬૮-૧૭૧

વદ્ધિ : - ૧૫

વાસ્તવવાદ :- ૨૬૮

વાણી :-

- કાર્ય અને- ૨૨૨-૨૨૪
- નો કાળુ- ૨૧૭-૨૨૧
- સત્ય અને- ૨૧૧-૨૧૭

વિચાર :-

વિશાળતા :- ૧૫૮-૧૬૦

વિશ્વાસ :-

- પ્રભુની કૃપા- ૮૮-૮૮

વિષાદ :- ૨૫૮-૨૬૧

- સહનશીલતા અને- ૧૭૮

વિરોધી ખળો- ૧૬૬

- પરીક્ષકો તરીકે- ૪૨-૪૩

વિશુદ્ધિ :- ૧૬૩-૧૬૪

વીરતા :- ૧૮૩

વેદના :- ૨૭૧

૨૧

શ્રી અરવિંદ- ૩૦૨

- તેમના લેખો શિક્ષણ વળે-

૩૨-૩૫, ૨૩૮, ૨૪૮

શાંકા :- ૨૧૩, ૨૫૮

શક્તિ :- ૧૮૭

શરીર :-

- કાર્ય શરીરની પ્રાર્થના છે.

શ્રીં : - ૮૭-૭૮

શ્રીં : - ૮૮-૮૭

- પ્રભુકૃપા અને- ૮૪-૮૮

શારીરિક :-

શારીરિક જીવન :-

- માં ફેરફાર- ૨૩૦-૨૩૧

શાંતિ :- ૧૫૨-૧૫૫

શિસ્ત :- ૪૭

શુલનિષ્ઠા

બીકણુંપા

સ

સંકદપશાકિત : - ૧૭૨-૧૭૩

-પ્રભુની : - ૧૧૮-૧૨૫, ૩૦૧

સંલોગો : - ૨૨૮-૨૩૧

સંચયાઈ-૭૦-૭૧

-બિનસંચયાઈ અને-૭૨-૭૬

-મુશ્કેલીઓ અને-૨૪૦-૨૪૧

સત્ય : - ૨૦૫-૨૦૭, ૨૧૧-૨૨૩, ૨૨૪,
૨૮૬, ૨૯૧

-અવચેતન અને-

-અભિપ્રાયો અને-૨૧૩-૨૧૪

-ઈન્ડ્રોયો અને-

-જૂઠાણું અને-૨૦૮-૨૧૧

-જીવનનું લક્ષ્ય અને-૨, ૩

-મુશ્કેલીઓ અને-૨૩૪, ૨૪૭

-સત્ય બોલવું-૨૧૫-૨૧૬

સમર્પણ- ૧૧૫-૧૧૮, ૧૨૦, ૧૨૩-૧૨૫
-મુશ્કેલીઓ અને-૨૩૪, ૨૩૭

સમર્પણ : - ૩૬, ૧૦૬-૧૦૭, ૧૦૮

સમતુલા : - ૨૮૮

સમતા : - ૧૮૭

સરળતા : - ૧૬૪

સંયમ : - ૨૭૩

સંવાદ : - ૧૮૮-૨૦૦

-કાર્ય માં-

-જુદા જુદા દાખિબિંહુમાં-
૨૮૫-૨૮૭

સહયોગ : - ૨૦૦

સહનશીલતા : - ૧૭૮-૧૭૯

સહનશીલતા : - ૨૦૨

સાધના : - ૩૦-૩૮-૪૬, ૪૮, ૫૧

-કાર્ય અને, જુઓ કાર્ય,
જુઓ યોગ,

-માનવસંબંધો અને,

જુઓ માનવતા,

-મુશ્કેલીઓ અને-

જુઓ મુશ્કેલીઓ

સામર્થ્ય : - ૧૮૬-૧૮૭

સાવચેતી : - ૧૮૭

સાહી સમજ : - ૧૮૭

સ્થિરતા : - ૧૪૫-૧૪૬

સ્ત્રીએ : -

સુખ : - ૧૮૪-૧૮૭

-કૃતજ્ઞતા અને ૧૬૮

-જીવનનું ધ્યેય અને-૫

સેવા : - ૧૧૨-૧૧૪

સ્વતંત્રતા : - ૨૦૩-૨૦૪

સ્વાર્થ : - ૨૭૫-૨૭૬

સ્થૂલ મન : -

૯

હૃદય : -

હિંમત : - ૧૮૪

હિંમત : - ૧૮૪

હાસ્ય : - ૧૮૨-૧૮૩, ૨૩૫-૨૩૭, ૨૪૧

